neredeyse müzik dergisi

Lull

aralık 2002
sayı 5
2.500.000 TL

68 sayfa

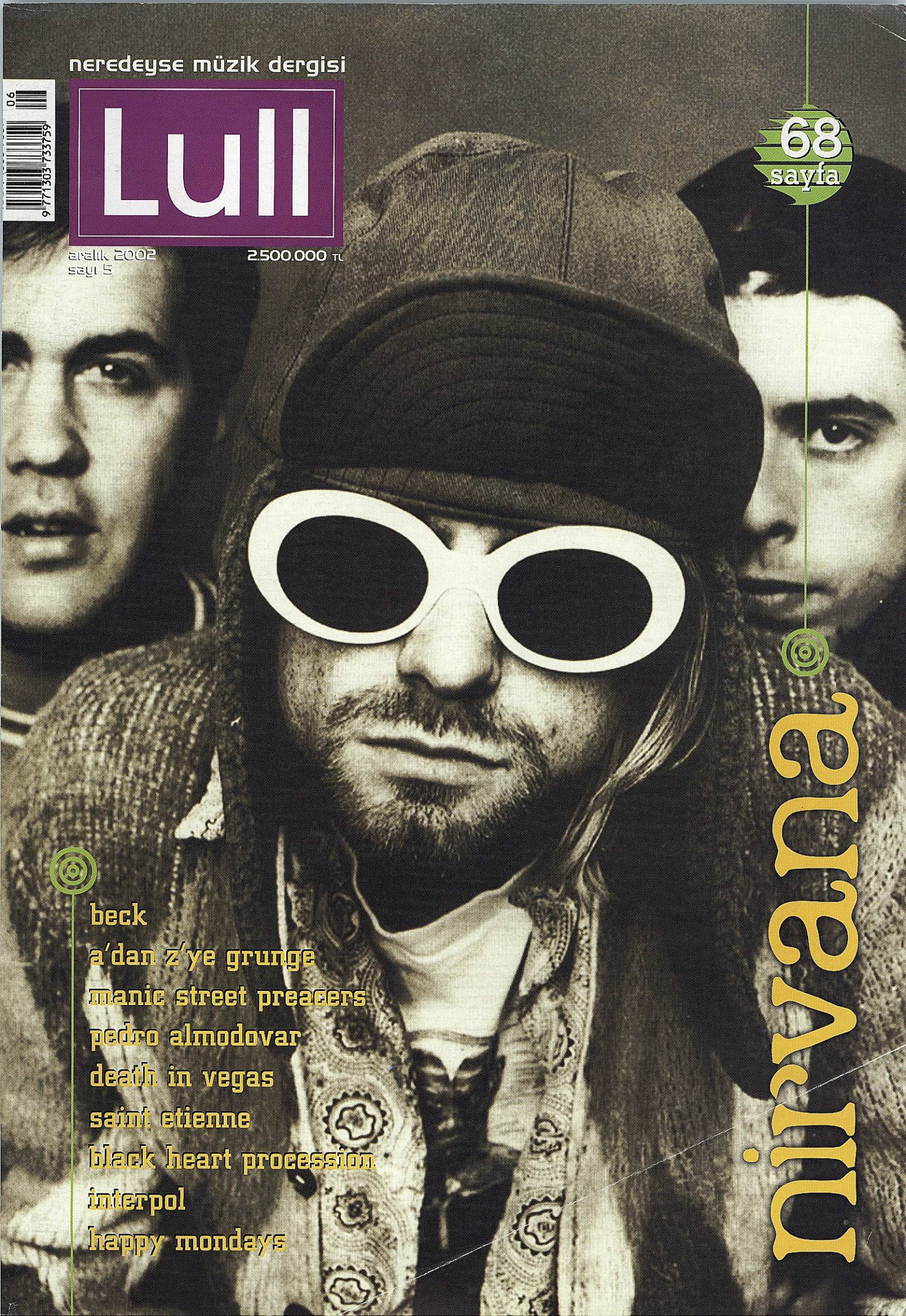

nirvana

beck
a'dan z'ye grunge
manic street preacers
pedro almodovar
death in vegas
saint etienne
black heart procession
interpol
happy mondays

Hayatında her şey kontrol altındaysa, üstelik değişikliklere yer varsa ne iyi. Eğer yolda da kontrol seninse, daha da iyi. Ford Focus, çok noktadan bağlantılı arka süspansiyonuyla mükemmel bir yol tutuşa sahip. İşte bu yüzden hayatındaki öncelikleri değiştirsen bile, Ford Focus kontrolü elinde tutmanı sağlar. Ayrıntılı bilgi için, Ford**Direkt** Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr

Ford**Focus**

Tasarımı yaşamdan,
güveni teknolojiden.

Ford

Koç

Lull

muhteviyat aralık '02

Aralık 2002

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Cem Bakır
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Selin Ever
Pınar Tınaz Gürmen
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Esin Konuk
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Pınar Üzeltüzenci
Gül Yaşartürk

Katkıda Bulunanlar
Ekin Aksu
Hakan Aytutucu
Murat Babalık
Tarık Başoğlu
Enis Batur
Faruk Besleme
Ali Ece
Frederic Gulgan
Ümit Şimşek
Burak Şuşut
Zafer Tipigil
Ekin Üzeltüzenci
Semih Yüksel

Haber Naşirleri
Üner Altay
Hande Demiray
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

Kısmi Redaksiyon
Yekta Majiskül

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Umut Matbaası 0212 637 0934)

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

Lullmail@yahoo.com

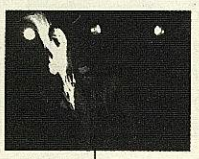

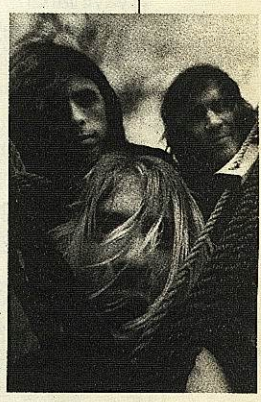

4 Neler Oluyor
10 Happy Mondays
11 Hip Hop
13 Fear and Death in Vegas
14 Saint Etienne
15 Interpol
16 Nirvana
20 Thievery Corporation
22 Pedro Almodovar
25 Manic Street Preachers
28 Black Heart Procession
29 Ron Sexsmith
30 Polaroid Android
37 Beck
40 Kitapsız
41 A'dan Z'ye Grunge
47 Bilimkurgu
50 Peanuts
51 Velvet Screen
54 Cyberpunk
57 Vinly Extrem
59 Asosyolog
60 Sinema Dersleri
62 Arıza: Ian Rush
63 Vinil Düşkünleri
64 Kritik
66 Idioteque

NELER OLUYOR

The Strokes yılın son aylarını yeni albümünün çalışmalarıyla geçirecek. Basçı Nikolai Fraiture daha önce pek çok konserde çaldıkları 'Ze Newie', 'Meet Me in the Bathroom', 'You Talk Way Too Much', 'I Can't Win' ve 'The Way It Is' gibi şarkıları da barındıracak olan albüm hakkında; "Şarkı sözleri çok daha karmaşık olacak ve müzikal yeteneğimiz de eskisine göre çok daha iyi. Amacımız daha iyiye gitmek. Eksilerimizi, artılarımızı görüyoruz ve ne zaman iyi birşey yapıp ne zaman pek de iyi olmadığımızı anlayabiliyoruz" şeklinde konuştu.

Elvis Presley'in saçından bukleler bir müzayedede 100,000$'a alıcı buldu. Sanatçının berberi bukleleri yıllardır hava geçirmeyen bir kavanozda saklıyormuş.

Public Enemy geçen ay Londra'da vereceği konseri, Bali'de patlayan bir bombanın 200 kişinin hayatını kaybetmesine neden oluşu üzerine erteledi. Professor Griff, grubun konseri güvenlik konusundaki endişeleri doğrultusunda ertelediğini açıkladı.

Osbourne'ların annesi Sharon, bu sezon bittikten sonra MTV'de yayınlanan The Osbournes adlı şovlarına devam etmeyeceklerini çünkü programın aile bireylerinin üzerlerinde büyük baskı hissetmelerine neden olduğunu söyledi.

Queen video'larını ile Roger Taylor ve Brian May yapılmış kısa söyleşiler içeren "Queen Greatest Video Hits Vol. 1" isiminde bir DVD yayınlandı.

Londra'daki ünlü **Astoria** konser salonunun "eğlence yeri ruhsatı" yenilenmeyecek. U2, Nirvana, Coldplay, David Bowie, Oasis, Blur ve The Strokes gibi pek çok ismin sahne aldığı salonun kapatılacak olmasının en önemli nedenlerinden biri olarak da geçen seneki özel So Solid Crew partisinde ateş açılması sonucu iki kişinin yaralanması gösteriliyor.

Rock starlarının ilham kaynağı, 'Skiffle' müziğin kralı **Lonnie Donegan** 5 Kasımda yaşama veda etti. Glasgow'da 29 Nisan 1931'de Anthony Donegan adıyla doğan ünlü şarkıcı, Amerikan country, folk ve blues müziğine olan tutkusu ve blues şarkıcısı Lonnie Johnson'a olan hayranlığı nedeniyle ilk adını Lonnie olarak değiştirdi. Donegan'ın 1950'lerde İngiltere'ye tanıttığı skiffle müziği, kökleri 1920'lerin Amerikası'nda olan akustik, folk, blues, country ve western tarzlarının karışımından oluşan bir müzik tarzı. Rock'ın ünlüleri John Lennon ve Pete Townshend, Donegan'ın Skiffle müziğinden etkilenerek gitar öğrenmeye başlamıştı. Donegan 71 yaşındaydı.

Björk'ün annesi Hildur Runa Hauksdottir, dünyadaki en büyük aluminyum üreticisi olan Amerikan Alcoa firmasınının İzlanda'nın buzullarla kaplı bölgesi Vatnajokull'da bir fabrika kurma projesini protesto etmek amacıyla açlık grevine başladı. Eylemini üç hafta boyunca sürdüren 56 yaşındaki Hildur yaklaşık altı kilo kaybettikten sonra grevi sona erdirdi ve vermek istediği mesaj için bu kadarının yeterli olduğunu söyledi.

Massive Attack'ın Şubat ayında piyasaya çıkacak olan albümünün adı "100th Window" olacak ve şu şarkıları içerecek:
'Future Proof'
'What Your Soul Sings'
'Everywhen'
'Special Cases'
'Butterfly Caught'
'A Prayer For England'
'Small Time Shot Away'
'Name Taken'
'Antistar'
Tam 13 dakikalık bir bas partisyonuyla sona eren albümde Damon Albarn, Sinead O'Connor ve Andy Horace da katkılarıyla yer alıyorlar. Massive Attack'dan 3-D ve Albarn Birleşik Devletler'in Irak'a yapmayı düşündüğü saldırıyı protesto eden CND (Campaign For Nuclear Disarmament - Nükleer Silahsızlanma Kampanyası) çatısı altında birlikte çalışmışlardı. Brown sözleşmeye uygun davranmama, ihmal ve dolandırıcılıktan yargılanacak.
Bu davayı ilginç kılan nokta ise, sanatçının kızları Deanna Brown Thomas ve Yamma Brown Lumar'ın babalarıyla birlikte yaptıklarını iddia ettikleri şarkıların yapıldığı tarih olan 1976'da henüz üç ve altı yaşlarında olmaları.

Amerikalı punk grubu **Rival Schools** da tıpkı NOFX gibi yeni albümünü yaz aylarında çıkaracak.

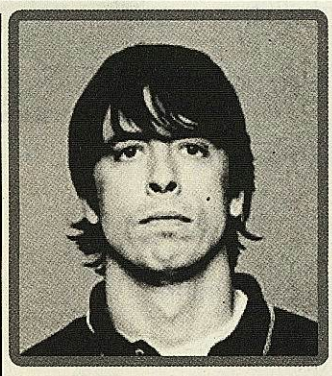

Eski Nirvana bateristi ve Foo Fighters vokalisti **Dave Grohl**, Kurt Cobain'in zaman zaman rüyalarına girdiğini ve bunun, hayatın bu gezegenin dışında devam ettiği teorisi üzerine kafa yormasına neden olduğunu söyledi. US Magazine'e yaptığı açıklamada, Queens of the Stone Age'in yeni albümü "Songs for the Deaf"de geri döndüğü bateristlik kariyerine, tekrar bir araya gelmeleri halinde Led Zeppelin'de devam etmek istediğini de söyleyen Grohl, bu işi 1980'de hayatını kaybeden John Bonham'ın oğlu Jason'ın yerine kendisinin yapması gerektiğini söyledi. "Çocukken ruhunu Zeppelin'e sattığını" söyleyen Grohl yeni misyonunu "Led Zeppelin'in yeniden bir araya gelme turnesinde John Paul Jones ve Robert Plant'le birlikte sahnede olmak" olarak belirlediğini açıkladı. Kurt Cobain'in rüyalarına girmesi konusunda ise "Rüyalarıma giriyor, sen hayattasın diyorum ona. Bu herkese anlatmak için sabırsızlandığın bir şaka gibi. Sonra uyanıyorum. Ama rüyalarımda o hep hayatta" diyor. "Dünyada ölen herşeyin sonunun geldiğini ve tüm evreni algılayabileceğimizi düşünmek biz insanlar adına cüretkar ve egoist bir bakış açısı. Bu mümkün değil. Gezegen dışında hayatın olmadığını söyleyenler s.ktirsin. Nereden biliyosunuz?" Grohl ayrıca Pearl Jam vokalisti Eddie Vedder'la birlikte Chan Marshall'ın projesi Cat Power'ın yeni albümü "You Are Free" için stüdyoda biraraya geldi. Vedder albümde vokal yaparken Grohl tıpkı Qotsa'deki gibi davulların başında.

MTV Avrupa Müzik Ödülleri sahiplerini buldu. İspanya'nın Barcelona kentinde düzenlenen ödül törenini üzerinde geçtiğimiz günlerde öldürülen DJ Jam Master Jay'i anmak için özel bir tişört giyen P Diddy sundu. Eminem tam üç ödülle gecenin yıldızıydı. Olaya müziğin geleceği açısından bakıldığında insanın içini karartan ödül törenindeki kategoriler ve ödülleri kazanan isimler şöyle:

En İyi Erkek - **Eminem**
En İyi Bayan - **Jennifer Lopez**
En İyi Pop - **Kylie Minogue**
En İyi Grup - **Linkin Park**
En İyi Çıkış - **The Calling**
En İyi Canlı Performans
Red Hot Chili Peppers
En İyi Şarkı
Pink - 'Get The Party Started'
En İyi Albüm
Eminem - 'The Eminem Show'
En İyi Dans - **Kylie Minogue**
En İyi Hip-Hop - **Eminem**
En İyi R&B - **Alicia Keys**
En İyi Rock
Red Hot Chili Peppers
En İyi Hard Rock - **Linkin Park**
En İyi Video
Royksopp - 'Remind Me'
Web Ödülü - **Moby - www.moby.com**
En İyi Birleşik Krallık & İrlandalı Grup - **Coldplay**

!!!

Jennifer Lopez, ABC televizyonuna, geçen yıldan bu yana birlikte olduğu BenAffleck'le kısa bir süre önce nişanlandığını söylerken, evlilik tarihine ilişkin bir açıklama yapmadı.
Çiftin evlenebilmesi için Jennifer Lopez'in 2. kocası dansçı Cris Judd'dan resmen boşanması gerekiyor. Lopez'in açtığı boşanma davasının, Ocak ayı sonunda sonuçlanması bekleniyor. Magazin dünyasında konuşulanlara göre, Jennifer Lopez ve Ben Affleck, 14 Şubat Sevgililer Günü'nde evlenmeyi planlıyor. Mafya komedisi "Gigli"nin geçen yılki çekimleri sırasında tanışan çift, romantik komedi "Jersey Girl" filminde başrolü paylaşmıştı. İki film de yeni yılda vizyona girecek.

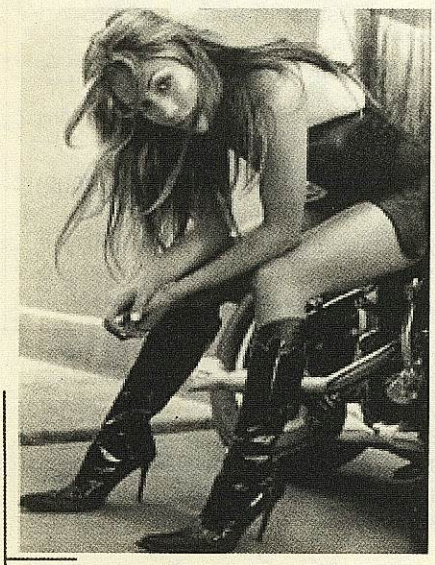

TOZLANMAYAN ALBÜMLER

No: 02 "The Fall-Bend Sinister" (1986)

Yıl 1977. Punk etkisinin dünyayı kasıp kavurmasının başlangıcında Mark E. Smith'in öncülük ettiği grup The Fall kuruldu. O seneden sonra Smith, zalim bir şekilde yeni kurduğu grubu değişken müzik ve lirikleriyle gezintilere çıkardı. Smith'in saldırgan baskısı da bir süre sonra kontrol edilemeyecek derecede komik ve kariyerlerini etkileyecek derecede vahim bir duruma dönüşecekti. Onun umursamaz tavrı ve kendini beğenmişliği, alaylı ve anlaşılması zor vokali, şamatalı bir politik olay haline dönüştü, ve herkes için heyecan dolu zamanlar başladı.
Mark Smith'in sürreal yaratıcılığı, Una Baines (piyano), Martin Bramah (gitar), Karl Burns (bateri) ve Tony Friel (bas) ile birlikte çıkış şarkıları "Bingo Master's Breakout"la başladı.
1970'lerin sonu ve 1980'lerin başı The Fall'un en kaba ve aşırı uçlarda dolaştığı zamanları oldu. Ancak 1984'te Mark Smith'in Amerikalı karısı Brix gruba gitarist olarak girdikten sonra pop melodilerini ruhlarında taşımaya başladılar. 1980lerin ortasında artık kült grup olarak biliniyorlardı – mainstream için ise müzikleri kaba ve yoğun geldi. Mainstream haliyle The Fall'un küfürden beter ruhunu kaldıramadı, The Fall'un nitelikli müziği de haliyle mainstream'in yüzeyselliğini kaldıramazdı.
6 albümden sonra 1986'da çıkardıkları Bend Sinister en etkili albümleri olmasa da, onların duygularının tam yansıması olacaktı: Öfke, alay, umursamazlık. Alışıldığı gibi sokak punk'ı etkisi de bu albüme sinmişti.Bend Sinister'da sokak ruhu, işçi kesiminden gelen Smith'in vizyonu sayesinde yine ön plandaydı. Buzzcocks gibi gruplardan ödünç aldıkları bu öfke, The Kinks'in sürükleyiciliği, The Byrds ve The Beatles melodilerinin etkisi Can ve Syd Barrett'ın radikalliğine kadar yoğun kaynaklardan beslenerek grubun sound'unu oluşturuyordu. Albümde, kaygısızlığın ("Terry Waite Sez", "Riddler") ve kızgınlığın ("Gross Chapel", "Shoulder Pads") arasında dolanırken, "Terry Waite Sez" ve "Mr Pharmacist"te hızlı tempoların inat değeri anlaşılıyor. Bend Sinister önceki The Fall albümlerinden biraz farklılaşarak Joy Division etkilerini Mark Smith'in depresif vizyonunda açığa vuruyordu. Fakat bu eksende Bend Sinister'ın titrek yapısının The Birthday Party-vari bir kaçıklığa kayması an meselesi gibi albümü dinlerken. Pavement'tan Happy Mondays'e kadar yüzlerce grubu etkilemiş olan (ve binlercesini de Smith'in ağzıyla yerin dibine batırmış olan) The Fall'un Bend Sinister'ı, soyutlandığınız bir günde ilk ihtiyacını hissedeceğiniz albümlerden.

Devin Komar

Eski Rage Against the Machine üyeleri Tom Morello, Tim Commerfold ve Brad Wilk ile eski Soundgarden vokalisti Chris Cornell'ın kurduğu **Audioslave** kendileriyle aynı ismi taşıyan bir İngiliz gruba ismin ortak kullanımı için 30000 pound ödedi. Zack De La Rocha'sız Rage Against the Machine ve Chris Cornell, Audioslave'i kurduklarında aynı ismi taşıyan Liverpool'lu bir başka grup olduğunu bilmiyorlardı. Kendilerinden daha uzun zamandır bu ismi kullanan bir grubun varlığından haberdar olduklarında, ismi iki grubun da kullanabilmesi adına İngiliz Audioslave'e 5000 pound önerdiler. İngilizler bu miktarı yeterli bulmayınca kendilerine 30000 pound'luk ikinci bir teklif götürüldü. Liverpool'lu grubun bu teklifi kabul etmesinin ardından artık iki grup da aynı ismi kullanacak. Henüz bir firmaya bağlı olmayan İngiliz Audislave bir gün şarkılarını yayınlamaya karar verirse grupların isimlerinin sonunda Audioslave (US) ve Audioslave (UK) gibi ibareler kullanılması muhtemel. Audioslave'in (Amerikalı olan) ilk albümü Kasım'da çıktı.

David Bowie, Steve Buscemi ve Amanda Plummer (Pulp Fiction) ile birlikte yeni **Lou Reed** albümü "The Raven"a konuk olacak. Reed'in Edgar Allen Poe'nun şiirlerden esinlenerek yazdığı şarkıları içerecek olan albümde aktör Willem Dafoe da meşhur 'The Raven'ı okuyacak. Dafoe'yu şu anda da www.loureed.org'dan dinleyebilirsiniz.

Joni Mitchell çıkartacağı iki albümden sonra müziği bırakacağını çünkü "iğrenç" modern müzik endüstrisinden tiksindiğini açıkladı. 35 yıldan uzun süredir müzik yapan Mitchell "Artık sanatçılarda yetenek değil, iyi bir görünüş ve işbirliği yapma isteği arıyorlar. Benim yaşımda bir kadının iyi bir görünüşe sahip olamayacağı ortada ve müzik endüstrisiyle işbirliği yapmaya da hiç niyetim yok" diyor. 'Big Yellow Taxi', 'Woodstock', ve 'Both Sides Now' gibi hitleriyle tanınan 59 yaşındaki sanatçı Madonna yüzünden müzik piyasasında yeteneğin önemini yitirdiğini söylüyor ve ekliyor "Ne yapayım? Göğüslerimi mi teşhir edeyim, apış aramı mı sıvazlayayım? Bu yapacağım iş değil" Sanatçının eski şarkılarını Londra Senfoni Orkestrasıyla birlikte yorumladığı bir derleme albüm 18 Kasım'da piyasaya çıktı.

Idlewild'ın eski basçısı Bob Fairfoull, İskoçya'nın Glasgow kentinde bir klüpte DJ'lik yapacak. Fairfoull, DJ setinin rock'ın sert taraflarını yansıtacağını söyledi. "Muhtemelen biraz Dillinger Escape Plan olacak, baktım ki insanlar gidiyor Queens of the Stone Age gibi daha neşeli birşeyler çalacağım." Eğer daha önce Dillinger Escape Plan dinlemediyseniz ilk dinlediğinizde şok olacak ve Fairfoull'un ne anlatmaya çalıştığını daha iyi anlayacaksınız.

Queens of the Stone Age, daha önce çeşitli müzisyenlerle (Mark Lanegan, Ween ve Soundgarden elemanları) birlikte yaptıkları çalışmaları 8 bölüm halinde yayınladığı projeleri Desert Session'ın önümüzdeki yıl kaydedilecek yeni bölümünde Pj Harvey ile çalışacak gibi gözüküyor. Pj Harvey'nin tam bir Queens of the Stone Age hayranı olduğu ve grubun İngiltere'de verdiği konserleri kaçırmadığı biliniyor. Harvey bu sıralar yeni albümünün çalışmalarıyla meşgul.

Amerikalı öncü hip-hop grubu **Run DMC**'nin DJ'i Jam Master Jay 30 Ekim'de New York'taki kayıt stüdyosunda vurularak öldürüldü. Başından vurularak hayatını kaybeden DJ Jam Master Jay'in yanısıra stüdyoda bulunan Urieco Rincon isimli bir şahsın da bacağından vurulduğu olay hakkında pek fazla ipucu bulunmadığı açıklandı. Katili bulana ya da yakalanmasına neden olacak bir bilgi sağlayana Hip-Hop'çular Birliği de diyebileceğimiz bir kuruluş tarafından 250,000 Amerikan Doları verilecek.

Jackass:The Movie, ABD 'de gösterime girdiği ilk haftada 22.8 milyon dolar hasılat yaparak box office'te 1 numaraya yerleşti. Johnny Knoxville verdiği bir demeçte "Çocuklar sadece daha fazlasını görmek istediler" dedi.

Bu sene 5.si gerçekleşecek olan **Uluslararası Uzakdoğu Filmleri Festivali,** takipçilerine yeni filmlerin yanı sıra, Akira Kurosawa, Kon İchikawa, Zhang Yimou ve Chen Kaige gibi Uzakdoğu sineması ustalarının az bilinen filmlerini izleme olanağı sağlayacak. Festival, 22 Kasım-1Aralık'ta Ankara'da, 9-30 Aralık'ta İstanbul'da, 3-12 Ocak tarihleri arasında İzmir'de düzenlenecek.

Grandaddy'nin websitesinden yapılan açıklamaya göre grup 2003 için 2 albüm birden hazırlıyor. The Sophtware Slump"ın ardından 3 yıl ara veren grup bu süre içerisinde oldukça fazla beste hazırlamış. Gitarist Jim Fairchild'ın yaptığı açıklamya göre albümün 55 dakikalık ve 45 dakikalık 2 ayrı cdden oluşması düşünülüyormuş.

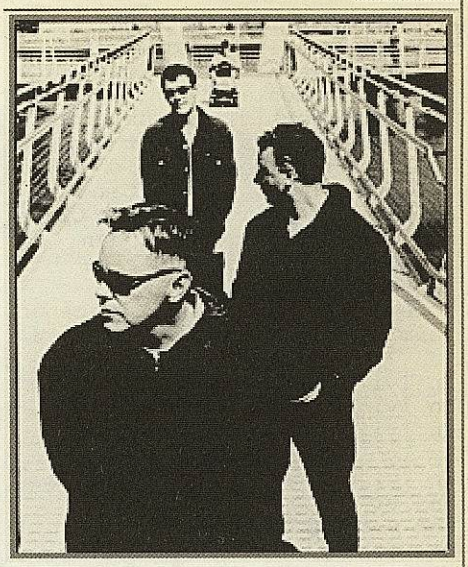

New Order'ın dört cd ve grubun yirmi yıllık geçmişini anlatan bir kitapçıktan oluşan "Retro" ismindeki seti 17 Aralık'ta piyasaya çıkacak. Her cd'de bulunacak şarkılar iki ünlü İngiliz müzik gazetecisi Miranda Sawyer, John McCready eski M-People lideri ve Haicenda'nın DJ'i Mike Pickering ve Primal Scream'den Bobby Gillespie tarafından seçildi.
Örneğin Bobby Gillespie oluşturduğu cd'de grubun şarkılarının canlı hallerini tercih etti:
Ceremony'
(Studio 54, Barcelona on 7 Temmuz 1984)
'Procession'
(Sunderland 15 Ağustos 1984)
'Everything's Gone Green'
(Tolworth Rec. Centre, Kingston, Londra 6 Aralık 1985)
'In a Lonely Place'
(Glastonbury Festival 20 Haziran 1981)
'Age of Consent'
(Spectrum Arena, Warrington 1 Mart 1986)
'This Time of Night'
(Fulcrum Centre, Slough 7 Aralık 1985)
'The Perfect Kiss'
(Fulcrum Centre, Slough 7 Aralık 1985)
'Fine Time'
(Hoffman Estates, Chicago 30 Haziran 1989)
'World'
(Starplex Theatre, Dallas 21 Temmuz 1983)
'Regret'
(Reading Festival 31 Ağustos 1993)
'As It Is When It Was'
(Reading Festival 31 Ağustos 1993)
'Alan Wise's introduction
(Olympia, Paris 12 Kasım 2001)
'Crystal'
(Big Day Out, Gold Coast 20 Ocak 2002)
'Turn My Way'
(Olympia, Liverpool 18 Temmuz 2001)
'Temptation'
(Academy, Brixton 10 Ekim 2001)

Badly drawn Boy, "Have You Fed The Fish?" adını verdiği yarışmada hayranları arasından birinin hazırlayacağı bir parçayı albümünde seslendireceğini açıkladı. Detaylı bilgi için BDB's XL Recordings'in sayfasına bakabilirsiniz

Travis bateristi Neil Primrose, beş ay önce geçirdiği, neredeyse hayatına malolacak yüzme havuzu kazası hakkında ilk defa konuştu. Beş ay önce düşündüğünden çok daha sığ olan bir yüzme havuzuna dalış yaparak boynunu kıran Neil Primrose, boğulurken arkadaşlarının ve ailesinden insanların yüzlerini görmeye başladığında ölümün çok yakın olduğunu düşündüğünü söyledi. "Havuza çok dik dalmış olmalıyım, dalar dalmaz boynumda o müthiş çıtırtıyı hissettim ve çakıldığımı anladım. Yüzeye çıkmaya çabaladım ama hareket edemedim. Dibe batıyordum ama etrafta insanlar olduğunu bildiğim için hareketsiz durdum. Bütün vücudum felç halindeydi. Saniyeler geçtikçe önümde sarı bir ışığın belirdiğini farkettim. Söylediklerim klişe gibi gelebilir ama ölüme çok yaklaşmıştım. Ölmeye hazırdım. Sonra 'Ölmek için ne aptal bir yol' diye düşündüm. Beynimin içinde bana yaşayacağımı söyleyen bir ses duydum ve o sırada da çevredeki insanlar beni kurtardılar." Neil Primrose, bu kaza sonrasında tam yedi saat süren bir ameliyat sayesinde yaşama geri döndü ve şu anda boynunun sağ tarafında yaklaşık 15 cm'lik bir ameliyat izi var. Neyse ki tekrar davul çalabiliyor ve Travis yakında 'Love Will Come Through' isimli bir single çıkaracak. Şarkı 15 Kasım'dan bu yana Travis'in resmi websitesi www.travisonline.com'dan dinlenebiliyor. Bu şarkıdan elde edilen bütün gelir "Omurga Sakatlıkları Derneği" ne aktarılacak.

Tekrar biraraya gelen Avustralyalı kült rock grubu **The Go-Betweens** sekizinci stüdyo albümünü 2003 başlarında çıkaracak. Circus Records'dan çıkacak olan albümün adı "Bright Yellow Bright Orange" olacak ve şu şarkıları bulunduracak:
Caroline And I'
'Poison In The Wall'
'Mrs Morgan'
'In Her Diary'
'Too Much'
'Crooked Lines'
'Old Mexico'
'Make Her Day'
'Something For Myself'
'Unfinished Business'

19 Şubat 2003 tarihinde çıkması düşünülen yeni **Cat Power** albümü "You Are Free", grubun 2000 tarihli The Rolling Stones ve Velvet Underground coverlarından oluşan 4. albümünden sonraki ilk çalışması olacak.

İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi Sinema - TV Bölümü'nde öğretim görevlisi olan **İlker Canikligil**'in ödüle doymayan kısa filmi *Simulacra,* 7. Manchester Uluslararası Kısa Film Festivali'nde "Digital Video" kategorisinde en iyi film seçildi.

NOFX'in, isminin "Our Second Best Album" olması düşünülen yeni albümünün çalışmaları Aralık'ta bitecek ve albüm yaz aylarında piyasaya sürülecek.

Ömer Kavur yeni filmi *Karşılaşma*'nın çekimlerine başladı. Türk-Macar ortak yapımı olan filmde, Uğur Polat ve Lale Mansur gibi tiyatro kökenli oyuncular rol alıyorlar.

dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi..

**Harun Tekin*

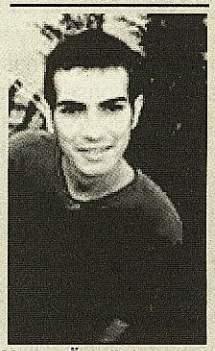

Mor ve Ötesi'nin vokalisti Harun Tekin, Radiohead'in Ok Computer'ünün hayatını nasıl şekillendirdiğini anlatıyor.

radiohead
ok computer
1997, Parlaphone, EMI

Boston, Haziran 1997. Bir önceki albümleri çevremde büyük yankı uyandıran (ve beni de ciddi bicimde vuran) Radiohead'in yeni albümünü bekliyorum. Neyle karşılaşabileceğimi bilmiyorum, bunu düşünmüyorum da. Sadece bekliyorum. Ufak bir sorun var ama: bir süre önce ayrıldığım İstanbul'da albüm piyasada, fakat Amerika'da çıkmasına bir ay var. Bu arayı nasıl geçireceğim? Karar veriyorum: internet üzerinden bana ulaşmaya çalışan yorumlara kulak tıkayarak ve normal şartlarda (deniz seviyesinde, oda sıcaklığında, İstanbul'da) ulaşamayacağım bir nesneye kulak vererek - albümün ilk single'ı Paranoid Android piyasada. Peki. Köşedeki kasetçi sayılabilecek bir mağazadan CD 2'yi alıyorum (Diğer versiyon olan CD1'in içindeki şarkılar bakımından çok daha iyi olduğunu daha sonra farkettim, ne var ki single'daki diğer şarkılar meselesinin son derece tali olduğunu az sonra birlikte göreceğiz). Eve gelip dinlemeye başlıyorum. Bu noktada iki deneyim var ki, benzersiz: a) az sonra çok tuhaf bir şey olacağının sezgisi, b) az sonra olan tuhaf şey. Ne mi oluyor, ilk şarkı olan Paranoid Android'in 3. dakikası civarında "Stop" tuşuna basıyorum. Daha sonra kısa bir duraklamanın ardından tekrar deniyorum, yine aynı yerde duruş. Ve bu kayıt, daha sonra iki hafta kadar bu şekilde "dinleniyor". His. Kaldıramamak, değil. Sevmemek, değil. Devamını dinlemek istememek, değil. Ama bildiğim bir şey, kesinlikle değil. Dinlediğim kadarıyla, çok nazik, çok saldırgan, çok ikircikli bir şarkıyla karşı karşıyayız. Sadece. Bir. Şarkı. Albüm. Paranoid'in tamamını 10 gündür dinleyebiliyorken OK Computer. Saygıyla geri çekilerek dinliyorum. Tümünü. Defalarca. Dinleyebileceğim iki atmosferde de: evde, ve bisikletle giderken oda (ve yol) arkadaşımın mobil diskçalarında. Gündüz. Gece. Çok kaba bir ifadeyle önce albüm yavaşça hayatımı hayatımı oynadığım filmin soundtrack'ine dönüştürdü, sonra da hayatım senaryosu albümü dinleyerek yazılmış bir filme dönüştü. Çok fazla şey hissettim, ve hissettiğim şeylerin çoğu çok yoğundu. O sırada yaşadığım travmaların etkisini, hayatımın kalitesini, konsantrasyonumu, yabancılığımın derecesini ve bunların hepsini aynı anda birarada artıran bir sanat eseri bu. O albümden sonra hayat pek çok açıdan değişti tabii, ama albümü büyük bir şey yapan bizim hayatlarımızdaki değiştirme gücü mü, yoksa albümün bizimle kurduğu türlü etkileşimlerin kaynağı olan ama bunlardan bağımsız olarak kendisinde barındırdığı estetik bir xxx mi? Bir de Let Down tam olarak nedir? Kendisiyle bağlantılı tüm aşırı duygulanımları benzersiz ve tanıdık kılan bu güzellik nasıl sınıflandırılmamalı? Bilmiyorum, sezebiliyorum. Gücüm zayıflığımda. Eksiğim ve hafifim.

Soderbergh ve Son Filmi Full Frontal: Bağlantı Kopukluğu!

Gül Yaşartürk

Steven Soderbergh'in son çalışması "Full Frontal"ı belli bir türe dahil etmek oldukça güç, film yönetmenin filmografisinin içinde farklı bir yere sahip. Soderbergh'in ilk filmleri (Sex Lies and Videotapes, Kafka gibi..) gişe kaygısı olmayan kişisel ve bağımsız filmlerdir. Son yıllarda çektiği filmler ise tam tersi , yıldız olgusuna dayalı bir özyaşamöyküsü olan "Erin Brokovich", yine yıldız olgusuna dayalı olan bir yeniden yapım "Ocean's Eleven" ve tam kadro yıldızlardan oluşan "Trafik". Böylesi bir filmografiyle, Soderbergh'in tam da rota değiştirdiği düşünülürken ortaya her iki durumla da bağlantısı olamayan, nereye oturtulacağı belirsiz bir filmle çıktı karşımıza. Belirsiz diyorum, çünkü filmde hem deneysel hem eleştirel hem de Brechtyen öğeler bulmak mümkün. Ancak filmi bunlardan sadece biriyle açıklamak olanaksız.

"Full Frontal"ın olası referansları Godard ve Robert Altman sinemasıdır. Godard dediğimizde, karşımıza her daim söyleyecek sözü olan, filmi izleyici ile karşılıklı iletişim sürecine oturtan bir sinema anlayışı çıkar İzlediğimiz her sahne eğer dikkat eder ve bize sunulanı düşünürsek bize bir şeyler söyler. Oysa Soderbergh'in kesinlikle anlaşılmak, bir şey söylemek gibi bir kaygısı yok. Tek yapmaya çalıştığı sinemaya olan inancı sarsmaya çalışmak, şaşırtmak, izlediğimizin rol yapan insanlardan oluşan bir film olduğunu fark ettirmeye çalışmaktır. Robert Altman sineması ise tümden bir eleştiri, taşlama sinemasıdır. 1992 yapımı "The Player" Oyuncu filmi Hollywood'un işleyişinin suyunu çıkarırken, 1994 yapımı "Pret a Porter" Hazır Giyim aynı şeyi moda dünyası için yapar. Acaba "Full Frontal" ın da yapmaya çalıştığı böylesi bir şey mi diye kendimize sorduğumuzda muhtemel yanıt hayır oluyor. Soderbergh'in bir derdi var ama kesinlikle bunu bizimle paylaşma heveslisi değil. Ortada masörüne mastürbasyon yaptırdıktan sonra (doğum gününde) intihar eden bir yönetmen var. Bu boşalma eylemi, sanatsal olarak kendini tatmin etme anlamı taşıyabilir (aynen Soderbergh'in bu filmle yaptığı gibi) ama sadece taşıyabilir! Fazlasını ummak olası değil. Bu noktada tek somut eleştirisi oyunculara yöneliyor, tiyatroda Hitler rolünü oynayan oyuncu tam bir kapris yumağı. Yönetmenine, senaryo kötüyse, iyi oyuncunun yapacak bir şey yoktur diye bağıran bu karakter ile, kaprisli ve dediğim dedik Hitlervari Hollywood oyuncularına taş attığı kesin. Soderbergh, Hollywood'un en önemli yönetmenlerinden biri olarak çok keskin eleştiriler yapmaktan çekiniyormuş gibi görünüyor ve yaptığı işten sıkılmış ve kendi kendine deşarj olan, yaptığı işe kısa bir sıkıntı anında küfreden insana benziyor.

Soderbergh, gişe filmlerinden kazandıklarıyla ilk filmlerine benzer bir film (klasik bağımsız film temaları, modern zaman insanının yalnızlığını, psikolojik travmalarını konu alan filmler) yapsaydı alacağı eleştiriler daha olumlu olurdu.

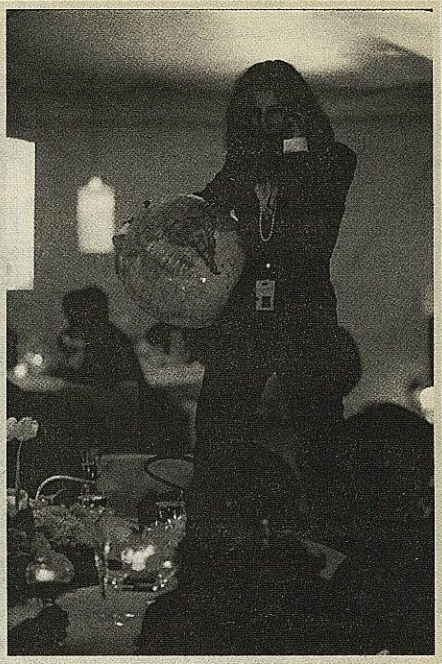

Ancak böylesi bir durumda "samimiyetine" daha şüpheyle yaklaşılıyor. Hollywood'la bu kadar içli dışlı olan bir yönetmenin birdenbire kalkıp "her şey yalan!" diye bağırmasına başka ne gözle bakılabilir ki? Üstelik "Full Frontal" Soderbergh (filmin afişinde de Erin Brokovich, Trafik ve Ocean's Eleven filmlerinin ödüllü yönetmeni olarak belirtildiği gibi) gibi bir yönetmen tarafından çekilmeseydi dünya sinemalarında gösterime girme şansını gerçekten çok zor yakalardı. Kısaca, yönetmenimiz, can sıkıntısını pazarlamak için dahi kendi şanından yararlanmış.

Ryan Adams bir konserinde kendisinden Bryan Adams şarkısı 'Summer of 69'u çalmasını isteyen bir dinleyiciden konser salonunu terketmesini istedi. Kendisini Kanadalı şarkıcı Bryan Adams'la karıştıranlara karşı oldukça sert tepkiler gösteren Amerikalı şarkıcı Ryan Adams konserde kendisinden Bryan Adams hiti 'Summer of 69' istendiğinde ışıkları açtırarak şarkıyı isteyen izleyiciyi buldu ve kendisine bilet fiyatı olan 30 Doları ödeyerek konserin gerçekleştiği Ryman Auditorium'u hemen terketmesini istedi.Ryman Auditorium'un halkla ilişkiler sorumlusu dışarı çıkmakta olan dinleyiciyi son anda durdurup özür dileyerek konseri izlemeye devam edebileceğini söyledi. Merak ediyorsanız dinleyici konseri izlemeye devam etti ama Adams'a 30 dolarını geri vermedi.

Blur, Fas'taki yeni albüm çalışmalarının görüntülerinden bir kısa film hazırladı.
İki dakikalık kısa filmin büyük bölümü grubun stüdyodaki çalışmalarından ve Marakeş sokaklarındaki görüntülerinden oluşturuldu. Filmde ayrıca yeni Blur albümünün Damon Albarn'ın Afrikalı müzisyenlerle yaptığı bir önceki çalışması "Mali Music"ten esintiler taşıyacağı söylentisine neden olan stüdyoda kayıt yapan Afrikalı müzisyenlerin de görüntüleri bulunmakta. Basçı Alex James'in gitarist Graham Coxon'un şu anda gruptan ayrı olmasına rağmen "bugüne kadar yapılmış en iyi Blur albümü" olarak nitelendirdiği yeni albümle ilgili kısa film "Blur - Out and About In Morocco Part 1" grubun resmi websitesi www.blur.co.uk adresinden seyredilebilir.

The Charlatans, vokalist Tim Burgess'in solo projesi üzerinde çalışmaya başlamasıyla ortaya atılan dağılma iddialarının asılsız olduğunu açıkladı. Dört yıl önce Birleşik Devletler'in Los Angeles kentine taşınan Tim Burgess her zaman yapmak istediğini söylediği country esintili solo projesi üzerinde çalışmaya başladığında etrafta grubun dağılacağına dair söylentiler dolaşmaya başlamıştı. Grup, websitelerinde yaptığı açıklamayla Tim Burgess'in Amerika'da kendi albümü üzerinde çalıştığının doğru olduğunu, zaten diğer grup elemalarının da pek çok başka proje ile ilgilendiğini ve dağılmak gibi bir fikirleri olmadığını açıkladı.

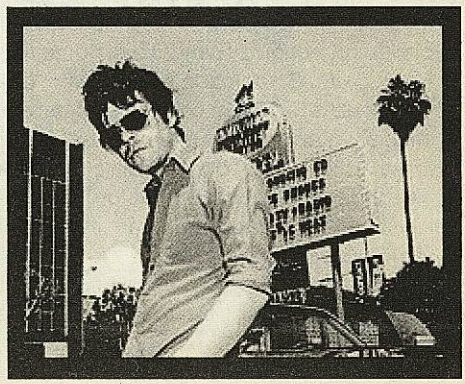

Rolling Stones'un eski basçısı Bill Wyman, kendisiyle aynı ismi taşıyan Amerikalı bir gazeteciyi bu adı kullanmaktan vazgeçmediği takdirde dava etmekle tehdit etti. Bill Wyman'ın yazılarında eski Rolling Stones basçısı Bill Wyman olmadığını açıkça belirtmedikçe bu ismi kullanmaması isteniyor. 1936'da doğduğunda kendisine William George Perks adı verilen, daha sonra 1963'de mahkemeye başvurarak adını Bill Wyman'a çeviren basçı, 1993'te Rolling Stones'dan ayrılmıştı.Gazetecei Bill Wyman ise 1961 doğumlu. Yirmi yıldan uzun süredir müzik yazarlığı yapan Wyman, 1981'den bu yana Rolling Stones'un da dört turnesini takip etti ve şimdi "Not That" Bill Wyman (O Bill Wyman Değil) ismiyle yazı yazmaya devam etmeyi düşünüyor

A Hundred Days Off ve Underworld'ün daha kanıtlayacak çok şeyi var!

Sadece zaman her şeyi açıkça belli eder, DJ Darren Emerson'ın sınırlara meydan okuyan, Essex kaynaklı, İngiliz elektronik hareketi Underworld'den ani ayrılışından iki buçuk yıl sonra, kader onu diğer üyelerle, prodüktör Rick Smith'le ve hipercool Karl Hyde'la tekrar karşı karşıya getirdi. Eylülün sonlarına doğru birbirlerinden habersiz olarak aynı günde, Amerika'da, albümlerini piyasaya sürdüler. Emerson, İngiliz-merkezli DJ Tim Deluxe'ın işbirliğiyle hazırlanan Eğlenceli mix albümü **Underwater: Episode 1**'ı çıkartırken, sadece iki kişi kalmış olan Underworld de 4. stüdyo albümleri **A Hundred Days Off**'ı(Topkapı,2002) çıkarttı.

Smith, Emerson'ın Underworld'den ayrıldığını İngiliz müzik basınından öğrendikten sonra, kendisinin ve Hyde'ın kanıtlamaları gereken şeyler olduğunu itiraf ediyor: "Albüme gelen tepkiler gerçekten iyi. Bu bizim için *iyi* oldu çünkü Darren'ın ayrılışından sonra kanıtlamamız gereken şeyler olduğunu düşünüyorduk". Canlı performanslardaki Hyde'la arasındaki sinerji hakkında sorulan sorulara mütevazı bir şekilde yanıt veriyor: "Daha çok çalıştık çünkü sadece ikimiz vardık."

Emerson'ın kendi Underwater label'ı altındaki sanatçıları ve Tim Deluxe'un, Layo and Buswacka!'nın unutulmaz "Love Story"sinin remixini içeren *Underwater: Episode 1*, Underworld'den ayrıldıktan sonraki yaşamının bir yansıması niteliğinde. Emerson, ayrılık kararını Uruguay'da vahşilik konusunda adı çıkan Global Underground ekibiyle 2000 yazında çıktıkları turneden dönüşte, grubun "artık eğlenceli olmadığı" nedeniyle vermişti. Underworld'ün dördüncü albümüne parça hazırlamak için stüdyoya kapanıp çalışmaktansa uluslar arası DJ arenasına atladı ve zamanının çoğunu Ibiza, İspanya gibi başlıca dans mekanlarındaki partilerde geçirdi. Bu sırada ise Hyde ve Smith de artık bir DJ'e ihtiyaçları olmadığını kanıtlamak için stüdyoya girdi.

Sonuç, zekice hazırlanmış ve işitsel olarak küçümsenen, eleştirmenlerinse üzerine düştükleri bir albüm oldu. Hafifletilmiş özü, dalgın ve harika soundscapeleri, hala inançlarını koruyanları, hayal kırıklığına uğratmıyor ve bunu kendini belli eden "Two Months Off" ve "Sola Sistim" gibi parçalarla işaret ediyor. Piyasaya çıkış tarihinin (24 Eylül) dördüncü gününde, *A Hundred Days Off*, Darren Emerson'un mix albümünden 4 kat daha fazla sattı.

Emerson'ın da dediği gibi, 90'lardaki gelişine kadar orta karar bir synth-pop grubundan ibaret olan Underworld'e dans kültürünü kendisi getirdi. Underworld de dans dünyasını "Born Slippy," "Pearl's Girl" ve "King of Snake" gibi hitlerle ve önemli albümleri **dubnobasstomyheadman (1993), Second Toughest in the Infants (1996)** ve **Beaucoup Fish (1999)** ile süsledi. Burada Underworld yapılması gereken ne varsa yaptı. Albümleri üst seviyelere çıkartan Smith'in mükemmeliyetçi eğilimleri ve olağanüstü kulağıydı, ancak Hyde'ın sahnedeki tuhaf davranışları ve bilincinden akan kelimeleri ise Underworld'ı en iyi elektronik ve performans sanatçılarının arasına girmesinde büyük pay sahibi oldu.

Diğer elektronik müzik hareketçilerinin aksine Underworld'ün anlamayı başardığı şey, gerçek bir albüm yapmanın sadece birkaç single'ı bir araya getirmektense sizi müzik tarihinde başarılı yapacak ve uzun süre tarih sahnesinde kalmanızı sağlayacak bir şeyler yapmaktı.

Tıpkı 60'lar ve 70'lerdeki albümlerin, rock'ın bütünlüğünün oluşturulmasına yardım etmeleri gibi, Underworld'ün albümleri de tek bir amacı olan sanatsal ifadelere dönüşüyorlar. Burada farklı olan ise Underworld'un dans kültürüne karşı beslediği hayranlığı ve elektronik müziğe yoğunlaşmış olması. Söyleyecek çok şeyi olan Underworld albümlerinin çoğunlukla Smith tarafından dikkatlice düşünülmüş, kesin başlangıçları, ortaları ve belirli bitişleri

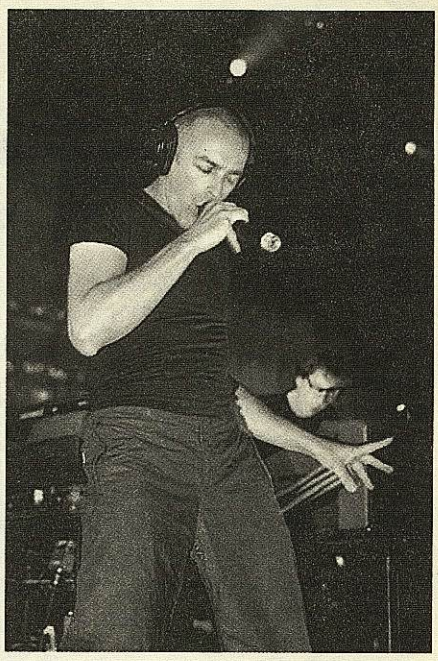

var. Sezgisel olarak oluşan bir DJ set gibi değil de, cazın duygusal bir değerlendirmesi olan bir konsept müziği gibi.

"Bizim için müziğimizi tek bir cd'de yapmak daha iyi" (çoğu 2 cd'lik dans albümlerinin aksine) diye açıklıyor Smith ve A Hundred Days Off'ı göz önüne alarak ekliyor: "Akışını ve verdiği hissi seviyorum. Doğru uzunlukta. Bence bir albüm olarak dinleyebilir ve her dinleyişte ondan bir şeyler alabilirsiniz. Müziğimizi seven insanlar müziği dinlediklerinde her parça üzerinde tek tek ve çok fazla çalıştığımızı anlarlar, her zaman yeni ve taze kalabilmeyi umuyoruz ve bizim için bunu yapmak, bir cd'yle daha kolay."

Albümün harika olmasına rağmen Smith ve Hyde'ı asıl haklı çıkartan, Emerson'ın bu yaz bol bol ziyaret ettiği clublarda, herkesçe tanınan ve saygı duyulan Danny Tenaglia'nın "Two Months Off" single'ı hakkında yaptığı açıklama sonrası oldu: "Ben, Danny Tenaglia, bu şarkıyı resmen Ibiza 2002'nin marşı olarak ilan ediyorum!".

Çeviren : Esin Konuk

✉ Siz bu satırları okurken **Pearl Jam**'in son albümü "Riot Act" piyasaya çıkmış olacak. Albümün Tracklist'i şöyle:

Can't Keep
Save You
Love Boat Captain
Cropduster
Ghost
I Am Mine
Thumbing My Way
You Are
Get Right,
Green Disease,
Helphelp,
Bushleaguer,
1/2 Full,
Arc,
All or None

✉ **Cobain**'in kitaplaştırılıp yurtdışında bu ay yayınlanan ve adeta kapışılan günlüğünde, intiharından iki yıl kadar önce uyuşturucunun zararlarından bahsettiği satırlar bulunuyor. Günlüğünde midesinin durumunun kötü olduğunu ve acısını nasıl hafifletmeye çalıştığını anlatan Cobain; "Protein içeceklerinden, vejeteryan olduktan, egzersizlerden, sigarayı bıraktıktan ve doktordan doktora gittikten sonra acımı hafifletmek için üç hafta boyunca ufak dozlarda eroin kullandım" diyor. "Bir yara bandı gibi bir süre idare etti ama ağrılar geri gelince uyuşturucu kullanmaktan vazgeçtim. Aptalca bir şeydi. Bunu bir daha kesinlikle yapmayacağım. Eroin'i ilaç niyetine kullananlar için üzülüyorum çünkü gerçekten işe yaramıyor" Kurt Cobain'in günlüğünde yer alan en ilgi çekici cümlelerden biri de:"Bir rock figürünün kendini mahvetmesini izlemek zevkli bir şey ama üzgünüm dostlarım ben bunu yapmayacağım."

Happy Mondays

Bora Şimşek

Kimdir?
Happy Mondays, 1984'de Little Hulton, Salford'da kuruldu. Manchester'ın bir kasabası olan bu kentte Shaun (22) ve Paul Ryder (20) kardeşler, Manchestelılar'ın genelde yaptıkları gibi, sıkıntıdan bir grup kurma kararı aldılar. Paul'un kusursuz bas riff'leri Mark Day'in gitarı, Paul Davis'in klavyesi ve Gary 'Gaz' Whelan'ın davulu birleşince ortaya çıkan şeye Shaun kendi stilini yarattığı vokalini ekleyince ortaya Happy Mondays çıkmış oldu. İleride hepsi, kullandıkları ekipmanların çalıntı olduklarını açıklayacaklardı. Gruba daha sonra katılan perküsyonist Mark Berry aka. Bez ile grubun değişmez kadrosu, gruba bir ara katkıda bulunan back vokal Rowetta dışında oluşmuş oldu.

Ne Yaptılar?
1992'de dağılmadan önce 80'ler ve 90'ların başlarında club, dans müziğinin krallarıydılar. Rave ve club kültürünün, uyuşturucuya ilintili en tanınmış grubu oldular. Özellikle 80'lerin İngilteresi'nde yaşanan rave kültürünün mutluluk sebebi olan uyuşturucuyu bizzat kullanarak yere göğe sığdıramadılar ve her zaman uyuşturucunun destekçisi oldular. Kendileriyle aynı zamanlarda Madchester sahnesinde yer alan Stone Roses'un barış yanlısı tavırlarına karşıt olarak, Shaun Ryder'ın önderliğinde sürrealist ve pop kültürüne kinayeli yaklaşımlı şarkı sözleriyle, uyuşturucu yanlısı tavırları ve seksüaliteye aldıkları tehditsel tavırla Manchester'ın ilk piç kurularından oldular.

Neden Hala İyiler?
Tarih tekerrürden ibarettir. Müzikleri halen rave kültürünün öncüsü olarak biliniyor ve halen klüplerde çalan dj'lerin ve grupların büyük bir kısmı Mondays'in etkisinde kalıyor. Happy Mondays'den en çok etkilenen isim ise hepimizin yakından tanıdığı Moby.

Hikayeleri Nedir?
1985'de The Haçienda'da yapılan Battle Of The Bands yarışmasına katılan grup sonuncu oldu. Buna rağmen Tony Wilson tarafından hazırlanan sözleşmeyle The Factory Records'la anlaştılar. İlk EP'leri "Forty-Five" eylül ayında yayınlandı. Listelere girememesine rağmen gruba, ilk defa kendileri için kiralanan stüdyoda çalışma imkanı doğdu. İlk albümlerini 1987'de yayınladılar ve bu albümde yer alan şarkılardan biri İngiltere'de olay oldu. "Desmond", Beatles'ın "Ob-la-di Ob La-da"dan kopya olduğu gerekçesiyle, Factory Records Beatles'ın avukatı tarafından dava açılmakla tehdit edilince bu şarkı albümden çıkarıldı ve yerini "24 Hour Pary People" aldı. İkinci albümleri (Bummed) 1988'de patlama yaptığında, özellikle de Shaun Ryder'ın liderliğinde Happy Mondays İngilitere'nin en tanınan dans grubu haline geldi. 1990'da yayınlanan Pills 'n' Thrills&Bellyaches'la grup, popülaritesini, yaratıcılığını ve etkisini iyice duvara çivilemiş oldu. Bütün bunlardan sonra düşüş, topla dripling yapan çok süratli bir futbolcunun topu çeviremeyip, ortalayamadan out'a çıkması gibi oldu. Basamakları yuvarlana yuvarlana indiler çünkü Manchester basın tarafından dışlandı. Mondays'in Manchester sokaklarında uyuşturucu satıcılığı ve hırsızlık yaptığı söylentileri onları iyice dibe çekti. Son albümleri **Yes, Please**'i yaptıklarında 2 yıl önce yakaladıkları ticari başarıyı elde edemediler, fakat yine de albüm Happy Mondays'e saygısızlık yapılmadan, yeterince satmayı bildi. Müzik dinleyicisin ilgisizliğinden yakınan Shaun Ryder eroin bağımlısı haline geldi ve yapılan bir kontrat toplantı sırasında gruptan ayrıldığını açıkladı. Grubun eroin için buldukları "Kentucky Fried Chicken" şifresini bahane ederek kendini bu tavuklara adadı. Ryder gruba bir daha dönmedi ve Mondays tepetaklak düşmeye devam etti.
90'ların ortalarında Shaun Ryder ve Mondays'in full time oynak adamı Bez, Black Grape'i kurdular.
Ekim 1998'de Shaun Ryder, Happy Mondays'in bir daha hiçbir araya gelemeyeceğini açıkladı. 6 ay sonra, yüklü gelen vergi borcu ve karısına vermesi gereken boşanma tazminatının ardından fikrini değiştirdi ve Bezle olan küslüğünü giderdi ve Gaz Whelan, Wags ve Rowetta ile tekrar bir araya geldi. Yeni bir eleman eklentisi yapıldığı duyuruldu ve Nuts medyaya tanıtıldı. Sonunda tüm inatlarına rağmen Shaun, kardeşi Paulla da barıştı ve altı yıllık konuşmama orucunu bozdu. 1999'da çıktıkları dünya turnesinin Avustralya ayağından sonra Paul Ryder gruptan ayrıldığını açıkladı. Ağustos 2000'de Sahun ve Rowetta arasında yaşanan kavga, Happy Mondays'in sonunu getiren son hareket oldu ve tekrar dağıldıklarını açıkladılar. Geçtiğimiz temmuz ayında çıktığı konserde ise Shaun Ryder, yeni grubu SWR ile tekrar Mondays fanlarını sevindirdi ve sevindirmeye de devam ediyor.

Müzik?
70'lerin soul ve 60'ların pschedeliasi'nın, house müziğinin ritim ve sound'una büyük çivilerle tutturulduğunu varsayın, işte karşınızda Happy Mondays. Hip-hop tekniklerini müziklerine entegre eden ilk rock gruplarındadır. Sample'la işleri olmadı ama, bazı melodi ve lirikleri borç alıp, kullandılar. Müzik dünyasında "piç" olarak bilinmelerine rağmen, arkalarından gelenleri tahmin edilemeyecek kadar çok etkilediler. Bunların aralarında dans müziğin önde gelen isimlerinden Chemical Brothers, rock'n roll son dönem iyilerinden Oasis de bulunuyor.

Ne Dinlemeli?
Happy Mondays'i tanımayanlar için önerebileceğim, ilk almaları gereken albüm, Happy Mondays'in Greatest Hits'i birebir. Bunun ötesinde Mondaysle daha haşır neşir olmak için,
İki albüm en başta sahip olunması gerekenler olarak göze batıyor ki bunlardan ilki, 1990 yılında piyasaya sürülen ve 80'lerin ruhunu doksanlara taşıyan **Pills 'n' Thrills and Bellyaches.** Dans müziğinin rockla birleşiminin ilk kıvılcımlarından birilerini atan Happy Mondays'in bu albümü, bu türün en iyi örneklerindedir ve hala günümüz dj'leri tarafından fazlaca rağbet görmektedir. İkinci tavsiyem ise 1999'da yeniden yapılanmış Mondays albümü **Bummed**. Çok çabuk düşüşe geçen bir grubu düştükleri çukurdan düzlüğe çıkmaları için yapılmış en iyi albümlerden biri. Mondays'in hala 80'lerde yaşadığının bir kanıtı.

Daha Fazla Bilgi İçin
Grubun resmi bir internet sitesi yok ama ulaşabileceğiniz bazı siteler :
http://www.come.to/happymondays
www.prideofmanchester.com/music/happymondays
Gruba daha sonradan katılan Rowetta'nın kendi internet sitesi var. www.rowetta.com
Görseller vasatın altında ama yazılar okumaya değer
Bolşans...

Büyük Buluşma: 2002 Türkiye Hiphop Oscarları

Varoş Gençliği Oscar Töreni Düzenliyor

Alper Maral

15 Kasım 2002 Cuma günü, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi Konser / Tiyatro Salonu' nda 2002 Hiphop Oscarları sahiplerini bulurken biz de payımıza düşen dersi alma şansına sahip olduk. Daha kapıların açılmasına saatler kala Bahariye Caddesi' ne doğru yayılan son derece pozitif bir enerji, bazılarımız hep negatif ahkâm keserken, 'o veletlere' hâlâ mikrop veya böcek muamelesi yaparken; daha da kötüsü, onları yoksayarken, kendi çağının, coğrafyasının ve yaşanımının kültürünü kuran, sahiplenen yeni bir neslin varlığını, samimiyetini ve sağlam duruşunu hissettiriyordu.

Özellikle Kadıköy' ün her kilit noktasını haftalardır bezeyen 'Büyük Buluşma' afişi, organizasyonun arka planındaki emeğin ilk habercisiydi. Salon kalabalıktan yıkılır, diye düşündüren bu yoğun tanıtım ve Hiphop kitleleri için etkinliğini bildiğimiz internet sitelerindeki trafik, her ne kadar dizginlenemez bir kalabalığı kapıların dışında bırakmaya yetmediyse de, isabetli bir şekilde "Buluşma" olarak anılan 'Oscar Töreni' nde, heyecanlı, masif, aktif ve samimi bir kitleyi biraraya getirebildi.

Baştan sona tertemiz bir coşku içinde geçen etkinliğin başarısı, ilerleyen her dakikada daha da belirginleşen bir realitede kendini gösteriyordu: Organizasyonun bizzat müzisyenlerce üstlenilmiş, profesyonellik kisvesiyle birilerinin su veya mesafe katmasına izin verilmemiş olması, bu kanlı - canlılığı, organikliği mümkün kılıyordu, şüphesiz. Keza, herşeyin doğallıkla akması, ritüele gerekli bir geç başlamanın ardından saat gibi işlemesi de... Artık iyice klikleşmiş, ikonlaşmış ve zahiri bir gûya 'kent ideolojisinin' mekanı olmuş dükkanlardan birinde değil de Kadıköy Halk Eğitim Merkezi' nin nötrlüğünde, hâttâ İstanbul faunasının yoksaymaya meyyal olduğu, bir türlü 'geçmeyi göze alamadığı Karşı' da' , Asya' da gerçekleştirilmesi bile, bizce yerinde bir karşı duruşa işaret ediyordu.

Salona girmemizle yaş ortalamasında bir dalgalanma yarattık, ama 'kim bu kel - gözlüklü?' diye garipseyen, dışlayan olmadı; tersine, festival konserlerinde vs. karşılaşmaya alıştığımız , kerhen ve isteksiz yardım lütfeden; kolejiyle, birazdan gerçekleşecek konseri izleme tokluğuna katlandığı, işi arasına sıkışmışlığımıza dudak büken gönüllü (!) mekan görevlileri yerine son derece saygılı ve disiplinli genç insanlar, memlekette iyi birşeylerin de olduğunu kanıtlar gibiydi; zaten tüm bu akşam, hâttâ tüm bu kültür, tam da bu duruşun müziğinin peşinde.

Birileri doktora almak ya da tirajdan rant toplamak derdiyle varoş lakırdısından geçinmeye başlamadan, çöküş ve yozlaşma edebiyatında son noktayı koymadan önce, o 'kirli gri' içindeki renkleri görmekte daha fazla gecikmese iyi olacak. Tüm sıkıntılarına rağmen istisaî bir şansı vardı, oradaki gençlerin: Dertlerini, düşüncelerini, duruşlarını 'makinalı tüfek gibi' dile getirebilecek, kendilerinden, birer, hâttâ birçok sözcü olması. Kendilerinden olup da, onları öteki kılanların yakasındakilere duyurabilecek birer temsilcisi olması, bizlerin örneğin, hiç yaşayamadığı bir lüks! Aynı bağlamda önemsenmesi gereken, gene sanıldığının aksine, söyleyecek sözlerinin (var)olması ve bu sözü elden geldiğince net, bir o kadar da ustaca; niyet ille de o olmasa da: sanatlılıkla söyleyebilmeleri (sahnedekilerin), ya da söyleyebilenleri canı gönülden takdir edebilmeleri (koltuktakilerin). Meydan herkese açıksa da, 'ben de yaparım' edasının benmerkezci samimiyetsizliğini, hiçesayarcı vurdumduymazlığını, günümüz müzik kültürlerinin çoğunda yaşanan hoyratlıkla suiistimal etmek yerine, samimi bir hayranlıkla, yiğidin hakkının yiğide verildiği hakkaniyetçi bir platformun yaratılabilmiş olması da önemli. Dışarıdan bakışta 'tekerlemeye' de indirgenebilen bu olgunun arka planına; müziği kadar öznel edebiyatıyla da tanınma hakkını haiz olduğuna da dikkat etmek lazım. Kültürün yaşama biçimi de olduğunu teslim edebilirsek, hayran kalınası diğer bir unsur olarak, Türkçe Hiphop camiasının, oluşturduğu kültürün kitlesiyle barışıklılığını, tutarlılığını da görmemek mümkün değil. Kaldı ki, yıllardır seyircilerin kimliksizliği yüzünden konserlere tahammül edemeyen bizler gibiler için şapka uçuracak bir samimiyet gözlenebilmekteydi salonda. Son yıllarda iyice yokolan ya da kimyasal takviyeye muhtaç kalan konser / müzik tüketim ritüelleri, Hiphop Oscarları' nın sahiplerini de belirleyen ortak iradede net bir şekilde yeniden varedildi / paylaşıldı / yaşandı.

Hiç de dar olmayan Türkçe Hiphop camiasında, etkinlik saatine kadar muammasını koruyan bir spekülasyon yayılmıştı. Gelin görün ki, gecenin sonunda sağduyu ve iradenin sonucu ortaya çıkan zehir gibi bir hakkaniyet oldu; spekülasyonun yerini sağlam duruş ve onarım aldı. Ortak iradenin telaffuzu "herkes alsın payını" olunca taşlar yerli yerine oturuyor, tabii.

Şimdi kısaca etkinliği özetlemeye çalışalım: Bursa' lı **Barikat** Grubu, özellikle de gecenin sunumunu üstlenen üyeleri **Jöntürk**, organizasyonu sırtlamış, canını dişine takarak Büyük Buluşma' yı 'içerden' yönetiyordu. Yukarıda da andığımız organiklik ve samimiyet, bu sayede gerçekleşirken, buzağı araştırmacılarının ilk aklına gelecek kendini ağırlama / kendine ödül çıkartma tezi de, tüm geceye yayılan hakkaniyet içinde ziyadesiyle çürütülecekti. Bu arada kırmızı - siyah ağırlıklı afişte de uzun zamandır görmediğimiz bir şey fazlasıyla dikkate değer: 15 - 20 sponsor yerine (-ki hiç yok!) neredeyse tüm sanatçıların adlarına (alfabetik sırayla) ve resimlerine yer verilmiş. Keşke bunu 'karşı tiyatro' yapma iddiasındakiler falan da becerebilse...

Bütün adaylar sahne aktarmalı yerlerini aldıktan sonra, tüm gecenin müzik akışını sırtlayan Bursa' lı **Dj. Aykut** ve **Dj. İlimdar** eşliğinde **Takım 34**' ün şahane danslarıyla performanslar başladı. Emek ve becerinin semeresi, bu usta dans grubuna 'Yılın En İyi Dans Grubu' ödülünü de tereddütsüz bir şekilde getirecekti. Aldığım notları bilgisayara geçerken, danslar için bile 'samimi' sıfatını kullanmış olduğumu; bu kelimeyi ister istemez tüm yazıda defalarca tekrarlamak durumunda kaldığımı, memnuniyetle paylaşmak isterim.

Tam da **Lewo** için, Takım 34' ten sonra sahne alan, tertemiz duruşuyla beğeni toplayan rapper için kullanılabilecek ve seyirciden karşılığını da alan bir sıfat! Türkçe Hiphop' ta yeni trendin oldukça mülayim, ölçülü, yumuşak ve sıcak bir tarafa kaydığına net bir örnek. Bu önermenin tam tersinde başarı gösteren isimlere de geleceğiz, fakat bu noktada, bizim Hiphop' ın geçmesi gereken bir merhaledeki durumunu değerlendirmesi dileğimizi de dile getirelim: **Biraz daha müzik** için, sağlamlığını kanıtlamış sözlerin yanına soğukkanlı, dikkatli stüdyo saatleri gerekiyor, ve tabii tecrübe... Zaten basın bültenindeki, çok hoşuma giden bir satırda da bu uzun yol deşifre ediliyor: "2050 yılının Türkülerini" söylemek için bir buluşma! O yolda herşey yolunda!

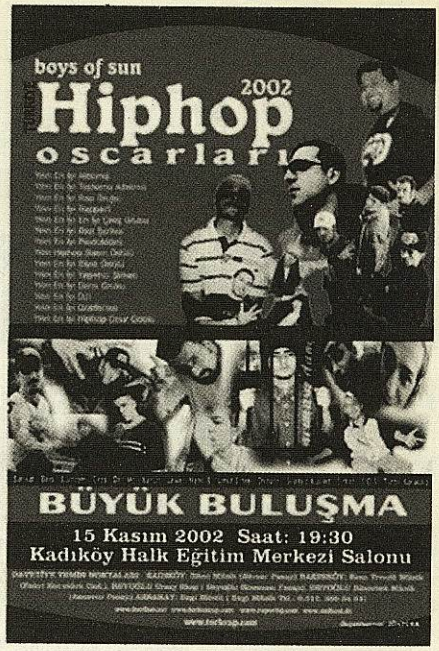

İki enerjik genç, **S.O.S**, ve bir salon dolusu Hiphop müptelasından dinlediğimiz (söylediğimiz) "*OHA!!!*", konjonktüre yönelik ortak hislere tercüman oldu. Sadece çok iyi müzikleriyle ve sahne sempatileriyle değil, Hiphop raconlarının en güzellerinden biriyle de göz dolduran S.O.S, ahde vefayı; ustaya, öğretiye saygı ve sadakati, hocaları Maho-B' yi sahneye davet ederek gösterdi.

Sıradaki rapper **Karakalp**, sağlam müzikal altyapılarıyla hemen farkedilen deyişini tek bir parçayla örnekledi. İlki geçen yıl Bursa' da düzenlenen 'Hiphop Oscarları' nda En İyi Style ödülünü kazanmış olan Karakalp, ikinci defa, bu yılki ödülü sahibine vermek üzere sahneye gelecekti.

Seyircilerden arada gelen tezahuratlar, bu yıl hem konserleri hem de albümü "*Med - Cezir*" le çok iyi bir atılım yapan **Ceza**' nın sahne almasıyla haklılığını gösterdi. Olağanüstü stiliyle ve üstün tekniğiyle '*fatalrhymer*' mahlasını hakettiren söz dizişini birleştiren Ceza, En İyi Rapper, En İyi Şarkı, En İyi Albüm ödüllerini alırken, adının da geçtiği spekülasyonları ufalayacak net ve sağlam, güven ve vefa dolu kısa bir konuşma yapmayı da ihmal etmedi, ikinci kez sahne aldığında; haketmediğini düşünenler varsa sahneye buyurup ödülleri hediyesi olarak alabilirlerdi; gelen olmadı, herkes yerinden alkışlamayı tercih etti. Bir de İsveçli 'kardeşlerim' dediği, **Fjarde Varlden** ile sahne paylaşması ve 'misafirlerimize' yabancılık çektirmeyen seyirciyle buluşturması vardı ki, diğer sektörlerdeki müzisyenlere de ilham verse ne iyi olur. Hiphop' ta huzur ve güven ortamı, sanırım geceye en yakışan tamlama olacak...

Bağcılar B-Boys ümit veren bir dans grubu. Biraz daha yolları var, tabii. Gecenin sonuna doğru En İyi Graffitici ödülünü

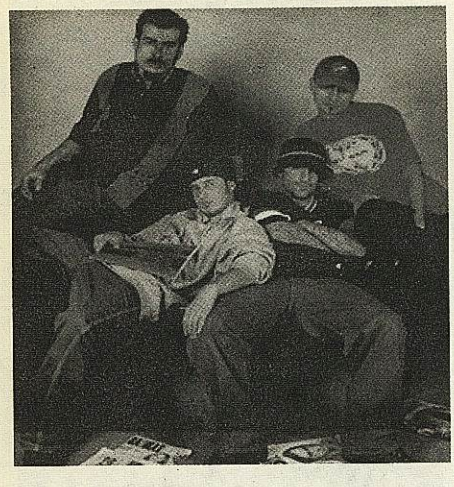

almak üzere sahneye gelen **Tunç 'Turbo' Dindaş**, kısa konuşmasında 20 yıldır graffitiyle uğraştığını söylerken, bu işlerin öyle sanıldığı kadar kolay olmadığını, ciddi bir konsantrasyon ve sürecin yaşanmışlığını koşutladığını da örnekler, hissettirir gibiydi, bütün sempatikliği ve barışıklığıyla. Bu bağlamda Bağcılar' da daha çok dans edilecek, belli ki. B-Boys' a da minnettar kalınacak; Bağcılar' ın adını bir de böylesi olumlu bir bağlamda duyurabildikleri için!

Danstan sonra sahnede New York havası estiren **Sirhot**, Amerikan stili rap' ten kısa bir örnek verirken, Türkçe Hiphop arenasındaki konumunu bir şekilde gizlemeyi de başarıyordu: En İyi Prodüktör, En İyi Toplama Albüm (*Digital Mix*), ve Hiphop Onur Ödülü' nü almak üzere tekrar sahneye geldiğinde, işin neresinde olduğunu, tereddütsüz alkışlar eşliğinde gösteriyor, üç ödül birden alırken ustalığın ve katedilmiş kilometrenin getirdiği vakurluğu hissettiriyordu.

Kanun, bir aralar küfür ve şiddetle göz boyayarak rap' te şansını arayanlara cevap verircesine müzikaliteyi hedefleyen bir stilde performansını bitirdikten sonra Ankara' dan **Deli Mc ve Divan-ı Rap (Salim K.)**, tüm dünyanın İstanbul çevresinde döndüğünü düşünebilen aymazlara başka şehirlerimizin de tutarlı deyişleri olabileceğini hatırlattı. En azından toplama albümlere kulak verilirse, İzmir, Bursa, Ankara ve Antalya başta olmak üzere, memleketteki çokseslilığı duymak mümkün olacak; moda iddianın sloganı 'ortalığa sessizlik hakim' asılsız kalacak.

Bu arada, Hiphop kültüründe varoluşun en önemli basamaklarından biri olarak toplama albümlerin kritik ve öznel durumuna işaret etmenin yeridir: Hâttâ sadece akımlara damga vuran ve bir kasette 15 farklı duruşa yer veren toplamalar değil, belirli bir grubun albümüne bir - iki parçayla katılan / davet edilen; birbirine destek veren simalarla reaksiyona giren kimyalar, yeni olduğunca yenilikçi bir soluk ve tavırla, kemikleşmiş müzik geleneklerimize / piyasamıza ücretsiz ders vermekte, lâkin sınıflar henüz boş...

Bizim zamanımızda bazı gitaristler solo çalarken 'hareket araklanmasın' diye izleyenlere arkalarını döner, ellerini gizlerlerdi. Broadway misali sıra beklemek, birinin çuvallaması sayesinde 'yer kapmak' esas olan bir kariyerin yanında bizzat sahnenin yargıç, ere tahsis edilen meydan olduğu barışık Hiphop kültürünü de, en genç rapperlardan biri sıfatıyla **Raptiye**' nin performansıyla tanımış olduk. Müzikal performansı gayet iyi olsa da, henüz arkasını doldurmanın kolay olmadığı sözlerle, oldukça rizikolu bir söylemle attığı acele adımların zamanla yerli yerine oturacağını umalım.

Süper - sinirli bir duruşu, gergin ve ters bir tavrı kendisine yakıt / malzeme yapan **Ramiz**, tüm yırtıcılığına rağmen sempatik olmaktan kurtulamayan (!), yüksek enerjili bir performansla hem beğenileri, hem de **Ondaon** ile En İyi Grup ödülünü topladı. Yirmi yaş kuşağının memnuniyetsiz, bedbin, durgun ve umarsız geneline alternatif olabilmesi açısından bile önemsenmesi gereken bu enerjik tavır, işine inanan birinin konsantrasyonunu da ele veriyordu.

Tecrübenin tartışılmazlığı konusunda uygulamalı sunumunu gerçekleştiren **Maho-B** ve **Ozzy**, olağanüstü sağlamlıktaki performanslarına geçmeden önce cinayete kurban giden Jason Mizell anısına ayakta alkış başlatarak bu kültürün süreğenliğini, geçirgenliğini ve barışıklığını destekler bir vefa tavrı daha gösterdi. 'Boys of Sun Özel Ödülü' nün yanı sıra izleyicinin ustalık, samimiyet ve huzurluluk ödüllerini de -arkadaşlarıyla paylaşmak üzere- hakeden Maho-B, giyimiyle de takdirimizi kazandı: Ozzy, Lewo başta, birçok rapper gibi o da kazak / gömlek / pantolon doğallığı ve samimiyetiyle sahnedeydi.

Son derece efendi tavırlarıyla Türkçe Hiphop' ın gurur takımında yerini garantileyen **Buldozer**, tutarlı müzikalliğiyle hem bolca alkış, hem de En İyi Stil Ödülünü almayı başardı. Üstelik yolunun açık olduğunu da dinleyenleri huzurunda netlemiş oldu.

Saatler süren etkinlikte sıra **Barikat**' a geldiğinde, hem başarılı organizasyonu gerçekleştiren hem de neredeyse ahlak dersi veren topluluk, 'ev sahibi' konumundan çıkıp 'sıradaki ekip' tavrına büründü ve yorgunluğu hiçe sayarcasına parçalarına başladı. Sadece son derece başarılı "*Güneşin Çocukları*" albümüyle; sağlam müzikal altyapılara yaklaşımlarıyla değil, tüm camia lehine geniş tanıtım çabalarıyla da ciddi bir hareketlilik başlatan grup, basın bülteninde "yıllardır bu işin mutfağında olan, hiphop kültürünün oluşumuna şu veya bu şekilde katkıda bulunan 20'yi aşkın sanatçının anket formlarıyla katıldığı değerlendirme nihai sonuca %49; %51 oranında değerlendirmeyi de dinleyiciler, yani geceye katılan izleyicilerin kendisi anket formlarıyla belirleyecektir" şeklinde formüle edilmiş yönetmelik itibarıyla En İyi Çıkış Yapan Grup Ödülü' ne değer görüldü.

Tüm ödüller, iki saatten fazla süren performanslardan sonra sahiplerine verildi. Bu süreç başlamadan önce sahne alan son rapper **Doğa**, yeni olmasına rağmen iyi bir yolda olduğunu gösterdi. Yanlış hatırlamıyorsam, bitirirken "Herkes alsın payını" diyerek hem hiphop' ın duruşunu hem de gecenin hakkaniyetini özetledi.

Yukarıda adı geçtikçe ilgili ödülünü de yazdığımız sanatçılar dışında En İyi Basın Ödülünü **turkcerap.com** (MC.K) alırken, ilk işi, bu kültürün en önemli organlarından biri olarak internet siteciliği alanındaki rakiplerine teşekkür etmek oldu.

Şüphesiz tüm bu oluşumun en önemli paydaşı cesur yapım şirketleri. En İyi Yapımcı Şirket, **Zihni** seçilirken, kapı komşusu **Hammer,** Özel Ödül' ün sahibi oldu.

Gece biterken camiayı karıştıran spekülasyonları gereksiz kılacak son bir hakkaniyet manevrası daha vardı: Salonda olsun olmasın hakları teslim edilen, başarıları tanınan isimlerden biri de En İyi Dj Ödülü' nü kazanan **Dj Mic Check** (Silahsız Kuvvet) olunca, taşlar yerli yerine oturdu.

Onlar da, bizler de daha yolun başındayız. Eleştirilmesi gereken unsurlar, tecrübeyle çıkılması gereken daha nice basamaklar var. Fakat şimdiden kalitenin tek başına ulaşılır birşey olmadığına uyanmış, birbirini her fırsatta destekleyen bu bilinçli gençlerin hareketi, umarız başka alanlara da örnek olur.

Herhangi bir Türkçe Hiphop CDsi veya kasedi aldığınızda, içinde 40 - 50 kişilik teşekkür / selam / sevgi listeleri olduğunu görürsünüz - bir konsere gitiğinizde de bu konuda samimi olduklarını. Kültürünü ve kitlesini oluşturmaya çalışan bu dinamik ve samimi gençlere bir toplu teşekkür de şimdi benden. Siz de ilgisiz kalmayın, derim: Şehirde birşeyler oluyor!

İngiltere Liverpool'da soğuk bir şubat ayı yaşanıyordu, yıl 1960. 3 sene önce kurulmuş olan the Cavern Club, o güne kadar pek çok ünlüye ev sahipliği yapmıştı. Ayın 21'inde ise tarihin en büyük rock'n roll grubu olacak Beatles'ı ilk kez ağırlamaya hazırlanıyordu. Öğle vakti çıktıları sahnede, "Lunchtime" performanslarını sergilediler ve bu performanslarıyla 21 Mart Salı günü, sahneye gece çıkmaya hak kazandılar. Her salı Cavern'de yer alan "The Bluegenes"le beraber, konuk grup olarak 21 Mart günü aynı sahneyi paylaştılar. Bu onların Cavern'de çıktıkları ilk gece şovu oldu.O günlerde John Lennon ve arkadaşları öyle bir müzik dünyasına adım atmışlardı ki, insanlar Beatles'ın, rock'n roll yaptıkları için yarışmalara bile girmelerini bile engelliyorlardı. Cavern o zamanlar büyük bir caz arenasıydı. Çok cana yakın olan bir vali Beatles'a devamlı rock'n roll'u kesip skiffle çalmaları için notlar yolluyordu. Ve onlar da devamlı, Blue Suede Shoes ve o eski A Whole Lot of Shaking gibi şarkıları anons ediyorlardı. "Durdurun şu müziği" yazılı notlar gelmeye devam etti ve sonunda Beatles'ın Cavern'de çalması yasaklandı. Güzel günlerdi...

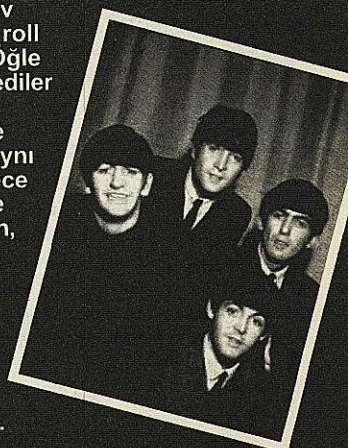

fear and death in vegas

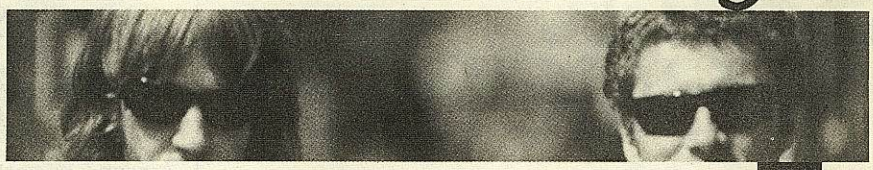

Zombiya'da doğdu, plastik yapımı abuk subuk oyuncak koleksiyonu yaptı, bir keresinde de golf oynamaya kalkarak 48 tane top kaybetti ama en sonunda başarı sağladığı bir şey olduğunu bularak DJ'lik yapmaya başladı. Evet, Death in Vegas'ın beyni Richard Fearless'tan bahsediyoruz. Geçtiğimiz ay içerisinde yeni albümü Scorpio Rising'i kulaklarımızın pasını alma hedefindeydi. Şimdi bundan sekiz sene öncesine, grubun anaokul dönemlerine uzanalım:

Devin Aylin Komar

Richard Fearless müzik kariyerine 1994 yılında tanıştığı grafik desinatörü Steve Hellier'ı partner olarak seçmesiyle başlar. Hemen bir sene sonra da ilk EP'leri olan **Opium Shuffle**'ı çıkarırlar. Grubun adını da Dead Elvis koyarlar. Ancak Elvis hayranlarının olumsuz eleştirileriyle karşılaşır ve isimlerini Death In Vegas olarak değiştirirler. Gitarist Ian Button, basçı Matt Flint ve klavyeci Oli Vessy'nin de yardımlarıyla 1996 yılında Death in Vegas ilk EP'leri **Dirt**'ü çıkarırlar ve stüdyo çalışmalarına ara vermeden debut albümleri Dead Elvis'i çıkarırlar.

Albüm İngiltere'de büyük değişikliklere adım atar, çünkü daha önce pek kullanılmayan bir tarzdaki şarkılar büyük ilgi görür. Elektro rock'ın ve teknonun karışımıyla kendini bulan albümde Fearless, şarkılar arasında benzerlik kullanmaktan kaçınır. Detroit'in tekno ve Jamaika'nın raggae sound'unu kabiliyetli bir şekilde sunar. Hendriximsi gitarlar, caz estetiğinde keyboard tınıları, dolgun baslar ve nevroz seslerin farklı yerlerde kullanımı da şarkıların birbirine olan yabancılığını arttırır.

İkili (Hellier ve Fearless), albüm sonrasında yollarını ayırır ve Fearless, Tim Holmes'la çalışmaya devam eder. Dokuz aylık yoğun çalışmalardan sonra 1999'da ikinci albümleri **The Contino Sessions**'i çıkarırlar. Büyük bir hayran kitlesine ulaşan grup, müzik magazinlerinin yıl sonu listelerinde zirveye oynar.

The Contino Sessions enstrümantal sound'un elektronik tınılarıyla birleşmesiyle oluşuyordu. 60'ların Stooges'ı, 70'lerin Can'i bir noktada buluşunca ve bunlara hip-hop ritimleri karıştırılınca ortaya Death in Vegas'in çarpıcı tarzı çıktı. "Aisha"da kullanılan Iggy Pop vokali ve " Broken Little Sister"da karşımıza çıkan Jesus and Mary Chain'den Jim Ried albümün değerini arttıran etmenlerdendir. "Dirge" akıldan çıkmayan vokali ile barların, defilelerin ve karanlık dağınık odaların fon müziği olur o sene. Sözü uzatmazsak; The Contino Sessions ağır dans estetiğini, rock-&roll sound'uyla birleştirerek her türden müzikseverin gönlünü fethetmişti.

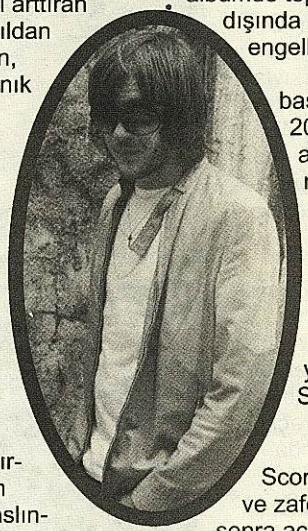

3 senelik aranın ve 14 aylık çalışmanın ardından Death in Vegas (Fearless ve Holmes) üçüncü albümleri **Scorpio Rising**'i (2002,BMG) çıkarırlar. The Contino Session'ın devamı gibi duran albüm aslında daha olgun ve kışkırtıcı öğeleri de üzerinde taşır. Dotmusic ile yapılan röportajda da Fearless albüm hakkında şöyle der: "Contino Rising"in karanlık tonlarını kasten yapmamıştık. Albüm bu olayın bir reaksiyonu gibi. Bu sefer gerçekten farklı şeyler yapmaya çalıştık." Stooges, Velvet Underground, Spiritualized, Primal Scream ve her türden Krautrock grubunun etkisini üzerlerinde taşımaları da bu farklılığın nedeni.

Liam Gallager'ı "*Scorpio Rising*"de, Paul Weller'ı "*So You Say You Lost Your Baby*"de ve Hope Sandoval'ı *"Killing Smile"*da kullanmaları ile albümün kilit şarkıları oluşur. Yine bir röportajında Fearless "Liam Gallager'le çalışmak dünyanın en kolay işi. Zaten Oasis'i dinlediğimde vokal beni hep etkiliyordu. Bazıları onun bu işi yapamayacağını söylüyorlardı ama yaptı. Iggy Pop'un Cotino Sessions için geldiği zamanki gibi heyecan vericiydi" der. "Her zaman aşırı derecede bir Gene Clark hayranıydım. *So You Say You Lost Your Baby*'i dinlerken Mani (Primal Scream) ile birlikteydim ve bası çalabileceğini söyledi. Soru kimin vokal yapacağına gelince, Weller zaten kafamda vardı ve alınması gereken riski aldık."

Susan Dillane'in narin vokali (*23 Lies*) yalnızlığı içinizde hissetmenizi sağlarken, Dot Allison (*Diving Horses*) kafaların karıştığı anda dinleyiciyi içine çekiyor. Farklı melodilerin tek bir albümde toplanması keyif vermenin dışında albümün çabuk tükenmesini engelliyor.

Hep senenin erken başyapıtlarından bahsedilir, 2002'nin erken gelen iyi albümlerinden bahsedildi de nitekim. Fakat karşımızda senenin geç gelen albümü duruyor. Ellerine sağlık.

"Scorpio Rising'le gizemliliklerini yitirmemişler, zorlansalar da yüksek bir yere çıkmayı amaçlamışlar" Sunday Observer.

"Sır dolu şarkılar. Scorpio Rising; farklı, neşe verici ve zafer dolu, şiddetli bir fırtınadan sonra açan görkemli bir güneş gibi." The Fly

"Parlayan bir şarkı. Mükemmel bir adam (Liam) nasıl tekrar mükemmel olur? İlk önce Beatles'ın ruhsal soundunu verin sonra da sır dolu lirikleri. Bu Liam'ın yıllardır yaptığı en iyi kayıt. Çoğu abüme göre Scorpio Rising bunun bir parçası. Mutlulukla söylemek gerekirse gerçekten de iyi olmuş." NME

Klark abi: monkey mafia, propellerheads, lo fidelity allstars, daft punk

Ekin Üzeltüzenci

saint etienne

60'lı yılların romantizmi, 80'lerin disko ritimleri ve 90'ların karmaşasından kaçan duyarlılığıyla harmanlanmış; her dönemden bir his uyandırıp da tamamen kendine has olmuş yüzde yüz duygu müziğidir yaptığı Saint Etienne'in. Esas dahiler Bob Stanley ve Pete Wiggs'in bu projeyi hayata geçirdikten 2 sene sonrasında muhteşem sesli Sarah Cracknell ile çalışmaya başlamalarıyla beraber Saint Etienne; İngiltere'den çıkıp, tüm dünyaya mal olmuş -nerdeyse yayınladıkları her single klasik olmuş- bir pop triosu olmuştur, yalan değil. Ve bu efsane 2002 senesinin 30 Eylülü'nde yayınlanan "Finisterre" ile devam ediyor.

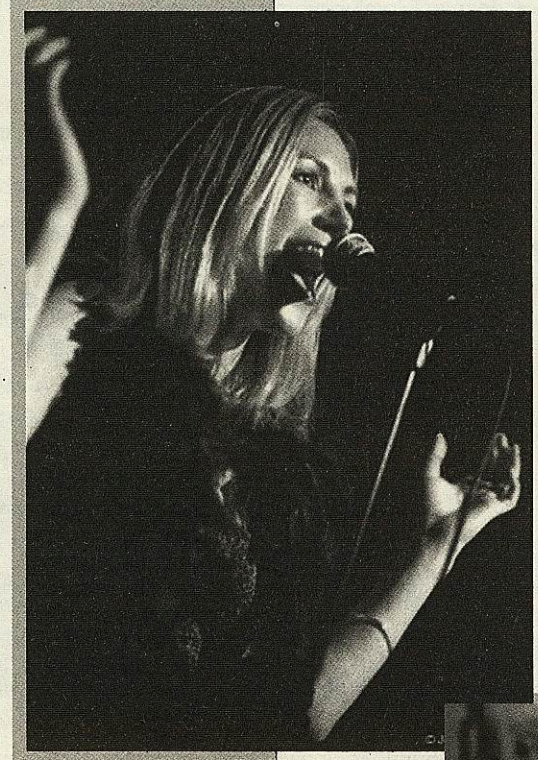

Çocukluk arkadaşları Bob Stanley ve Pete Wiggs'in bir Fransız futbol takımından esinlenerek isim verdikleri Saint Etienne; 1988 senesinde Camden'da kurulur. İlk singleları bir Neil Young bestesi 'Only Love Can Break Your Heart', İngiliz indie grubu Faith Over Reason solisti Moira Lambert tarafından yorumlanır. O dönemlerde İngiliz diskolarını uzunca bir dönem meşgul eden bu şarkıyla beraber grup kariyerine yine bir cover olan 'Kiss and Make Up (Field Mice)' ile devam eder. Bu şarkıyı da Dead Famous People grubundan Donna Savage söyler. Böylelikle listelerin, diskoların, romantik İngiliz gençlerinin, aşıkların, müzik otoritelerinin yeni gözdesi olmuşlardır artık. Ardından gelecek single ise Saint Etienne tarihinin dönüm noktası olacaktır.Çünkü bu single ile beraber -'Nothing Can Stop Us'-pop tarihinin en güzel seslerinden Sarah Cracknell gruba dahil olacaktır. Sonrasında gelecek ilk stüdyo albümleri "Fox Base Alpha" ile iyiden iyiye bir Saint Etienne tarzı oluşur. Onlar artık sadece İngiltere'de değil tüm Avrupa'da tanınırlar, bilinirler. 1992 senesinde yayınladıkları tüm single'lar-'join our club', 'people get real', 'avenue'- ile ünlerine ün katarlar.

İkinci albümleri "So Tough" yine 1993 senesinin kuşkusuz en iyi indie-dans albümlerinden biridir. Aynı sene yayınladıkları 'Who Do You Think You Are', 'Hobart Paving', 'I Was Born on Christmas Day' single'larıyla liste başarıları yaparlar. Saint Etienne hiç boş durmaz ve çok satar. Yeni albüm "So Tough", yeni single'lar, yine mixler, yine konserler derken; 1996 yılında Sarah Cracknell solo albüm yapmaya karar verir. Diğerleri de boş durmazlar; çeşitli gruplara, projelere prodüktörlük yaparlar. Bu arada yayınlanan remix albümü "Casino Classics" ve hemen ardından yayınlanan "Good Humor" ile Saint Etienne geri döner ama otoriteleri(!) pek de memnun edemezler. Zira "Good Humor"; Pet Shop Boys'dan ziyade Beach Boys haline daha yakındır. Alışılmış Saint Etienne çizgisinin dışındadır, proglamlanmış davullar yerine canlı çalınmış davullar vardır, Sarah her zamankinden daha çok şarkı söyler, nerdeyse tüm şarkılarda. Hemen 1999 senesinde yaratıcı insan Sean O'Hagan (High Llamas, Microdisney) işbirliğiyle hazırladıkları muazzam EP "Places to Visit" ile yine şaşırtırlar çünkü bu sefer de istediklerini yapmışlar yine dansı ve hüznü, çok afedersiniz, aynı potada eritmişlerdir.

Artık diskolarda değil de daha yalnız dinlenir albümler yapmaya devam eder Saint Etienne. 2000 senesinde Alman müzik dehaları To Rococo Rot'la yaptıkları "Sound of Water"la çok başarılı bir Amerika turnesi gerçekleştirirler. Bu albüm tüm Saint Etienne albümlerinden daha güncel aranje edilmiş, hepsinden daha çok kendi halinde bir klasiktir, bir olgunluk eseridir. Zaten şöyle bir dönüp baktığınızda onlar sizi her dönem yakalamayı başarmışlardır.

Aradan 2 yıl geçti, Sarah anne oldu, sene bitti derken Saint Etienne "Finisterre" (dünyanın sonu) adını verdikleri albümlerini geçtiğimiz ay Mantra Records etiketiyle yayınladı. Albümden çıkardıkları ilk muhteşem single 'Action' ile beraber "hareket istiyorlar galiba" derken yine o bildik ağlatan dans sizi ele geçiriyor. Albümü dinlemeye başladığınızda hemen ilk dikkatinizi çekecek Micheal Jayton adındaki şahsın söylediği manalı sözler olacaktır ki bu sözler eğer kulak verirseniz size bir sonraki şarkının ruhuyla ilgili fikir verecektir. Tanıdık bir Saint Etienne açılışından sonra gayet çarpıcı, gayet hüzünlü, sert ritimli, fevkalade modern 'Amateur' ile koltuk ucunda gayet rahatsız "dans mı etsem, ağlasam mı" duygusuyla meşgul oluyorsunuz. Son yılların popüler İngiliz grubu Doves'dan tanıdığımız Jaz Williams'ın gitarı eşliğinde süren 'Language Lab'den hemen sonra albümün en mainstream, tüketmesi en kolay olabilecek, İngiliz hiphop hanımefendisi Wildflower misafirliğiyle oluşmuş, 'Soft Like Me' ile yolculuk devam ediyor. Sonraki şarkılar ve albümün şahane kapanışı "Finisterre", bizlere yine aynı kentli hüznü, yine aynı kentli coşkuyu birebir hissettiriyor.

Bu albümle ilgili dikkatinizi çekebilecek bir başka önemli husus ise sözlerdeki duyarlılık...Sarah Cracknell belki de çocuk sahibi olduğundan mıdır bilinmez, daha önce hiç olmadığı kadar açık yüreklilikle, müzik endüstrisinden tutun da TV'lerdeki "biri bizi düdüklüyor" popülaritesine kadar sıkıntı duyduğu her şeyden bahsediyor. Ama öyle bir söylüyor ki bunları; sonu hazinle bitmiş bir aşk şarkısı dinlediğinizi sanabilirsiniz.

Bence Saint Etienne, Saint Etienne olalı, yaptığı her işle müzik mevzusuna çok şey katmış ama kendinden hiçbir şey kaybetmemiş, bilakis her dönem kendini bozmadan yenilemeyi bilmiş eşine ender rastlanır halde yoluna devam ediyor. Yine romantik, hâlâ tutkulu; ama bu sefer çok daha gerçek!
Albümü isterseniz diskolarda, partilerde; ya da isterseniz yalnız başınıza ağlamak için dinleyebilirsiniz; garantisi var!...

interpol

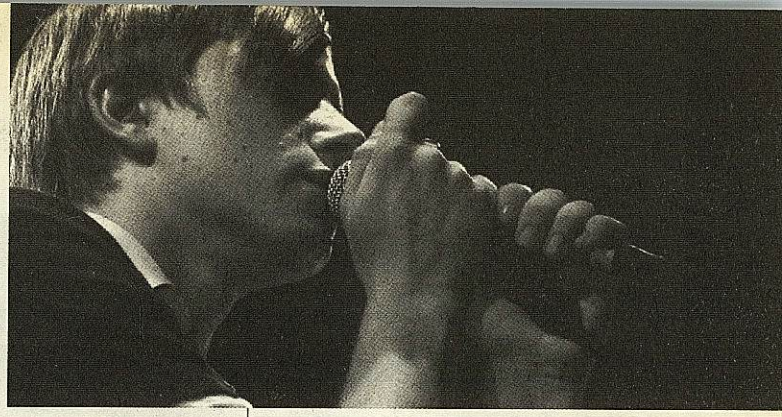

Alper Bahçekapılı

Referansları Joy Division, Smiths, Echo and The Bunnymen diye uzayıp giden bir grubun Lull'ın favorileri arasına girmemesi düşünülemezdi elbet. Hazır herşey yeni başlamışken, ve Interpol'ün debut albümü Turn On The Bright Lights, Matador Records'tan yayınlanalı birkaç ay olmuşken, yaşadıkları şehir New-York'ta neler olup bittiğini bir bir anlatıyoruz...

Interpol; işi artık çılgınlığa vuran Liars, Yeah Yeah Yeahs ve geçtiğimiz yıl gerek imajlarıyla gerek müzikleriyle haklarında çok laf edilen Strokes gibi gruplarla New-York'ta aynı sokaklarda geziniyor. Koyu renkli, müziklerinin estetiği ile uyuşan, ciddi çizgileri olan, takım elbiseleri ile yolda yürürken diğer grupların elemanları ile karşılaştıklarında onlara selam veriyorlar. Ama kent aynı olsa Interpol'ün kentte gördükleri diğerlerinden farklı. Onlar Velvet Underground'a ya da Gang Of Four'un kulak tırmalayan, ateşli müziğine itimat etmektense, 80'lerin başındaki art-punk eğilimini yeniden dile getiriyorlar. Interpol debut albümü Turn On The Bright Lights'ta (Matador Records, 2002) İngiliz post-punk'ının, new-wave'inin hüzünlü, karanlık kıyılarında gezinirken; Joy Division, Echo and The Bunnymen ve hatta kimi noktalarda Smiths gibi "hayati önem taşıyan" gruplardan besleniyor.
Grubun ana gitaristi Daniel Kessler ilham kaynakları arasında Smiths'in Meat Is Murder'ının ve The Clash'in London Calling'inin de olduğunu söylerken, vokalist Paul Banks ise Bryan Ferry, John Frusciante ve Joy Division'dan dem vuruyor. Tüm bu etkilenimlere rağmen Interpol, bu grupların gölgesinde kalmayıp kendi müzikal kimliğini oluşturmak konusunda, bir debut albümden beklenmeyecek derecede başarılı oluyor.

Son dönemlerde yapılan ve "80'lerin yeniden dirilişi?" başlığının altına konulabilecek birçok şey var. New-York sahnesindeki bu hareketlenmede Interpol farklı bir yerde duruyor. Garage ruhuna, ya da gergin disco ritmleri üzerine odaklanmak yerine puslu bir atmosfer yaratmayı tercih ediyor. Joy Division'ın aynı isimli şarkısının

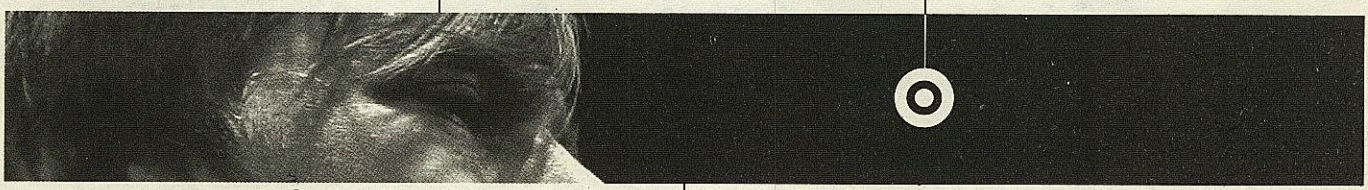

konseptini ve çekiciliği hatırlatan bu "atmosfer"de, Interpol acı çekiyor. Onları Strokes, Liars, Yeah Yeah Yeahs gibi gruplardan ayıran en önemli nokta da bu. Fotoğraflarında gülümsemeye çalışıyorlar ama dudaklarının kenarındaki burukluk gözden kaçmıyor. Ama bu onları ipin ucuna götürecek türden bir burukluk değil. Sorunları Kurt Cobain'de olduğu gibi, kendileri ile ilgili değil. Dışarısı, dünya ile ilgili. Albümün kapanış şarkısı Leif Erikson'da Paul Banks, "If your life is such a big joke, why should I care?" (Eğer yaşamın büyük bir şakaysa, neden umursayayım ki?) diyerek "dışarı" ile ilgili olan bu sorunu da dile getiriyor aslında. Bir yandan da Smiths'in, Accept Yourself'inin sözlerini hatırlatarak.

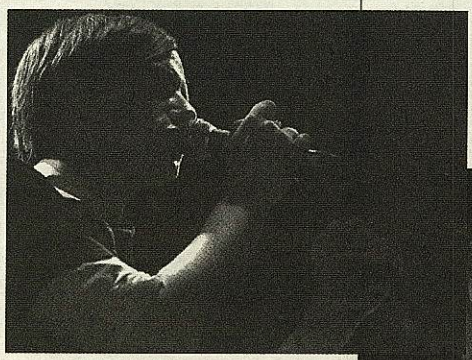

Banks'in vokallerinde olgunluğun getirdiği, Morrissey'vari, şiirsel bir ızdırap ve Ian Curtis'i andıran bir dolgunluk var. Bu iki ismin tek bir vücutta reaksiyona girmesi olağanüstü, sıradışı bir elementin doğması ile sonuçlanıyor. Vokalin tonu ve kullanma biçimi Morrissey ve Curtis'i andırırsa da, anlaşılabilirlik bakımından David Bryne'ın berrak vokalini burada anmak gerekir. Daniel Kessler'in ritmik, melodik, değişken gitarı ise şarkıdan şarkıya farklılık gösteriyor. "Say Hello To The Angels" 'ta Wire'ın Pink Flag'ini ve Smiths'in This Charming Man'ini hatırlatan gitarlar ön plandayken, "Stella Was A Diver, And She Was Always Down"da akorlar Fugazi'vari bir biçimde gergin bir uç noktaya tırmanıyor. Sam Fogarino'nin yoğun, yankılı baterileri; "Obstacle 1"de Joy Division'ın kıyılarında gezinirken, albümün yıkılan şarkılarından "NYC"de Slowdive'a doğru salınım yapıyor. Carlos D.'nin bası ise şarkılara destek olan bir enstrüman olmaktan ziyade, kendi başına ayrı bir melodi oluşturuyor.

11 şarkı, 49 dakika sürüyor bu olağanüstü şölen. Matador Records tarafından yayınlanan, kuşkusuz 2002'nin en iyi albümü olmaya aday olan "Turn On The Bright Lights" müzik basınının pazarladığı, iyi paketlenmiş bir ticari obje değil. Çoğunlukla bağımsız albümleri basan Matador Records'un böyle bir girişimi finanse etmeye kalkışması da pek düşünülemez zaten.
Herhalde albüm de Julian Casablancas'ın moda danışmanına birkaç ayda ödediği paraya eş değer bir bütçe ile finanse edilmiştir. Şu sıralar etrafta samimi olmayan onlarca post-rock, post-punk grubu var ancak Interpol içtenliği ile göze batıyor. Interpol kenarda durup olanı biteni izliyor ve Paul Banks,

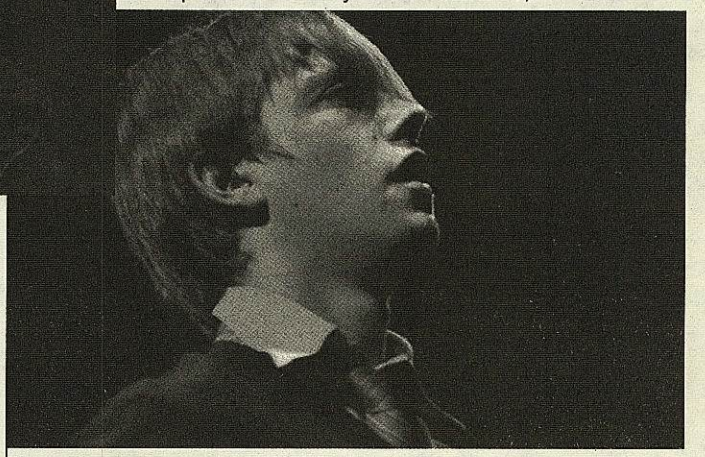

"Bu herkesin davetli olduğu büyük partilerden değil" diyor...Strokes çok iyiydi ama Interpol onlardan daha iyi gözüküyor...

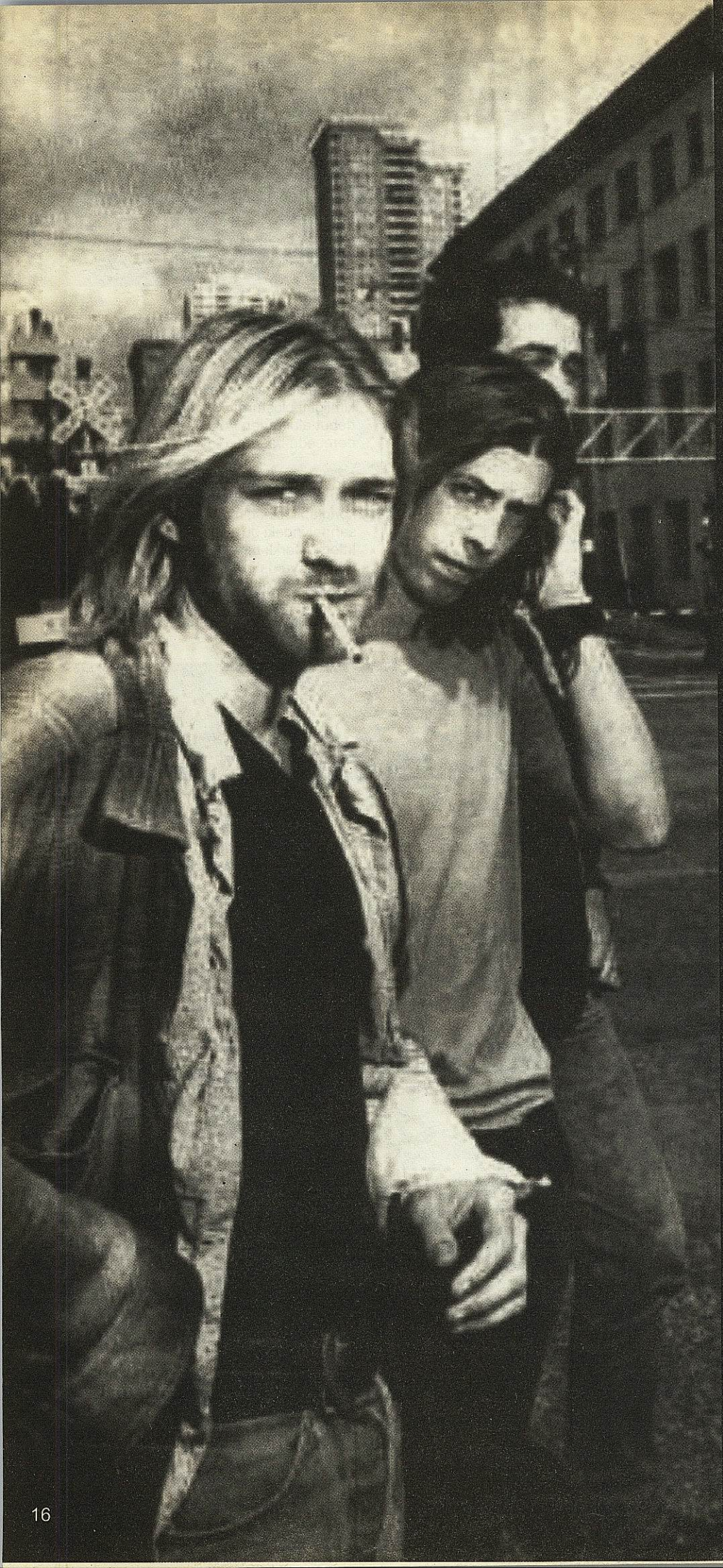

Aberdeen üzerinde gökyüzü

Üner Altay

Nirvana'nın hikayesinde Kurt Cobain ve Chris Novoselic'in doğup büyüdükleri kasaba olan Aberdeen'in bıraktığı izler çok belirgin. Cobain sekiz yaşındayken annesi ve babasının ayrılması hayatını paramparça eder ve zamanının çoğunu birkaç yıl sonra punk gruplarıyla takılmaya ve damarlarını delip, içlerine acılarını unutmak için eroin enjekte etmeye başlayacağı bu kasabanın sokaklarında geçirmeye başlar. Mahkeme tarafından babasında kalması kararlaştırılan Kurt onbir yaşında oradan ayrılır ve yıllarca teyzelerinin ve anneannesinin evleri arasında taşınıp durur. Çocukluğunda ailesini kaybettikten sonra onu terketmeyen tek şey olan Beatles'a adeta tapıyordur ama o kadar içine kapanık ve dış dünyaya karşı ilgisizdir ki grubun dağıldığını ancak altı yıl sonra, 1976'da öğrenir.

Birleşik Devletler'in kuzey batısında bulunan ve çıkardığı Pearl Jam, Alice in Chains, Soundgarden ve Nirvana gibi gruplarla "Grunge'ın Başkenti" olarak anılan Seattle 'ın 150 kilometre uzağındaki bu kasabada yaşayan insanlar geçimlerini kerestecilik yaparak sağlıyor. Geceler, yapacak başka bir şey olmadığı için barlarda içki içerek geçiriliyor ve bu bakımdan birkaç saatlik mesafedeki, Cobain'in eşi Courtney Love'ın "grunge'ın yanı sıra uyuşturucu ve capuccino'suyla" ünlü olduğunu söylediği Seattle'dan hiçbir farkı yok. 80'lerin kayıp kuşağıyla ilgili her türlü bilimsel araştırma buralarda gerçekleştirilebilir. Grubun Skid Row ismiyle çaldığı zamanlardaki bateristi Aaron Burkhart'la Cobain'in intiharından bir hafta sonra bir barda yapılan söyleşi esnasında bile Burkhart'ın yanına gelen bir arkadaşı "daha yeni temizlenmiş" bir dostlarının tekrar eroin kullanmaya başladığını anlatıveriyor. Love, Seattle'da uyuşturucunun sanki "ağaçlarda yetiştiğini" söyleyecektir. Cobain'in intiharı hakkında bir araştırma yapan Mikal Gilmore, Kurt'un Aberdeen'de evsiz kaldığı zamanlarda gecelediği yerlerden biri olan Wishkah Nehri üzerindeki köprünün altında, belki de zamanında onun yaptığı graffitiler arasında gezindikten sonra, "Buranın bir çocuk için soğuk bir kış gecesinde kendi kasabasındaki en güvenilir yer olması korkunç bir şey" diyor.

Chris Novoselic

Kurt onyedi yaşındayken yıllardır kendisini yanına alması için yalvardığı annesinin yanına taşınır ama annesinin yeni kocasıyla aralarındaki sorunlar yüzünden orada da uzun süre kalamaz. Gündüzleri kütüphanede kitap okuyan Kurt geceleri kendisini kim misafir ederse onun evinde, kimse onu istemezse de banklarda ya da evlerin verandalarında yatar. Black Flag, The Stooges, Scratch Acid gibi punk gruplarını keşfettiği ve etraftaki ilk grunge topluluklarıyla vakit geçirmeye başladığı sıralarda Melvins grubunun vokalisti Buzz Osborne'la tanışır. Daha sonra da Osborne vasıtasıyla Yugoslav kökenli basçı Chris Novoselic ile. O zamana kadar Melvins bateristi Dale Crover (daha sonra Bleach'te de iki şarkıda çalacak) ile birlikte Fecal Matters ismi altında berbat bir kayıttan başka bir şey yapmamış olan Kurt, Chris ile birlikte Stiff Woodies isminde bir grup kurar. Grupta Kurt davul, Chris bas ve kimi bulurlarsa o da gitar çalar. Sonradan Kurt'un gitar çalıp vokal yapmasına karar verirler ve yanlarına Aaron Burkhart isminde bir davulcu alarak isimlerini Skid Row olarak değiştirirler. Burkhart bir prova esnasında Cobain tarafından gruptan kovulur ve yerine Chad Channing gelir. Grup bu haliyle 1987'de Nirvana ismini alır.

Sub Pop ve ilk albüm "Bleach"

Grunge akımının en ünlü prodüktörlerinden Jack Endino (Alice in Chains, Soundgarden) ile birlikte on şarkılık bir demo kaydedip demoyu Seattle'lı bağımsız şirket Sub Pop'a gönderirler. Şirketin kurucularından Jonathan Poneman kayıtları beğenir ve Nirvana Sub Pop ile bir anlaşma imzalar. İlk olarak bir Shocking Blue cover'ı olan Love Buzz single'ı yayınlanır. Single'ın b yüzünde 'Big Cheese' vardır. Bundan birkaç ay sonra gruba ikinci gitarist olarak giren Jason Everman'dan alınan 600$'lık borç ile ilk albüm "Bleach" kaydedilir. Everman albümün kitapçığında ismi yer almasına karşın kayıtlarda değil sadece konserlerde çalar ve albüm çıktıktan bir süre sonra da gruptan ayrılıp önce Soundgarden'a daha sonra da Mindfunk'a katılır. "Bleach" 35,000 adet satar ve Sonic Youth, Dinosaur Jr ve Mudhoney gibi isimlerden övgüler alır. Albümün bir üniversite şehri olan Seattle'ın ve başka şehirlerin üniversite radyolarında sıkça çalınması ve grubun çıktığı Amerika turnesi sayesinde tanınmaya başlarlar. Albümün promosyonu sırasında kendilerini adeta "kereste kasabasından çıkma hödük rockerlar" imajı ile lanse eden şirketin tavrı hoşlarına gitmez ve bu ileride şirketlerle çokça yaşayacakları problemlerin ilki olur. Grup İngiltere'de de turneye çıkar.

Dave Grohl

1990 yılında Chad Channing gruptan ayrılır. Kısa bir süre Mudhoney'den Dan Peters gruba bateristlik yapar. Birkaç ay sonra Cobain ve Novoselic Washington'lu bir hardcore punk grubu olan The Scream'in konserine gidip grubun bateristi Dave Grohl'u görür görmez uzun zamandır aradıkları şeyi bulduklarını anlarlar. Bundan sonra Nirvana'da davulları Grohl çalacaktır.

Nevermind

Ideal kadro oluşturulduktan birkaç ay sonra 1991'in başlarında Geffen Records'la anlaşma imzalamaları kendileri için bir dönüm noktası olacaktır.Yapılmasında Sonic Youth'dan Thurston Moore'un önemli bir etkisi olduğu söylenen bu anlaşma ile Nevermind ve In Utero albümlerinin kapaklarında Sub Pop logosunun bulunmasını sağlayarak eski şirketlerine de kıyak yapmayı unutmazlar. Kurt Cobain sonraki yıllarda Thurston Moore ve eşi Kim Deal (Pixies, The Breeders) ile yakınlığını, kendilerine üzerinde "Anne, baba, biz buradayız" yazan bir yılbaşı kartı yollayacak kadar arttırır. Butch Vig'in (Şu anda Garbage'ın davulcusu) prodüktörlüğünde "Nevermind" ın kayıtlarına başlanır. İlk etapta 50,000 adet basılan albüm piyasaya çıktıktan kısa süre sonra ilk şarkı 'Smells Like Teen Spirit'e çekilen

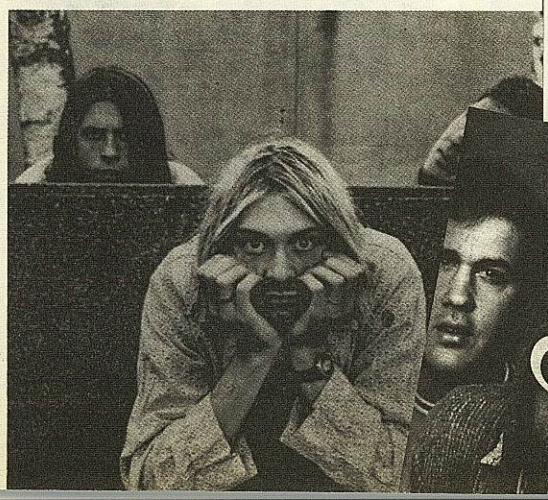

klibin MTV'de günde yaklaşık yirmi kere dönmeye başlamasıyla albüm için müthiş bir talep başgösterir ve ülkede resmen bir "Nevermind kıtlığı" yaşanır. Birkaç ay içerisinde sadece Amerika'da 500 bin kopya satan albümün satışları birkaç yıl sonra dünya çapında on milyon sınırına dayanacaktır. Cobain, Novoselic ve Grohl artık "rock star" mertebesine ulaşmışlardır.

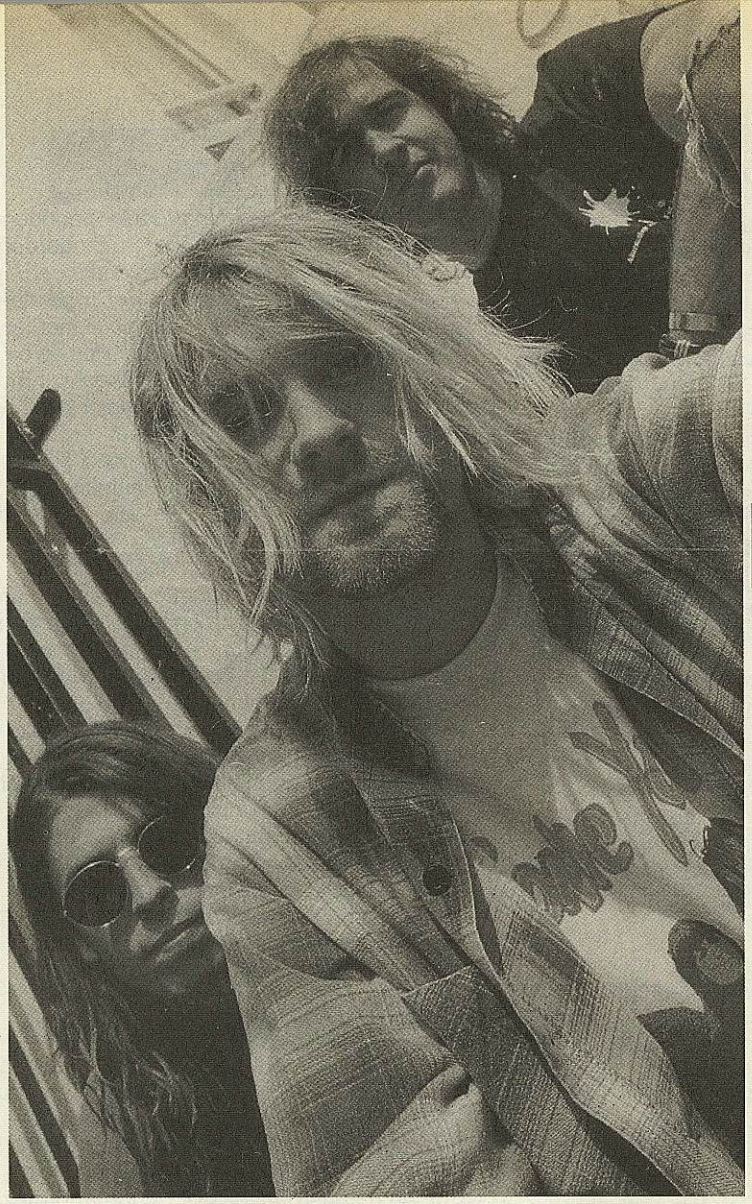

Kamuoyu Kıllanmaya Başlıyor

Nevermind ile elde ettikleri başarı birçok önemli sorunu da beraberinde getirir. MTV'nin Headbanger's Ball programına bile zorla çıkartılan Kurt Cobain şöhret olmakla ilgili sorunların bir türlü içinden çıkamadığını sonradan "Keşke 'Nasıl Rock Star Olunur 101' diye bir kurs olsaydı da gitseydim" şeklinde belirtir. BBC'de çıktıkları Top of the Pops'da Chris Novoselic programın sanatçılara playback yaptırma geleneğiyle bas gitarını sürekli havaya atıp tutarak dalga geçer, Kurt sahnedeki tek canlı bölüm olan vokalleri alaycı bir tavırla sesini değiştirerek yapar. Amerika'nın en çok izlenen eğlence programı Saturday Night Live'da birbirleriyle dudaktan öpüşürler. Hatta Novoselic'in diğerlerini ısırdığı bölümler montajda çıkartılır. Bütün bunlar müzik basınının da gruba karşı tavır almasını kolaylaştırır. İşin kötüsü, grup anti-rock star tavırlarıyla dinleyicilerini de yavaş yavaş karşısına almaya başlar. Özellikle ikinci bir "Nevermind" yapmak istemeyen grup bunu "In Utero" ile hayata geçirdiğinde -bu genelde şirketin isteklerine boyun eğen sanatçıların başına gelmesine rağmen- Kurt Cobain pek çok hayranı tarafından "satılmış" olarak nitelendirilecektir.

Courtney Love

Cobain 1992'nin Şubatında Hole isimli indie rock grubunun lideri Courtney Love ile evlenir, çift Love'ın hamile olduğunu açıklar ve Los Angeles'da yaşamaya başlar. Basında ikisinin de sürekli olarak uyuşturucu kullandığına dair söylentiler yer almaktadır ve bunlar grubun Nevermind'ın Amerika turnesi sırasında ardı ardına pek çok konseri iptal etmesi ve tüm ülkeyi kapsayan daha geniş bir turneye çıkmayı reddetmesiyle ayyuka çıkar. Novoselic ve kız arkadaşı da ikilinin uyuşturucu alışkanlıklarını onaylamadıkları için düğüne iştirak etmemişlerdir. Aynı günlerde Cobain'in kendisine yıllardır çok çektiren kronik mide ağrılarının şiddeti de giderek artar ve tedavi görmek amacıyla hastaneye yatar ama basında bunun uyuşturucu kullanımıyla ilgili olduğu haberleri çıkar. Bu haberlerin ne kadar doğru olduğu bilinmiyor ancak Cobain midesindeki acıları dindirmek için uyuşturucu kullandığını itiraf ediyor ve daha sonra rahatsızlık, sorunun omurgasındaki sinirlerdeki bir bozukluktan kaynaklandığı üzerine kurulu bir tedavi yöntemiyle büyük ölçüde gideriliyor. Günler boyunca yemek yiyemeyen Cobain böylece çok önemli bir sorundan kurtuluyor. "Dün kocaman bir pizza yedim. Bunun ne kadar mutluluk verici birşey olduğunu bilemezsiniz."

Cobain, birçok röportajda mide sorunları yaşadığı yıllarda konser aralarında artık kusacak birşey kalmadığı için yerlere kan.va hava kustuğunu ve sonra tekrar sahneye çıktığını anlatıyor. Hatta In Utero döneminde mide sorunları giderilmiş olduğu ve büyük acılar çekmediği için ilham kaynaklarının kuruduğu ve iyi şarkılar yazamadığı gibi iddialar bile ortaya atılmıştır. Bu iddiaların da gerçekleri ne kadar yansıttığı bilinmez ancak Cobain'in zamanında çektirdiği acılara dayanamadığı için kendini öldürmek istediğini söylediği mide sorunlarının kendisine şarkı yazmak konusunda faydalı olup olmadığı sorusuna olumlu yanıt verdiği ve bu rahatsızlığın hem Cobain'in hem de grubun kaderinde önemli bir rol oynadığı bu konudaki bazı gerçekler.

Frances Bean Cobain

Vanity Fair dergisi, Love'ın hamile olduğu süre boyunca uyuşturucu kullandığını iddia eder. Çift, Love'ın artık temizlendiğini açıklar ancak Frances sağlıklı bir şekilde dünyaya geldikten sonra Los Angeles Çocuk Bürosu bu habere dayanarak çiftin çocuk bakacak özelliklere sahip olmadığını öne sürer ve Frances'i aileden almak ister. En sonunda çift hakkındaki dava düşer, Kurt ve Courtney kızlarına kavuşur. Bu sırada plak şirketi Geffen artık bir albüm çıkarmasını bekledikleri gruptan ses seda çıkmayınca elindeki kayıtlardan derlediği "Incesticide"ı piyasaya sürer ve yeni albüm için grubu sıkıştırmaya başlar.

In Utero ve Cobain'in İlk İntihar Girişimi

Grup ellerindeki materyaller ve daha önce Pixies, The Breeders ve Jesus Lizard gibi isimlerle çalışan prodüktör Steve Albini ile stüdyoya girer. Birkaç günde tamamlanan kayıtlar grubu oldukça hoşnut etse de Geffen tarafından yeterince ticari bulunmaz. Ayrıca grubun albümün ön hazırlıklarını sürdürdüğü süre boyunca albüm iki kere isim değiştirir, içermesi planlanan şarkılar değişir ve medya sürekli Geffen ile Nirvana arasındaki

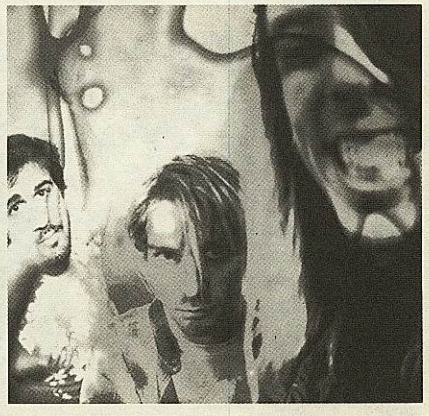

tatsızlıkları abartıp durur. Grup elemanları şarkıları tekrar dinlediklerinde vokal ve bas kayıtlarının yeteri kadar yüksek olmadığını farkedip bazı şarkıların mastering'ini REM'in prodüktörü Scott Lit'e tekrar yaptırırlar. Bu noktada Cobain'in REM sevgisinden de bahsetmek gerekiyor. Love, "Keşke REM gibi olabilseydik, onlar kusursuz, bunu nasıl yapabiliyorlar anlamıyorum. Bundan sonraki albümümüz onların 'Automatic for the People'ı gibi olmalı" diyen Kurt'un intiharından önceki günlerde Novoselic, Grohl ve In Utero piyasaya çıkmadan kısa bir süre önce gruba katılan eski The Germs gitaristi Pat Smear'la birlikte çalmak istemediğini, tek birlikte çalmak istediği insanın REM vokalisti Michael Stipe olduğundan bahsettiğini söylüyor.

Bu sırada çiftin basına yansıyan ilk büyük kavgası gerçekleşir. Love polisi arayarak Cobain'in kendisini bir tüfekle banyoya kilitlediğini ve intihar etmekten bahsettiğini söyler. Polisler gelip onu banyodan çıkardığında Cobain bunu Love'ı kendisinden uzak tutabilmek için yaptığını ve intihar etmek gibi bir şey düşünmediğini açıklar ve bunu Love da itiraf eder. Love'ın sonraki vukuatlarda, ara sıra verdiği yanlış alarmlar yüzünden kendisine inanmayacağını düşündüğü için polisleri Cobain'in annesinin adını kullanarak aramış olabileceği de söyleniyor. Polis evde çok miktarda ateşli silah ve cephane bulur ve bunlara el koyar. Birkaç gün sonra Cobain hepsini geri alacaktır. Cobain evinde her daim pek çok silah bulundurmasını "Ben fiziksel açıdan çok da güçlü sayılmam ve eğer birisi evime girip gözümün önünde karıma tecavüz etmeye kalkarsa beynini uçururum" diyerek açıklar.

In Utero tıpkı Nevermind gibi Amerika ve İngiltere listelerine birinci sıradan girer ancak satışlar Nevermind'la karşılaştırıldığında oldukça düşüktür ve bu, grubun MTV'nin Unplugged konserine çıkma kararı almasında etkili olur. Cobain'in son konserlerde Smells Like Teen Spirit'i çalmayı reddettiği ve MTV'den şarkıyı gereğinden fazla çalarak herkesi bıktırdığını düşündüğü için nefret ettiği düşünülürse bunun grup açısından zor bir karar olduğu aşikar. Bu konser, albümün satışlarının artmasını sağlar sağlamasına ama grubun Avrupa turnesi sırasında Roma'da şampanya ve çok miktarda sakinleştirici hap alan Kurt komaya girer, neyse ki birkaç gün içerisinde iyileşir. Basına bunun bir kaza olduğu yansısa da Cobain'in bıraktığı bir intihar notu durumu açıklar.

Nirvana'nın Sonu

Seattle'a dönen çift tekrar kavga eder ve Cobain kendini birkez daha bir odaya kilitleyerek bu sefer gerçekten intihar edeceğini söyler ama olay mahalline gelen polis tarafından bu fikrinden vazgeçirilir. Grup arkadaşları ve karısının ısrarlarıyla Los Angeles'da bir klinikte tedavi görmeye başlar ama 1 Nisan 1994'te kliniği terkederek Seattle'a döner. Love artık olanlardan bıktığını söyleyerek Los Angeles'da kalır ancak birkaç gün sonra polisi arayıp kocasının Seattle'da, silahlı ve intihara eğilimli bir şekilde dolaştığını söyler. 4 Nisan'da da Cobain'in Aberdeen'deki annesine oğlunun kayıp olduğu haberini verir. Cobain aynı gün Seattle'daki evinin garajında kendisini bir tüfekle kafasından vurarak intihar eder. Öldüğü, dört gün sonra evdeki güvenlik sistemini kontrol etmeye gelen bir tamirci pencerenin birinden içeri bakıp cesedi gördüğünde anlaşılır.

Cobain'in ölümünün ardından aynı yıl "MTV Unplugged in New York" ve 1996'da derleme albüm "From Muddy Banks of the Wishkah" piyasaya sürüldü. Geçtiğimiz günlerde ise grubun daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış olan 'You Know You're Right' isimli şarkısını da içeren best of'u "Nirvana" yayınlandı.

Grubun diğer elemanlarından Chris Novoselic müzikal yaşantısına Sweet 75 isimli bir grup kurarak devam etti ve grup 97'de kendisiyle aynı ismi taşıyan debut albümünü çıkardı.

Dave Grohl ise 1995'te vokal ve gitarda olduğu Foo Fighters'ı kurdu ve 95, 97, 99 ve 2002'de olmak üzere dört albüm çıkardılar.

Hikayenin diğer kahramanı Courtney Love'ın grubu Hole ise bu yıl dağıldı ama Love, Nirvana şarkılarının telif hakları için Grohl ve Novoselic'le yaptığı kavgalar sayesinde neredeyse her ay müzik dünyasının gündemine gelmeye devam ediyor.

RAM-SES
MÜZİK ATÖLYESİ

Merkez :
İstiklal Caddesi. Aznavur Pasajı 212/6
Yapı Kredi Kültür Merkezi Karşısı
Galatasaray - Tel : 0 212 245 02 21

Dershane :
İstiklal Cad. Toma Apt. Şanzelize Gişiri
Kat. 5 - Tel : 0 212 245 32 94

Web:
www.ramisekinci.com
www.muzikatolyesi.com

Email :
bilgi@ramisekinci.com
bilgi@muzikatolyesi.com

Türk Halk ve Batı Müziği Konservatuarlarına, Müzik Eğitim Fakültelerine hazırlık kursları

* Ses Eğitimi (şan) *Keman (Türk-Batı) *Viyolonsel - Viyola *Ud *Piyano - Klavye (org) *Klasik Gitar *Flamenko * Akustik Gitar *Elektro Gitar *Bas Gitar *Jazz Gitar *Davul *Perküsyon *Bağlama *Tambur *Kanun *Kemençe *Kemane *Flüt *Ney *Saksafon *Ney-Kaval *Trompet

OLAY KAMPANYALAR

Enstrüman Alanlara
Enstrüman ve aksesuarlarınıalana 3 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Enstrüman Değiştirene
Değişen veya değiştrilen enstrümana göre 1 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Stüdyo Çalışmaları
Stüdyo çalışma süresine bağlı olarak %10'dan %40'a varan indirimler

Estrümanını Getirene
1 ay ücretsizders imkanı

Burslu Sistem
4,6 ve 8 aylık dönemlerde %40^dan %60'a varan burs imkanı

6,8 ve 12 Aylık Dönem İndirimi
%10'dan %30'a varan indirim

Dans ederken cüzdanlara dikkat!

Yiğit Atılgan

İçerik itibarı ile hem alışıldık hem de "nasıl ya" dedirtecek bir hikaye Rob Garza ve Eric Hilton'ın tanışma hikayesi. Alışıldık çünkü klasik bir ilk gördüğü anda uyuşup anında beraber müzik yapmaya başlama durumları mevcut. Garip çünkü ikilinin Thievery Corporation öncesi yakın durdukları müzik çevresi Washington punk ortamları, en büyük ilham kaynakları ise The Pixies. Nasıl oldu da bu iki insan bugün "etnik etkileşimli down-tempo elektronika" denince akla gelen ilk gruba dönüştüler, önce bunu bir anlayalım.

Mekan: Eighteenth Street Lounge, Washington. Vakit: 1995 başları. Garza ve Hilton müzikal beğeni açısından ne kadar uyuştuklarını ve o güne kadar boş müzik yaparak geçirdikleri vakitleri martılara simit atarak geçirselermiş insanlığa daha faydalı olacaklarını keşfediyorlar. Dub, bossa nova, reggae ve klasik caz gibi ortak zevklerde buluşan ikiliden biri diğerine Brezilyalı Antonio Carlos Jobim'i tanıyıp tanımadığını, sevip sevmediğini soruyor. Cevap olayı kopartıyor: "Ne diyorsun, hastasıyım!"

Thievery Corporation, ismini oldukça hak eden bir grup. "Hırsızlık Müessesesi"nin elebaşı ve azmettiricilerinden biri olan Rob, "Sampler'lar sayesinde, müzisyenler müzik tarihinde kaydedilmiş her şeyden ödünç alma ve yeni bir şey yaratma hakkına sahipler. Hakkında endişelenmeniz gereken tek şey avukatlar" diyor. Müzik dünyasında hırsız bol ama Thievery Corporation'ı herkesten ayıran şey akla gelebilecek her yerden bir şeyler çalmaları. Yeraltı günlerinde yayınladıkları ilk kayıt "2001 Spliff Odyssey" ve devamında gelen birkaç plak, ikiliyi Kruder & Dorfmeister benzetmelerine maruz bırakıyor. Amerika'dan, hele Beyaz Saray'ın iki adım ötesinden böyle bir müzik çıkması Avrupa'da saltanat süren elektronika çılgınlarını epey şaşırtmış o vakitler. O günlerde Thievery Corporation müziği üzerindeki etnik etkiler bugünkü kadar belli değil, Bristol trip hop'u ve Air'e yakın duran downtempo bir müzik yapıyorlar. "World Music" tabirinin ikiliyi tanımlamaya başlaması ilk albümle birlikte gerçekleşiyor. (Bu world music kavramını, tanımlayamadığımız her etnik müziği fırlattığımız bir çöp kovası olarak algılamayalım. Thievery Corporation, çok sağlam bir elektronika altyapısını dopdolu melodilerle örüp benzersiz bir müzik yapıyor.) 1996 tarihli ilk LP, "Sounds From The Thievery Hi-Fi" öteki dünyadan gelip ambient müziğin ortasına oturan ritimlere ve Hindistan ezgilerine sahne oluyor. Bu albümün, bugün 90'ların ortasındaki elektronika patlaması özlemle anılırken adı salavatla ağza alınan albümlerden biri olduğunu gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz. Grubun bilinilirliğini dünyaya yayan albüm ise bir dizi kayıttan sonra yayınladıkları ikinci LP, "The Mirror Conspiracy". 2000 tarihli bu albüm grubun elektronik müziğin soğukluğunu yok ettiği ve sözlük tanımını kendi oluşturdukları müziği bir ileri seviyeye taşıdıkları bir albüm. Konuk vokallerin çok şey kattığı "The Mirror Conspiracy" sayesinde Avrupa'da iyice tanınan ikili, 2001 ortalarında güzel şehir İstanbul'a da uğramıştı, bu da benim "üçüncü türden ilk yakınlaşmam" olmuştu Thievery Corporation'la.

Rüyamda Thievery Corporation'ı gördüğüm için yazmıyorum elbette bu yazıyı. Thievery Corporation, üçüncü albümü "The Richest Man In Babylon"u yayınladı. İlk söyleyeceğim şey, albümün grubun tüm hayranları için kaçırılmaması gereken bir albüm olduğu. Çok radikal değişiklikler yok Thievery Corporation müziğinde, eskiden beğeniyle dinleyenler hayal kırıklığına uğramayacaktır. Hindistan, Orta Doğu ve Afrika ritimlerine ve reggae'ye kollarını daha bir geniş açmışlar bu sefer ama hiçbir zaman elektronikanın sınırlarını geri dönüş biletleri olmadan terk etmemişler. "Meu Destino (My Destiny)" ve "Exilio (Exile)" sırasıyla Brezilya'da samba ve Küba'da rumba parçaları. "Facing East" parçası ise bölünmez bir bütün olan vatanımızın hemen doğusundaki topraklardan alıyor kaynağını. Ancak yine de her şey aynı değil albümde, iki noktayı vurgulamadan geçmemek lazım.

Birincisi şu: "The Richest Man In Babylon" çaktırmadan politik bir albüm. Albümü dinleyince eylem yapmak için meydanlara koşmuyorsunuz elbette ama derinden bir eleştiri var albümde. Thievery Corporation, gözü dönmüş Amerikan yönetiminin Orta Doğu'ya hatta tüm üçüncü dünyaya yönelttiği nefrete kayıtsız kalmamış; bu topraklar ikilinin beslendiği topraklar çünkü. Az önce bahsettiğim "Facing East", sıkı drum'n'bass örgüsüyle dikkat çeken "The Outernationalist" ve "Liberation Front" isimleriyle "şer ekseninin" neresinde olduklarını belli eden parçalar. Dans pisti uluslararası politik bilinçlenme denince ilk akla gelen mekan değil ama Thievery Corporation'ın tavrı da kısık ateşte pembeleşinceye kadar zaten.

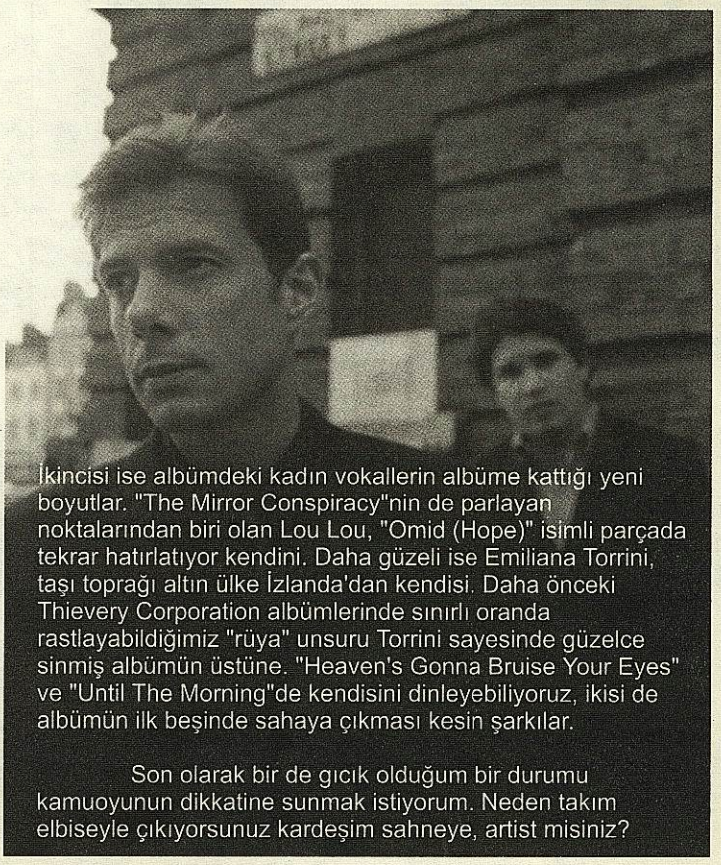

İkincisi ise albümdeki kadın vokallerin albüme kattığı yeni boyutlar. "The Mirror Conspiracy"nin de parlayan noktalarından biri olan Lou Lou, "Omid (Hope)" isimli parçada tekrar hatırlatıyor kendini. Daha güzeli ise Emiliana Torrini, taşı toprağı altın ülke İzlanda'dan kendisi. Daha önceki Thievery Corporation albümlerinde sınırlı oranda rastlayabildiğimiz "rüya" unsuru Torrini sayesinde güzelce sinmiş albümün üstüne. "Heaven's Gonna Bruise Your Eyes" ve "Until The Morning"de kendisini dinleyebiliyoruz, ikisi de albümün ilk beşinde sahaya çıkması kesin şarkılar.

Son olarak bir de gıcık olduğum bir durumu kamuoyunun dikkatine sunmak istiyorum. Neden takım elbiseyle çıkıyorsunuz kardeşim sahneye, artist misiniz?

Pedro Almodovar

ve son filmi "Konuş Onunla"

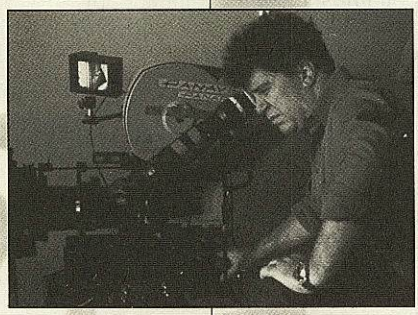

Madrid yağmurlu bir mart sabahına gözlerini açtığında herkes Pedro Almodovar'dan bahsediyor. Ondördüncü filmi *Konuş Onunla,* en tutucu eleştirmenlerden bile tam not almış, 276 sinemada birden gösterime girerek daha ilk haftasında bir milyon dolarlık hasılata erişmiş. Filmde de görünen saygın *El Pais* gazetesi, filmi Almodovar'ın kariyerinde bir çığır açacak olan harika ve şaşırtıcı bir çalışma olarak nitelendirmiş. Gazeteler yönetmenin kendisiyle yaptığı röportajlarla dolu. Bu artık bir gelenek haline geldi. Almodovar sadece kendi sorduğu soruları cevaplıyor. Kuşe kağıtlı dergiler çarşaf çarşaf son Almodovar kızlarını basmış: Beyaz tenli, narin Leonor Watling ve keskin hatlara sahip, esmer Rosario Flores. Başkentin en yüksek binaları bu iki kadının kırmızı-mavi profillerini gösteren panolarla kaplanmış.

Bu posterlerden biri, arkasında Madrid'in en büyük kitap ve plak mağazası olan FNAC'yi saklıyor. Binanın dört katında birden promosyon olarak çekilen "Almodovar Evreni" oynamakta. Vitrinlerde hep yönetmenin sevdiği romanlar, CD'ler ve filmler. Bir köşede de fotoğrafçılığa nasıl başladığını ve son filminin çekimlerini anlatan bir belgesel gösterilmekte. Beyaz balerin kıyafeti içinde meleksi Watling ve siyah mini eteği ve uzun çizmeleri içinde şeytani bir cazibeye sahip Flores. Sert, ama şefkatli erkek Argentine Dario Grandinetti ve yumuşak yüzlü, ama uğursuz erkek Javier Camara'nın resimleri de balkona asılmış. Andalucia'nın üzerine zeytin ağaçları serpiştirilmiş toprakları kızıl ve kahverengi tonlarında parıldıyor. Öteki görüntüler daha da esrarengiz. 1920'lerden fırlamış bu vamp kadın da kim? Neden androjen bir boğa güreşçisi, gövdesinden ayrılmış bir boğa kafasının yanında uzanmış yatıyor?

FNAC'nin çektirdiği promosyon filminin adı "Objetivo Almodovar", İspanyolca'da hem "hedef" hem de "odak" anlamına gelen bir sözcük bu. Paris'e ve Milano'ya da gidecek olan bir fotoğraf sergisinde Almodovar'ın kafası üzerinde sinema ışıklarından oluşmuş bir haleyle dev bir hedefin tam ortasına kıstırılmış bir resmi de bulunuyor. Demek ki İspanya'daki ününün hem bir lüks hem de bir tuzak olması yeni bir şey değil. Bir röportajında *Konuş Onunla*'yı daha önceki filmleri için çıktığı promosyon turlarının yarattığı önyargıdan korumak için festivallere göndermeden önce doğrudan İspanyol seyircisiyle buluşturduğunu söylüyor. Dedikodular ise Cannes'da en iyi yönetmen ödülünü ve en iyi yabancı film Oscar'ını kazanan *Annem Hakkında Her Şey*'in başarısını takrarlayamamaktan korktuğu yönünde. Bazı eleştirmenlere göreyse biz bunların hepsini çoktan görmüştük. Bütün o yürek parçalayan hastane sahneleri *Annem Hakkında Her Şey*'i, hatta 1995 yapımı *The Flower of My Secret*'i hatırlatmıyor mu? Loles Leon'un itici bir talk show sunucusunu canlandırdığı kısa skeçlere ve Chus Lampreave'in enteresan hastabakıcı tiplemesine 1980'lerin komedi filmlerinden aşina değil miyiz? Hayvanlara uygulanan vahşet ve tecavüz gibi hassas konular yüzünden İspanya'da küçük bir kitlenin tepkisini çeken Almodovar, şimdi de dişini sıkmış yabancı ülkelerden gelebilecek suçlamaları bekliyor. Spot ışıkları sadece Almodovar'ın üstünde. Bu koşullar altında ne yapsa göze batıyor. Kendisi de İspanya'daki en ünlü kişi olmasının bedelini başarının arka yüzünde saklı yalnızlıkla ödediğini söylüyor.

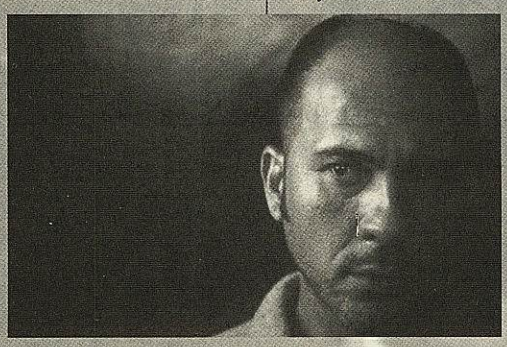

Tesadüfe bakın ki (bu tarz itiraflar ne kadar ciddiye alınmalıdır, orası tartışmaya açık) yalnızlık tam da *Konuş Onunla*'nın ana teması. Alışagelmediğimiz üzere erkekler arasındaki dostluk üzerine yoğunlaşan film esas olarak iki karmaşık ilişkiden doğan tek bir öykü. Ağırbaşlı Benigno (Camara), annesinin ölümünden sonra bir klinikte çalışmaya başlayan bir hastabakıcıdır. Geçirdiği trafik kazasından sonra komaya giren Alicia'nın üzerine titremektedir. Güçlü, ama duygusal gazeteci Marco (Grandinetti) da onun kadar yalnızdır. Karısından ayrıldıktan sonra, adı bile İspanyol milli sporunu çağrıştıran (lidia) boğa güreşçisi Lydia'ya aşık olur. Bir boğa tarafından boynuzlanınca Lydia da hasteneye hapsolur. İki erkek arasında iletişim yoksunluğu üzerinde temellenmiş garip ama zengin bir dostluk başlar. Filmin adı da Benigno'nun Marco'ya verdiği bir tavsiyeden geliyor: O duymasa da sevdiği kadınla konuşması gerektiği. Sonra da ekliyor: Kadın ruhu her zaman bir gizemdir.

Daha önceki Almodovar anlatıları

kadınların tarafında konumlanmıştı. (1998 yapımı *Women on the Verge of a Nervous Breakdown*'da kaçak sevgilisinin izini süren Carmen Maura, erkek psikolojisinin motorların mekanizmasından daha gizemli olduğunu ileri sürmüştü.) Oysa iki heteroseksüel çifti anlatarak cinsiyetler konusunda görünüşte bu kadar dolaysız olan *Konuş Onunla* bile, Almodovar'ın homoseksüeliği sorgulamayı bırakmadığını ortaya koyuyor. En iddialı sahnelerin birinde Flores'in kostümünü giyişi gösteriliyor. Kamera uzunca bir süre göğüslerini ve bacaklarını sarmalayan hoş kumaşta takılı kalıyor. Son zamanlarda gerçek kadın boğa güreşçilerinin de bu sporun maço yönlerine karşı meydan okudukları da göz önünde bulundurulsa, söz konusu sahnenin İspanyol izleyicisi için anlamı daha iyi anlaşılabilir. Dahası, kendisi de seçkin bir şarkıcı olan Rosario Flores, bir önceki kuşağın en feminen flamenko yıldızı Lola Flores'in kızı. Almodovar'ın esas kahramanı ağırbaşlı görünen Benigno'nun da cinsel tercihi belirsiz. Başlangıçta tüm ipuçları birleşip onun homoseksüel olduğunu gösteriyor: hem annesine tutkun, hem de kuaför ve makyaj uzmanı. Bir psikanalist olan Alicia'nın babasına bakir olduğunu ve erkeklerden hoşlandığını itiraf ediyor. Marco'yla kurduğu yakınlığın ilk evreleri de merak uyandırıyor. Ama sonra olaylar aksi yönde gelişmeye başlıyor: Benigno kendini yalanlıyor. Hastane atmosferi yüzünden olsa gerek, anlatım özellikle iki kadının sevgilileri arasındaki sohbetler sırasında çok yumuşak bir tona bürünüyor. İki erkek de ortak bir melankoliyle birbirine bağlanmış. Almodovar bu ilişkide Rosselini ve Antonioni'yi yakalamaya uğraştığını yazıyor; şeffaf bir üslupla birleşmiş duygu yoğunluğunu.

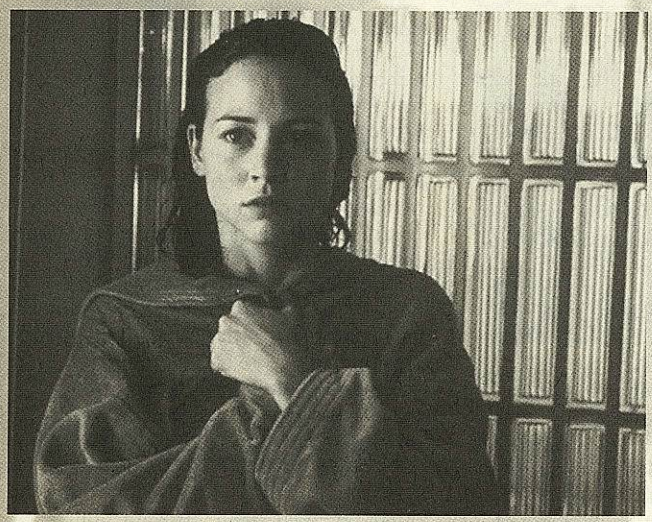

Küçülen Adam

FNAC'de sergilenen kültürel referans unsurları bu noktada önem kazanıyor. Almodovar'ın en sevdiği filmler arasında sadece *Annem Hakkında Her Şey* vesilesiyle selam gönderilen *Perde Açılıyor(1950)* değil, *Roma, Açıkşehir(1945)'in* klasik neorealizmi ve *Paramparça Aşklar ve Köpekler*(2000)'in hip Meksikalı urbanizmi de var. Plak seçimleri Women On The Verge'ün soundtrack albümünde de yer alan kübalı şarkıcı La Lupe'un yanı sıra Caetano Veloso'nun az bilinen ritmlerini de içeriyor. Ama en etkileyici olan şey Almodovar'ın J. M. Coetze'den Bruce Chatwin'e ve klasik İspanyol yazarı Clarin'e kadar uzanan edebiyat seçimleri. En ilgi çekici örnekse Michael Cunningham'ın Virginia Woolf'un *Mrs. Dalloway*'i sayesinde birbirine örülen bir kaç anlatıdan oluşan son romanı *The Hours*.(The Hours yakında Stephen Daldry tarafından beyazperdeye aktarılacak. Başrol Nicole Kidman'a ait.) İspanyol basını Almodovar'ın filminden bahsederken Woolf'un Cunningham'ın romanının girişinde yer alan şu yazısından alıntı yapıyor: "Karakterlerimin içlerine doğru uzanan güzel mağaralar oyuyorum. Sanıyorum ki bu bana tam istediğim şeyi veriyor: insanlık, mizah, derinlik. Bütün bu mağaraların bir noktada birleşmesi ve hepsinin teker teker gün ışığına çıkması gerek." Almodovar'ın karakterleri de aynı şekilde birbirleriyle kurdukları ilişkiler sayesinde yavaş yavaş derinlik kazanıyor. Komanın ucunda asılı kalmış olsalar bile.

Almodovar basın bülteninde ve yeni internet sitesinde

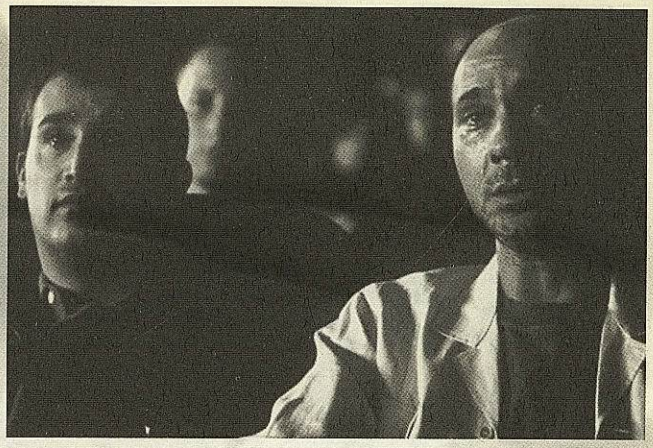

(www.pedroalmodovar.es) *Konuş Onunla*'yı Woolf'a yaraşır bir soyutlamayla tanıtıyor: "*Konuş Onunla* iki erkek arasındaki dostluğun, yalnızlığın, tutkunun açtığı yaraların sancılı kapanma evresinin bir hikayesi. İki insan arasındaki iletişim yoksunluğunu, sessiz bir insan karşısında en tesirli ilacın monolog olduğunu anlatan bir film. Sessizlik birden "vücudun tatlı dili" olur. Sessizlik sinemada ilişkileri anlatmanın en iyi yoludur. Sinema da bir kez sözlere döküldükten sonra zamanı durdurup konuşan ve dinleyen kişilerin hayatları içinde kendine bir yer bulur." Almodovar filmleri her zaman "çift olmanın imkansızlığı" konusu üzerinde durmuş olsa da (kendisi de özel hayatını basının ilgisinden uzak tutuyor), *Konuş Onunla* onun çiftlerin dengesizliğini anlatan en uç çalışması olarak karşımıza çıkıyor: Dilsiz ya da konuşkan erkekler, donuk ve sessiz kadın vücutlarıyla yüzleşiyor. (Watling, zamanda asılı kalmış bilinçsiz, ama ifade sahibi hasta rolü için yoga eğitimi almış.) Almodovar'ın anlatımındaki en önemli öğe belki de Benigno'nun da hayatın kendisinin veremediği zevkleri sunan bir kaynak olarak gördüğü sinemaya verdiği önem. Sinemasal imgenin daha sonra da sözcüklere aktarılması gerekir. Almodovar bir çok kez çocukluğunu geçirdiği fakir La Mancha kasabasında izlediği filmleri ailesine anlattığından bahseder.

Bu yeniden anlatım, Almodovar'ın 1920'lerin vamp kadını çekimlerinin de temelinde yatar. Benigno'nun Alicia'nın vücudunu yıkadığı bir gece,ona izlediği "Küçülen Adam" adlı bir sessiz filmi anlatır. Biz de giderek küçülen ve sevgilisinin vajinasına giren bir adamın garip ve komik öyküsünü siyah beyaz ekrandan izleriz. Almodovar'ın bütün filmleri bu tarz kesintilerle doludur, ama bu sonuncusu filmin geri kalan kısmında ortaya çıkacak önemli bir gerçeği perdelediği için farklıdır.

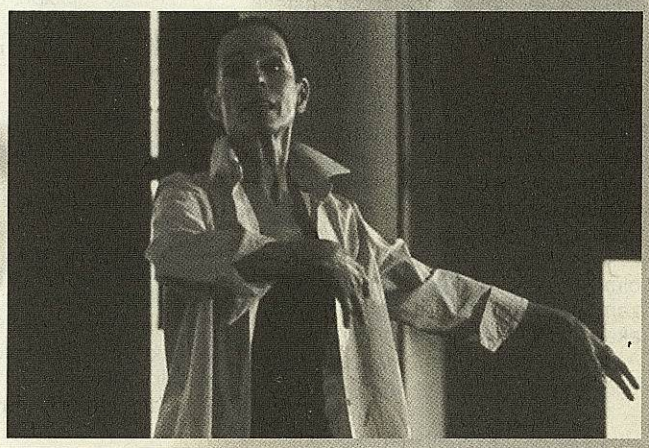

Kadınlar Daha İyi Ağlar

Basın bülteninin de dediği gibi *Konuş Onunla* küçük yakınlaşmaları olgun anlatımla bütünleştirebilen bir film. Filmde hüküm süren ne kendinden utanan, ne de kendinden memnun bu samimi duygusallık havası erkek bölgesine geçişin bir sonucu.Almodovar'a göre *Annem Hakkında Her Şey*'in kadınları sahnede olduğu gibi hayatta da rol yapan aktrisler. Oysa *Konuş Onunla*'nın erkekleri hikayelerini onları duyan (ya da duyamayan) kadınlara anlatan "anlatıcılar".

Almodovar bir keresinde kadın kahramanları daha iyi ağladıkları için tercih ettiğini söylemiş. Şimdiyse karşımıza daha ilk sahneden gözyaşlarına boğulan Marco'yla çıkıyor.

İzleyicinin sabrı bu ilk açılış sahnesiyle deneneceğe benziyor. Pembe ve altın rengi perde yükselir, saçları dağınık ve gözleri kapalı iki orta yaştaki kadın, modern dansın huysuz kadını Pina Bausch'un rahatsızlık veren dansını eder. (Söz konusu perde *Annem Hakkında Her Şey*'in son sahnesinde de yer almıştı.) Madrid'de gösterildiği ilk gece seyirciler filmin başladığını ancak Almodovar kamerayı Marco ve Benigno'nun ıslanmış gözlerine çevirince anlayabilmişlerdi. Dört ana karakterin öyküsünü flashbacklerle anlatarak kendi içinde de bölünen bu ana anlatı, kendisine sembolik olarak bağlı "bağımsız birimler" tarafından kesintiye uğrar. Söz konusu birimler (sessiz film, müzik aralıkları) Almodovar'ın deyişiyle konudan kopan seyirciye "tokat" gibi gelir.

Perde filmin sonunda, bu kez Bausch'un daha hareketli bir dans parçasının sonunda tekrar düşer. Ne kadar şeffaf görünse de, film aslında bu tarz estetik öğelerle dolu.Film *Paramparça Aşklar ve Köpekler*'e bir gönderme yaparak ara başlıklarla üç eşit olmayan parçaya bölünür: Benigno ve Alicia, Marco ve Lydia, Marco ve Alicia. Bu tekrarlama akla Woolf'un insanlık, mizah ve derinlik ilkelerini getiriyor. İki erkeğin arasındaki farklara rağmen Marco kendi sevgilisine bakmayı öğrenecektir, Benigno da kendisininkine. Lydia boğanın kurbanı olmuştur, Alicia da geçirdiği kazanın.Bir zamanlar Benigno'nun dans akademisine komşu penceresinden Alicia'nın katıldığı dersleri gözetlediği yeri, daha sonra cesur Marco alacaktır.

Bu tarz görsel yankılanımlarla film boyunca karşılaşıyoruz. Marco Benigno'yu ziyaret etmek için hapishaneye gittiğinde, birbirlerinin yüzleri onları ayıran cama yansır. Almodovar simetriden de epey yararlanmış. Komadaki iki kadın ormana bakan bir balkonda yan yana oturtulmuştur, yüzleri de birbirlerine dönüktür. Almodovar buna telepatik iletişim der. *Konuş Onunla* Almodovar filmlerinin dillere destan canlı renklerinden ve görsel ayrıntılara gösterilen özenden de yoksun bırakılmamıştır. O yüzden boğa güreşi sahnelerinin görkemi büyük bir sürpriz sayılmaz. Almodovar'ın hastanelerin büründüğü soğuk mavi ve gri tonlarını ve bu renklerin getirdiği kasvetli havayı sıcak hardal rengi tonlarında boğması kendisinden daha az beklenen bir tercih sayılabilir.

Aslında *Konuş Onunla* renklerin sıcaklığından son dönem filmlerinin hepsinden daha fazla yararlanmıştır. Tutkulu Lydia, Andalucia'nın verimli, kızıl toprağıyla ve porselen beyazı barok kiliseleriyle özdeşleştirilmiştir. Alejandro Amenabar'ın *Ötekiler*'inin başarılı görüntü yönetmeni Javier Aguirresabe,

Konuş Onunla için *Paramparça Aşklar ve Köpekler*'in çalkantılı atmosferinden dünyalarca uzakta, yavaş yavaş akan kamera hareketleri tasarlamış. Julio Medem'in *Sex and Lucia*'sı için yaptığı çalışmasıyla Goya ödülünü alan besteci Alberto Iglesias, klasik etkileşimli bir sondtrackle filme katkıda bulunuyor. Geraldine Chaplin de Alicia'nın dans hocası rolüyle kadroda yer alıyor.

Bu kadar profösyönellik epey yorucu olabilir. Almodovar'ın Javier Camara'yı tüyler ürpertici Benigno karakteri olarak seçmesi daha da ilginç. Kel ve gelecek vaad etmeyen Camara (filmde peruk takmış) daha önceleri pek önemsenmeyen bir aktördü. Televizyon dizilerindeki sempati yoksunu rolleriyle ve aptal komedi filmlerindeki rolleriyle tanınıyorken, bu filmde iki boyutta yaşayan bir karakterin arkasındaki güzel mağarayı ortaya çıkaran kişi olarak harika bir oyun sergiliyor. Benigno'nun yalnızlığını da aşarak, bir anlığına bile olsa bizi Marco'ya söylediği şey konusunda ikna etmeyi başarıyor: Bilinçsiz Alicia'ya gösterdiği şefkat, çoğu evli çiftin birbirine gösterdiği ilgiden daha samimi.

Hayat, Aşk, Yalnızlık

Almodovar, İspanyol sinemasının gidişatından memnun olmadığını söylemişti. İspanya, Avrupa'nın en çok sinemaya giden kitlesine sahip olmasına rağmen (İtalya ve Almanya'nn iki katı) son dönem filmlerin yalnızca bir kaçı başarılı olabildi. Amenabar'ın *Ötekiler* filmi bir istisna sayılmalı, çünkü Amerika'da bir Hollywood filmi olarak gösterilirken İspanya'da bir İspanyol filmi olarak vizyona girdi. Medem'in *Sex and Lucia*'sı da sanatsal kaygıları ticari başarıyla birleştirebilmiş ender filmlerden.

Almodovar'ın özellikle kazandığı Oscar'dan sonra istediği her projeyi gerçekleştirebilecek durumdayken bile Avrupa yapımcılığına ve İspanyolcaya sadık kalması ayrı bir önem kazanıyor. *Konuş Onunla*, *Annem Hakkında Her Şey* gibi bir başyapıt olmasa da Almodovar için yeni ve riskli bir dönemin sinyallerini veriyor. Bir sonraki projesi Wong Kar Wai ve Antonioni'yle gerçekleştireceği erotik bir film olacak. Almodovar'ın Bausch, Rosselini ve Michael Cunningham'a verdiği önem de küçümsenmemeli. Bir grup seyirci pek memnun olamayacak olsa da, sadık izleyiciler Bausch'un dansı karşısında gözleri yaşaran Marco gibi, post-modern zamanlarda bile, sanatın hala duygulara seslenebildiğini ve sanatçının kendi yolunu takip etme hakkına sahip olduğunu kabul edecekler. Başarısı tarafından kendi evrenine hapsedilen Almodovar da kendi monoloğunun diyaloğa dönüştüğünü, hayat hakkındaki düşüncelerinin, aşkın ve yalnızlığın kendisine minnettar seyircisi tarafından paylaşıldığını anlayacak.

Sight and Sound'dan çeviri: Selin Ever

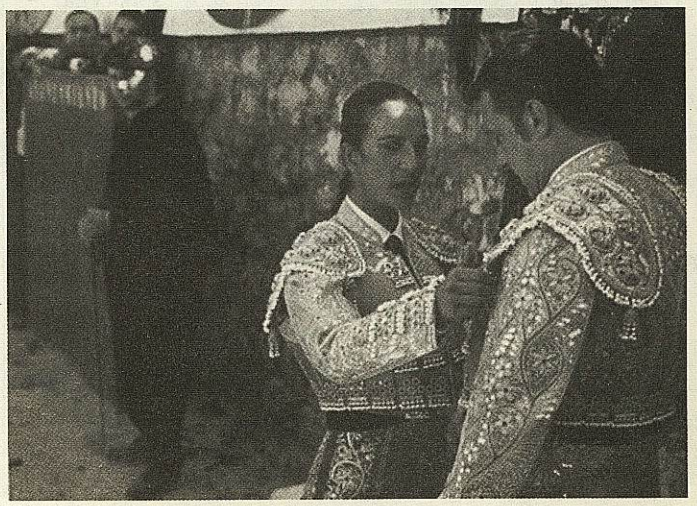

MANIC STREET PREACHERS

Alper Bahçekapılı

SEÇME VAAZLAR AYNI ALBÜMDE

Onlar bu güne kadar hep gerçek bir grup olduklarını göstermek için savaştılar. Kendi gözlerinde hep "en iyi" oldular, diğer grupları sık sık aşağıladılar. Verdikleri meşhur olma savaşında, arkalarında lojistik destek olmadan bu savaşı kazandılar. Uzun süredir müzik dünyasında yer alan grup, bu işe başladıklarından beri yaptıkları çalışmalardan seçmeleri bir araya topladı ve Forever Delayed adı altında piyasaya sürdü. İşte filmlere konu olması gereken müzikal geçmişleri ve albüm albüm Manic Street Preachers.

Galler'in küçük bir şehri olan Blackwood o dönemlerde maden işçilerinin yaptığı grevle sarsılmıştı. İnsanlar küçük topluluklar halinde iş arıyorlardı ve bu insanlar iş veren birkaç büyük şirketten başka da şansları yoktu. Kapitalizm bu küçük şehri vurmuştu ve etkisi de çok derin oldu. Müzikle ilgili hiçbir aktivite olmuyordu (bize fazla uzak değil sanırım bu nitelikler) ve şehrin sadece tek bir sineması vardı. Böyle bir ortamda doğan James Dean Bradfield ve Sean Moore adındaki iki çocuk vakitlerinin çoğunu beraber geçiriyorlardı. Kuzen olmalarının da bunda etkisi büyük tabii. Sean'ın ailesi boşanınca, Sean James'in yanına taşındı. O sıralar James, arkadaşları tarafından devamlı alay edilen çocuk durumundaydı. Futbol oynamak her İngiliz gibi onlarında en büyük eğlenceleriydi. Nicky Jones (Wire) ve arkadaşı Richey James Edwards, kuzenlerin devamlı beraber top oynadıkları çocuklardı. Diğer gençler sarhoş olup (ki sarhoşluk, sefaletin getirdiği, Blackwoodlular'ın tek büyük zevkiydi), kız peşinde koşarken, bu dörtlü zamanlarının çoğunu kitap okuyup müzik dinleyerek geçiriyordu. Nicky futbolcu olmak istiyordu. James o sıralarda ilk müzikal etkileşimini Bay City Rollers ve Diana Ross'dan alacaktı. Zamanlarının çoğu Melody Maker ve NME gibi müzik dergilerini "çalışarak" ve Guns N'Roses la Public Enemy'i, McCarthy ile Guns N'Roses'ı tartışarak geçiyordu. 80'lerin ortasında parlayan gruplardan nefret ettiler Ve 10. yılını kutlayan The Clash'ten etkilendiler.

Etraflarındaki insanların kabul edemeyeceği şekilde *glam* giyinmeye başladılar. Richey Swansea Üniversitesi'ne kabul olundu ve burada başarılı bir öğrenci oldu. O üniversitedeyken diğerleri gezip tozuyor ve devamlı düzüşüyordu. Buna daha fazla dayanamayan Richey, kendini orada içkiye verdi ve maket bıçaklarıyla kendini kesmeye başladı. Daha sonra Nicky'de bu okula geldi ve ikisinin arasındaki dostluk güçlendi ve zamanlarını golf oynayarak geçirmeye başladılar.

Grup Toplanıyor

James ilk gitarını 17'sinde almıştı. Nicky de bazen ona ritim gitar olarak eşlik ediyordu. Bateri çalma hevesinde olan Sean da gruba katıldı. Başka bir arkadaşları olan Flicker da gruba katıldı ve bas gitar çalmaya başladı. James'ın odasında çalışıyorlardı o sıralar. Kendilerine "Blue Generation" adını verdiler, daha sonra da "Betty Blue". Bir gün James sokakta müzik yaparken yaşlı bir adam, yanından geçerken ona " işte başka bir *manic street preacher*" dedi. Bundan etkilenen James grubun isminin Manic Street Preachers olması gerektiğini söyledi ve kabul gördü. O zamanlar Richey grubun, kimsenin kullanmaya cesaret edemeyeceği kadar deli bir şoförüydü. Suicide Alley, Tennessee, New Art Riot ve Repeat After Me'yi kaydettiler ve demolarının 300 kopyasını bastılar. Çeşitli dergilere, plak şirketlerine gönderilen bu kopyalar için tek övgü NME'den geldi. Richey'nin baskılarıyla Flicker gruptan atıldı ve yerine Richey geçti. Bunun iki nedeni vardı; birincisi Nicky'nin en iyi arkadaşı olması, ikincisi ise yakışıklı olmasıydı.

Aslında gitar çalmayı doru dürüst beceremiyordu.
Paraları kalmamıştı ve kredi almak için bankaya başvurdular. Tek dayanakları kendilerine olan güvenleriydi, kredi başvuruları reddedildi. O zamanlar spreyle boyanmış t-shirtler ve kız bluzları giyiyorlardı. Bir menajerleri yoktu. Philip Hall'a gittiler. Philip Hall ve kardeşi Martin MSP'den çok etkilendiler ve hemen menajerlik teklifini kabul ettiler. MSP'yi evine davet etti ve grup elemanları orada 1 seneye yakın kaldılar. Adamın evini yakıp yıktıklarını düşünmeyin sakın çünkü, Philip ve karısı için yemek pişirdiler ve temizlik bile yaptılar.

Albüm Hazırlıkları

Manchester gruplarının çoğu bol kıyafetleri tercih ederken, MSP elemanları kız kardeşlerinin bluzlarını ve spreyle boyanmış t-shirt'leri tercih ediyorlardı. Onların bu cezbedici ve seksi duruşları, imajları için önemli bir parçaydı. Basında patlama yapmayı planlıyorlardı. Yaptıkları açıklamalar ve imajları sayesinde, basın her zaman onları takipteydi. Çift CD'lik bir albüm yapıp bu albümün 16 milyon satmasından ve Amerika'da meşhur olduktan sonra ayrılacaklardı. Diğer gruplar onlar için hiçbir şey ifade etmiyordu. Onlar hiçbir şey, kendileri her şeydi. Etraflarındaki tüm grupları eleştirdiler. Kendileri için, hiç bir şey bilmeyen başka gereksiz bir grup gibi yapılan açıklamalara, zeki demeçler ve alıntılarla cevap verdiler.

Birkaç turdan sonra Heavenly plak şirketi ile sözleşme imzaladılar. Motown Junk ve You Love Us singlelarını çıkarttılar. Tüm medyanın dikkatini çektiler ve çeşitli televizyon şovlarına bile katıldılar. Bu arada Nicky, boğazındaki kistin alınması için hastaneye yattı ve bu yüzden birkaç konseri iptal etmek zorunda kaldılar. İlk olaylı konserleri Cambridge'de gerçekleşti. Nicky ayağını bir amfinin üzerine koymuştu ve güvenlikten amfiye zarar verebileceği yönünde bir uyarı aldı. Bunun üzerine grup elemanları, aletleri kırmaya karar verdiler ve James bir öğrenciye yumruk attı. Güvenlik tarafından dışarı atıldılar.

Ardından efsane haline gelen Norwich konseri, bütün herkes tarafından ilgiyle takip edildi. Steve

Lamacq adında bir NME yazarı izlemeye geldiğini, MSP'yi beğenmediğini ve samimi olmadıklarını düşündüğünü söyleyince, Richey Lamacq'a 5 dakika konuşmak istediğini ve Lamacq'ı karşısına alınca da aynen şunları söyler: "Biliyorum bizi sevmedin, ama biz hayal ürünü değiliz. Gençken, hayatım hakkında fikrini söyleyen bir grubum olmadı. İşte bu yüzden biz buradayız. Geldiğimiz yerde hiçbir şeyimiz yoktu." Bunun üzerine cebinden çıkardığı maket bıçağıyla 4REAL yazar. Yere damlayan kanı gören Lamacq hemen ambulans çağırır ve Richey'e, kaldırıldığı hastanede 17 dikiş atılır. Lamacq hala olanların gerçek olduğuna inanamadığını söylüyor.

Olaydan 6 gün sonra, 21 Mayıs 1991'de MSP Sonyle anlaştı. İlk singleları Stay Beautiful yayınlandı ve ardından grup albüm için stüdyoya kapandı. Nicky ve Richey liriklerle ilgilenirken James ve Sean'da müzikle ilgilendiler. Mixleme aşamasına gelindiğinde Richey yapım aşamasından elini ayağını çekti ve günlerinin çoğunu Soho'da geçirmeye başladı. 24 hafta süren çalışmalar fazladan 250 bin pound'a mal oldu.

Albümde yer alacak Little Baby Nothing şarkısı bayan vokal gerektirdiği için, James'ın bu kısımları söylemesi uygun olmazdı. Bunun için grup, Kylie Minogue'a teklif götürdü. Çok para isteyen Kylie'den vazgeçildi ve eski bir porno yıldızı olan Traci Lords'la anlaşıldı. Lords, Amerika'da 15 yaşında çektiği porno filmleriyle ünlü olmuştu.

Generation Terrorists istenilen başarıyı yakalayamadı ve pek çok müzik çevresince vasat bir rock albümü olarak nitelendirildi. İrlanda Müzik Ödülleri'nde canlı yayında yaşanan olaylar grubun ününü iyi yaydı. Reading Festivali'nde Nicky "yanlışlıkla" güvenlik görevlisinin kolunu kırdı. Bütün bunlar grubun devamlı basının sayfalarında yer almasını garantilerken, MSP o güne kadar çıkardıkları en başarılı single'ı çıkardı. NME'nin 40.yıl etkinlikleri çerçevesinde Suicide Is Painless single'ı yayınlandı ve NME'nin Ruby Trax albümünde yer aldı. Sonuç olarak **Generation Terrorists** 16 milyon yerine ancak 300 bin satabildi ama grup yoluna devam etti.

Rock tarihinde yapılan açıklamalardan en sansasyonel olanlardan biri MSP'ye aittir. Bir konserde mikrofona yaklaşan Nicky'nin, "Hepimiz umuyoruz ki, çok yakında Michael Stipe da Freddie Mercury'nin gittiği yoldan gitsin" O günlerde R.E.M'in vokalisti Stipe'ın H.I.V pozitif olduğu asparagası dolaşmaktaydı kulaktan kulağa. Değildi, ama kan kanseri olduğunu da bilmiyordu kimse. Gelen aşırı tepkiden sonra, Nicky asıl söylemek istediğinin Stipe'ın Mercury gibi hızla yükselmesi olduğunu açıkladı. Ben inanmadım, siz de inanmayın.
16 milyonluk satışa ulaşamamalarına rağmen, grup dağılmadı ve ikinci albüm için hazırlıklara başlandı. Havuzu, spor salonu olan bir stüdyo ayarlandı. Keyiflerine diyecek yoktu. Richey bütün gün içiyor, diğerleri ise mixleme ve tasarımlarla uğraşıyorlardı. Albüm çıktığında basından, " nerde eski sertlikleri?" tepkisini aldılar. O sene Nicky, kız arkadaşıyla evlendi. Aralık ayında ise grubun dostu ve menajeri Philip Hall kanserden öldüğünde sadece 34 yaşındaydı. Bunun üzerine James ve Richey daha fazla içmeye başladılar.

Ünleri uzak doğuya kadar uzanmıştı ve bir turne sırasında Tayland'a gittiler. Fanatikleri, spreylerle boyalı t-shirtlerle karşılarına dikiliyordu. Richey'nin durumu da gittikçe kötüleşiyor, içtikçe içiyordu. Tayland'lı dinleyiciler Richey'den kolunu falçatayla çizerek "4REAL" yazdığı fotoğrafını imzalamasını istiyorlardı. Bir kız ise Richey'e bıçak vererek, onun için kolunu kesmesini istedi. Bundan iğrenen Richey orayı hemen terk etti. Bir sonraki konserde James konserin akustik kısmına geçtiğinde, Richey Backstage'e giderek göğsünü çizdi ve sahneye kanlar içinde geri döndü. Olayların ardından birkaç konserde daha boy gösteren grup daha sonra, yeni albüm çalışmaları için stüdyoya kapandı.

Richey mutsuzdu ve kendini kesmeye eskisinden daha fazla alışmıştı. Üniversitedeyken edindiği 2 arkadaşından birinin (diğeri de Nicky'di) kendini astığı haberini aldıktan sonra, aldığı alkol miktarını arttırdı ve daha fazla yemek yemeğe başladı. Temmuz 1994'de akıl hastanesine kaldırıldı. Hastanede kalmak ona yaramadı ve intihar girişimlerinde bulundu. Bunun üzerine arkadaşları tarafından hastaneden alınan Richey, alkol ve yemek yeme bozukluğu üzerine uzmanlaşmış özel bir kliniğe sevk edildi. Ama grubu da bırakmamıştı.
Arkadaşlarını akıl vermeye devam ediyor ve şarkı sözlerini sıralıyordu. En iyi albümlerinden biri olan **Holy Bible**'ın sözlerinin dörtte üçünün Richey'e ait olduğuna dikkat çekerim.
Yeni bir turneye hazırlanan grubu yalnız bırakmak istemeyen Richey, kendini iyi hissettiğini söyleyerek klinikten taburcu oldu ve arkadaşlarını turnede yalnız bırakmadı. Fakat grubun mutsuzluğu turne boyunca arttı, Richey tekrar kendini kesmeye başladı, James çok içiyordu, Nicky'nin ise ev hasreti hat safhadaydı. Richey haricinde herkes turneyi iptal

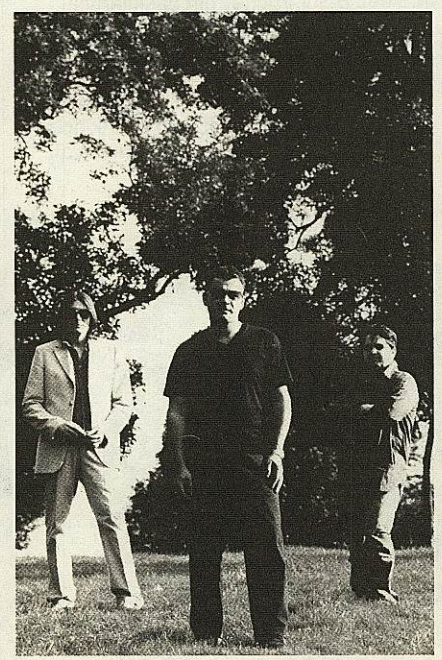

etmek istiyordu. Aralık 21'de Londra'da çıktıkları konserle bitirilen turne aynı zamanda Richey'nin de son konseri olacaktı.

Richey Kayboldu!

1 Şubat 1995'de Richey ve James, **The Holy Bible**'ı Amerika'ya tanıtmak için yola çıkacakları gün Richey kayboldu. 23 Ocakta son röportajını yapmış, 2 hafta önce de köpeği Snoopy ölmüştü. Çok mutsuzdu ve onun bu mutsuzluğunu yeni şarkılar üzerinde çalıştıkları zaman unutuyordu sadece ve 1 Şubat sabahı Richey arkasında, ismini bizim bilmediğimiz bir kıza hediye ve çok sade bir yazıyla "Seni Seviyorum" yazan bir not bırakarak kayboldu. Pasaportunu, kredi kartlarını ve prozac'ını da otelde bırakmıştı. Buna rağmen birkaç gün önce bankadan çektiği yüklü bir miktar para, onun intihar etmediği fakat bu kayboluşu bir süredir planladığı düşüncelerine yol açtı. Bu olaydan on beş gün sonra "Severn Köprüsü" yakınlarında arabası bulundu terkedilmiş bir biçimde.
Mayıs 1995'de grup elemanları, Richey'nin ailesini de çağırarak bir toplantı yaptılar. Richey olmadan da devam edebilecekleri kararını alan grup, Richey'nin yazmış olduğu fakat önceki albümlerde kullanılmayan şarkı sözlerinin kullanılmaması gerektiğini savundu. Bunun üzerine Nicky, MSP'nin Mercury Ödülüne aday olmasını sağlayacak A Design For Life'ı yazdı. Richey'nin tüm arkadaşları ve ailesi onu bulmak için seferber oldular fakat Richey hiçbir zaman geri dönmedi. Kimi insanlar Richey'i gördüklerini söylediler ve bununla ilgili, dergilerde pek çok asparagas haber çıktı. Bunlardan en komiği de Richey'nin taksi şoförü olduğu ve bir MSP hayranının da bu taksiye bindiği söylentisiydi. Gülüp geçtik.

Manic Street Preachers o günden beri 3 kişi ve hala da müziklerini icra etmeye devam ediyorlar. Richey'nin ardından 3 albüm çıkardılar ve bunlardan özellikle 2'si çok büyük başarılar kazandı. Fakat 2001 yılında çıkan albümleri **Know Your Enemy** tam bir hayal kırıklığıydı ve müzik eleştirmenleri tarafından büyük eleştirilere maruz kaldı. MSP'ye özgü hiçbir şeyin bulunmadığı bu albümün toplattırılarak yakılması en içten dileğim.

Forever Delayed
Geçtiğimiz ay ise uzun süredir beklenen şey gerçekleşti ve bir greatest hits albümü piyasaya sürüldü. **Forever Delayed** isimli bu albüm Manic Steet Preachers'ın en baştan beri yaptığı çalışmaların seçmelerinden oluşuyor. Albümde yer alması gerekip de, tracklist de adını göremediğimiz birkaç parça haricinde, MSP'yi özetliyor bu albüm. Albümde yer alan daha önce hiçbir MSP albümünde görmediğimiz sürprizler de söz konusu tabi. Bu arada albümün çift CD olduğunun ve ikinci CD de çeşitli MSP şarkılarının remixleri bulunduğunun da altını çizerim. Eğer MSP'nin önceki dönem albümlerine ulaşmakta zorlanıyorsanız, bir mp3 cd'si almak yerine albüm kapağı da olan, cd player'ınıza da koyup dinleyebileceğiniz bu albümü edinmenizi şiddetle tavsiye ederim.

Albüm Albüm Manic Street Preachers

Dikkatle Yaklaşın

Genration Terrorists
1992 Columbia

Her şeylerini ortaya koyarak yaptıkları bu 73dk'lık, çift cd'lik debut albümün kendilerini anlatmaya fazlasıyla yeteceğini düşünmüş grup elemanları. Zaten bunu kendileri de söylemiş ve bu albümden sonra ayrılma kararı almışlardı. Top 20'ye 3 tane single soktular. So Dead ve Born To End'in yıkılan, Motorcycle Emptiness'in duyguları kışkırtan gitar riff'leri dinlemeye değer. Guns N'Roses'ın bir beyine sahip olduğunu düşünün, işte MSP'nin bu debut albümünü özetlemeye yeter bu cümle. Kaliteli bir grup olduklarını ispatladılar fakat bu günkü müzikleriyle uzaktan yakından bir alakası yok **Generation Terrorists**'in doğal olarak. 16 milyon satmayı amaçlarken 300 bin satabilen MSP, devam kararı aldığında daha iyi şeyler yapabileceğinin bilincindeymiş sanırım. Motorcycle Emptiness, You Love Us ve Little baby Nothing, Forever Delayed için Generation Terrorists'den seçilen şarkılar.

Almadan Önce Bir Daha Düşünün

Gold Against The Soul
1993 Columbia

Evet, Manic Street Preachers ikinci albümünü yapmıştı. İlk albümleri **Generation Terrorists** ile adlarını duyuran grup, Heavenly Records döneminde yaptıkları Motown Junk ve You Love Us kayıtlarında çalıştıkları yapımcı Dave Eringa ile çalışmıştı bu albümde. Tek amaçları vardı punk orijinli geçmişlerine geri dönmek. Sonuç : Tam bir felaket. Birkaç istisna haricinde rock'n roll yapmaya çalışan hard rock müzisyenlerinin çabalaması sonucuyla aynı. Gitarda sanki Ritchie Sambora var ve biz Bon Jovi dinliyoruz. Bu albümden, **Forever Delayed** adlı greatest hits albümünde yer alan tek parça var, o da La Tristesse Durera. Aslında Life Becoming a Landslide'ın kesinlikle bu albümde yer alması gerekirdi. Manic severler de bana katılacaklardır bu konuda sanırım. **Gold Against The Soul** albümünde yer alan iki güzel şarkıdan (diğeri de Roses In The Hospital'dır) biri olan bu şarkı, nakaratıyla, gitarın albümün genel sound'una göre çok daha minimal kalması (yine de hard rock riff'lerinden sıyrılabilmiş sayılmaz), liriklere uyumu ve James Dean Bradfield'ın vokalini bastırmamasıyla, Manic'in iyilerinden sayılmayı hak ediyor.

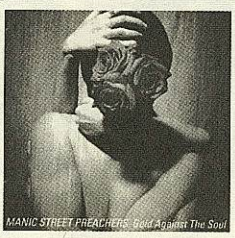

İyi Ama Herkes İçin Değil

Holy Bible
1994 Columbia

Debut albümleriyle yaptıkları ünlerini, 1993'te kendilerini kaptırdıkları mainstream akımının içinde eriten MSP elemanları, ilk singleları olan Motown Junk'a iyice yaklaşan, punk soundunu yeniden müziklerine enjekte ederek The Holy Bible'ı piyasaya sürdüler. Duruşları basitti, melodik olmaktan öte, Nicky Wire ve Richey James'in şarkı sözlerinde, müzik kamuoyuna yaşattıkları şoklarla anarşi ve enerjiydi. If White America Told Told The Truth For One Day Its World Would Fall Apart, Amerika'ya dahi karşı olduklarını kanıtlamıştı. Tüm bu kargaşanın içinde, She Is Sufering ve This Is Yesterday, melodik olmaları ile fark ediliyor. The Holy Bible, Manics'in her seferinde kendini yeniden yaratabilen bir grup olduğunun ispatı. Punk'tan uzak duranlar, bu albüme de elini sürmesin. Bu albümden de Forever Delayed'e tek şarkı alınmış; Faster doğru seçim.

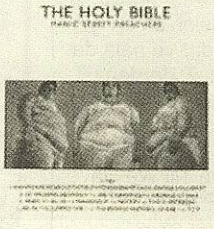

Pahabiçilmez

Everything must go
1996 EPIC

MSP'nin en iyi albümü olarak değerlendirilen **Everything Must Go**, aynı zamanda MSP'nin yukarıda anlattığım üzere en dramatik albümüdür. Bu albümle başarıdan başarıya koşan grup, albümün başarısıyla Ritchey'nin kayboluşunu biraz olsun unuttu. Everything Must Go'dan çıkan ilk single olan A Design For Life listelere, Mark Morrison'un "The Return of The Mack"inden sonra 2. sırada girdi. Albümde gitarlar eskisi kadar sert kullanılmamış, bu da dinlenebilitesi çok yüksek bir albüm oratya çıkartmış. Ek olarak, orkestrasyonun yerinde kullanımı, yaylıların şarkılara kattığı heyecanla, Bradfield'ın MSP tarihinde yaptığı en iyi vokalle **Everything Must Go**, şapka çıkarılası bir albüm olarak İngiliz müzik tarihine geçmiştir. Bu albümle Brit Awards'u kazanmayı da başardıklarını hatırlatalım. Kevin Carter, A Design For Life, Everything Must Go, Australia'nın bu albümden, **Forever Delayed** için seçilen şarkılar olduklarını belirtelim.

Çok Özel

This is my truth tell me yours
1998 EPIC

Everything Must Go'nun ardından iki sene geçmişti. Bu sırada Oasis hayalkırıklığı yaratan üçüncü albümlerini çıkartmış, The Verve yıldızlaşmış, Radiohead hepimizi kalbimizden yaralamıştı. Artık MSP'nin de dönme vakti gelmişti ve harika bir albümle karşımıza dikildiler. Richey James'in katkısı olmadan hazırladıkları ilk albümdü ve herkes bu üçlüden yeni bir şeyler bekliyordu ve bu beklentiler MSP'nin müzikal açıdan en başarılı albümüyle son buldu. Güçlü ve akılda kalıcı nakaratlar ve tam yerine gönderilen mesajlarla albüm MSP'nin bu güne kadar yaptığı en farklı albüm. Richey'nin sözlerinden sonra Nicky'nin üstüne binen bu yükün, kimi yazarlar tarafından Nicky'e fazla geldiği ve Nicky'nin klişeleşmiş sözler yazdığı savunulsa da, Nicky'nin çok iyi bir iş çıkardığı kesin. Farklı üslupları olduğu kesin ama bu onu kötü yapmaz hiçbir zaman. **This Is My Trut Tell Me Yours**'dan çıkan ilk single olan If You Tolerate This Then Your Children Will Be Next, Motown stili beat'lerle (Neredeyse, The Jam'in 90'lardaki "A Town Called Malice"i oldu) İngiltere'de 1 numaraya kadar yükseldi. Tsunami'de, mesajı yerine göndermek için bir Hint müzik aleti olan *sitar* kullanılmış. Everlasting basit ve güzel. Sonuç olarak karşımıza değişik ve kalitesi yüksek bir albümle çıktılar, ve bu albümle çok daha fazla geniş bir tabana yayıldılar. Albümden grestest hits albümüne seçilen şarkılar ise şöyle: If You Tolerate This Then Your Children Will Be Next, You Stole The Sun From My Heart, Tsunami ve The Everlasting.

Koleksiyoncular İçin Vasat

Know Your Enemy
2001 EPIC

MSP'nin son stüdyo albümü olan **Know Your Enemy**, bir grubun (bir iki istisna haricinde) nasıl kendine özgü bir şey içermeyen bir albüm yapabileceğini gösteriyor. Tam bir Brit-pop albümü **Know You Enemy**. Sanki karşımızda bir *compilation* cd ve içinde Placebo, Blur, Oasis, Radiohead, The Fall var. Kulağa hoş geliyor di mi? Hayır hiç de değil. MSP'nin kendine özgü müziğine devam etmesini gerekirdi. Nerde **This Is My Truth Tell Me Yours** nerde **Know Your Enemy**. Süregelen gitarlar, üzerlerine gümüş kakmalar. Peki hiç mi güzel an yok bu albümde? Tabii ki var çünkü karşımızda ne de olsa Manic Street Preachers var. Amerika'nın en iyi seslerinden biri olan Paul Robeson'un vokal yaptığı Let Robeson Sing, daha sonra Clinic tarafından coverlanan Intravenous Agnostic MSP'nin en iyi işlerinden biri. Hayır So Why So Sad bir Sonic Youth şarkısı değil, bu sadece bir isim benzerliği. Moore'un basını bateri gibi kullandığı, nakaratın güçlü olduğu, Beach Boys modeli albümün iyilerinden biri. Bradfield'ın şarkı sözlerini kendisinin yazdığı Ocean Spray vasatı geçmiyor. Biraz daha çalışmalı James Dean Bradfied. Sonuç olarak Know Your Enemy için tam bir MSP albümü demek imkansız. Kulağa hoş gelen müzikler sadece kandırmadan başka bir şey değil, keşke karşımızda **Everytyhing Must Go** gibi nitelikli bir albüm olsaydı. So Why So Sad bu albümden greatest hits'e girebilmiş tek şarkı.

BLACK HEART PROCESSION

tropik bir aşk hikayesi

Bora Şimşek

Şimdi bir film karesi hayal edin. Üzerinde yarasaların uçuştuğu, karanlık, terkedilmiş korsan gemileriyle bir liman şehri olsun burası. Esen rüzgarın sesiyle beraber, piyanonun havaya kattığı o gizemi düşünün. Tek Tek basılan minör notalar. Korku filminde gibisiniz ama değil. Garip bir aşk hikayesi bu. İşte karşınızda Black Heart Procession...

Nasıl? Black Heart Procession adını ilk defa mı duyuyorsunuz? Bilmeyenler için hemen kısa bir BHP tanımlaması: Nick Cave, Leonard Cohen, Tom Waits vokalini düşünün, bu vokallerin karışımından tek bir insan sesi yaratın, yine Nick Cave'in cenaze tipi müziğini alın ve Tindersticks'in melankolisi ile birleştirin. İşte karşınızda Black Heart Procession. BHP 6 senedir insan doğasının melankolik yanına şarkı sözleriyle dokunduruşlar yapıyor. Bu güne kadar 4 albüm yaptılar ve bu albümlerden sonuncusu geçtiğimiz ay yayınlandı. Albümün adı önceki albümlerinden adeta farklı bir boyutta. **1**, **2** ve **Three** adlarında olan önceki üç albümü benim, yaz ortalarında aldığım "BHP yeni albüm kayıtlarını tamamladı" haberinden sonra, bu çıkacak albümün isminin doğal olarak "four" olması gerektiğine inanmama sebep oldu. Fakat albümün adının **Amore del Tropico (Tropikal Aşklar)** olduğunu öğrendiğimde şaşkınlığımı gizleyemedim.

Black Heart Procession üç kişiden kurulu bir grup. Vokalde Pall Jenkins, klavyede Tobias Nathaniel ve davulda Maio Rubalcaba. 1997'de Three Mile Pilot isimli gruptan ayrılan Jenkins ve Nathaniel, yanlarına Rubalcaba'yı aldıklarında artık Three Mile Pilot resmen dağılmış, bundan 2 yıl sonra 1999'da ise aynı grupta yer alan Smith, Thingy grubundan tanıdığımız Rob Crow'u yanına alarak Pinback'i kurmuştu. Pall Jenkins, Tobias Nathaniel ve Mario Rubalcaba üçlüsü, yaptıkları müzikleri sahnede sergileyebilmek için sahne çeşitli, değişik müzik aletlerine sahip müzisyenlerle çalışma ihtiyacını duyuyor. Üç kişi olduklarına bakmayın siz, nasıl Morphine'i dinlerken üç kişi olduklarına inanamıyorsanız, aynı şekilde BHP'yi dinlerken de bu duruma düşüyorsunuz. Cenazeci çalıyormuş izlenimi veren analog klavyeler, ruhumuzu emmeye çalışan gitarlar, silafonlar, boru sesleri, akordeon, hatta testerenin bile bir müzik aleti olarak kullanılması onların özelliklerinden bazıları.

BHP, ilk albümlerini çıkartmadan önce pek çok sorgu suale çekildi soundlarının neye benzeyeceğie dair. Ortaya çıkan sonuç ise tek kelimeyle kusursuzdu. **1** adını verdikleri debut albümlerinde kendilerini anlatan bir grup olarak karşımıza çıktılar. 11 şarkıdan 7'sinin içinde "heart" kelimesi kullanılmış, kendileri için bu kelimenin önemi altı iyice çizilerek vurgulanmıştı.

1 isimli debut albümlerinden sonra, ikinci albümleri de **2** isminde olsa ne komik olur di mi gibi söylemlerde, gerçekten de **2** adlı ikinci albümlerini çıkarttıklarında, bu albümde de yaşanan melankoli, şiddetini arttıran bir karamsarlıkla devam ediyordu. Mercury Revi sanki dinlediğimiz.

Bu albümden sonra artık herkes üçüncü albümlerinin de **3** isminde olacağına emindi. Fakat BHP üçlüsü herkesin beklentisine farklı yönde cevap vererek, albümün adını **Three** olarak duyurdu. **Three,** Black Heart Procession'un en iyi albümü olmuştu o güne kadar ve hala da öyle. 60'lardan Morrison'un, 70'lerden Bowie'nin ve 80'lerden Nick Cave'in bir alaşımıydı sanki. Piyano anahtar enstrüman haline gelmişti. Bu albümde yer alan We Always New ve Till We Have To Say Goodbye, hala BHP'nin en iyi şarkıları olarak beynimde yer ettiler.

Geldik BHP'nin son marifeti **Amore del Tropico**'ya. Geçtiğimiz eylül ayında piyasaya sürülen **Amore del Tropico**, BHP'nin eski albümlerine oranla biraz daha up-tempo. Ama atmosfer hala aynı. Karanlık ve bulutlu. Albüm cinayet ve gizemin, kırık kalplerin, başarısız entrikalar ve hatırda kalan karmaşık anıların bulunduğu bir David Lynch filmini andırıyor. Kemanlar ve çellolar, trademark haline gelen BHP piyanoları insanı büyülüyor. Ama albümün en vurucu anları, bayan vokalin de müziğe katıldığı anlar olarak dikkat çekiyor. Birkaç şarkıda yer alan rap vokalini andıran vokaller, maalesef eski BHP'yi aratıyor. Albüm, on saniyelik orkestrasal açılış parçası The End Of Love ile açılıyor. Sinematik yaklaşım kendini belli ediyor. Tropics of Love ve Why I Stay, yıkılıyor. Gruba dördüncü adam olarak katılan Paulo Zappoli soft ve seksi vokaliyle, kalpsiz bir dünyayı safdışı bırakıyor. The Waiter #4, fırtına sonrasını yaşayan bir şehrin üzerinden bir kere daha geçiyor. Albümün en iyilerinden olan Did You Wonder ise Tobias Nathaniel'in mükemmel gitarıyla, megalomanlık sınırları üzerinde spiraller çizmekte. Fingerprints'de ise, çarpıtılmış sessiz vokaller tekin olmayan kemanlardan ayrılamıyor. Cevaplar arayan ruhunuz, bunu başaramıyor. Bugüne kadar cevabı verilemeyen "aşk acıtır" felsefesinin gizemiyle yanıp kavruluyor **Amore del Tropico**.

Black Heart Procession halinden memnun yoluna devam ediyor. Hala kalbimizi acıtıyor, ruhumuzun sesi oluyor. Son kez kısaca BHP'nin soundunu ve kendisini özetlemek gerekirse bunu 5 kelimeyle yapmak uygun olur. Cinayet, mezarlık, yarasalar, piyano, yaylılar...

Devin Aylin Komar

Albüm Albüm Ron Sexsmith

Grand Opera Lane (1991): Bağımsız olarak çıkardığı bu albüm her ne kadar Ron Sexsmith'in çıkış (debut) albümü de olsa pek fazla dinleyiciye ulaşamamıştır. Albüm, *In This Love*'ın kusursuz, akustik melodisiyle açılır. Uyumlu vokalleriyle Don Kerr ve Steve Charles, Sexsmith'e destek verirler. Ton, ruhsal bir bütünlük içerisinde akar. Çok önemli noktalardan biri de albümdeki üflemelilerde destek sağlayan kişinin Dave Mathews olması. *Spending Money* popun mükemmel biçiminin örneğini oluşturur. Sexsmith'in bu albümdeki ruhsal teslimiyeti bir Motown albümü etkisi yaratır. *Don't Mind Losing*'de kullanılan üflemelilerle daha çok bir country havası yaratır. Bu albümde bulunan *Speaking With The Angels* 95 yılında çıkan ikinci albümde de yer alır. Vokalin Bob Dylanvari olması ise ilgi çekici bir özelliği. *The Laughing Crowd*, bundan sonraki Sexsmith albümlerin niteliğini ima eder gibi albümü bitirir.

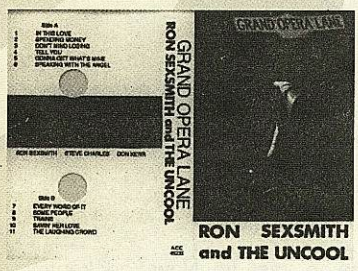

Kilit Şarkılar: Don't Mind Losing, Tell You, Gonna Get What's Mine

Ron Sexsmith (1995): Asıl Debut albüm olarak nitelendirilir. "Kendinden emin" olarak nitelendirilen sesi ve lirikleriyle tanınır. Minimalistik folk baladları hakim olan albümde, Tim Martin (*Secret Heart*) ve Leonard Cohen (*Words We Never Use*) ekoları, country tavırlar (*Lebanon Tennessee*, *Heart With No Companion*) ve klasik tutumlar (*Speaking With The Angel*) arasında sallanır. Çoğunlukla kullanılan temel perküsyonlar, minimal keyboard'lar, akustik gitar ve Sexsmith'in narin, anlaşılır vokali sayesinde albüm, Elvis Costello başta olmak üzere bir çok kişi tarafından yılın albümü ilan edilir. Duyarlılık ve detaycılık müziğindeki unsurlara son noktayı koyar: Lirikler beyinde peyzaj etkisi yaratırken, sound'lar birbirinden farklı dramatik özellikler taşır.

Kilit Şarkılar: There's A Rhythm, In place Of You, Severa Miles

Other Songs (1997): Sexsmith bu albümle daha bilinçli bir yol çizer. Nostaljik ve şefkatli kavramlar akıllara hemen The Kinks'in **Village Green Preservation Society(Castle,1968)** albümünü getiriyor. Sexsmith'in erdemli olma özelliği (*Thinking Out Loud*, *Thinly Veiled Disguise* ve *While You're Waiting* şarkıları), filozofik lirikleri, zevkli ve melodik sunuşları (*Strawberry Blonde* ve *Pretty Little Cemetery*) ve sadeliği ve melankolinin huzuru (*At Different Times*), etkilenmek kavramını yeniden yaratıyor. *Clown In Broad Daylight*, *Nothing Good* ve *Average Joe* dürüst olmak gerekirse alışılmış Sexsmith şarkılarından biraz uzak. Ancak müzikle moda girmek için doğru bir yol Other Songs.

Kilit Şarkılar: Nothing Good, It Never Fails, While You Were Waitng.

Whereabouts (1999): 4 senelik aradan sonra hâlâ aynı tempoda devam eder ancak daha ruhsal ve enstrümantal bir hava katar Sexsmith bu albüme. Seçkin müzisyenlerden, basçı Brad Jones, viyolonselist Jane Scarpantoni, sipsi çalar Chris Speed ve trompetçi Cuong Vu birleşerek şarkıların her birini ilginç bir bütünlüğe dönüştürürler. Sexsmith, *Must Have It Wrong* ve *Beautiful View*'da da göründüğü gibi folk baladından orkestral popa bir dönüşüm gerçekleştirir. Tahta gövdeli üflemeli çalgılar ve telli çalgılar *One Grey Morning* ve *Idiot Boy*'da olduğu gibi şarkının tamamını ele geçirebilecek niteliğe gelirler. *Right About Now* ise Sexsmith'in kırılgan vokaliyle (sevgilisine ihtiyacı olduğunu aleni bir şekilde söyleyemez vb..) 70'lerin ruhunu yakalar. Ve bu ruhla gitarını her titreşinde yoldaşı Elliot Smith kadar etkili olur. Whereabouts tamamıyla zeki ve düşündürücü bir konsepte oturarak adeta ruhu kendi içine hapseder.

Kilit Şarkılar: Still Time, Right About Now, The Idiot Boy.

Blue Boy (2001): Prodüktörlüğe Steve Earle geldikten sonra, orkestral havanın yerine Ron Sexsmith eski yoluna devam etmeye karar verir: Kalbe kadar ulaşan baladlar Leonard Cohen ve Paul Simon yeteneğini anımsatır vaziyette duyarlılık dolu olur. Her zamanki gibi de Paul McCartney'nin esintileri hissedilir. Sexsmith bu albümde funk (*Not Too Big*), blues (*Foolproof*) ve ska (*Keep It In Mind*) gibi öğeleri bir araya toplar. Albüm tamamen farklı unsurlardan oluşur: *This Song* akıllara yer eden bir biçimde, ritim dolu nakaratı ile karşılar albümü; ancak *Tell Me Again* ve *Miracle In Itself* üzerlerinde popu fazlaca barındırırlar. *Cheap Hotel* ise, Leonard Cohen tarzı realistik dalgınlığı anımsatır. Ne olursa olsun Ron Sexsmith'in albümleri her zaman özeldir ve bunu da, bu albümde de olduğu gibi onun vokali temsil eder.

Kilit Şarkılar: Cheap Hotel, Foolproof, Not Too Big

Cobblestone Runway (2002): Sexsmith bu son (şimdilik) albümünde, hayata baktığı gibi bütün iyimserliği üzerine toplamış durumda bir yapıt oluşturur. Sesi, bilinçaltını fethedecek durumda devam eder; biraz hırçın, huzur dolu ilerleyiş, çekingen ve ürkek gelen bir ton. Eğer Sexsmith'in vokali sizin de bilinçaltınıza girdiyse, zarar vermeyen popun etkisini alçakgönüllülükle yerine getirmiş demektir. Folk etkisi ve canlı melodiler arasında albüm karşısındaki kişiye dokunmaya çalışır. Çoğu eleştirmene göre Ron Sexsmith'in en iyi albümü olan Cobblestone Runaway karanlıktan uzak bir şekilde, hayatın olumlu taraflarını yaşatır; coşkulu bir yol izleyerek olumsuzluğun aslında bir kaçış yolu niteliğinde olduğunu gösteren bir biçimde olaylara olumlu açıdan yaklaştırır. Ron Sexsmith'in son çalışması Cobblestone Runaway bir şekilde karşınıza çıkar ise, sakın tereddüt etmeyin!

Kilit Şarkılar: These Days, Heart's Desire, Up The Road

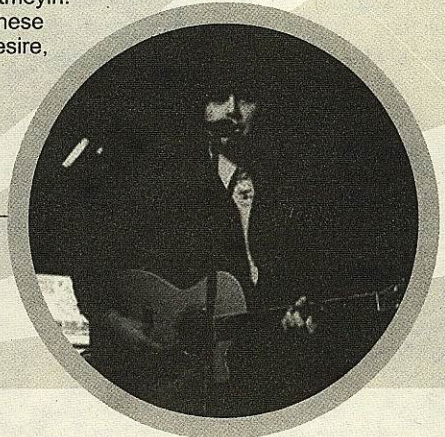

Fotoğraf: Jenine-DeShazer

PAUL AUSTER'İN YAZININDA RASLANTI YA DA ŞANS

Hakan Aytutucu

Birinin hakkında yazı yazarken, hele ki bu insanın çok sevdiği, yazdıklarını sürekli takip ettiği biriyse işi biraz daha zordur. Paul Auster üzerine bir yazı yazmam istendiğinde bu durum çok daha anlaşılır oldu benim için. Onun dünyası ile tanışmam bundan yaklaşık sekiz-dokuz yıl öncesine dayandığından, yazdığı kitapları kütüphanemde bulup karıştırmam gerekse de, bazılarını birden fazla kez okuduğum, bazılarını orjinal dillerinde alıp okuyup arşivlediğim o romanları, otobiyografiyi, anı kitaplarını gözden geçirmek çok da zor olmadı.

Auster'ın romanlarında en ilgimi çeken nokta, (nokta dememe bakmayın, başlı başına tez konusu olabilecek), yazının başlığında da belirttiğim gibi raslantı öğesi ve bunun karakterlerinin yaşamlarındaki boyutu oldu. O muhteşem *New York Üçlemesi*'nin ilk yapıtı olan *Cam Kent*'in açılış cümlesi gibi: "Her şey yanlış bir telefon numarasıyla başladı. Aranan kişi o değildi. Fakat yanlışlık ertesi gece de yapıldı. Ve böylece oyun başladı." Romanın asıl adamı Quinn'e günün birinde bir telefon gelir gelmesine ama aranan kişi Paul Auster Dedektiflik bürosundan aynı adlı dedektifi bir iş için tutmak için aramaktadır. Yazarlık yaparak yaşamını sürdüren Quinn, bu telefonlar, ki aynı kişi aramaktadır sürekli, devam edince bir tanesinde kah meraktan kah bıkkınlıktan o kişi olduğunu iddia ederek arayanın isteğine karşılık verir. Sonrasında bu karar yaşamını değiştirmekle kalmayıp, yaşadığı New York kentini de labirente dönüştürecektir. Sonuç çok katmanlı bir dedektiflik romanı gibi gözüken basbayağı karmaşık ve merak uyandıran bir ilk halka. İkinci halkada Auster bu kez dedektiflerin dünyasını odağına alır. Kimi zaman geriye dönüşlerle açımladığı *Hayaletler*'de tüm karakterler, belki de Tarantino'nun buradan esinlenerek Reservoir Dogs'da da soygun ekibindekilere verdiği takma soyadlar gibi renk adlarına sahipler. Gözetleme, gözetlenme, birinin yaptıklarını takip edip sonunda o kişi ile özdeşleşme gibi temaların işlendiği bir oyun-roman gibidir Auster'ın bu küçük hacimli yapıtı. Üçlemenin son halkası olan *Kilitli Oda*'da ise iki çok yakın çocukluk arkadaşının yıllar sonra tek bir mektupla birbirlerinin yaşamlarına girmeleri anlatılır. Buraya kadar her şey normal gibi gözükse de küçüklüklerinde birbirlerinin karakterini, davranışlarını, seçimlerini etkileyen iki insanın iç içe geçen persona'ları yüzünden roman, sayfalar ilerledikçe iki kişinin psikolojik savaşına dönüşür. Ötekinin geçmişini deşerken kendini bir anda onun bulunmuş olduğu ama nedense bırakıp gittiği noktada bulan anlatıcının dramını, dahası nasıl bir oyuna geldiğini ancak anlatının açımladığı noktalarda anlamaya başlarız.

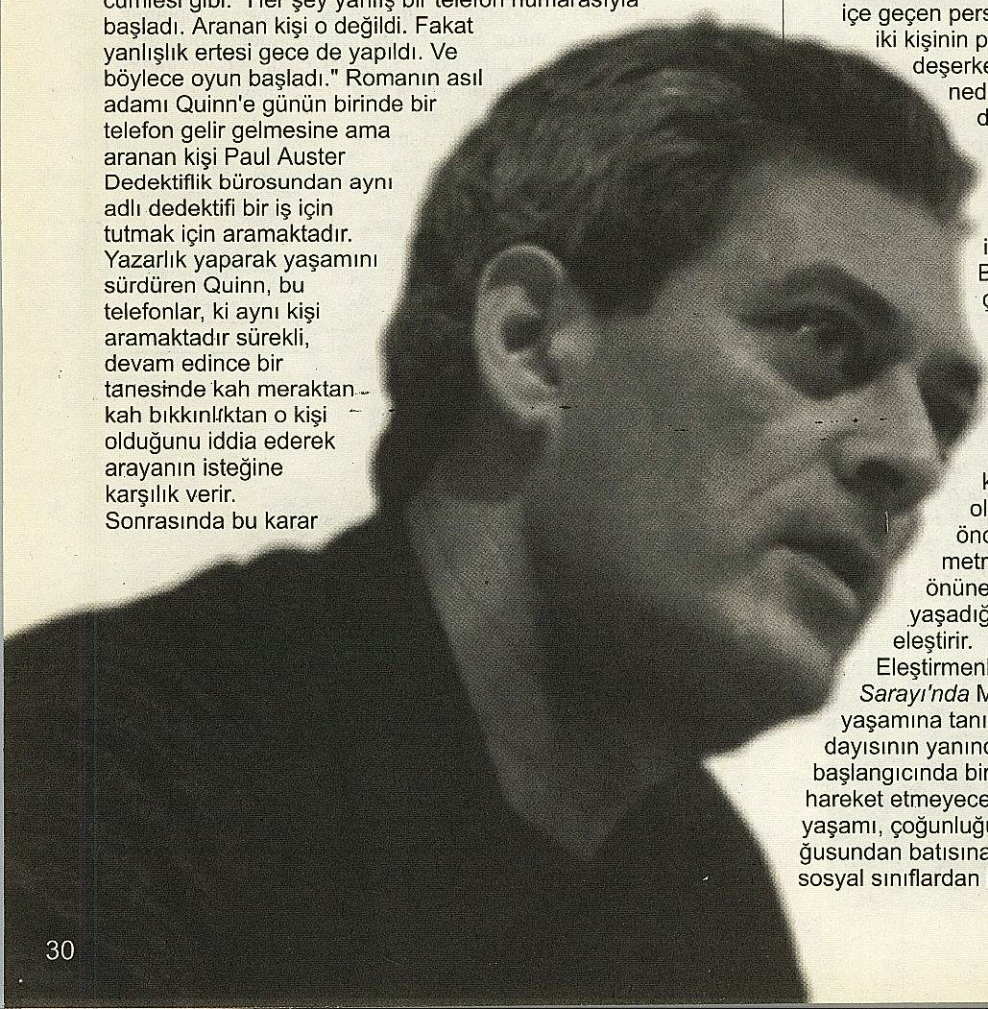

Son Şeyler Ülkesinde yazarın kurduğu karanlık atmosfer ve kent dokusunun yanında, ilk kez ana karakterimiz bir kadındır: Anna Blume. Roman öylesine karanlık bir gelecek çizer ki insanların çoğu evsiz, barksızdır; hırsızlık suç olmaktan çıktığı gibi insanlar öylesine umutsuzdurlar ki intihar ederek ya da birilerince öldürülerek bu yaşamdan kurtuluşu ararlar. Roman boyunca Anna karakteri mektup gibi ötekine günce yazar. Zaman, hiçlik/varlık, hayatta kalma/ölüm, aşk/tutku kavramlarıyla geride bıraktığımız çağın acı olaylarını iç içe geçirerek Auster, on beş yıl önceki muhafazakar Amerika'da, özellikle metropol yaşamında gördüğü yanlışları gözler önüne sererek duyduğu sıkıntıyı, sanki içinde yaşadığı toplumun dışındaymışçasına acımasızca eleştirir.

Eleştirmenlerce en eğlenceli kitabı olarak lanse edilen *Ay Sarayı'nda* Marco Stanley Fogg'un raslantılarla dolu yaşamına tanık oluruz. Küçük yaşta ebeveynlerinden yoksun, dayısının yanında yaşam süren Fogg, yirmili yaşlarının başlangıcında bir karar verir: bundan böyle çalışmayacak, hareket etmeyecek ve yemek yemeyecektir. Bu kararla birlikte yaşamı, çoğunluğu parklarda geçen, sonrasında Amerika'nın doğusundan batısına yapılan, bu zaman süresinde tanıştığı değişik sosyal sınıflardan insanların renk kattığı bir yolculuğa dönüşür.

Paul Auster'in son romanı "Yanılsamalar Kitabı"

geçtiğimiz ay Can Yayınları tarafından yayınlandı. Hazır gündemdeyken, modern Amerikan edebiyatının bu önemli ismi hakkında malumat veriyoruz.

Alper Bahçekapılı

Filmi de çekilen *Şans Müziği'nde* biri kırklarına merdiven dayamış, diğeri yirmili yaşlarını sürdüren iki adamın birbirleriyle karşılaşmaları ile başlayıp, iki loto zengini adamın poker masasında süren, sonrasında onların malikanesinin bulunduğu alanın bir bölümünde binlerce, onbinlerce taştan duvar örmeleriyle gelişen adı üstünde bir şans güzellemesi anlatılır. Kitap öylesine keskin virajlardan oluşur ki, bir anda her şey olup biterken yakın zamanda tanışan iki insanın birbiriyle kurdukları ilişkiye, onların adeta bir hapishane kampını andıran duvar örmelerine, o duvarın yanında yaşadıkları gerilime tanık olurken bütün bu olayların bir şans oyununun sonucu oluştuğu aklımıza kazınır.
Ufak bir not defteri görüntüsündeki *Kırmızı Defter'de* Auster, sanki küçük hacimli bir Hayatındaki Raslantılar Defterini gün ışığına çıkarırmışçasına karşılaştığı/kurduğu/(başkalarından) aktardığı ilginç raslantısal olayları kolay anlaşılır bir dille okuyucuya aktarır. Kendi payıma *New York Üçlemesinden* sonra en iyi romanı olarak nitelediğim *Levaithan*'da bu kez iki entelektüel adamın, Aaron ve Benjamin Sachs'ın soğuk bir New York akşamında barda düzenlenen bir okuma toplantısında tanışmaları ile başlayan, Sachs'ın ortadan kaybolması ile sonuçlanan bir olay örgüsü var. Dostluk, ihanet, cinsel tutku, yabancılaşma, anarşizm gibi birçok konuyu ele alan romanı aslında Aaron'un Benjamin'in ortadan kaybolmasından sonraki dönemde bir gazete küpüründe kimliği belirsiz bir cesedin arkadaşına ait olduğunu iç güdüsel olarak anlayıp, soruşturmayı sürdürenlerin onunla ilgili bir öykü uydurmadan önce kendisinin doğruyu yakalamak için yazdıkları oluşturuyor. Kimi zaman geriye dönüşler ve orada yapılan açımlamalarla roman bir solukta okunurken, Auster son perdede iki arkadaşın yollarını yeniden kesiştirirse de ondan sonra bir daha karşılaşmayacaklarını bunun son görüşmeleri olacağını hissederiz.
Daha sonraki romanları *Yükseklik Korkusu, Timbuktu* ve yeni romanı *Yanılsamalar Kitabı*'nda da okuyucusunu sürekli şaşırtan, insan hayatındaki iki kutuptan şans ve raslantı ile kaderin sürekli bir salınım içinde birbirine yaklaşıp uzaklaşması üzerine dünyalar yaratan Auster'ın romanları hiç kuşkusuz son yirmi yılda Amerika'dan çıkan en ilginç yapıtlar sıralamasında ilk sıraları almakla kalmayıp, sonraki kuşaklara da 20. yüzyıl son çeyreğindeki postmodern roman hakkında değerli bilgiler vereceğe benziyor. Öte yandan kaleme aldığı otobiyografide, kendi yazarlık yaşamını çocukluğundan itibaren irdeleyip, ilk yazın denemeleri olan 3 oyunu, takma adla yazdığı bir polisiye romanı da eklemleyerek *Cebi Delik* adıyla Türkçe'ye çevrilen *Hand to Mouth*'ı yayımlaması 1997 yılına rastlar ki, yazar o yıl ellinci yaşını kutlamaktadır. Söylemeye gerek yok: bir Paul Auster kromanına rastlarsanız okumayı deneyin. Kim bilir belki sizin yaşamınızı da yanlış bir telefon gibi değiştirir.

Paul Auster sekiz yaşında yolda yürürken aninden bir beyzbol yıldızına çarpmış ve yanında kalemi olmadığı için imzasını alamamış. O günden beri yanından kalemini hiç ayırmazmış. Neden yazıyorsun diyenlere de; "Yanında sürekli bir kalem taşıyorsan bir süre sonra onu kullanma ihtiyacı duyuyorsun" diye cevap verirmiş...

Hikayelerini, "Celebrity"(şöhret) ve "kült" kavramlarının kesiştiği bir noktadan anlatıyor Paul Auster... Hava alanlarında sadece "çok satanların" bulunduğu kitapevlerinde ya da magazinlerde, yakın dostları **Lou Reed** ve **Salman Rushdie** ile yenen bir akşam yemeği sonrasında onun ismine rastlamak mümkün...Öyle çok uzağa da gitmeye gerek yok doğrusu, Bursa'da evimden birkaç adım dışarıya çıktığımda, önlerinde durmaya pek tenüzzül etmediğim, yine çoğunlukla "çok satanların" olduğu korsan kitap tezgahlarında da rastanıyor ismine. Tüm bu popüler kültür safsataları ve şöhret: "adı dikkat çekme, ilgiyi sürekli tutma, kar getirme değerine sahip kişidir" tanımına rağmen; Amerikan edebiyatının bu güçlü ismi bir yandan da "dünyanın derinliğini yitirmesine ve streskobik yanılsamalara gözlerini yummuş, kendi düşlerinde harmanlanan insanlara" metabolizmalarının gelişimini sürdürmesi için gerekli olan imgelemleri sunuyor.

Geçtiğimiz yazın ortalarında bir yerde, modern yaşamın hiçliğinin ve yalnızlığının derinden yaşandığı, dünyanın kültür başkenti olma potansiyeli taşıyan New York'da, Paul Auster - kalbine fazlasıyla yakın hissettiğini söylediği- *Yanılsamalar Kitabı* isimli romanını bitirdi.Yayınlanan ilk ciddi çalışması olarak nitelendirilen *The Art of Hunger*'ın (1982, Açlık Sanatı) yirminci yıl dönümünde Paul Auster, artık kitaplarını bastırmak için gittiği yayınevlerinden olumsuz cevaplar aldığı dönemlerden çok uzakta. (Meraklısına parantez: Paul Auster *Cam Şehri*'ni bastırmadan önce tam 17 yayınevi tarafından reddedildi. *The Art Of Hunger*, **Knut Hamsun**'ın üzerine yoğunlaşan bir denemeler bütünüydü. Auster'ı derinden etkileyen Knut Hamsun ise *Hunger* (Açlık, 1890) isimli kült romanı ile tanınır. Roman, açlıktan ölmek üzere olan bir yazarın, bir köpeğin yediği kemiğe imremesini ve bu doğrultuda hissettiklerini konu alıyordu.)

25 yılı aşan yazarlık kariyeri içinde Auster; denemelerden romanlara, senaryo metinlerinden şiirlere kadar birçok dalda yarattığı eseri beğenimize sundu. İsminin geniş kitleler tarafından duyulmasına sebep olan ilk başyapıtı *New York*

Üçlemesi'ydi.(*Cam Şehri,Hayaletler,Kilitli Oda*) Klasik detektif hikayelerinden farklı olarak post-modern bir atmosferde geçen üçleme'de Paul Auster, kimliklerin içiçe geçip yokolduğu ve hiçbirşeyin göründüğü gibi olmadığı bir kentte (New York) geçen olayları anlatıyordu. "Zamansallığın yitirilmesinin ve anlık etki arayışının öteki yüzü, buna paralel olarak derinliğin yitirilmesidir" diyor **David Harvey** ve bir anlamda Auster'ın kentsel karmaşaya ve kimlik kavramına yaklaşımını bir başka boyutta açıklıyor. Bir diğer çarpıcı yapıtı *Leviathan*'da ise (Tevrat'taki efsanevi ejderin adı, kitabın isminin bu olmasında Paul Auster'ın yahudi olmasınında büyük payı var elbet.) Auster'ın kimliklerle ilgili saplantısına yeniden rastlıyoruz. Kitapta önce bir kazada ölüp kimliği belirlenemeyen bir adamın öyküsü anlatılmaya başlanıyor. Sonrasında ise bu "kimliksizliğe" Paul Auster romanın içinde kendi ironik yanıtını veriyor; bir kadın yolda bulduğu bir adres defterinden kendine kimlik seçiyor.... *Son Şeyler Ülkesinde* isimli romanında ise kimliksizlik bu sefer karekterlerden öte şehrin kendisine sıçrıyor. Evsiz barksız, işi gücü olmayan bir yığın insanın dolaştığı bu şehir, tüm kötülüklerin meşrulaştığı bir yer haline gelmesi bakımından bana Portekizli edebiyat ustası **Jose Saramago**'nun Körlük'ünü hatırlattı. Toplum bilincinin sorgulanması etrafında şekillenen *Son Şeyler Ülkesi,* gerçeküstücülüğe yakınlaşmayı seven Saramago'nun, Körlük isimli romanının daha gerçekci ve Auster'vari yorumu adeta.

Şans; Auster'la birlikte anılması gereken bir diğer olgu...Auster yapıtlarında modernizm'deki "tasarı" kavramı yerine postmodernizm'deki "rastlantı" kavramını tercih ediyor. Psikolojik ve sosyal bakımdan modern tasarımcılık ile postmodern rastlantıcılık arasında önemli farklar olduğu açıktır. Aslında Auster'in postmodern dünyasındaki şans örgüsü bir başka açıdan bakıldığında mekanikleşmiş gerçeklerden ibarettir. Satır aralarında rastlanılan şaşırtıcı, olayların akışını tamamıyla değiştiren olgular, gerçekliğin bir parçasıdır Paul Auster'a göre. Tüm bu postmodern yaklaşımına rağmen Auster'ın yazım tarzı oldukça gelenekseldir. "Yazarken hikaye herşeyin üstündedir. Ve herşey ona adanmalıdır. Tüm güzel pasajlar, derin tasvirler ve güzel denilen tüm yazınlar, eğer anlatmak istediğim odak noktası ile alakalı değillerse gitmedirler" diyor Paul Auster. Haliyle Auster kendini **Jack Kerouac**'a ya da **Kafka**'ya değil de, **Edgar Allen Poe**'ya ve **Hawthorne**'a yakın hissediyor. Auster ikisi için, "Onlar orijinal bir Amerikan dilinin edebiyata yansımasına çalışan ilk isimlerdi" diyor.

Can Yayınları'ndan geçtiğimiz ay çıkan son eseri *Yanılsamalar Kitabı* ise, bir uçak kazası sonrasında (Trajik 11 Eylül'den esinlenmiş olsa gerek) ailesini yitiren bir adamın topluma yabancılaşması, kavramlarının anlamsızlaşmasını ve sonrasında ise kendi anlamını gecenin bir vakti televizyonun karşısında otururken "şans" eseri rastladığı "sessiz filmlerle" ilgili belgeselde bulmasını konu alıyor. 1930'larda çevirdiği filmleri dünyanın dört bir ucundaki müzelerde olan, sessiz film yönetmeni ve oyuncusu Hector Mann'ın; filmlerini ve hayatını araştırmaya başlaması, gerçeklikten uzaklaşmasını sağlıyor. "Kim olduğumu bilmiyordum, ne istediğimi de..." diyordu romanın baş kahramanı. Ve bir anlamda bu uğraşısı sırasında bunlara cevap aramaktan uzaklaşıyordu. Auster'ın sinema ile olan yakın ilişkisi *Yanılsamalar Kitabı*'nda kendini bir hayli belli ediyor. Romanın ilk bölümleri yoğun bir biçimde sinematik görüşler içeriyor. Bu yapıtı olay kurgusunun dışında da ilginç kılmış. İlk birkaç bölüm bu açıdan sinemaseverlerin de bir hayli ilgisini çekebilir.

Soğuk havalardan ve mevsimin genel kasvetinden dolayı evlerimizdeki kanepemizde biraz daha fazla vakit geçirdiğimiz şu sıralar, birkaç Paul Auster kitabını o kanepenin yakınlarında biryerlerde bulundurmakta fayda var. Unutmak istediklerinizi unutmanıza ya da hatırlamak istediklerinizi hatırlamanıza yardımcı olabilirler...

sinema'nın
internet adresi:
SİNEMA.COM

Bugün
değişik
birşeyler
yapmak
lazım!

kent artık
sokakTA
.com

ROLLING STONES FORTY LICKS

FOR THE FIRST TIME EVER! THE DEFINITIVE ROLLING STONES COLLECTION. 40 STONES CLASSICS ON TWO CDS INCLUDING FOUR BRAND NEW SONGS

Virgin abkco DECCA

www. rollingstones.com

Yayıncı: de

Yapı Kredi Yayın

On yıl içinde, dünya yazınının en önemli yazarla
birçok büyük yapıtı usta çevirmenl

II. Richard / William Shakespeare / Çev. M. Hamit Çalışkan • Ders Özetleri / Michel Foucault / Çev. Selahattin Hilav • Hc
Hamdi Koç • Afrikalı Leo / Amin Maalouf / Çev. Sevim Raşa • Portekiz Mektupları / Anonim / Çev. Ayşen Gür • Eupali
Açılan Miras / Robert Musil / Ahmet Cemal • Mimarlık Öğrencileriyle Söyleşi / Le Corbusier / Çev. Samih Rifat • Gösterge
H. Doğan • Tiyatro ve İkizi / Antonin Artaud / Çev. Bahadır Gülmez • Felsefe Nedir? / Gilles Deleuze-Felix Guattari / Çev
Deneme / Italo Calvino / Çev. Bilge Karasu • Pasajlar / Walter Benjamin / Çev. Ahmet Cemal • Leviathan / Thomas Hobl
Hülya Tufan • El Kapısında / Ivan Turgenyev / Çev. Orhan Veli / Çevrimyazı Sabri Koz • Altın Meyveler / Nathalie Sarrau
Turan • Seçilmiş Şiirler / John Donne / Çev. Bülent R. Bozkurt • Locus Solus / Raymond Roussel / Çev. Tahsin Yücel • C
Bilim Olarak Felsefe / Edmund Husserl / Çev. Tomris Mengüşoğlu • Retorik / Aristoteles / Çev. Mehmet H. Doğan • Yara
Nevzat Erkmen • Syrte Kıyısı / Julien Gracq / Çev. İsmail Yerguz • Fantoine ile Agapa Arasında / Robert Pinget / Çev. Fey
Felsefesi / Gaston Bachelard / Çev. Alp Tümertekin • Piyanoçalanlar / Antony Burgess / Çev. Gaye Eslen • Michel Butor Ü
Kübist Ressamlar / Guillaume Apollinaire / Çev. Alp Tümertekin • Ansiklopedi - Seçilmiş Maddeler / Diderot - D'Alember
Hölderlin / Çev. Ahmet Cemal • Çiçek Açmış Genç Kızların Gölgesinde / Marcel Proust / Çev. Roza Hakmen • Güçsüzlük İst
/ Çev. Erdal Alova-Çiğdem Dürüşken • Yabanda Yolculuk / Moris Farhi / Çev. Enis Üser • Yazılar / Alberto Giacometti / Ç
Anton Çehov / • Sanatın Kuralları / Pierre Bourdieu / Çev. Necmettin Kâmil Sevil • Ruh Dinginliği / Lucius Annaeus S
Beyefendi'nin Hayatı ve Görüşleri / Laurence Sterne / Çev. Nuran Yavuz • Hafız'ın Yolculuğu / Jan Potocki / Çev. Aykut Der
Hayatı / Velibor Çoliç / Çev. Feridun Aksın • Ekolojik Yeni Düzen / Luc Ferry / Çev. Turhan Ilgaz • Osmanlıcılık, Ulusçu Al
Topografyası / Wolfgang Müller-Wiener / Çev. Ülker Sayın • Doğu Sorunu / Matthew Smith Anderson / Çev. İdil Eser • Ha
Daha İyi Bir Dünya Arayışı / Karl Popper / Çev. İlknur Aka • Gutenberg Galaksisi / Marshall McLuhan / Çev. Gül Çağalı G
Ekran / Jean Baudrillard / Çev. Bahadır Gülmez • Okumanın Tarihi / Alberto Manguel / Çev. Füsun Elioğlu • "Öteki" Olı
Yolculuk / Louis- Ferdinand Céline / Çev. Yiğit Bener • Düzyazının İnce Sesi / Giorgio Manganelli / Çev. Şadan Karadeni
New York Kullanma Kılavuzu / Sophie Calle / Çev. Özge Açıkkol • Gökcisimlerinin Dönüşleri Üzerine / Nicolaus Copernicu
/ Çev. Halit Çakır • Bu Bir Pipo Değildir / Michel Foucault / Çev. Selahattin Hilâv • Pergamon - Antik Bir Kentin Tarihi

gi

YI

y bir sözlük

ları | 1992-2002

ından, düşünce tarihinin en etkili kalemlerinden
r aracılığıyla Türkçeye kazandırdık.

wood / Charles Bukowski / Çev. Avi Pardo • Zoo / Şklovski / Çev. Sema Rifat • O Akşam Güneşi / William Faulkner / Çev.
s ve Öteki Söyleşimler / Paul Valéry / Çev. Tahsin Yücel • Franny ve Zooey / J. D. Salinger / Çev. Ömer Madra • Yaşarken
imsel Serüven / Roland Barthes / Çev. Mehmet Rifat-Sema Rifat • İngiliz Posta Arabası / Thomas de Quincey / Çev. Mehmet
'urhan Ilgaz • Yeni Hayat / Dante Alighieri / Çev. Işıl Saatçıoğlu • Buz / Anna Kavan / Çev. Selahattin Özpalabıyıklar • Üç
/ Çev. Semih Lim • Postmodernizm / Fredric Jameson / Çev. Nuri Plümer • Modernliğin Eleştirisi / Alain Touraine / Çev.
/ Çev. Feyza Zaim • Çeşm-i Bülbülün İçindeki Cin / A. S. Byatt / Çev. Pınar Kür • Seçme Şiirler / Louis Glück / Çev. Güven
terbury Hikâyeleri / Geoffrey Chaucer / Çev. Nazmi Ağıl • Diri Gömülen / Sâdık Hidâyet / Çev. Mehmet Kanar • Kesin Bir
/ John Fowles / Çev. Serdar Rifat • Böyle Yaşıyoruz Artık / Susan Sontag / Çev. Cem Akaş • Ulysses / James Joyce / Çev.
Zaim • Chatterton / Peter Ackroyd / Çev. Füsun Elioğlu • İç Deney / Georges Bataille / Çev. M. Mukadder Yakupoğlu • Yok
ine Doğaçlamalar / Michel Butor / Çev. İsmail Yerguz • Don Quijote / Miguel De Cervantes Saavedra / Çev. Roza Hakmen •
Çev. Selahattin Hilâv • Karısını Şapka Sanan Adam / Oliver Sacks / Çev. Çiğdem Çalkılıç • Deliliğin Arifesinde / Friedrich
/ Pascal Boniface / Çev. Alp Tümertekin • Avcılık Üstüne / Ortega y Gasset / Çev. Derin Türkömer • Bütün Şiirleri / Catullus
Aykut Derman • Doğumgünü Mektupları / Ted Hughes / Çev. Şavkar Altınel- Roni Margulies • Yeni Bulunmuş Hikâyeler /
eca / Çev. Bedia Demiriş • Karadeniz'den Mektuplar / Publius Ovidius Naso / Çev. Çiğdem Dürüşken • Tristram Shandy
an • Japon Yelpazeleri İçin Yüz Tümce / Paul Claudel / Çev. Samih Rifat • Amadeo Modigliani'nin Olağanüstü Kısa ve Garip
lar ve Masonluk / Paul Dumont / Çev. Ali Berktay • Bitik Adam / Thomas Bernhard / Çev. Sezer Duru • İstanbul'un Tarihsel
Potter ve Felsefe Taşı / J. K. Rowling / Çev. Ülkü Tamer • Harry Potter ve Sırlar Odası / J. K. Rowling / Çev.Sevin Okyay •
en • Yaşamda Bir Başlangıç / Honoré de Balzac / Çev. Tahsin Yücel • Kasvetli Ev / Charles Dickens / Çev. Aslı Biçen • Tam
"Öteki"yle Yaşamak / Jürgen Habermas / Çev. İlknur Aka • Don Juan / Lord Byron / Çev. Halil Köksel • Gecenin Sonuna
Osmanlı'nın İstanbul'u / Juan Goytisolo / Çev. Neyyire Gül Işık • Canzoniere / Francesco Petrarca / Çev. Kemal Atakay •
Çev. Saffet Babür • Yazınsal Uzam / Maurice Blanchot / Çev. Sündüz Öztürk Kasar • Denemeler / Samuel Taylor Coleridge
Yapıları / Wolfgang Radt / Çev. Suzan Tammer • Kapadokya Kaya Kiliselerinde Üç Gün / Yorgo Seferis / Çev. Samih Rifat

bi...

KY

trip v2.0 @HERA

aralık '02

bir	pazar →	trip
iki	pazartesi →	trip
üç	salı →	trip
dört	çarşamba →	Lull-abye
beş	perşembe →	trip
altı	cuma →	trip
yedi	cumartesi →	70's Turkish Pub by Dr. Moog
sekiz	pazar →	trip-hop gecesi
dokuz	pazartesi →	aşırı doz, Mete Avunduk
on	salı →	trip
onbir	çarşamba →	coppacabana by Şahin Uruk
oniki	perşembe →	Ergun Vatan
onüç	cuma →	beat surrender by Saffet Sözen
ondört	cumartesi →	trip
Onbeş	pazar →	Cenk Daniels by Cenk Taner (vinyl only)
onaltı	pazartesi →	aşırı doz, Mete Avunduk
onyedi	salı →	trip
Onsekiz	çarşamba →	Plastinka by Tayfun
ondokuz	perşembe →	Hakiki 80'ler Partisi by Mete Avunduk
yirmi	cuma →	Voodoo by Dr. Moog
yirmibir	cumartesi →	Vertigo-go, Hilmi Tezgör
yirmiiki	pazar →	Hakan Seyrek
yirmiüç	pazartesi →	JACK Store
yirmidört	salı →	trip
yirmibeş	çarşamba →	trip40
yirmialtı	perşembe →	tamirci, Sait
yirmiyedi	cuma →	Rock & Roll by Kaan Çaydamlı
yirmisekiz	cumartesi →	trip
yirmidokuz	pazar →	Tindersticks gecesi
otuz	pazartesi →	trip
otuzbir	salı →	Yılsonu Partisi

Miller
GENUINE DRAFT

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

beck to the future

Alkan Avcıoğlu

Doksanlı yıllar popüler müzik kültürünün kendine en has adamlarından biriydi Beck Hansen. Çoğumuz Beck kelimesini duyunca aklımıza hemen "Loser" gelir. (Benim aklıma ise Midnite Vultures'ın kapağının içindeki yakılan pembe pantalonu geliyor). Ancak tabii ki Beck deyince bilinçaltında çağrışım yapan Loser şarkısından veya adamın pantalonlarından çok daha fazlası var. Geçtiğimiz aylarda çıkarttığı son albümü **Sea Change(Universal)** ile o 'fazlalıkları' bir kez daha düşünmek gerekti.

Bohem Bir Çocuk

Hip-hop'tan, folk'a, deneysel rock'tan, Pop'a, psikedelik müzikten, rock'n'roll'a kadar daldan dala konan değişken ve renkli müziği, kapak tasarımları, videoları, taşınabilir stüdyosu, drum machine'i, gitarı ve kafasında sürekli mırıldandığı melodileri ile gelecek kuşak için bir Bowie olabilecek bu adam, Beck Hansen, 1970 yılında Los Angeles'ta doğdu. Evet, doğru 32 yaşında; sanırım bu kadar genç göstermesinin nedeni müzikle arasındaki canlı bağ olsa gerek. Daha sonradan Campbell soyadını Hansen ile değiştirecek olan Beck, müzisyen David Campbell'ın Andy Warhol'un Factory dünyasında takılan Bibbe Hansen'a aşık olmasıyla dünyaya gelecekti.(Bibbe Hansen, Andy Warhol tarafından 13 yaşında keşfedilen klasik bir Warhol çıkmasıdır; sarışın+müzisyen+aktris.) Annesi ile babasının boşanmasından sonra Beck, annesi ve onun bohem çevresi ile büyümeye başlar. Pasif bir döngüye sahip olan bir aileden çok farklı olan bu dinamik çevresi onu her konuda destekler. Beck bu ender rastlanacak türden çevrenin onu meraklı olmaya teşvik ettiğini söylüyor. Zaten Beck Hansen'ın annesinin plak koleksiyonundan Velvet Underground'ları seçip onlar hakkında sorular sormaya başlaması da o dönemdir.

Beck 14 yaşına geldiğindeyse okulu ile yolları ayrılır. Hemen bir *çılgın müzisyen*

genç senaryosu kurabiliriz kafamızda ama kendisi bu konuda şöyle diyor: "Ben okula gitmek istiyordum, okulu severdim. Hatta gösteri sanatları okumak için çeşitli okullara başvurdum ama alınmadım. Çılgına dönmüştüm."

Artık okumayan, bol zamana sahip bir delikanlı olarak Beck hemen köşedeki pastanede kızlarla buluşmaya başlamaz. Zamanını evde doyumsuz bir şekilde kitap okuyarak ve Fransız Yeni Dalga filmleri izleyerek geçirir. Kütüphaneden aldığı Blues ve Country kasetlerinin etkisi ile onu etkileyen ilk tınılar Mississippi John Hurt ve Leadbelly olur.

1987 yılında Beck büyükbabasını ziyaret için Almanya'ya gider. Büyükbabası Al Hansen, Pop Art dönemlerinin hızlı tüfeklerindendir. FluXus akımına öncülük etmiştir. Al Hansen'ın özgür-form kolaj sanatı Beck'i henüz gençliğinde etkiler. Beck'in müziğinde veya hayatında sadece bunun değil bütün görsel sanatların çok belirleyici bir faktör olduğu aşikardır. Zaten kendisi de bunu "İlham almak için bir CD dinlemektense, sergiye gitmeyi tercih ederim" diyerek doğrular.

Günde 4$'a Çalışmak

18 yaşına geldiğinde bir işten bir diğer işe atlayan Beck istediği hayatı yakalayamaz. Klasik bir senaryo ile, o dönem Orhan Gencebay'ın "Batsın Bu Dünya" şarkısından haberdar olmayan genç taşınmaya karar verir. 30$, bir sevgili ve bir gitar ile yola çıkan Beck'in hikayesi şüphesiz ki bu cümleden daha az romantik bir şekilde sona erecektir. New York'ta kız arkadaşsız ve beş kuruşsuz kalan Beck punk ortamlarına girerek-daha doğrusu girmeye çalışarak- kendini iyice müziğe verir. Folk kıvılcımları o dönemki yaratıcılığını etkileyen başat faktördür. Aynı sene yaptığı "Banjo Story" ilk şarkısı olur.

Aradığı huzuru bulamayan Beck bir sene sonra Los Angeles'a beş kurusuz fakat ilhamını bulmuş bir şekilde geri döner. Yaşayabilmek için can sıkıcı günlük işlerle cebelleşir(boyacılık, hot dog satmak, video kaset tezgahtarlığı..). Bir yandan da müzikal kariyerini inşa etmeye çalışır. Punk bar'ların, hip-hop, blues, country ve folk ile oluşan tarzından, sahneye star wars maskeleri ile çıkmasından dolayı kafaları karışsa da Beck'i kabul etmeye devam ederler. Annesinin vintage/eski kıyafetler dükkanında Beck ileride sahne kıyafetleri stilisti ve sevgilisi olacak olan Leigh Lemon ile tanışır. L.A. müzik camiasıyla iyice haşır neşir olan Beck yaşam-boyu bateristi olacak olan Joey Waronker ile de bu sene tanışır.

1991 yılında Jabberjaw adlı mekanda Beck'i sahnede izleyen Bong Load Records çalışanı ondaki potansiyeli fark eder. Hip-hop prodüktörü Carl Stephenson ile beraber çalışmaya başlayan Beck ilk single'ını çıkartmaya doğru yol alır. Sokak hip-hop'u delta blues, ilahiler, Dylan-esk bir folk ve kırıcı liriklere sahip punk müziklerin bir karışımını icra eden Beck'in ilk single'ının ismi ilerideki başarısı düşünülecek olursa oldukça ironiktir: "MTV Makes Me Want To Smoke Crack". 1993 senesi Beck'in very limited edition kategorisine dahil edilebilecek "Golden Feelings" kasedini ve hemen ardından Loser'ı çıkarttığı yıl olur. Bong Load firması Loser'dan 500 kopya basar ve çeşitli radyolara dağıtır. Ve böylece gençliğin marşı haline gelecek "Loser" her yere yayılmaya başlar. Şarkının isminde alaycı çağrışımlar arayanlara o dönem Beck'in farelerin bastığı boktan bir evde yaşadığını ve gündüzleri bir video dükkanında porno bölümündeki video-kasetleri alfabetik sıraya dizmekle uğraştığını hatırlatalım. Zaten Beck oturup her şey üstüne depresyon yapabilecek kadar zamanı olanlardan olmadığını belirtmek için bir röportajında o dönemi anlatır: "Günde 4$'a çalışarak hayatta kalmaya uğraşıyordum". Mellow Gold'u DGC Records için 300 dolar karşılığında kaydetmesi bu çerçevede o kadar da komik olmuyor.

Bir ayağı mezarda

"Loser"ın elde ettiği akıl almaz başarı ile büyük plak şirketleri Beck'in peşine düşer. '93 Kasımında Beck, Geffen ile kontratına

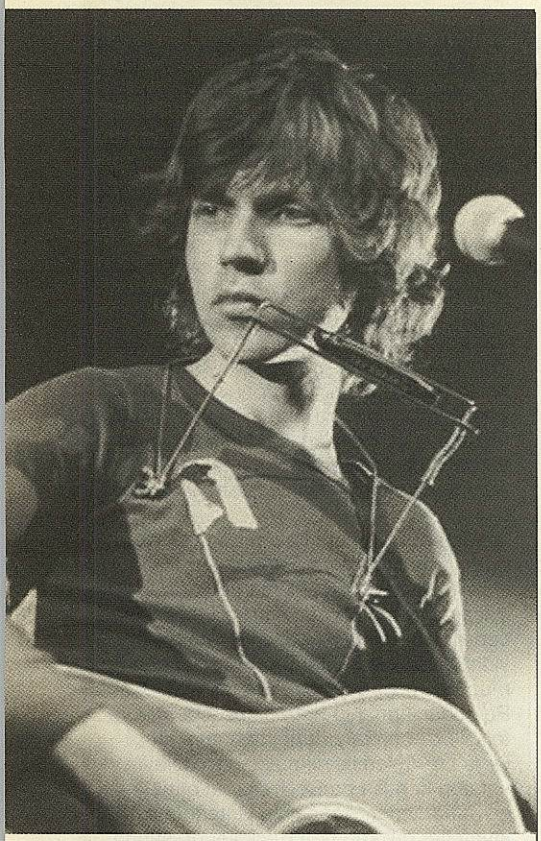

çok özel bir madde koyarak anlaşır; bağımsız plak şirketleri ile kâr amacı gütmeyen albümler yapma hakkına sahip olacaktır. Beck, böylece içinden taşan müzik ve sanat sevgisini şekillendirme konusunda çok daha deneysel işlere girişecektir.
Geffen firması **Mellow Gold**'u 1994 Mart'ında yayınlar. Müzikal türlerin birbirine karıştığı Beck'in debut albümü oldukça çekici ve pozitif bir albümdür. Özellikle zeki ve alaycı lirikleri ile dikkat çeker. Mellow Gold o dönem için alternatif rock müziğinde kesinlikle yepyeni bir soluk olur. Ancak ortalık Mellow Gold'dan ziyade "Loser" ile yıkılır. Beck'in popülerliği şarkı ve videosu sayesinde korkunç bir hızla artarken o sene Beck iki albüm daha yayınlayacaktı.
Stereopathetic Soul Manure(Flipside) Loser fanlarını korkutmayı amaçlayan ve Beck'in indie yönünü ortaya çıkaran bir albümdü. Beck'in 1988 ile 1993 senesi arasındaki şizofrenik sayılabilecek lo-fi kayıtlarını içeriyordu("Satan Gave Me A Taco" adında bir şarkı bile vardı). Ahım şahım bir albüm değildi fakat Sonic Youth'un deneysel post-punk'ı veya Pussy Galore'un ilkel rock'ı kadar gürültülü ve lezizdi. Üçüncü albüm ise Beat Happening'ten Calvin Johnson'la bir işbirliğiydi: **One Foot In The Grave(K Records)**. Bu albüm Stereopathetic Soul Manure gibi gürültülü bir kaçık işi gibi durmuyordu, aksine oldukça sakindi. Post-modern bir folkçudan nazik ve ılık şarkıların toplanışı gibiydi. Beck'in Geffen ile yaptığı kontratın avantajları olan bu iki albüm de çok olmasa bile saygıdeğer bir rakamda sattı. Mellow Gold'a geri dönecek olursak Beck'in halüsinasyon görmüş derecesindeki alaylı lirikleri ona çoğu kez şarkılarında uyuşturucuların etkisinin ne derece olduğunun sorulmasına yol açtı. Zaten müzikal kolaj tarzındaki şarkıları da junk-kültürüne oldukça fazla hitap ediyordu. İleride daha psikedelik işlere girişecek olan Beck bu soruyla çok sık karşılaşacaktı. Ama Beck müziğindeki uyuşturucu etkisini hep kesin bir dille reddetti. "...Kim 20'lerinde zamanını boş şeylere harcamıyor ve çılgın, delice şeyler yapmıyor ki? Eğer bunu makalene koymayı tercih edersen olay o şekilde renklenir. Fakat uyuşturucuların benim müziğimle hiçbir ilgisi yok....Gençliğimde benim yemek alacak param yoktu! Uyuşturucu alacak parayı nereden bulacaktım ki...Bu benim hiç uyuşturucu kullanmadığımdan da değil, ben sadece uyuşturucu kültürüne ait değilim" diyecekti 2000 yılında Q dergisiyle yaptığı bir söyleşide.

Beck ilk büyük stadyum konserini 1995 yılında Lollapalooza'da verir. Bu konserde bir sonraki albümünde yer alacak bazı çalışmalarını sahneler, ancak seyirciler bu non-loser şarkılara kötü bir tepki verir. Cesaret kırıcı olaylar bununla da sınırlı kalmaz. Beck, Dust Brothers(John King, Mike Simpson) ile tanıştıktan sonra bir sonraki albümü Odelay'in kayıtları için onlarla birlikte stüdyoya kapanır. Odelay'in kayıt çalışmaları esnasında herkesten garip ve kötü tepkiler gelir. Bazı şarkılara "bu gerçekten kötü, bunu albüme koymamalısın" şeklinde tavsiyeler alan Beck, o dönem için şunu söylüyor: "Çevremde bunun iyi bir albüm olacağını söyleyen hiç kimse yoktu. İnsanların bu albümü seveceğine dair hiçbir fikir üretemedim. Bu yüzden bunun sadece ilginç bir çalışma olacağını düşünüyordum". Halbuki Beck'in özgün karışım müziği tam olarak yerine oturmaya başlıyordu.

Alemin Kralı Beck

1996 Haziran'ında **Odelay(DGC)** yayınlanır. Odelay tek kelimeyle olağanüstü bir albümdür. Başarılı debut albümünün ardından çıkarttığı iki albümle de Beck tek vuruşluk bir mucize olmadığını kanıtlamıştı ama Beck'in yeteneklerinin derinliği ve müzikal hayal gücünün büyüklüğü tam anlamıyla bu albümle ispatlanır. Eleştirmenlerin yüceltmekte gecikmediği albüm tam bir sonic kolajdı. Easy listening melodiler garip pop füzyonlarına dönüşüyordu. Dust Brothers'ın da yardımıyla Beck, Amerikanın alternatif/bağımsız yeraltı kültürünün/müziğinin nihilist ve durağan eğilimlerini tamamen dışlayarak ortaya çok orijinal bir eser çıkartmıştı. Albümden çıkan ilk single "Where it's at?" listelere 16 numaradan girer. Bu single'da bir de albümün açılış şarkısı "Devil's Haircut"ın Oasis remixi mevcuttu (Devil's Haircut'ın videosu ise 400 Blows ve Midnight Cowboy'dan etkilenerek çekilmişti). Odelay yayınlandığı sene Rolling Stone, Spin, Village Voice ve NME tarafından yapılan yılın en iyi albümleri listelerinde zirveye yerleşmişti.
1998'e gelindiğinde Beck 2 Grammy, 1 Brit Ödülü, 5 MTV Video Ödülü ve 1 VH1 Moda Ödülü almıştır. Popülerliğinin doruklarında olan Beck, Radiohead prodüktörü Nigel Godrich ile meşhur Oceanway Stüdyolarına kapanır. İki yoğun hafta sonunda Beck'in **Mutations(DGC/Bong Load,1998)** albümü için hazırladığı şarkıları tamamlarlar. Ne Beck ne de Geffen bu albümü Odelay'in takipçi albümü olarak düşünüyordu. Ancak Geffen albümün down-tempo çekiciliğinden etkilendi ve Bong Load'tan albümün haklarını satın aldı(Bu olay ileride Beck'i kızdıracaktır). Önceki albüm gibi yeni topraklara ayak basmayan bir albüm olsa da Mutations iyi eleştiriler alır. Albüm, Beck'in en kişisel albümü olarak nitelenir. Daha kırılgan, kişisel şarkılar ve sözler ile dolu albüm göze çarpan bir şekilde bossa-nova etkileri taşır. Beck "Diamond Bollocks" adlı şarkıyı albümün gizli parçası olarak sona koyar. Çünkü albümün genel tarzı olan sakin organik yapının içinde sırıtabileceğini düşünür. Beck, Rolling Stone tarafından yılın sanatçısı seçilir. Beck'in A Life Less Ordinary için yaptığı fevkalade güzellikteki "Deadweight" da aynı sene MTV Film Ödüllerinde 'En İyi Şarkı' dalında aday olur. Şarkının nakaratındaki 'Don't let the sun catch you crying' dizeleri, altmışlı yıllar grubu Gary and The Pacemakers'ın aynı ismi taşıyan şarkısına bir saygı duruşuydu.
Sonraki albümü **Midnite Vultures (DGC,1999)** ile Beck tekrar "mix'le ve eşleştir" tarzına geri döner. Bu albümden

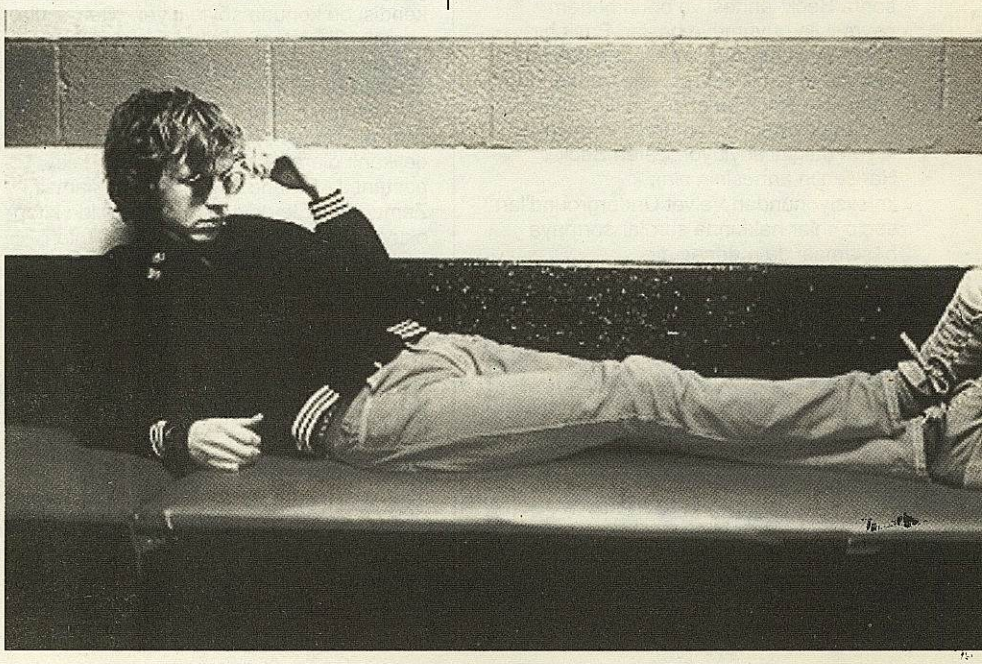

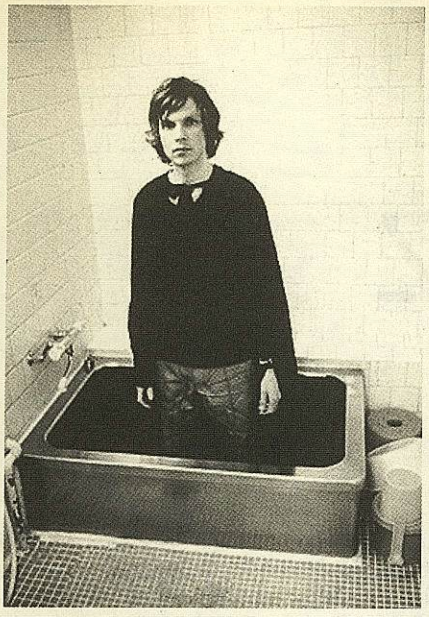

sonra Beck'in Amerikan müzik tarihinin gördüğü en orijinal şahsiyetlerinden biri olduğunu anlamak için pek zeka sarfetmeye gerek kalmaz. Midnite Vultures "Sexx Laws", "Nicotine&Gravy" gibi şarkılarla sürüklenerek Beck'in en eğlendirici albümlerinden biri olarak hafızalarda yer edinecekti. Küçük acayipliklerle dolu olan albüm önceki albümlerden çok daha bariz bir şekilde soul'a doğru yöneliyordu. Beck, Midnite Vultures için şöyle diyor: "Leonard Cohen 1978'te Rick James ile karşılaşsa ne olurdu?"

Beck popülerliği, tarzı, aldığı onlarca ödül ile küçük bir efsane olmaya doğru ilerliyordu. MTV'nin şu meşhur "Tarihin en iyi 100 müzik videosu" listesinde Beck "Loser" ile 64 numarada boy gösteriyordu. VH1'ın benzer listesinde ise 57 numaradaydı. Beck'in ilgi çekici sahne kıyafetleri ve şovları da hep konuşulmaya devam ediyordu. Müzikal özgünlüğü kadar Beck stil olarak da orijinal ve yaratıcıydı. Geçtiğimiz aylarda yapılan VH1'ın "En Seksi 100 Sanatçı" listesinde Beck, 70 numarada boy gösterdi. Müzikal özgünlüğünün kilit noktasında ise Beck'in şarkıları farklı müzik türlerinin ve seslerin eklektik bir evliliğini sağlıyor. Bu onun

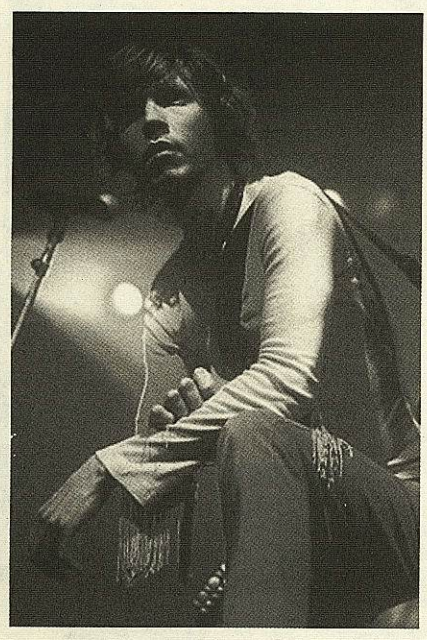

farklı müzikal geçmişine ve sanat sevgisine dayanıyor. Beck'in ve şarkılarının doksanlı yıllara ismini kazıyan diğer müzisyenlerden yaratıcılık boyutu olarak bir farkı mevcut. Albümlerinin tür sınırlarını alt-üst etmesi bir tarafa Beck'in şarkı yazarı kimliği gerçek hayat üzerindeki neredeyse hiçbir şeyden beslenmiyor. Hakkında sürekli yazıldığı gibi o, broadcast kültüründen besleniyor. Görsel sanatlara olan ilgisi kadar her alana duyduğu ilgi ve gördüğü/izlediği her şeyi bilincinin gerisinde kolajlaması tarzının mühim noktalarından. Müzik kültürünün derinliği de Beck'in bu yaşam tarzından kaynaklanıyor.

Şarkı şarkı Son albüm

2001 senesini çeşitli projelerle geçirir Beck. Air ve Marianne Faithfull albümlerine katkıda bulunur. Ayrıca Moulin Rouge soundtrack'i için David Bowie'nin "Diamond Dogs"unu coverlar. Favori grupları Cornelius ve Flaming Lips olan adamımız Beck 2002 Eylülünde Nigel Godrich ile tekrar beraber çalıştığı son albümü **Sea Change'i (Geffen/Universal)** yayınlar. Oldukça melankolik ve sakin olan albüm hakkında Beck şöyle diyor: "Son albümde-Midnite Vultures'ı kastediyor- gerçekten bazı şeyleri yeniden bulmaya, tamamen yeni bir şey yapmaya, ne kadar uzaklaşabileceğimizi görmeye çalışıyorduk. Ama sonunda 'Tamam, artık basit ve duygusal şarkılar yapmak istiyorum' şeklinde hissettim". Beck'in son albümü Sea Change, yine sadece bir mod değiştirmesinden öte bir şey. Beck'e göre o artık her gün böyle hissediyor ve müziğinin postmodern muzip tarzını artık terk etmiş gibi. Odelay'in özgür-form deneyselciliğine tam zıt bir albüm de olsa, Sea Change Beck'in Odelay'le birlikte en iyi albümü. Kısacası, Beck'in 1996'dan bu yana yaptığı en iyi çalışma. Bu depresif ve büyüleyici albüm "The Golden Age" ile açılıyor. Beck bu şarkıyı aslında 2000 senesinde yazmıştı, o zamanlar şarkının ismi de "These days i barely get by"dı. 6 Mart 2002'de şarkıyı kaydettiğinde ismini değiştirdi ve enstrümanların (glockenspiel, slide gitarlar, vokal) keskinliğini azaltarak, şarkıyı daha az country bir hale getirdi. Lirikler ise basit ve etkileyici. Beck, Serge Gainsbourg'a-özellikle de Melody Nelson albümüne- olan hayranlığını her fırsatta dile getirirdi. İkinci parça "Paper Tiger" da güç algılanan ritmi, orkestrasyonu ve '70ler ruh haliyle Gainsbourg'a bir şapka çıkartma adeta. Sözlerde de Nick Drake'in izlerine rastlamak mümkün. Açılış dizeleriyle "Cold Brains"i andıran "Guess I'm Doing Fine" ilk iki şarkıya göre daha klişe dursa da titrek gitarları ve ruhuyla oldukça kasvetli bir parça. "Lonesome Tears"da ise Beck'in eski dönem blues ve country takıntıları çok yoğun bir orkestrasyonla ortaya çıkıyor. Lirikal açıdan da Beck yine Hank Willams-vari takılmış. Zaten 15 Eylül'de L.A. Times'a verdiği bir demeçte bu Williams tarzı basitliğe hayran olduğunu yine vurgulamıştı. "Lost Cause" folk etkilenimli bir gitar ile melankolik bir yapı oluşturuyor. Bu zeminin üstüne Beck'in oldukça sakin vokali ekleniyor. Sıradaki "End of The Day" ile albümün tematik gidişatı devam ediyor; çabalayan ama başaramayan birisinin hüznü. Bu hüzün, aşk, kayıp, pişmanlık ekseninde liriklerde yerini alıyor. "It's All In Your Mind" ise daha önce 1995 yılında K Records tarafından single olarak yayınlanmıştı. Şarkı yeniden kaydedildiği için farklılaşmış ve haliyle Beck'in vokali de bu versiyonunda daha olgun. Şarkı Sea Change'in ruh hali için ilginç bir şekilde çok uygun. "Round the Bend" albümün yavaşlarından. Hatta Beck bir konserinde bu şarkıyı çalmadan önce "Eğer uyuyakalırsanız, iyi yazmışımdır" demiş. Şarkı "Nobody's Fault But My Own" kadar etkileyici. Nick Drake etkileri yine ön planda. Albümün 9. şarkısı "Already Dead" göze ilk çarpan harika şarkılardan biri. İsmini Beck'in Mutations döneminde okuduğu bir kitaptan alıyor. Bir piyano riff'i etrafında kurulan "Sunday Sun"da oldukça fazla enstrüman ve efekt kullanılmış durumda ki bu şarkı için bir çekicilik faktörü olmuş. Sondan bir önceki şarkı "Little One" Beck'in önceki albümlerine en yakın duran parça. Beck şarkıya daha iyi bir isim bulamadığını itiraf etmiş fakat bu şarkı üzerinde tam 7 sene çalışmış. Kapanış şarkısı "Side of The Road" basit ve basit olduğu ölçüde muazzam etkileyici bir parça. Sözleri ile Sea Change'in gidişatına kolaylıkla oturuyor ve "Paper Tiger" ile birlikte albümdeki favorilerimden. Pop tarihinin gece geç saatlerde dinlenebilecek en güzel albümlerinden biri Sea Change. Sonbahar da gelmişken kalbi kırık bir albüm arıyorsanız tereddüt etmenin manası yok. Beck artık her gün böyle hissettiğini söylemiş, bakalım bir dahaki albümde bizi nerelere sürükleyecek...

[Beck'i kimler cover'ladı?]

Bruce Springsteen, Mary Lou Lord, Al Yanchovic, Johnny Cash, Tom Petty and the Heartbreakers, Blues Traveler, The Ska-Core Allstars.

kitapsız

Kaan Çaydamlı

Çölle denizin buluşması hep garip bir boşluk hissi yaratır. Sonsuz gibi gelen Sarı toprağın tek ihtiyacı olan suya deyip, üstelik kendisi kadar büyük bir suya deyip hiçbir şey olmaması çok garip. Tıpkı arkanda seni geçmek için mola vermeni bekleyen yağmurla Ankaraya gitmek gibi. Daha da kötüsü bu esnada Nick Drake dinlemek gibi. Sanki tüm sarılığı ve sıcağı bir anda yemyeşil bir cennete çevirebilecekmiş duygusu veren okyanus aslında bir başka ölüm, susuzluğun ta kendisi. Tıpkı Drake'i ve daha kötüsü yağmuru Ankarada bırakıp geri dönmek gibi.

Tuzlu yani....

Kitapsız bu hafta kitapsız. Belki şu yeni kutsal kitaptan bahsedebilirim biraz. *Bilgi*'den çıkan, yazarının kadın olduğunu tahmin ettiğim NoLogo isimli, kutsal kitap olarak nitelenen yeni marka. İlk bölümü okudum. İlk bölümden anladığım kadarıyla kitap globalleşmeyle ilgili. Sanırım Globalleşmeye de karşı. Önümüzdeki sayıda ikinci bölümü okuyup enteresan bir şey olup olmadığından haberdar ederim.
Sanırım sorun *mutlu son*larla ilgili. Hoolywood filmleri bu yüzden hep daha iyi, en azından *mutlu son*'u filmin sonundaki önemsiz bir ayrıntıya dönüştürdükleri için. Tıpkı Globalleşmeye karşı olmak gibi Bağımlı Amerikan Sinamasına da karşı olmak, gördüğüm kadarıyla son günlerde yükselen bir kavram. Gerçi son gittiğim dar kaçalı bir kadının ısrarıyla- *Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca* isimli film, iç içe geçmiş sayamadığım kadar çok *mutlu son*'uyla bende global bir baygınlık yaratmış olsa da, yalnızca fragmanını gördüğüm bir başka filmin kadar bayıltıcı olamadı. İlgili fragmanda önce bir fotoğraf karesi belirdi, üzgün bir adam, sonra ikinci bir kare, bunda da başka bir üzgün adam vardı, üçüncü kare de iki çok üzgün kadın, dördüncü de ise çok üzgün bir başka adam. Tam yanımdaki uzun bacaklı kadına, bu bağımsız bir Türk filmi mi?, diye sormaya hazırlanırken, beşinci dia karesinde üzgün bir başka adamın arka fonununda İstanbulu fark ettim. Film *Nuri Bilge Ceylan*'ın UZAK isimli yeni filmiymiş. Nuri Türkiye'nin en iyi fotoğraf sanatçılarından biriydi. Sonra iki boyutlu plastik ona yetmedi ki, sinamaya düştü. Bu beni hep üzmüştür. Ama en azından Sinemanın bir dia gösterisi olmadığını anlayacağını umardım. Her şey o kadar mutsuz, umutsuz ve neşesiz görünüyordu ki -tıpkı denizle çölün arakesiti gibi- en azından bu film için mutsuz bir son beklentisini koruyabilir insan. Ne de olsa her şey golaballeşiyor...
Bunun dışında başka bir şey yok. Yalnızlık, soğuyan hava, biraz daha fazla yağmur, biraz daha az lodos ve Kadıköy. Hep aynı hikaye yani.
Globalleşen dünya adına hepinizi sevgiyle kucaklıyorum.
Bol Şans.....

Kendin Yaz Kendin Oku Köşesi

A'dan Z'ye

grunge

Derleyen: Mete Avunduk

Bu mütevazı çalışmanın temelleri, 1992 yılında, Nirvana, "Nevermind"ın tüm dünyayı şaşırtan ticari başarısının ardından, başta Everett True olmak üzere, Michael Bunner, David Stubbs, Allan Jones, Cathy Unsworth, Paul Lester ve David Bennun'dan oluşan, zamanın ünlü ilerici müzik magazini Melody Maker yazarları tarafından oluşturuldu. 1993 yılında ülkemiz basınında, Stüdyo İmge dergisinde yer alması dolayısı ile, yazıyı ele alan Tunç Nazımoğlu'na saygılar sunmak zorundayım. Bu yazıda adı geçen sanatçı ve toplulukların bazıları artık yaşamıyor -bana kalırsa Grunge'ın kendisi de öyle- bazıları ise kariyerlerini sürdürdü. 10 yıl öncesinin tansiyonunu yansıtabilmek adına araştırmanın tarihsel yapısını bozmamaya çalıştım. Daha kapsamlı ve güncel bir araştırma ise önümüzdeki yıllar için proje aşamasında.

Bu araştırmanın; Grunge'ın ve köklerinin nelere ve nerelere dayandığını ve en azından başlangıç olarak hangi kayıtların dinlenilmesi gerektiğini gösterir bir niteliği olduğu kesin ama müzikte insanın kendisinden başka yol göstericisi de yok hiçbir zaman. Okuduğunuza değil, kulağınıza güvenin.

Afghan Whigs: 1987'de Ohio'da hapisanede tanıştılar. **Sub Pop** ile anlaşmadan önce Ultrasuede etiketiyle ilk albümleri yayınlandı. Seattle dışından bir Sub Pop Single Club plağı çıkaran ilk grup oldular. İnsan psikolojisinin karanlık yönleri ve 60'ların/70'lerin soul müziğinden etkilendiler. 1992'de Elektra ile anlaştılar.
*** Congregation, LP (Sub Pop)

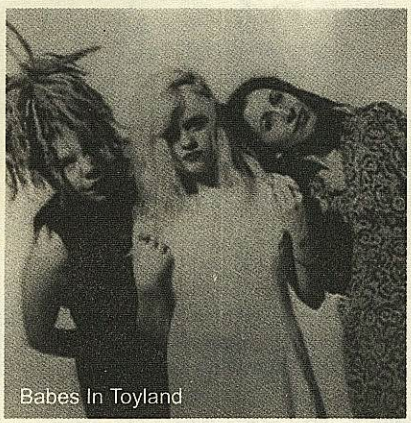
Babes In Toyland

Alice Donut: Başkalarının bestelerini yorumlamakta çok başarılı olan bu New York çıkışlı hardcore grubu 1985'te kuruldu. Alice Donut, paranoyak bir neşe ya da kara psikedelik, bazen her ikisiydi de. **Dead Kennedys** ile The Circle Jerks arasında bir boşluğu doldurdular.
** The Untidy Suicides Of Your Degenerate Children, LP (Alternative Tentacles)

American Music Club: Mark Eitzel'in önderliğinde 1981 yılında San Francisco'da kurulan melankolik ve yarı akustik grup. Bastırılmış dehşetin sound'u oldular ve ilk üç albümleri çok beğenildi.
**** California, LP (Demon)

Babes In Toyland: Tedirgin edici hardcore çocuk orospular üçlüsü 1988'de Minneapolis'te kuruldu. Orijinal kadro, vokalist Kat Bjelland, Jennifer Finch (**L7**) ve Courtney Love (**Hole**)'dan oluşurken, topluluğun adı **Sugar Baby Doll** idi. Debut single *House/Arriba* ünlü Sub Pop'tan yayınlandı. 1989'da yıkıcı albüm "Spanking Machine" çıktı. Kat'in, Courtney Love'u haysiyetsiz bulduğu için kovduğu söylenir. Jennifer Finch daha sonra L7 projesi için gruptan ayrıldı. Kat'in eski arkadaşları, Lori Barbero ve Michelle Leon'un katılımıyla yeni kadro oluşmuş oldu. 1992'de Reprise ile anlaştılar.
*** Spanking Machine, LP (Twin/Tone)

Band Of Susans: 80!lerin başında New York'ta kurulan grupta iki Susan, üç gitar vardı. Bol adrenalinli, avant-garde gürültülü gitar topluluğu. Page Hamilton

Beat Happening

daha sonra **Helmet**'i kurdu.
** Hope Against Hope, LP (Blast First)

Beat Happening: 1982, Olympia, Washington çıkışlı, Lee Hazelwood eğilimli minimalist pop üçlüsü. Bas gitarsız, çıplak davul vuruşları, parlak çekici nameler ve medyayı yerle bir eden sert sözlerle belki de rock'n' roll tarihinin en bahtsız ve değerlendirilememiş gruplarından biri. Orjinal kadro, Laura, Heather ve Calvin tarafından oluşturuldu, Laura'nın yerine Brett'in gelmesiyle 1983'te Beat Happening'e dönüştü. İlk albümleri "Beat Happening", 1985'te K şirketinden yayınlandı. (K, 1984'de Shonen Knife'ı da keşfetmiş, Amerika'daki ilk albümünü yayınlamıştı.) Beat Happening, **Screaming Trees** ile bir EP çıkardı. Calvin aynı zamanda Toby Vail ile (**Bikini Kill**) birlikte The Go Team'de de yer almıştı. Grubun **Nirvana** ve başka bir yığın topluluk üzerinde ağır etkisi olduğu söylenebilir.
**** Black Candy, LP (K/Sub Pop)

Bikini Kill

Belly: 1991'de kuruldu. **Throwing Muses**'dan Tanya Donnelly'in incitici, keskin pop/rock'ının; Kristin Hersh'in saplantılı şarkılarıyla kendini bulmuş hali.
*** Star, LP (4AD)

Bikini Kill: Olympia, Washington'lı, proto-rock, pro-feminist, gürültülü punk dörtlüsü. 1991'de The Go Team elemanları ve striptizci Kathleen Hanna'nın tanışmasıyla kuruldu ve Kim Gordon (**Sonic Youth**) tarafından keşfedildi. Yerel plak şirketi Kill Rock Stars'dan birkaç single ve albüm yayınladılar. Temsil ettikleri feminist ayrılıkçı duruşları, Riot Grrrl fanzini ve basit-vahşi müzikleri daha da güçlendi. Geçmişlerinde çok ünlü erkeklerle birlikte oldukları rivayet edilir.
*** Double Dare Ya, LP (Kill Rock Stars)

Black Flag: 1976'da Los Angeles'ta kurulan ilk hakiki Amerikan hardcore/punk topluluğu. Bir zamanlar onlara "1000 AC/DC'den daha ağır" yakıştırması yapılmıştı. Keith Morris (The Circle Jerks) grubun orjinal vokalistiydi. 1980-1981 yıllarında vokali Dez Cadena (DC3) yaptı. Cadena daha sonra 1983'e kadar gitar çaldı ve bu dönemde Henry Rollins vokalist olarak yeraldı. Grup

1985'te dağıldı.
*** Wasted Again, LP (SST)

Black Sabbath: Heavy'nin esas babaları. Tüm Amerikan gruplarının -heavy metal, grunge ya da hardcore- en büyük ilham kaynağı. Öldürücü ağır riffler...
**** Paranoid, LP (Vertigo)

Blake Babies: Boston'lu melodik grup 1986'da kuruldu. İç bayıltan gitarlar, pis vokaller, rahatsız bir müzik. Davulcu John Strohm ve vokalist/gitarist **Juliana Hatfield**, **Lemonheads**'te de çaldı. 1992'de Juliana'nın solo kariyeriyle birlikte dağıldılar.
** Sunburn, LP (Mammoth)

The Breeders: Kim Deal (**Pixies**), Tanya Donelly (**Belly**, ex-**Throwing Muses**) ve Jo Wiggs'in (Perfect Disaster) tesadüfi işbirliğiyle kuruldu ve 1990'da ortaya çıktı. Breeders, sıra dışı indie ve az da olsa pop bir sound'la ayakta durdu. Nevrotik Pixies ve Muses'ın ötesinde bir yaşamın varolduğuna inanmamızı sağladı.
*** Pod, LP (4AD)

Buffalo Tom: Özellikle yakıcı lirikleriyle, güçlü ve melodik bir üçlü olan grup 1986'da Massassuchetts'de kuruldu. Yumuşak gitarlarla dinleyiciyi sarmalar ve müzikleri karşı konulmaz bir hal alır. Vokalist Bill Janowitz sahnede şarkı söylerken alnındaki damarlar patlayacakmış gibi şişerdi. 1989 yılında Sounds derginin Yılın Albümü ödülünü aldılar ve kısa bir süre sonra bu dergi kapandı.
*** Let Me Come Over, LP (Situation Two)

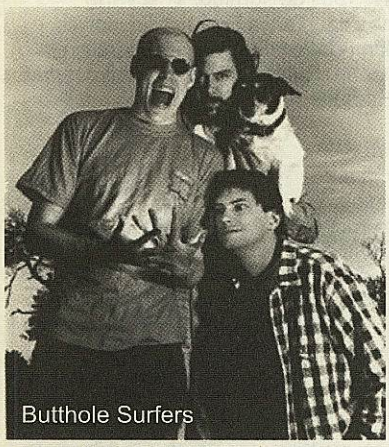
Butthole Surfers

Bullet Lavolta: 1986'da Boston'da biraraya gelen rock kökenli topluluk, 80'lerin Boston müzik ortamından (**Blake Babies**, **Lemonheads**) esinlendi. Gitarist Clay Tarver ve davulcu Todd Philips, **Juliana Hatfield**'ın debut albümünde çaldılar.
** Swandive, LP (Sub Pop Europe)

Butthole Surfers: 1982 yılında, Austin, Texas kültür bataklığından fışkırdılar. Surfers, **Black Sabbath** ve **Hendrix** gibi rock devlerinin parodileri konusunda usta işler yaptılar ve sonraları kendilerine özgü aşırı güzellikte kayıtlar yaptılar. Grotesk ve sapkın tavırları ile '80'ler boyunca yutulması zor kayıtlar yaptılar ve The Beatles, The Beach Boys gibi devlerin bulunduğu masaya Capitol şirketiyle

Codeine

anlaşarak oturduklarında, Capitol için düşünülen soru şuydu: "Sıradaki Charles Manson mı??" Sonraki albümler müzikal olarak doğru düzgün idiyse de koyu takipçileri pek sarmadı. Davulcu King Coffey, plak şirketi Trance Syndicate'i işletti ve aralarında Pain Trees'in de bulunduğu çeşitli grupların albümlerini yayınladı.
*** Locust Abortion Technician, LP (Blast First)

Codeine: Ölümcül derecede yavaş ve suskun üçlü 1989'da kuruldu. Onların müziğini en iyi "Gözyaşı ile düşünüyorlar, nota ile değil" sözleri anlattı. Belki de adına en uygun grup. Sakin, eşsiz bir güzellik...
*** Barely Real, LP (Sub Pop)

The Cramps: 1976'da Ohio'da kurulan grubun ilk dönem prodüktörlüğünü Alex Chilton yaptı. The Cramps'ın dünyası canavar filmleri, seri cinayetler, punk, psikozlu rockabilly ve enteresan seks üzerine kurulmuştu. İlk Goth'ların en popüleriydiler. Grubun 1981 tarihli çalışması Psychedelic Jungle'da Kid Congo (**The Gun Club**) yer aldı. Sub Pop'ın psikobilly hayranlığının en büyük ilham kaynaklarından..
*** Gravest Hits, LP (IRS)

Cramps

Dead Kennedys: Jello Biafra tarafından 1977'de kurulan San Francisco'lu punk grubu. Biafra, *California Uber Alles* single'ını piyasaya çıkarmak için 1979'da Alternative Tentacles plak şirketini kurdu. Grup, *Too Drunk To F**k* ile çoğunlukla şarkı adının ilginçliğinden kaynaklanan, küçük de olsa bir liste başarısı kazandı. Sloganlaşan Nazi Pinks F**k Off adlı şarkılarıyla epey ünlü oldular. Fazla hareketlilerdi ve 1987'de dağıldılar.
*** California Uber Alles, yedi-inç (Cherry Red)

Dinosaur Jr: Eski Deep Wound elemanları J. Mascis (**Velvet Monkeys**) ve Lou Barlow (**Sebadoh**)tarafından 1985'de kurulan "Alternatif" gitar grubu. Önceleri kullandıkları Dinosaur ismiyle bir EP yayınladılar. Grateful Dead'in söz yazarı Robert Hunter'ın da Dinosaur adında bir topluluğu vardı ve doğal olarak gençler isimlerinin sonuna Jr.'ı eklediler. "Dinosaur" ve "You're Living All Over Me" adlı bağımsız iki albümün ardından Barlow, Sebadoh projesi için gruptan ayrıldı. Kendilerine özgü baygın melodileri ve ani çığlık çığlığa feedback'leriyle henüz ortada grunge falan yokken Dinazorlar bayağı grunge'dı. *Teen Spirit*'ten çok önce gençliğin ilahisi *Freak Scene* idi. 1989'da Barlow'un yerine, Don Fleming (B.A.L.L., Gumball, Half-Japanese, Velvet Monkeys) ve Jay Spiegel (Gumball, Velvet Monkeys) gruba katıldı. Kısa bir süre sonra da Fleming ve Spiegel'in yerlerine Mike Johnson geldi. 1990'da Warner Bros.'la anlaşan grubun "Green Mind" adlı albümü yayınlandı. Sonraki albüm "Where You Been" çok iyi eleştiriler aldı.
**** Dinosaur, LP (Homestead)

The Dream Syndicate: '80'lerin başlarında Amerika'nın batı yakasında Steve Wynn'in öncülüğünde biraraya gelen rock grubu. Debut albüm "The Days Of Wine And Roses" (1982) çoklukla **Neil Young**, Lou Reed (**Velvet Underground**) etkisindeydi ama Lou Reed asla *Tell Me When It's Over* tadında bir şarkı söyleyemedi. Anlaşmanın ardından 1984'de "Medicine Show" A&M şirketinden yayınlandı. 1988'de Enigma'dan çıkan "Ghost Stories" albümü son centilmen rock'n'roll'u albümü oldu. Ağdalı, buhran günlerinin en kaygan zeminli rock'n'roll'u...
**** The Days Of Wine And Roses, LP (Rhino)

Faith No More: San Francisco'lu ağır rock grubu 1983'te kuruldu. Orijinal

The Dream Syndicate

kadroda Courtney Love'da (**Babes In Toyland**, **Hole**) yer alıyordu. İğneleyici klasikleri *We Care A Lot*'un yer aldığı debut albümde vokalist Chuck Mosely idi. Üçüncü albüm The Real Thing'de Mosely yerini Mike Patton'a bıraktı. Angel Dust albümleri ile uluslararası ticari bir başarı kazandılar.
** Introduce Yourself, LP (Slash)

Fugazi: Washington'lu hardcore dörtlüsü 1988'de kuruldu. Sigara ve uyuşturucu kullanmayan, et yemeyen, içki içmeyen çok keskin ahlakçı, eski Minor Threat ve Rites Of Spring üyeleri. Vokalist Ian MacKaye'in şirketi Dischord, (Circus Lupus, Nation Of Ulysses, Autoclave gibi grupların albümlerini çıkardı.) Amerikan yeraltı müzik ortamının çok etkili isimlerinden biriydi.
** Repeater, LP (Dischord)

Fuzztones: 1980, New York çıkışlı, psikedelik punk grubu.
** Lysergic Emanations, LP (ABC)

Diamanda Galas: Post-punk primadonnası. Parıldayan gözleri, günahkar ruju ve kamçılayan sesiyle ekstrem rockçulara büyük bir referans oldu. Sonraları AIDS'e kafayı taktı.
*** You Must Be Certain Of The Devil,

grunge

LP (Mute)
Green River: Orijinal grunge/Hendrix etkileşimindeki grup 1984'te, Seattle'da kuruldu. Mark Arm (Thrown-Ups), Steve Turner (Thrown-Ups), Alex Vincent, Stone Gossard, Jeff Ament ve daha

Greenriver

sonra Bruce Fairweather. 1988'de dağıldılar ve Mark Arm ile Steve Turner **Mudhoney**'i kurdular. Gossard ve Ament sırasıyla, **Mother Love Bone**, **Temple Of The God** ve **Pearl Jam**'i, Fairweather ise **Love Battery**'i kurdu.
**** Dry As A Bone, LP (Sub Pop Europe)

The Gun Club: Koyu Blondie fanı Jeffrey Lee Pierce, 1981'de Kid Congo Powers ile tanıştı ve Los Angeles kulüplerinde çalmaya başladılar. Television, X, **The Cramps**, etkilendikleri gruplardı. 1981'de debut albüm "Fire Of Love", Slash'ten yayınlandı. Tüm '80'li yıllar, uyuşturucunun kucağında punk alemlerinde geçti. Jeffrey Lee, sahnelerin en görkemli kendi kendini imha örneğiydi.
**** The Las Vegas Story, LP (Animal)

Juliana Hatfield: Eski Blake Babies vokalist/gitaristi kariyerine solo çalışmalarla devam etti. Debut albüm Hey Babe'de Mike Watt (**Ciccone Youth**, Firehouse, **Minutemen**), Evan Dando (**Lemonheads**), Bob Weston (Volcano Suns), Tod Philips ve Clay Tarver (**Bullet Lavolta**) ile folk/punk şairi John Wesley Harding yer aldı.
*** Hey Babe, LP (Mammoth)

Gunclub

Richard Hell: Kentuck'li çok etkili şarkı yazarı, yorumcu ve şair. 1972'de Tom Verlaine ile birlikte Neon Boys'u kurdu. Dha sonraları grup Television'a dönüştü. Hell'in, aylaklığın ilahisi haline gelen nihilist "Blank Generation"'ı, 1976'nın Amerikan punk'ını kelimenin tam anlamıyla belirleyen kayıt oldu ve '70 sonlarının New York No Wave Explosion'ını başlattı. 1975 yılında Television'dan ayrılan Hell, Johnny Thunders (The New York Dolls) ile birlikte The Heartbreakers'ı kurdu. Daha sonra bu gruptan da ayrıldı ve 1976'da The Voivods'u oluşturdu. '70'lerin sonlarında da müziği bıraktı. 1992'de sezzizliğini, Thurston Moore ve Steve Shelley (**Sonic Youth**) ve Don Fleming'in (Gumball) Dim Stars'a katılma çağrısı üzerine bozdu.
*** Blank Generation, LP (Sire)

Helmet: **Nirvana**, Nevermind'ın başarısının ardından 1992'de Interscope'la yaptıkları 1.2 milyon dolarlık anlaşma sansanyon oldu. Gitarist Page Hamilton daha önce **Band Of Susans** ile çalışıyordu ve Helmet, Tar, God Bullies ve Surgery ile birlikte Amphetamine Reptile Turnesi'ne katılmıştı. **Sebadoh**'un Sebadoh Vs Helmet albümüyle isimleri de ölümsüzleşmiş oldu.
** Mean Time, LP (Interscope)

Jimi Hendrix: Heavy Metal'in yarı-rockçusu. Hippilerin efendisi?? Herşeyi baştan almak gerek beyler... Onun

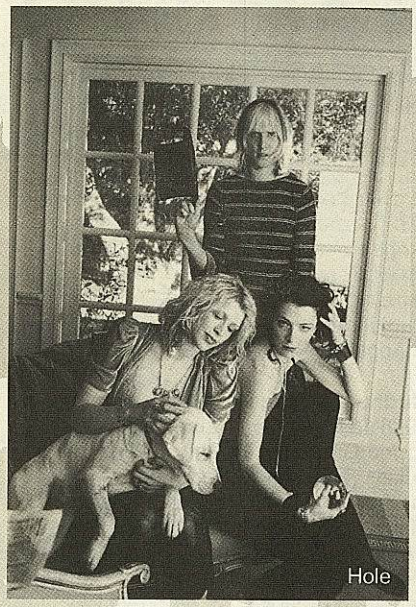
Hole

gitarıyla rock müziğin sesi ve heyecanı tavan yaptı. Grunge jenerasyonu içinde hiç kimse ona borçlu olduğu şeyleri inkar edemez. **Dinosaur Jr.**, **Husker Dü**, **Sonics**, **Nirvana**.. Hiç biri..
**** Electric Ladyland, LP (Polydor)

Hole: Başlarda pek ümit vaadetmeyen "çocuk orospu" hardcore grubu. Eski striptizci ve aktris Courtney Love (**Faith No More**, Sugar Baby Doll) ve gitarcı Eric Erlandson tarafından 1989'da kuruldu. İlk kayıtları ağırlıkla Mudhoney etkisindeydi. Don Fleming ve Kim Gordon'ın (**Sonic Youth**) Prodüktörlüğünü yaptıkları "Pretty On The Inside" albümünü takiben Courtney, Kurt Cobain ile evlendi ve 1992'de David Geffen Company ile anlaşarak Süper Lig'e yükseldi.
*** Pretty On The Inside, LP (City Slang)

Husker Dü: 1979 Minneapolis çıkışlı punk grubu. İlk kayıtları "Statue", 1981'de Reflect şirketinden yayınlandı. 1982'de debut albüm "Land Speed Record", New Allience'dan piyasaya

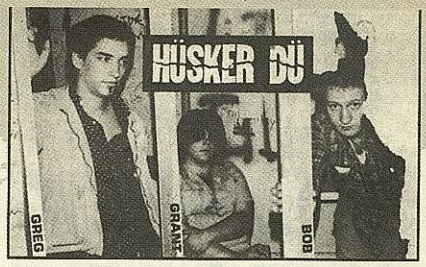

çıktı. Sonraları ölçülü, yoğun ve sıradışı kayıtlar yaptılar ve R.E.M. ile birlikte 80'li yılların rock müziğinin tedavisinde görev aldılar. 1986 yılında Warner Kardeşler'le anlaşıp 2 yıl kadar sonra dağıldılar. 1991'de vokal/gitar Bob Mould, **Sugar** grubunu, vokal/davul Grant Hart, Nova Mob'u kurdu.
**** Zen Arcade, LP (SST)

Jane's Addiction: Perry Farrell'ın öncülüğünde 1986'da Los Angeles kuruldu. Rock, post-punk ve metal civarında sinirli müzikler yaptılar. **Pixies** ile birlikte Amerika'nın en iyi grubu olarak nitendirildiler. Farrell, Porno For Pyros'u kurmak üzere 1991'de grubu dağıttı.
*** Ritual De La Hobitual, LP (Warner Bros.)

The Jesus Lizard: Karanlık hardcore grubu 1989 yılında David Yow ve David Sims (ikisi de eski Scratch Acid elemanı) tarafından Chicago'da kuruldu.
** Goat, LP (Touch And Go)
Lemonheads: Boston çıkışlı Pop/hardcore üçlüsü 1986 yılında Evan Dando tarafından kuruldu. İlk dönem kayıtları "Laughing All The Way To The Cleaners", "Hate Your Friends" ve "Lick", hızlı, punk etkileri taşıyan powerpop ve zaman zaman hardcore ağırlıklıydı. Dando, 1990 yılında Atlantic ile anlaştı ve orijinal kadro gruptan ayrıldı. Lemonheads daha akustik bazlı, sütlaç çalışmalara yöneldi. Dando'nun 1992 albümü "It's A Shame About Ray", Elvis Costello kadar bile grunge değil.
* It's A Shame About Ray, LP (Atlantic)

L7: 1987 yılında Jennifer Finch (Sugar Baby Doll) tarafından Los Angeles'da kurulan rock dörtlüsü. Aynı yıl Bad Religion'ın Epitaph şirketiyle debut albüm "L7" yayınlandı. 1990'da Sub Pop'tan Smell The Magic EP çıktı. 1991'de Slash/London ile anlaştılar ve teenage

Jane's Addiction

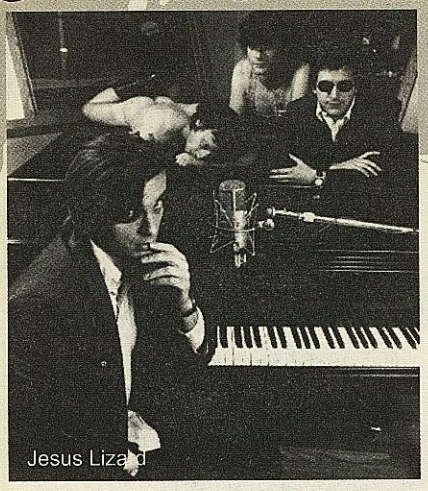
Jesus Lizard

umursamazlığına çarpıcı göndermeler yapan *Pretend We're Dead* adlı single'ı yayınladılar. İstemeden de olsa kadın rockçulara örnek oldular.
*** Smell The Magic, EP (Sub Pop)

Love Battery: Psychedelic, gizliden gizliye İngiliz yanlısı grunge.. 1989 yılında kuruldu. Gitarcı Bruce Fairweather bir zamanlar **Green River**'da takılmıştı.
* Between The Eyes, LP (Sub Pop)

Melvins: Ağır, çok ağır hardcore. **Black Sabbath** manyağı bu üçlü, Kurt Cobain'in Aberdeen'den hemşerisi. İlk müzikal eğilimlerini de davulcu Dale Crover'ın daha önce çaldığı **Nirvana**'dan aldılar.
*** Ozma, LP (Tupelo)

Mercury Rev: 1990 New York çıkışlı kaotik altılı, eski **Flaming Lips** elemanı Jonathan Donahue tarafından kuruldu. Jane Addiction ile Butthole Surfers arasında bir yerde müzik yaptılar. Genellikle çılgın ve karmaşık sahne gösterileriyle herkesi şaşkına çevirdiler. Kaygan zeminli debut albüm "Yerself Is Steam" ilk olarak Britanya kökenli bir Mint Film şirketinden yayınlandı (Albüm 35 milimetre filme kaydedildi). 1992 sonlarında Beggar's Banquet ile

L7

anlaştılar.
**** Yerself Is Steam/Lego My Ego, LP (Beggar's Banquet)

Ministry: Bir Al Jourgensen projesi. Stüdyo dehası, satanist keçi sakallı Jourgensen, 80'lerin ilk yarısını daha çok temiz yüzlü, yeni dalgacı genç yıldız ayaklarında geçirdi. Sonraları Jourgensen ve Paul Barker birlikteliği yıllarında hardcore/trash karışımı elektro kayıtlar yaptılar. Çeşitli yan çalışmaları: Revolting Cocks, 1000 Homo DJ's, Lard (Jello Biafra ile), Acid Horse (Cabaret Voltaire ile), Pailhead (**Fugazi**'den Ian MacKaye ile) PTP, Pigface ve Lead Into Gold -Jourgensen'in kendi şirketi Wax Trax'tan yayınlandı-
** Psalm 69, LP (Sire)

Minutemen: San Pedro çıkışlı sersemletici punk/grunge üçlüsü, '70'lerin ortalarında genç D. Boon ve Mike Watt (Firehouse)'ın okul yollarında kuruldu. 1 dakika süren kayıtlarla yapılabilecek herşeyi yaptılar. 1984'te yayınlanan "Double Nickels On The Dime" albümünden bir yıl kadar sonra D. Boon bir trafik kazasında, yolda öldü. 1 dakikada değişti işler...
**** Double Nickels On The Dime, LP (SST)

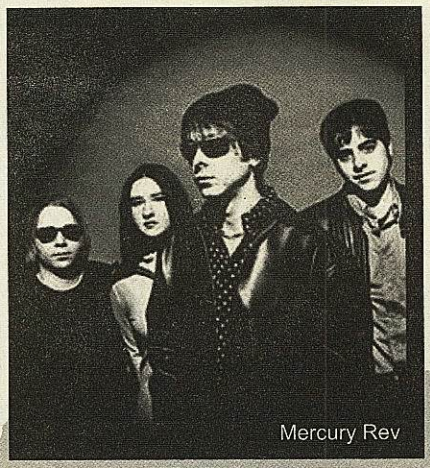
Mercury Rev

Mother Love Bone: Seattle çıkışlı ağır garaj grubunun elemanları arasında Stone Gossard ile Jeff Ament (**Green River**, **Temple Of The Dog**, **Pearl Jam**) yer alıyor. Vokalist Andrew Wood'un ölümünden sonra 1990'da grup dağıldı.
** Apple, LP (Polydor)

Mudhoney: Blues kökenli garaj grubu 1988'de Mark Arm, Steve Turner (her ikiside **Green River**, Thrown Ups), Matt Lukins (Melvins) ve Dan Peters tarafından kuruldu. İsimlerini Russ Meyer'in bir filminden aldılar. 1989'da **Sonic Youth**'un alt grubu olarak sahne alıp Amerika sahillerine vardılar. Bu aynı zamanda Britanya'nın "grunge pisliği" ile ilk tanışmasıydı. Lo-Fi garaj klasikleri *Touch Me I'm Sick* bir anda aylak tayfanın ve lost jenerasyonun ilahisi oluverdi. Sub Pop'un bahçesinden dışarı çıkmayan topluluk dışarıdaki hareketliliği daha fazla görmezden gelemedi ve 1992'de Reprise ile anlaştı.

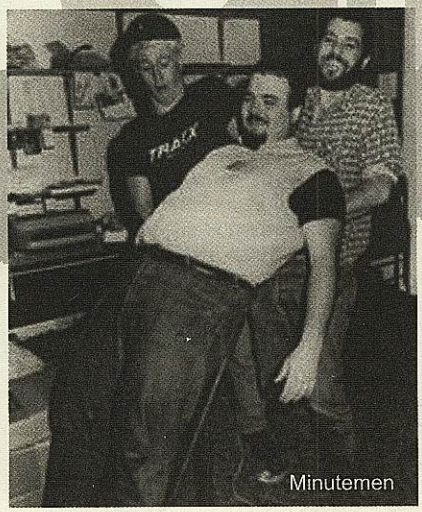
Minutemen

Tüm zamanların en anti-ticari grunge albümü "Piece Of Cake"'in yayınlandığı tarihe kadar Sub Pop için 3 albüm ve 5 single kaydetmişlerdi. Davulcu Dan Peters ayrıca **Screaming Trees** ve **Nirvana** ile çaldı. Mark Arm ve gitarcı Steve Turner "Monkeywrench" adında bir albüm yaptılar. Turner'ın ayrıca Superelectro adlı bir plak şirketi ve The Fall-Outs bir grubu da var. Kafaya hiç bir şeyi takmayan bir grup...
**** Superfuzz Bigmuff, LP (Sub Pop)

Nine Inch Nails: Trent Reznor'un tüm arızalarını hardcore electro dışavurum aracının adı Nine Inch Nails. 1989 yılında Island'dan yayınlanan debut "Pretty Hate Machine", Reznor'un içindeki nefreti elektronik şarkılarla anlatıyordu. **Ministry** ile Depeche Mode arasındaki kayıp bağlantıyı kurdu. 1992 çıkışlı Broken -ve remix versiyonu Fixed- daha da hırpalayıcıydı. Reznor kendisine inananları satmaz gibi..

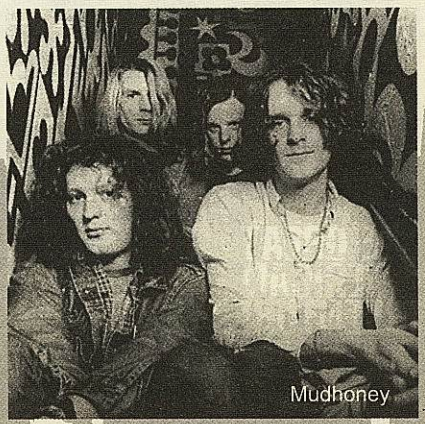
Mudhoney

Nirvana: 1988 yılında, Aberdeen, Washington'da kuruldu. Sub Pop'tan üç single ve debut albüm "Bleach" yayınlandı. İlk single *Love Buzz*, Sub Pop Singles Club'ın ilk yayınıydı. Albümün kapağında daha sonra **Soundgarden**'a geçen Jason Everman'ın adının yer almasına rağmen "Bleach"'te **Melvins** davulcusu Dale Crover çaldı. Sonrasında iki yıl süren Amerika konserleri başladı. Nirvana, 1991'de David Geffen Company ile anlaşma imzaladı. "Nevermind" albümüyle özellikle de MTV/grunge marşı haline gelen *Smells Like Teen Spirit* ile rock tarihinin gelmiş geçmiş en büyük ticari başarılarından birini kazandı. Kurt Cobain, keskin melodilerle beslenen çekingen duyarlığı, sahne -ya da gitar parçalama- performansı ile Amerika gençliğinin ruh halini tuhaf bir zamanlamayla yakaladı ve efsane oldu. "Nevermind" yok sattı.
**** Nevermind, LP (DGC)

Pavement: 1989'da, California, Stocton'da kuruldu. 1992'de bağımsız plak şirketi Big Cat ile anlaşmadan önce Draf City'den bir çok single çıkardılar. Vokalist Steve Malkmus ayrıca **Silver Jews** ile de çalıştı. Yaratıcılıkları sınırsız olan topluluk yoktan birşeyler çıkartma konusunda uzman. Davulcu Gary Young, 60'lardan kalma bir uyuşturucu müptelası ve grubun karakterinde ağır basıyor. Tam anlamıyla indie..
*** Slanted And Enchanted, LP (Big Cat)

Pearl Jam: Dinamik/melodik rock grubu,

grunge

1991'de Jeff Ament, Stone Gossard (**Green River**, **Mother Love Bone**, **Temple Of The Dog**) ve Mike McReady (**Temple Of The Dog**) 'lı kadrosuyla Epic ile anlaşma imzadı. Birçoklarınca, -Kurt Cobain dahil- hiç de yeni bir şey yapmamakla, ilerleme karşıtı ve Amerika'nın bir özeti olmakla suçlanan topluluğun, albüm satışları bu gibi

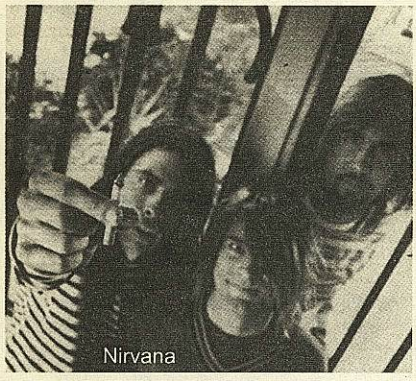
Nirvana

düşünenlerin pek kalabalık olmadığını gösterdi. Karizmatik önadam Eddie Vedder'ın vokalleri ve mükemmel grunge gitarlarla ayrıcalığı olan grup şarkılarında kişisel sorunlarını anlatıyor.
*** Ten, LP (Epic)

Pere Ubu: Avant-Garde garaj grubu 1975'te Cleveland, Ohio'da kuruldu. 1978 çıkışlı debut albüm "The Modern Dance" yeni dalganın, özellikle de New York'ta etkili olan art-rock hareketinin gelişmesinde önemli rol oynadı. Pere Ubu müziği sonraları, **Sonic Youth** türünden topluluklara ilham kaynağı oldu.
**** The Modern Dance, LP (Phonogram)

Pixies: Boston çıkışlı dörtlü 1986'da kuruldu. Debut albüm, Steve Albini'nin prodüktörlüğünde yayınlandı. Black Francis'in azgın ve manasız gevelemeleri, biraz boş da olsa derin psikozlu, gürültülü Pixies sound'unu yarattı ve zamanın söyleyecek pek sözü olmayan gençliği tarafından çok ilgi gördü.
**** Surfa Rosa, LP (4AD)

Poison Idea: Hırçın hardcore grubu 1990'da Portland'da kuruldu.
* Pajama Party, LP (Vinyl Solution)

Pond: Melodik, psychedelic makyajlı

üçlü, 1991 yılında Portland'daki hareketli günlerde kuruldu. Kısa süre sonra da, onları yeni Nirvana diye lanse etmeye yeltenen Sub Pop'la anlaştılar. Aslında içinde pek ruh olmayan bir Pearl Jam müziği yaptılar.
*** Young Splendor, 7 inç (T/K)

Pussy Galore: Korkunç gürültülü Lo-Fi hardcore grubu, New York'ta, 1985 yılında kuruldu. The Fall ile **Sonic Youth** arasında bir yerlerde müzik yaptılar ve 5 yıl terör estirdikten sonra 1990'da

Pereubu

dağıldılar. Gitarcı Jon Spencer (eski Honeymoon Killers), Jon Spencer Blues Explotion'ı, Julia Cafritz, Kim Gordon (**Sonic Youth**) ile Action Swinger ve Free Kitten'ı kurdu, ilk dönem grupta takılan gitarcı/vokalist Neil Hagerty daha sonra Royal Trux'a geçti.
*** Corpse Love: The First Year, LP (Hut)

Ramones: Yeni dalga/punk grubu 1974'de New York'ta kuruldu. Hiç kimse üç akoru onlardan daha iyi kullanamadı. 1977'de Londra'da ünlü Marquee Club konserleri, Britanya'da punk'ın alıp yürümesine sebep oldu. 1980 çalışmaları "End Of The Century"'de Phil Spector ile işbirliği yaptılar. Solist Joey Ramone New York müzik aleminin efsanelerinden biri oldu.
**** Ramones, LP (Sire)
The Replacements: 80'li yıllarda R.E.M. ve **Husker Dü** ile birlikte Amerikan rock müziği adına büyük yenilikler yapan The Replacements, kendilerine yönelttikleri yıkıcılıkları yüzünden pek konuşulmayan bir grub olarak kayboldu gitti. 1981 tarihli debut albümleri "Sorry Ma, Forgot To Take Out The Trash"'de (Twin/Tone) yer

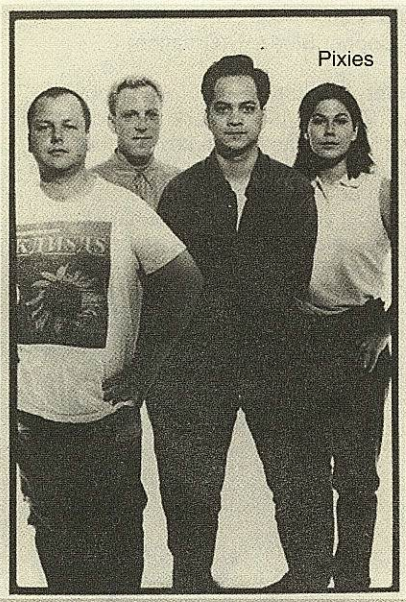
Pixies

alan Paul Westerberg'in şarkıları, bunalımlı Amerikan gençliğinin, uyuşukluk ve suçluluk duyguları ile dolu yapısını anlatıyordu. 1985 yılında Sire ile anlaştılar ve umurlarında olmamasına rağmen liste başarılarını yakaladılar. Son

Pussy Galore

albüm "All Fall Down" rock'n'roll rüyalarına parlak bir elvedaydı. Paul Westerberg daha sonra Cameron Crowe'un grunge filmi *Singles*'ın müziklerini yaptı ve solo kariyerine başladı.
**** All Shook Down, LP (Sire)

Screaming Trees: Güçlü, psychedelic rock grubu, 1985'te Ellenburg, Washington'da kuruldu. 1989'da Epic ile anlaşmadan önce, Velvetone, SST ve Sub Pop'la çalıştılar. Beat Happening ile ortak bir single yaptılar. Vokalist Mark Lanegan fazlasıyla içe dönük bir solo albüm yaptı. 1990 tarihli debut Epic albümleri "Uncle Anesthesia"'nın prodüktürlüğünü **Soundgarden**'dan Chris Cornell üstlendi. Takip eden 1992 albümünün yapımcısı ise Gumball'dan Don Fleming'di. Eski Skin Yard davulcusu Barrett Martin 1991'de gruba katıldı.
** Screaming Trees, LP (SST)

Seaweed: Washington'lu punk-metal grubu 1990'da kuruldu.
* Weak, LP (Sub Pop)

Sebadoh: Lou Barlow, Dinosaur Jr.'dan ayrılıp, odasındasında bas gitar çalmaya ve demolar kaydetmeye başladığında yıl, 1989'du. Jason Loewenstein ile Barlow birlikteliği '90'ların başlarında en iyi dönemindeydi, Sebadoh, Lo-Fi ortamın daha içindeydi ve daha bir indie-rock yaptı. Gürültülü gitar ve bağıran şarkıcıdan çok kalemi yumuşakça

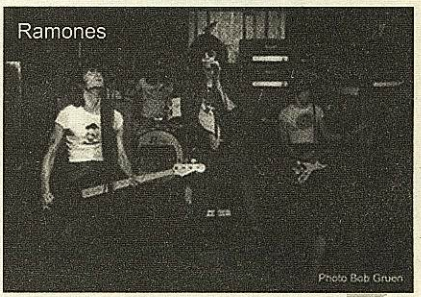

oynatıp yazılmış şarkılar ve sakin bir vokal.
**** Bakesale, LP (Sub Pop)

Smasing Pumpkins: Chicago'lu dörtlü 1989'da kuruldu. 70'lerin rock'ından etkilenen grubun vokalisti Billy Corgan gençliğini **Black Sabbath** dinleyerek ve Sacred Heart'ın imlerini düşünerek geçirdi. Limited Potential ve Sub Pop'tan single'lar çıkarttıktan sonra Amerika'da Caroline ve İngiltere'de Hut ile anlaştılar.
** Gish, LP (Hut)

Sonic Youth: Deneysel art-rock/grunge/gitar terörist dörtlüsü, 1981'de New York'ta kuruldu. Çağdaşları arasında Swans, Dinosaur Jr., Big Black yer alır. Başladıklarında müzikleri hiçbir

şeye benzemiyordu. 10 yıl sonra dünya onları yakaladı. Daha önce vokalist/gitarist Thurston Moore, Thick Pidgeon, basçı/vokalist Kim Gordon, Psyche ve gitarist Lee Renaldo ise Flutes ile birlikteydi. Daha sonra bu üçlü Glenn Branca (Ascension, Theoretical Girls, Static) ile birleşip Glenn Branca Orchestra ile "Symphony No.9"ı kaydetti. Sonic Youth adını alana kadar çeşitli isimlerle çalıştılar - Male Bonding, Red Milk, Arcadians-. Orjinal davulcu Richard Edson'un (eski Konk) yerine Bob Bert (Action Swingers) ve Steve Shelley (Die Kreuzen) gruba katıldı (1986). kendi adlarını verdikleri ilk çalışmalarını Glenn Branca'nın Natural şirketinden çıkardılar. Daha sonra SST, Sub Pop ve First Blast ile çalıştılar. 1990'da Geffen ile anlaştılar.

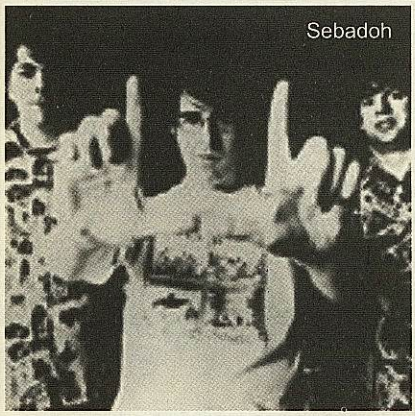
Sebadoh

"Death Valley '69"da Lydia Lunch, "Ciccone Youth"da Firehouse'tan Mike Watt ile işbirliği yaptılar (1986). 1992'de Gordon, Free Kitten projesinde Julia Cafritz (Pussy Galore, Action Swingers) ile biraraya geldi. Thurston Moore, Velvet Monkeys'in yanı sıra Dim Stars'da, Steve Shelley, Richard Hell ve Don Fleming (B.A.L.L., Gumball, Half-Japaniese) ile çalıştı.
*** Bad Moon Rising, LP (Blast First)

Soundgarden: Grunge'ın mucitleri. Yoğun bir şekilde **Black Sabbath**'tan etkilenen grup 1984'te kuruldu. Bir majör plak şirketiyle anlaşan ilk Sub Pop grubu oldular (1989, A&M). Eski basçıları Jason Everman birara **Nirvana** ve daha sonra da Old ile birlikte çalıştı.
1990'da vokalist Chris Cornell ve davulcu Matt Cameron, aşırı dozdan dünya değiştiren **Mother Love Bone** vokalisti Andrew Wood'un anısına, Steve Gossard ve Jeff Ament (**Pearl Jam**) ile birlikte **Temple Of The Dog** projesinde yer aldı.
4. albümleri "Badmotorfinger", Kim Thayil'in heavy gitar riffleri ile Cornell'ın Robert Plant çağrışımlı inlemelerinin iyi bir karışımı.

Soundgarden

Sonic Youth

*** "Ultramega OK" LP (SST)
Soul Asylum: Aykırı/sapkın heavy gitar dörtlüsü, 81'de Loud Fast Rules adıyla Minneapolis'te kuruldu. 1983'te Soul Asylum adını aldı. **Husker Dü** ile Volcano Suns'ın çağdaşları. Indie statüsünde çeşitli klasik orta-Amerikan kolej rock tarzı albümler yayınladılar ve 1991'de Columbia ile anlaştılar. Ve anında yollarını şaşırdılar.
*** Made To Be Broken, LP (Twin/Tone).

The Stooges: "...Sen ve ben için bir başka yıl daha, yapacak hiçbir şeyin olmadığı birbaşka yıl daha." The Stooges'ın debut albümü "1969"'da, 90'ların Amerikan gençliğinin apatisini ve cansıkan birbirine benzerliğini bu sözlerle dışavuruyordu Iggy Pop.
The Stooges müzikal olarak, punk'ın grunge bağlamında yeniden gündeme getirilen özelliklerini de kullandı. Kendi kendilerini yok etme, yakıp yıkma konusundaki eşsiz yetenekleri Stooges'ın kariyerini çökme noktasına getirdi.
Iggy her ne kadar solo kariyerini sürdürdüyse de bütünüyle öne çıkamadı.
**** The Stooges, LP (Elektra)

Sugar: Husker Dü'den Bob Mould'un 1991'de kurduğu New York'lu melankolik rock grubu. İki oldukça marazi ve genel olarak akustik solo albümünden sonra Sugar, Mould için Hüsker Dü'nün son dönemlerinin oldukça çok tutulan melodik stiline bir dönüşü temsil etti.
Bob Mould ayrıca, 1988'de kurduğu ve sadece yedi-inch üzerine çalışan firması Sol'u işletiyor.
*** Copper Blue LP, (Creation)

Superchunk: Kuzey Caroline'lı power pop dörtlüsü, 1989'da eski Wwax gitaristi Mac McLachlan tarafından kuruldu. Mac McLachlan ayrıca, basçı Laura Ballance ile Merge plak şirketini işletiyordu.
Tazeliğin ve optimizmin sound'u - karışık pop külçeleri. Mac ayrıca, Seam için davul çaldı.
** Tossing Seeds, LP (City Slang)

Stooges / Iggy Pop

Tad: Seattle'lı hardcore grunge grubu 1987'de kuruldu. Gitarist Kurt Danielson, Mudhoney'den Dan Peters ile birlikte Bundle Of Hiss'teydi. 1989'da **Pussy Galore** ile Sub Pop Singles Club için **Black Flag**'in *Damaged Parts I & II* 'sunu yorumladılar.
Grunge'ın ozaliti, gürültülü, ironik ve ağır.
** "Eight Way Santa" LP (Sub Pop)

Temple Of The Dog: 1990'da aşırı dozda uyuşturucudan ölen **Mother Love Bone** vokalisti Andrew Wood'un anısına 1991'de oluşan proje. Bu projede, **Soundgarden**'dan Chris Cornell ve Matt Cameron, **Pearl Jam**'den Stone Gossard, Jeff Ament ve Mike McCready yer aldı.
** Temple Of The Dog, LP (A&M)

Throwing Muses: 1986 yılında Boston'da kurulan şiddet yüklü dörtlü, sonrasında ise üçlü. İlk albümleriyle birlikte iyi eleştiriler aldılar. Bu albüm, kendi saçlarını kökünden yoluyormuşçasına şiddetli gitar çalan Hersh'in çılgın psikolojisini içeriyordu. Bu şiddetin kaynağı, Hersh'in çelişkilerinden ötürü çektiği sert acılardır; çok kutuplu bir kişilik bozukluğunun acısı, bir anlamda sakatlık yani. Bu kişilik zafiyeti, daha

Superchunk

sonra dizginlendi, bununla birlikte 1992'de yayınlanan "Red Heaven" olumlu eleştiriler aldı ki kurucu üye Tanya Donnely bu albümden bir yıl kadar önce eski Muses basçısı Fred Abong ile **Belly**'yi kurmak için gruptan ayrılmıştı.
*** The Real Ramona, LP (4AD)

Tool: Ağır, grunge-metal grubu 1990'da Los Angeles'ta kuruldu.
** Opiate, EP (RCA)

The Velvet Underground: Belki de tüm zamanların en büyük ilham kaynağı olan rock grubu. 60'ların New York'unu yaşayan, Warhol'un sevgilileri. Çok fazla satmamış olabilirler ama plaklarından herhangi birini dinleyip de kendi grubunu kurmaya heveslenmemiş hemen hiç kimse yok denebilir. Dinlemeye değer hemen herkes üzerinde etkileri vardır!. Ve işte bu yüzden hep varlar.
**** The Velvet Underground & Nico, LP (MGM)

Neil Young: Yaşayan grunge... Onu dinleyerek büyüyenlerin çok azı ayakkabıcı oldu.
**** After The Goldrush, LP (Reprise)

TEK KİŞİLİK SAVAŞ

Robert Abernathy

Çeviren: Ekin Aksu

Geçenlerde bir gazeteci çocuğu köşeye sıkıştırdım ve çocuk bana haberlere tam iki yelkovan dönüşü fark atan kahin işi pembe kağıtlar gösterdi. Cebimden biraz bozukluk çıkarmaya çalışır gibi görünerek "Evlat," dedim. "sence de şehir bazen konuşabilmeli mi? Hergün olan biten iyi şeyler, kötü şeyler, komiklikler, gariplikler- ne dersin kent ne derdi bunlara eğer konuşabilseydi?

- Şehrin Sesi, O. Henry (1908)

Dikkatlice bodrum katından çıktı ve arkasındaki kapıyı kilitledi. Gergin sinirleri onu hemen kaçıp gitmeye itiyordu. Bodrum sahanlığından başlayan merdivenden yukarı doğru koşmaya başladı. Aşınmış bir basamağa takıldı ve sallanarak, nefes alarak, panik olmamaya çalışarak kendini zar zor toparladı.Sakin ol. Daha çok zaman var.

Kapıya geri döndü ve koca asma kilidin kilitli olup olmadığını bir kere daha kontrol etti. Anahtarı cebine attı, sonra da yüzünü buruşturarak geri çıkardı, cebi yerine kanalizasyon mazgalına attı. Anahtar bir ızgara demirine çarptı ve sekerek yana, betonun üstüne düştü.

Akrep üstüne basmış bir adam gibi telaşla anahtarı ızgaraya doğru tekmeledi. Anahtar tıngırdayarak ızgaranın içine doğru kaydı ve gözden kayboldu.

Tekrar sakinleşti. Ardına bakmadan basamakları çıkıp binanın boş kapısı önünde duraksadı. Boyalı camlı yüksek pencerelerin kör gözlerinin dibinde uzanan dar geçitte her zamanki pislik dışında hiç bir şey yoktu, kimsecikler izlemiyordu. Pis kağıtların arasında bir çöp kutusu tepetaklak duruyordu. Onun karşısındaki tuğla duvarın hemen yanında her kim içip bıraktıysa anlamsız bir özenle yere diktiği bir viski şişesi duruyordu. Ruhuna uzun süredir sızıp onu neredeyse mahveden bu iğrençliğe şimdi, ironik bir ilgisizlikle; gelip geçici ve anlamsız şeyler olarak baktı.

Bulutsuz öğleden sonrası bir örtü gibi şehrin üstüne serilmişti. Yakındaki kirli, bodur yapıların tepesinde pencereleri parıldayan devasa binalar yükseliyordu. Hepsinin üzerinde de duman kümeleri, boğucu bir tembellik içinde süzülüyordu. Sokaklarda otomobiller, egsoz ve ısınmış asfalt kokusu saçarak geçmekteydi. Dar sokak kokuyordu, şehir kokuyordu, hatta nehir bile kokuyordu.

Kafası arkaya atılı, gözleri yansıyan güneş ışınları karşısında kısık, anılarla dolu havayı içine çekti.

Geçmişteki bir çok yazın leş kokusu... *Kalk, gaz kokusu alıyorum. Hayır, nehir tarafından gelen rüzgarın getirdiği koku bu. Rafineriler orada. İyi de, bebeği öksürtüyor. Bir şey yapamaz mıyız?*

Hiç bitmeyen öksürük ve gümbürtü, şehrin sesi... *Allahın belası kamyonlar, bütün gece yoldalar. Uyuyamıyorum şunların yüzünden. Eğer azıcık uyuyabilseydim...*

Hırıltılı sesler, alaylar, hırsızlıklar, çelik ve beton bir ormanın içinde hapsolmuş hayatın vahşiliği... *Vur şuna, bu mahalleden kovala. Bir daha vur. Pis zenci, kıro...*

Yollarda miller boyu taban tepmekten, kaldırımın eskimiş ayakkabı delikleri arasından ayaklarını yakması... *Çok geç kaldın, iş kalmadı. Hadi yürü. Hayır dedim. Hayır. Hayır.*

Nefret, sürekli artıyor.

Duvara tükürdü. Yarı duyulur bir sesle, "Bunu sen istedin. Olduğu zaman - belki olan olduğu zaman benim yaptığımı anlayacaksın, bunu sana ben yaptım!"

Tam o anda şehrin onu duyduğunu ve korkusundan büzüldüğünü düşündü; millerce bakır ve çelikten sinirleri boyunca, en bulutlu gökdelenin tepesinden yaşayan kayaların içine kazılı bağırsaklarına kadar, yamaçlardaki zengin evlerinden pis ve eski fakir mahallelerine ve çamurlu rıhtımlara kadar bir titremenin geçtiğini...

Daha, çok zaman var. Üç saat kadar... Zamanı geldiğinde o çok uzaklardan izliyor olacaktı. İncil'den bir ayet bölük pörçük geldi aklına : *Onun alevlerinin dumanını uzaklardan izleyecekler ve yangının dumanı yükselecek, sonsuza kadar.*

Kör gibi, kaldırımdaki insanlara sürtünerek dar sokağın başından çıktı. Bir ayak diğerinin önüne... Her adım onu kapalı ve kilitli odadan, bodrum odasından, uzağa götürüyordu.

Bir ayak diğerinin önüne - onca zaman bu sokaklardan yorgun, umutsuz ve nefret dolu geçmişti. Ama şimdi her attığı adımda şehir sanki ayakları altında sallanıyor, gökdelenler yıkılacakmış gibi sallanıyor ve kent korkuyordu.

Kör yayalar, yürüyen ölüler, hiç bir şey hissetmiyorlardı. Bir zamanların ezik ve küçük adamının gökdelenlerden daha uzadığını, öcalacı bir dev haline geldiğini görmüyorlardı.

Bir fren çığlık attı. Sarsılmış bir şekilde kendini geriye attı. Kaldırımdan yola adım atarken ışığın yeşil olduğuna yemin edebilirdi.

Motorlar öfkeyle kükredi, iri tekerlekler bozuk kaldırımın yanından yolu döverek geçti. Sokak aniden geniş ve tehlikeli bir hal almıştı. Trafik ışığının bulanık kırmızısına bakarak geriye çekildi ve titreyen ellerini durdurmak için bir sigara aranarak köşedeki dükkanın önünde durdu.

Ölebilirdi. *Şimdi olmaz,* diye düşündü, *hele aptal bir kaza yüzünden hiç değil!* Ya da ölmekten beter olabilirdi. Çok uzakta olmayan kilitli kapının ardında bir element, yavaşlatılamaz bir hızla bir başka elemente dönüşür ve zaman tükenirken, yaralanmış ve çaresiz bir şekilde ama bilinci yerinde hastaneye götürülüyor olma düşüncesi aklından geçti.

Şiddetle çakmağını çaktı; ama çakmak inatla yanmayı reddetti. Bir küfür bastı; sonra donup kaldı. Kulağına, zaten gerilmiş olan sinirlerini iğneleyen, çekilip koparılmış bir telin iğrenç tıngırtısı gelmişti.

Telaşla sağa sola bakındı. Sonra, trafik bir an, gürültüsünü kestiğinde, yukarıdan açıkça seçilir rahatsız edici bir gıcırtı duyuldu. Kısık gözlerle yukarı baktı; çakmağı ve yakılmamış sigarasını yere düşürerek öbür tarafa sıçradı. Kalbi göğüs kafesini acıtacak hızda çarpıyordu.

Tam durduğu yerin tepesindeki ağır reklam panosunu tutan tellerden biri kopmuş, panonun tüm ağırlığı diğer tele binmişti. Pano kaldırımın tepesinde tehlikeli bir biçimde sallanıyordu. Tel neredeyse kopacaktı..

Yüzünden akan terin farkına varmaksızın hayretle panoya baktı. Pano yan yattı ama düşmedi. Fakat içinde, az önce durduğu yere dönse panonun oraya düşeceğine dair inanılmaz ve korkutucu bir inanç vardı.

Bu saçmalıktı. Bu saçmalığa gülmeye çalıştı ama boğazı kurumuştu. Geriye dikkatli bir adım attı ve dönüp hızla sokağın köşesinden uzaklaştı. Kaldırımın yola yakın tarafından yürüyor ve sık sık yukarı bakıyordu.

Yarım blok kadar ilerlemişti ki geldiği yoldan kilitli odaya doğru geri döndüğünü farketti buz keserek.

Durdu. Ama karşıya geçmeye çalıştığı sokağın köşesine geri dönemezdi. Yine içindeki panik başlangıcını durdurmak zorunda kalarak olduğu yerde sallandı.

Sokağın tam karşısında bir metro girişi vardı. Bu kadar şaşkın olmasaydı daha önceki geçişinde bunu fark edebilirdi.

Tabii ya - metro: güvenliğe on beş dakika. Sağa, sola - edindiği yeni bir tedbir alışkanlığıyla yukarıya baktı ve hızlıca sokağın karşısına geçti.

Yolun ortasında öyle bir irkildi ki neredeyse düşüyordu. Titreyerek yana döndü; adımları onu açık ve uyarısız bir metro havalandırma mazgalının tam ucuna getirmişti.

İrkilerek metro girişine döndü. Ve birdenbire metro tanıdık bir yer gibi değil, korkutucu bir yeraltı dünyasına giden üstü kapalı bir uçurum gibi göründü. Loşça ışıklandırılmış merdivenlere bakınca tek gördüğü buydu. Yüksek bir tren sesi ile birdenbire dumanlı, sıcak ve rutubetli bir hava kütlesi yukarı yükseldi.

Her yerde tehlike vardı, yukarıda ve aşağıda. Aşağıdan kükreyerek geçen trenin sesi; işkence edilen kurbanların karanlıkta bağırış sesiyle tiz notaların da araya karıştığı cehennemin zalim kahkahası gibiydi. Hayatı pahasına o merdivene ayak basmaz, basamazdı.

Çukurun kenarından çekildi ve düşünmeye çalıştı.

Başka ulaşım yolları da vardı. Otobüsler, taksiler... Ama kımıldamadı.

Caddede, akşamüstü trafiği olanca hızıyla nefes nefese tıslamaktaydı. Frenler bağırıyor, tekerlekler inliyor, kornalar yırtıcı sesleriyle uyarılar yapıyordu. Bir kaç sokak ötede, bir felakete ağlar gibi bir siren sesi yükselip dindi.

Aklına binbir ters giden iş, kötülük geldi. Ayağının altındaki kaldırımın güven verici hissinden vazgeçemezdi.

Daha çok zaman var, dedi kendi kendine. Tabii bilecekti; ne de olsa ayarları yapan da şalteri indiren de oydu. *Kafanı sağlam tut. Her zaman yeterince uzağa yürüyebilirsin.*

Aklına başka bir düşünce öyle geldi geçti; ondan önce işlerini yapıp bitirenlere yaptıkları gibi ona da hızlı bir kaçış ayarlayabilirlerdi. Ama zaten başından sonuna kadar *onlar* hakkında pek kafa patlatmamıştı. Her istediklerini yapmıştı, bir çocuk tekerlemesi kadar gürültülü ve anlamsız sloganlarını öğrenmişti, ama her zaman *onların* bir amaç için var olduklarını biliyordu; onu şehrin celladı yapmak için. Onların bunu yapma nedenleri kendisini hiç ilgilendirmiyordu, onun kendi sebepleri vardı zaten.

Kafanı toparla ve uzaklaş.

Kazalar. Böyle bir şehirde kazalar hep oluyordu. Kazalardan kaçınmalı ve onların aklını karıştırmasına izin vermemeliydi. Dikkat de çekmemeliydi - polis tarafından yakalanıp hapse atılmamalıydı. Paniklemediği sürece hala oldukça vakti vardı.

Ama sokağa artık gölgeler düşmeye başlamıştı ve karşı binaların tepesindeki büyük panonun üstündeki ışık, alacakaranlıktan önceki o gecikmiş zenginlikle derinleşiyordu.

Yürümeye başladı. Gözü adımlarında ve kararmaya başlayan havadaydı. Belki de dikkatli olduğundan; kötü hiç bir şey olmuyordu. Her sokakbaşı bir zaferdi; ya da zafere bir adım daha yakındı.

Işıklar yanmaya başlamıştı. Sokak lambaları karanlığı defediyordu ve akşam yaklaşırken renkli panolar, kaldırımlarda çoğalmaya başlayan insanlara göz kırpıyordu.

Işıklar, "*Yiyecek içecek burada ve burada müzik ve işte burada yorgunluk atmak için bir yer.*" Diyordu.

İnsanlar ışıklara inanarak güveler gibi onların altında toplanıyordu. İnanmak için yeterince yorgun ve çok hevesliydiler. Zor bir gün olmuştu ve onlara göre yarın da her zaman olduğu gibi bugün kadar zor olacaktı.

Aralarından geçip ilerleyen adam, durumun böyle olmadığını biliyordu. Buradaki çoğu insan için yarın olmayacaktı, en azından çoğu için - gerçi şehrin göbeğindeki kilitli odadan, yani Sıfır Noktası'ndan iki mil kadar uzaklaşmıştı, ama burada bile çoğu, zamanı geldiğinde olan biteni anlamayacaktı.

Onlardan nefret etmiyordu; hatta onlar için biraz üzülüyordu. Onlar da kendinin olduğu gibi hapsolmuşlardı. Ama o bu hapisten, acı yılların onda bıraktığı zehrin gücüyle nefret ediyordu, bu şehirden...

Bir başka sokağın köşesinde duraksadı ve neredeyse oracıkta ölüyordu.

Kentin göbeğinden bu kadar uzakta metro yerini tramvaya vermişti ve bir tanesi çelik tekerlekleri raylarda gümbürdeyerek önünden geçiyordu. Anteni, yukarıdaki kablolardaki bir ek yerine geldiğinde bir şeyler araya sıkıştı. Kablo gerildi ve yaz şimşeği gibi bir parıltıyla koptu. Kopan taraf tıslayan büyük bir yılan gibi mavi alevler saçarak ona doğru geldi.

Refleksleri kendinin bile inanamadığı bir sıçramayla onu kurtardı. Kendini elleri ve dizleri üstüne yere attı ve hiç durmaksızın ayağa kalkıp korkudan hiçbir şey düşünemeyerek fırlayıp koşmaya başladı.

Büyük bir irade gücüyle yavaşlayarak arkasına baktı. İnsanlar bir blok kadar ötede duran tramvayın çevresinde toplanmaya başladı - acaba bazıları onu mu arıyorlardı? - ve bir polis düdüğü öttü.

Düdük onda yeni bir panik dalgası yarattı. Allahtan boş olan sokakta - nereye doğru gitmesi gerektiğini düşünerek - koşmaya başladı ve ışıksız binaların çevrelediği karanlık bir sokağa daldı.

Neredeyse kapkaranlık olan sokakta koşarken bir altıncı his, belki de yedinci, onu uyardı ve birdenbire çelme takacak rakip oyuncuyu atlatan bir futbol oyuncusu gibi ileri doğru sıçradı. Sessizce yukarıdan düşen çatı süsü az gerisinde yere çarpıp paramparça oldu. Çatıda rahatsız olan güvercinler uykulu uykulu uçuştu.

Işıklandırılmış ama neredeyse bomboş bir caddeye fırladı. Bir saniye duraksadı, ama daha fazla tereddüt etmenin ölümcül olabileceğini düşündü, nerede olduğunu hatırlayarak sola kıvrıldı ve yine koşmaya başladı.

Buradaki kaldırım eskiydi, taşlardan yapılmıştı. Kaldırım garip bir şekilde, sanki onu düşürmek ister gibi bazı yerinde eğriliyor, bazı yerinde yükseliyordu. Ama ayağını sıkı basarak koşmaya devam etti. Hafif eğimli bir tepeyi tırmandı ve aşağı döndü. Yokuş, onu kesen bir caddeyle sonlanıyordu. Sokak ışıklandırması burada sona eriyordu ama ötede - geniş bir alan vaad eden karanlık ve ufak bir su parıltısı...

Neredeyse oradaydı, başaracaktı.

Yolun köşesinden aşırı hızla dönen dev bir yakıt tankeri kayıp yalpalarken çektiği römorku tutan kanca koptu. Çekici kaldırıma çıkıp oradaki lamba direğini yıkarak durabildi. Römork ise korkunç bir metal sürtünmesiyle yolu tümden kapayarak yana devrildi. Yol boyundaki bütün ışıklar söndü, ama yol alevlerin ateş püsküren kırmızı gözleriyle hemen aydınlandı. Kara dumanlar püskürten ateş, bir duvar gibi yükseldi.

Dengesiz ve hızlıca arkasına döndü. Tam düşecekken yanındaki duvara kolunu öyle bir çarptı ki neredeyse bileğini kıracaktı. Koştu. Artık avlandığına dair ufacık bir şüphesi bile kalmamıştı; sadece insanlar değil, insanlardan oluşan herhangi bir ordudan daha kuvvetli bir şey tarafından. Avlanan bir hayvan gibi, nerede olduğu bilinmeyen bir düşmanın aklını karıştırabilecek ani dönüşler yaparak kaçmaya başladı. Ona kurabileceği tuzakların bir sonu olmalıydı...

Tekrar nehire doğru giden bir caddeye yöneldi; nefes nefeseydi. Yakındı... Yakın... Nehir boyunca uzanan park yolunda ahşap bir barikat ve kenarlarında bulanıkça yanan uyarı lambaları vardı. Onun ötesinde de dipsiz, kapkaranlık bir kazı hendeği. Ama artık geri dönmeyi kafasından atmıştı. Kalan bütün gücüyle zıpladı ve yuvarlana yuvarlana tutunmaya çalışarak elinin altından haince kayan toprağın üzerine düştü - ama bu *topraktı!*

Toparlanıp dikildi ve ayağının altında - ne beton ne de asfalt - çim ve toprağı hissederek, yukarıdaki dallara bakarak birkaç adım attı.

Bitkin ve çöküktü. Bir elini kendini dengelemek için uzattı ve ağacın sert gövdesini hissetti. Minnettarlıkla ağaca dayandı ve ona sarıldı. Altında çimen, yapraklar, humus vardı ve böcekler kederli kederli dolaşıyorlardı.

Çok yakında, üstünden atladığı kazı çukurunun ötesinde, yanlış yere konulmuş gözler gibi dağınık evlerin ışıklı pencereleri ve sokak ışıkları hayal meyal görünüyordu. Nehrin ötesindeki gökdelenlerin ve yoldaki trafiğin devingen ışıkları gökteki yıldızadalar gibi

nehirde yansıyordu. Dünya ve cennet arasında kırmızı bir ışık yanıp sönüyordu; uçaklara uyarı ışığı, bir uyarı... Ama burada güvendeydi, şimdilik.

Park bir adaydı. Şehirdeydi, ama şehirden değildi, aynı dalgacıklarla parlayan, hafifçe kenarındaki taşlara dokunan nehrin kendisi gibi. Burada birkaç dakika dinlenebilir, bir çıkış yolu düşünebilirdi.

Saatin tam olarak kaç olduğunu bilmiyordu, ama geç olduğunu biliyordu. Yine de o kadar da geç değil. Hala vakit vardı... Güvenilir bir uzaklığa ulaşacak vakit... Kazalardan kaçarak - ama artık bunların kaza olduğuna inanmıyordu. Biliyordu. İçindeki korku gerçekti. Çevresindeki şehri görerek büzüldü. Bütün, devasa, yaşayan şehir...

Üç yüz yıldır şehir büyüyordu. Büyümek - yaşamın en baş unsuru. Birkaç vahşi hücreden tomurcuklanan kanser gibi, nehir ve denizin birleşmesiyle ikiye ayrılan, çoğalan, vadinin derinliklerine ve tepelerin yamaçlarına kadar dokungaçlarını uzatan, üstüne yerleştiği toprağı yedikçe yiyen şehir...

Büyüdükçe binlerce millik topraktan besin alıyor, bunun yüzünden toprak sağlığını kaybediyor. Ormanlar başak gibi biçiliyor ve onun bitmek tükenmek bilmeyen açlığını doyurmak için insan ve hayvan yetiştiriliyor. Rıhtımlarının uzun parmaklarını bütün kıtaların gemilerini çekmek için okyanusa uzatıyor.

Beslendikçe atıklarını denize boşaltıyor, zehrini havaya veriyor ve iğrençleştikçe güçleniyor.

Şehir yerüstü ve yeraltı kablolarından oluşan sinir sistemiyle, pompalardan oluşan dolaşım sistemiyle ve yeraltı depolarından oluşan boşaltım sistemini geliştirmişti. Vahşi, devasa ve omurgasız bir büyüyüşten, *istek, amaç* ve *bilinç* konularına hissedilir duyarlılıkla yaklaşan daha devasa bir yaratığa evrimleşti...

Bu bilinci hayal bile edemiyordu; esas amacını tahmin edemiyordu. Ama şehrin taşlarıyla yaralanan vücudunun acısını hissetti ve titreyerek şehrin ondan ne kadar nefret ettiğinin farkına vardı. Bütün insanlar gibi doğuştan gelen, kralvari ilgisizlikle küçük görülmekten de öte bir nefretti bu. Kent kurbanı olan haşaratlara artık ilgisiz kalamazdı. Üç yüz yıllık yaşamında ilk defa hayatı tehlikedeydi.

Ve intikam almak için adamın hayatına kast etmek istiyordu. Adam daha kaçamamıştı. Şehir çok güçlü ve kurnazdı. Onu kuşatmıştı, bekliyordu; onun burada kalamayacağını biliyordu. Adam nereye dönse ışıklar ona bakıyor, göz kırpıyordu.

Kafasında düşünceler yarışmaya başladı. Hala zaman vardı...

Teslim olmak için zaman, geriye dönmek için zaman... Kilitli odaya geri dönebilirdi; (ama anahtarı atmıştı ve kapıyı açmak için yardıma ihtiyacı olacaktı.) zamanında oraya varıp süreci durdurabilirdi; ne de olsa şehirde bunun nasıl yapılacağını bir tek o biliyordu. Bunu yapsa başka kaza olmayacağına emindi. Başına gelenlerin hepsi moralini bozmak, onu geri yollamak için hazırlanmıştı.

Birden neler olup bittiğini anlayarak oturduğu yerde dikleşti. Sonra çevresindeki ışıklara bakınmak için kafasını hafifçe yana çevirerek güldü - mutlu şekilde değil, çılgın ve zalimce.

"Ama beni öldürmeye cesaret edemezsin!" diye bağırdı. "Seni kurtarabilecek tek kişi benim. Beni geri dönmem için korkutmaya çalışabilirsin - ama beni öldüremezsin. Ben ölürsem son umudun da gider!"

Ağaca dayanarak dengesizce ayağa kalktı. Ama güçlendiğini hissetti. Nefretinin verdiği güçtü bu.

"Kolaysa durdur beni!" dedi dişlerini sıkarak. "Hadi dene!"

***

İleri doğru hızla yürümeye başladı. Artık yukarı ya da aşağı bakışlar atmıyordu. Yeşil ışığı beklemeden geniş bir caddeyi geçerken, aniden direksiyon kıran bir kamyonun çamurluğu onu ucundan kaçırınca vahşi bir kahkaha attı. Kamyonun ona çarpamayacağını biliyordu.

Bir tren yolu geçidinde makasın kapandığını görünce bir kahkaha daha patlatıp raylara fırladı ve gelmekte olan tren projektörünün kızgın bakışına doğru kıkırdayarak koştu. Eğer zamanında yolundan atlamasaydı trenin ona çarpamadan rayından çıkacağına emindi.

İlerde bir tabelanın üstünde TEHLİKE yazıyordu. Buna da güldü ve yoluna devam etti.

Bu şehir dışı yol inşaat ışıklarıyla aydınlatılmıştı ve yolda işçiler çalışıyordu. Acele bitmesi gereken bir iş mevcuttu herhalde, tabii ki bunun müthiş ironisini bir tek o görebiliyordu. Hiç bir zaman dikilemeyecek yeni bir binaya yer açmak için bir sıra çirkin, eski evi yıkıyorlardı. Kent merkezindeki Sıfır Noktası'nın bu kadar uzağında büyük yıkımdan kurtulacaklardı ama burada bile patlamalar ve yangından sonra sadece bir kaç konut ayakta kalabilirdi... Işıklara ve çalışan adamlara aldırış etmeden ilerlemeye devam etti. Adamın biri "Hey!" diye bağırınca tekrar koşmaya başladı.

Birden bir gümbürtü koptu. Yukarı baktığında, parçalanarak üstüne doğru gelen duvarı farkedip dona kaldı. İşkence edici bir yavaşlıkla düşüyor gibiydi ama kaçmak için zaman yoktu.

***

Bilinci hala yerindeydi ama hareket edemiyordu ve büyük bir acı içindeydi. Kemikleri kırılmamış gibi görünüyordu. Fakat bir ton taş bacaklarını hapsetmişti ve başka bir kütle, tam ağırlığını vermeden onu arkasındaki bir kirişe sıkıştıracak şekilde göğsüne düşmüştü.

Çevresinde karman çorman sesler, yüzler, ışıklar yüzmekteydi. Bir sürü el onu sıkıştıran tahta ve taş yığınını çaresizce ayıklamaya çalışıyordu.

"Aman Allah'ım, hiç dikkat etmedi - "

"Orda öyle durma. Bir kriko getir!"

"Dikkat et, eğer biraz kayarsa - "

Göz kamaştırıcı ışıkların arasında devasa bir elin parmakları tarafından zımbalanmış gibi duruyordu. Üstündeki taş kütlenin bir iki santim oynayıp belini kırması için o parmakların azıcık kımıldaması yeterdi.

Adamlar onu levyelerle kurtarmaya çalışınca bağırdı. Geri çekildiler.

"Bekleyin."

"Acil yardımı kim aradı?"

Bir siren yaklaştı ve durdu. Daha çok ışık. Başka bir siren yaklaşıyor. Sersemleşmiş bir halde üniformalara baktı, şehir için çalışan adamların armaları...

Nefes almaya çalışarak bağırdı, "Aptallar! Hepiniz birer piyonsunuz! Evet piyon!"

"Yazık. Adam delirmiş."

"Geri çekilin. Geri çekilin."

Yine bağırdı, "Biliyorum. Ne istediğini biliyorum ama - "

"Sakin ol, dostum, seni - "

"Söylemeyece - " Üstündeki taş yığını bir santim kadar oynadı ve sesi kopartılmış bir tel gibi kesildi. Gözleri yüzler ve ışıklardan öteye kaydı, inledi, "Hayır, tamam. Söyleyeceğim. Söyleyeceğim!"

"Sakin ol şimdi - "

"Aptallar!" diye bağırdı. Nefesi gide gele kısa, kesik cümlelerle onlara anlattı. Her şeyi; kilitli bodrum katında ne olduğunu, nasıl bulunacağını ve patlatmadan nasıl etkisiz hale getirileceğini.

Hala biraz vakit vardı.

Şaşkın bakışlarla dinlediler. "Tamam. Delirmiş olabilir ama... Böyle bir durumda riske giremeyiz. Adresi aldın mı? Her şeyi anladın mı?"

Yakınlarda bir yerde bir ses, telsizden gelen hızlı ve cızırtılı soruları cevapladı. Uzakta, şehrin tehdit altındaki kalbinde, sirenler teker teker ötmeye başladı ve hızla gecenin içine karıştı.

"Hadi. Hala burda yapmamız gereken bir iş var. Şu levyeyi - "

Ama bir cayırtı koptu. Kocaman duvar kütlesi aşağıya doğru kaymaya başladı. Bir santim, iki santim, üç - Çevredekiler tüm güçleriyle duvara destek olmaya çalıştı, ama çaresiz. Adam korkutucu son bir çığlık attı ve bir daha sesi çıkmadı.

Adamlar çaresizce birbirlerinin bembeyaz yüzlerine baktılar.

Şehir merhametsizdi.

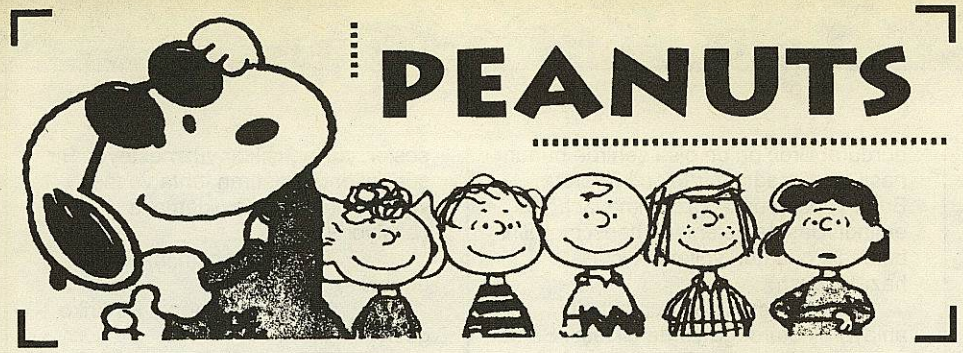

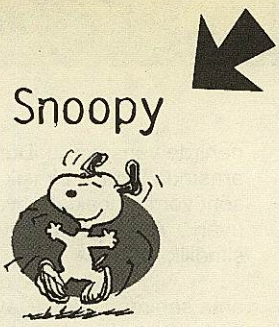

Hangi "süper kahraman"ın daha fazla özelliği olabilir bilemiyorum. Bir Jedi Şövalyesi'nin bile yetenekleri sınırlıdır Snoopy ile kıyas edildiğinde (Darth Vader'ın "Bir gezegeni yokedebilme yeteneği force'un yanında kayda bile alınamaz." sözünü hatırlayarak hayal edelim). Snoopy, aslında 4 Ekim 1950'de ilk defa çizildiğinde hiç bugünkü çılgın özelliklerini taşımıyordu, fakat Charles Schulz'un kesintisiz çalışmaları onu ilerleyen yıllarla Peanuts serisinin starı haline getirdi. Snoopy, Daisy Hill Köpek Çiftliği'nde 7 "beagle" cinsi kardeşi ile doğdu ve hemen aynı gün kendisine kadim bir dost arayan bir genç adam olan Charlie *"The Inner Meet Me"* Brown tarafından satın alındı... Ve çizgi romanda fantastik-lirizm tarihi başladı.

Snoopy her konuda bir virtüöz olmuştur; en azından kulübesinin üstünde yaptığı gündüz şekerlemelerinde gördüğü rüyalarında. C.Schulz; siyah ve beyaz, pamuk düşünme balonları ile konuşabilen, sade bir köpeğin çizerine, ona her türlü hayalini, uç fikrini aktarabilme serbestliğini sağladığını söylerdi. Bu hayalgücü sınırsızlığı anlayışı sonucu Snoopy, dizi boyunca bir sürü karaktere büründü. Birdenbire, ansızın, şipşak dönüştüğü tipler say say bitmemecesine çok. Kırmızı kulübesini bombardıman uçağına dönüştürüp bir I.Dünya Savaşı pilotu olabilir. Boynuna fularını takıp izci Beagle'a dönüştüğünde kampa giden Marcie ve Patty'e rehberlik edebilir, tabi harita diye elinde köpek maması broşürü taşıdığı için kaybolmaları sürpriz değildir. İskoç ekoseli süveteri ile klas golf sopası "birdie"yi eline geçirdiğinde The Golf Pro'dur ki henüz mağlubiyeti yoktur (henüz hiç resmi maça çıkmadığı için). Diğer tutkunu olduğu spor ise tenistir, Agassi ve Sampras bu sporu popülerleştirip evlerimize sokmadan evvel Snoopy hayali backhand-slashlar vuruyordu. Woodstock'a karşı da ezici bir üstünlüğü vardır, her ne kadar onunla maçları pek sonlanamasa da, çünkü Woodstock'ın kafasına mutlaka çarpan top onu şoka sokar, sahaya ilkyardım ekipleri girmek zorunda kalır (yani hemen beyaz önlüğünü giymiş Snoopy). C.Schulz, Amerika Kuzey-Güney Savaşı ile de ilgili göndermeler, bilgilendirmeler yapmayı severdi. Devrimci vatansever kuzeyli asker Snoopy, bu uğurda mavi ceketi ve çakaralmaz tüfeği ile zor koşullarda çok nöbetler tutmuştur. Nöbetinin zor koşulları sırasında zaman buldukça hayali olarak George Washington'un huzuruna kadar çıkarak, efsanevi kumandanına kendisi için çok önemli olan sorular sormuştur, "Bir buz hokeyi takımı kurmaya ne dersiniz?" ya da "Lütfen söyleyin, bana hiç sevgililer günü kartı geldi mi?" gibi. Peanuts çetesinin hukuki bir sorunu olduğunda başvurdukları tek bir adres vardır, dünyaca ünlü savunma avukatı Snoopy. Yuvarlak fötr şapkası, bond çantası, papyonu ve gözlerindeki kararlılık her türlü jüriyi kandırır, yani aslında genelde jüriler uyuya kalırlar. Charlie Brown'un henüz galibiyeti olmayan ama umudunu yitirmemiş baseball takımının da dış saha oyuncusudur dünyayı kurtaran köpek Snoopy, fakat kariyerinde henüz bir yakalayış yapmayı beceremediği, yani hızla gelen ağır bir baseball topunu patilerle nasıl durdurabilirsiniz ki? Kendince büyük bir yazardır da Snoopy, kulübesinin üstünde eski tip daktilosunda yazdığı sayısız öyküsü mevcuttur, o yazarlığa ilk adımı olan efsanevi ilk cümlesi nasıl unutulabilir ki: *"Karanlık ve fırtınalı bir geceydi..."*. Charlie Brown, Snoopy'ye yayınevinden gelen red mektuplarını evde bir odada dosyalamaktadır, artık odaya sığmaz, taşar olan bu mektupların içeriği genelde "Bize bir hikaye daha yollarsanız, üşenmeyip suratınızı yumruklamaya geleceğiz!" şeklindedir. Tabi ki bu Snoopy'nin yazma şevkini kıramaz. Ve evet, o unutulmaz, yıkılmaz karakter. Yuvarlak camlı güneş gözlükleri, bazen atın madalyonu, bazen mor ceketi ile tam bir disko-sallayıcısı, Joe Cool! Bir alter-ego, bir erişilmez, modern deyimle bir Tyler Durden. Bir isim bu kadar etkileyici olabilir mi? Charlie Brown'u en zorlayan karakter budur, öyle uzak ki onun ezik karakterinden. Köpeğinin bile gerisinde kalmaya mahkumdur Charlie Brown.

Bütün bu kişilik bölünmelerine rağmen doğasında macera, hınzırlık, madrabazlık, hiperaktiflik, inceleme güdüsü olan bir beagle'dir Snoopy hiç unutmadan. Yan komşunun kedisi ile büyük kavgalara biraz ayaklarını sürüyerek de olsa gözünü kırpmadan girdiğini söyleyebiliriz. Bıkmaksızın, tüm sinsiliğiyle yaklaşarak ele geçirmeye çalışıp durduğu, Linus'ın şu mavi, sıcacık, güvenli ötesi battaniyesi hayati mefkuresidir. Lucy'ye her fırsatımsıda şaklattığı emiş gücü yüksek öpücükler de alemdir, Lucy'yi delirtir, Lucy zaten genelde delirir. Sally için dönem ödevinin abisinin aptal köpeği tarafından mideye indirilmesi hiç de yeni birşey değildir. Charlie Brown, köpeği ile ilgili gelen "Şu köpeğine sahip ol!" şikayetlerine, köpeği tarafından reddedilmeye alıştığı kadar alışıktır. Snoopy bir köpek olduğu için hep övünmektedir, kendisini ve hemcinslerini diğer canlılardan üstün tutar. Linus, Sally ve Charlie Brown, Musa Peygamber'in okyanusu nasıl yarıp geçtiğini, ikiye bölünmüş denizin nasıl güvenli olduğuna inanabildiğini tartışırken, Snoopy aklından "Mutlaka önce kahraman köpeği geçmiştir." diye geçirir. Charlie Brown sürekli hayıflanır, "Neden benim de herkes gibi normal bir köpeğim yok!?" diye... Nasıl olabilir ki Charlie Brown, diyalektik diye birşey var.

**Beagle'ların genel özelliklerini bir kaynaktan bulup incelemenizi öneririm. Snoopy karakterini oturtmak için daha uygun bir hayvan düşünemiyorum doğrusu.*
**Lull Peanuts sorumlusu olarak, bu yazıyı önaraştırırken farkettim ki, Snoopy ile doğum tarihlerimiz aynı..Ağlamak istiyorum sayın göz gezdirmeciler.*
[Fati]

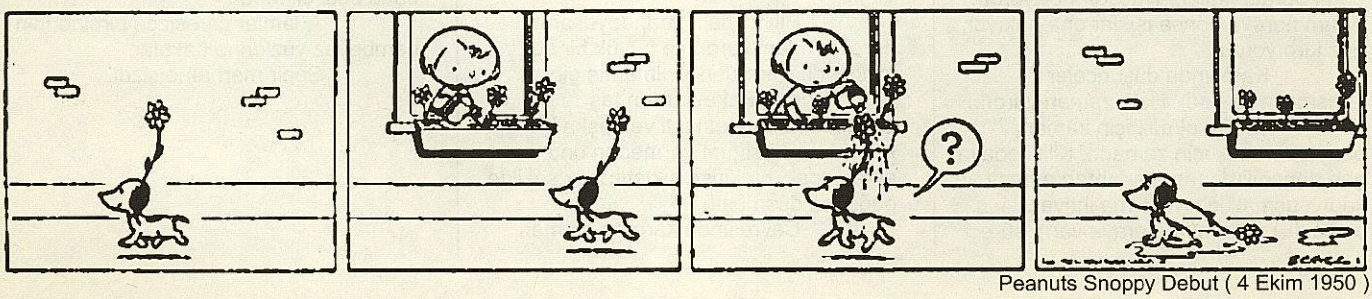

Peanuts Snoppy Debut (4 Ekim 1950)

dog days

Cassavates ile Kubrick arasında şekillenen bir ruhani izolasyon: "Cehennem Sıcağı"

Alkan Avcıoğlu

8. Gezici Avrupa Film Festivalinin en çok konuşulan filmlerinden biri olan, geçtiğimiz ay Bilgi Üniversitesi'nin aylık film gösterimlerinde de boy gösteren "Cehennem Sıcağı"(Hundstage), tartışmalara yol açmış belgesel sinema yönetmeni Ulrich Seidl'ın ilk kurmaca filmi. Venedik Film Festivalinden de eli boş dönmeyen film, gelişmiş toplumlarda depresif bir varoluş bulan iletişimsizlik ile atmosferini inşa ediyor. Bu atmosfer altı farklı öyküden oluşuyor. Çapraz kurguyla bağımsız öyküleri anlatan son dönem yönetmenleri oldukça revaçta zaten (Paul Thomas Anderson, Todd Solondz etc..). Bu bağımsız öykülerin birleşimi ile ortaya çıkan sonuç ise sıradan bir izleyici için oldukça rahatsız edici sayılabilir. Seyirciyi rahatsız etmekte zorlanmayan detaylarıyla Seidl'ın filmi 'acımasız' diye nitelendiriliyor. Peki uzaydan gelen yaratıkları konu alan filmlerden, 10 dakikada bir kan görebileceğimiz aksiyon filmlerinden, kolejli genç kızların sırayla öldürüldüğü gerilim filmlerinden rahatsız olmayan izleyici nasıl oluyor da Viyana'nın banliyösünde yaşayan bir avuç karakterin hayatını izlemekten rahatsız oluyordu? İşte bu rahatsızlığın estetiğine inmek için Seidl'ın filminin temel parçalarını ve kendi dünyasını analiz etmek gerekir.

Bu sene 50. yaşına giren Ulrich Seidl, "İyi Haberler"(1990), "Hayvan Sevgisi"(1995) ve Modeller (1998) gibi bol ödüllü belgesel filmler yönetti. Haftalık sinema dergisi "Eye"da belirtildiğine göre Werner Herzog, "Hayvan Sevgisi" için "Sinemada cehenneme hiç bu kadar doğrudan bakmamıştım" diyerek Seidl'a övgüler yağdırıyordu. Bir sonraki çalışması "Modeller" de bundan aşağı kalır değildi. Seidl'ın kamerası genç mankenleri takip ettikçe genel ile özel arasındaki bütün sınırlar siliniyordu. Tıpkı "Cehennem Sıcağı"ndaki gibi yönetmen sinema dilini bu amaçla kullanmayı gerçekten ustalıkla beceriyordu.

İngilizce ismi Dog Days olan Cehennem Sıcağı'ndaki öyküler Viyana'da yılın en sıcak hafta sonunda geçiyor. Zaten Dog Days yılın ağustos başındaki sıcakları simgeleyen bir terim. Bu sıcak dolayısıyla karakterlerimizi film boyunca sürekli terlerken, bunalırken görüyoruz. Filmin başlangıç jeneriği yazıları geçerken karşımıza çıkan tek planlık görüntüler Sidney Lumet'in 1975 tarihli filmi "Dog Day Afternoon"un açılış kurgusuna bir gönderme yapar vaziyette. Her türden insanın yarı çıplak bir halde güneşlenişine yer veren bu geniş açılı objektif planlarından hemen sonra filmimiz bir tuvalette kıskanç sevgili Mario'nun bir genci pataklamasıyla açılıyor. Filmdeki 6 öyküden biri Mario ile kızarkadaşının ilişkisine ait. Mario aşırı kıskanç, kolay sinirlenen, clubber/yarışçı tarzında bir genç. Kızarkadaşı Klaudia da egzotik bir

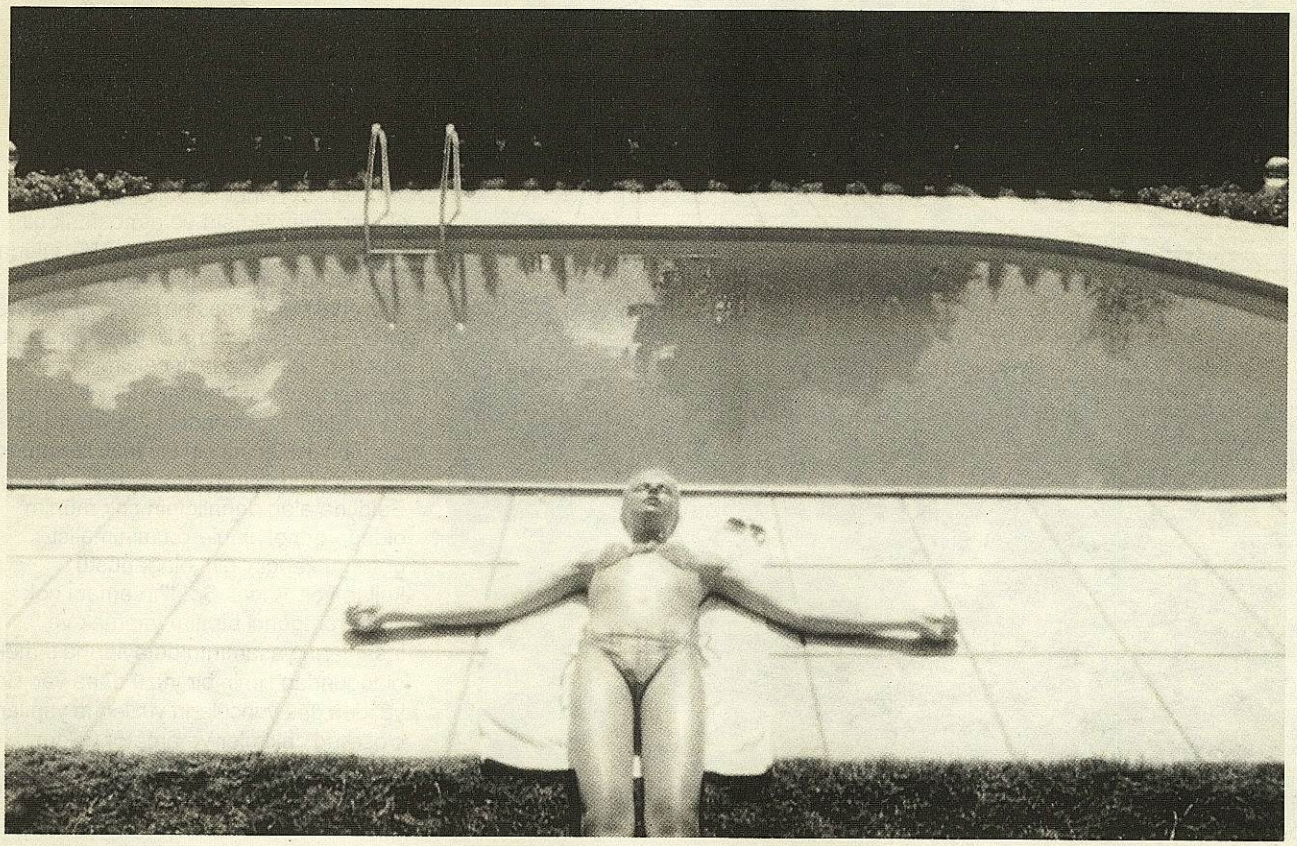

CEHENNEM SICAĞI - U.SEIDL

dansçı. Filmin başlarında Klaudia'yı seyreden erkeklere Mario'nun sataşmasını ve daha sonra aynı gece Klaudia'yı –tahminen her zamanki gibi- yolun ortasında "Ben fahişelerle birlikte olmam" diyerek arabadan dışarı atmasını izliyoruz. Karısı ölü olmasına rağmen 50. evlilik yıldönümlerini kutlamaya hazırlanan yaşlı ve şişman olan bir adam ve onun eviyle ilgilenen bir diğer yaşlı kadın; kızlarını kaybetmiş olan, boşanmalarına rağmen aynı evde yaşamaya inat ederek birbirlerini görmezlikten gelmeye çalışan bir çift; güvenlik sistemleri satışı yapan ve diğer karakterlerin evini dolaşan Hruby; zihinsel özürlü olan ve gününü otostop yapıp farklı arabalara binerek geçiren filmin en garip karakteri Anna; sevgilisinin eve başka bir erkek daha getirmesiyle aşağılanan bir kadın kısaca filmin diğer öykülerini oluşturan karakterler. Seidl, bu karakterleri kara mizah ile yoğurarak yaratmış. Zeka parıltısı detaylarla donatılmış bu karakterleri canlandıran oyuncular profesyonel oyuncular değil. Yönetmen Seidl bu malzemeleri banliyö kültürüne acımasız ve zeki eleştiriler getirmek için kullanmış fakat yabancı basında filmin sadece Viyana varoşlarına yapılan bu eleştirileri öne çıkarılmış. Oysa Seidl'ın yönetmenlik sanatı çerçevesinde değinilmesi gereken çok nokta var. Cehennem Sıcağı, Roy Andersson'ın 2001 tarihli filmi "2. Kattan Şarkılar" ile her açıdan akraba sayılabilir. İki filmde de Gelişmiş Batı toplumlarından bir avuç öykü sunuluyor, üstelik aynı ruh halinde kesişiyor bu filmler. Tüketim toplumunun kronikleştirdiği bireyselleşme ile iyice birbirinden izole edilen insanların yalnızlığı sessiz bir şekilde gözler önüne veriliyor bu filmlerde. Üstelik her iki film de sinematografik açıdan kusursuza yakın. Derin odaklı çekilmiş ıssız genel planlarda insanlar hep korkutucu bir yalnızlık ile başbaşa. Michel Houllebecq'in çok tartışılan kitabı Temel Parçacıklar'da anlatılan toplum portresi ve sosyolojik saptamalar bu sefer perdeye yansımış gibi. Houllebecq günümüz kuşağını Sanayi Devrimi jenerasyonu olarak nitelerken bireyselleşmenin getirdiği tatminsizliğin ve bunun sonucunda depresyonun bu jenerasyon bireylerinin artık bir parçası olduğunu vurguluyordu. Tek tük de olsa günümüzde bu noktaya parmak basan Avrupa filmleri karşımıza çıkmaya başladı. İletişimsizlik temasında buluşan bu filmler bir anti-ilüzyon akımına ait gibi. Amerikalı eleştirmenler bu yüzden Seidl'ı Todd Solondz'a çok yakın buluyor. İşlenen düşünce itibariyle Seidl'ın filmi, Haneke'yi andırsa da, toplumsal ve özel hayat arasındaki çizgiyi silip, karakterlerinin davranışlarını yalın ve normal bir absürdlükte vermesiyle de Ozon'u andırıyor. Tatminsizlik kısırdöngüsüne yakalanan refah toplumu bireylerinin özel yaşam alanına girip detayları izleyiciye sunmak Cehennem Sıcağının rahatsız edici baskınlığının nedeninin cevabı olabilir. Bu noktada karşımıza Albert Camus tarzında bir absürdizm çıkıyor. Yaşlı Mr. Walter'ın ölmüş olan karısının kıyafetlerini temizlikçisine giydirip ona striptiz yaptırtması, Mario ve Klauida'nın huzursuz eden dengesiz ilişkisi etc.. Hatta filmin en zeki anlarından birisi, artık boşanmış olan kadının ölmüş olan

kızlarının mezarına çiçek bırakmadan önce bir seks kulübündeki toplu seksten çıkışının gösterilmesi. Absürdlüğe ve kara mizaha inat, izleyicide hoş olmayan bir tat bırakan bu ayrıntılar ve olaylar örgüsü olabildiğince gerçek ve insancıl. Ancak bu gerçeğin farkına varmak için yukarıdaki konular üstüne biraz kafa yormakta fayda var. Yoksa filmin görünen yüzündeki groteskliğin ötesine geçmek mümkün olmaz. İlk bakışta iğrenç ve rahatsız edici bulunabilen Cehennem Sıcağı son derece kırılgan ve hassas bir film aslında. Zaten yönetmen Seidl bir röportajında film için kullanılan zalim sıfatına katılmadığını, filminin ılık ve insancıl olduğunu söylüyordu.

Cehennem Sıcağı insanı şok edebilir tamam ama Seidl'ın filmine sadece işlediği tema ile sınırlı olarak bakmayalım(Yönetmenlik sanatından ziyade sadece senaryoyu değerlendirmek Türkiye'de çok görülen bir hastalık ne de olsa). Bahsedilen temaların işlenişindeki başarı için yönetmenin tercihlerine göz atmalıyız. Filmin 2. Kattan Şarkılar ile çok benzeştiğini söylemiştik. Cehennem Sıcağı'nın farklılaştığı noktalara da değinmek gerekir. 2. Kattan Şarkılar insanların yalnızlığını, çaresizliğini verirken Cehennem Sıcağı'nın aksine oldukça gerçeküstü ve atmosferik bir duruş ile karşımıza çıkıyordu. İnsanların derinlerdeki yalnızlığını vurgulamak isteyen bir film olmasına rağmen, yüzlere yakın çekimlerden itina ile uzak duruşunu ve sürekli derin odaklı çekilmiş genel planları tercih ettiğini, hatta filmde kamera hareketinin hiç olmadığını belirtelim. İşte Cehennem Sıcağı'nın bir yüzü tamamen bu tercihten ibaret. Roy Andersson gibi Seidl da alan derinliğinin çok mühim olduğu genel planlarda minimalist görüntü zenginliğini olağanüstü kullanıyor. Ancak Seidl'ın amacı çok daha röntgenci bir film yapmak ve insanların yaşamının detaylarına inmek olduğundan filmin bir yüzü daha var. Bu yüzden de oyuncuların yüzlerine yapılan close-up çekimler ve amatör çekim havasındaki omuz kamerası kullanımı dikkat çekiyor. Sinema dilinin doğru

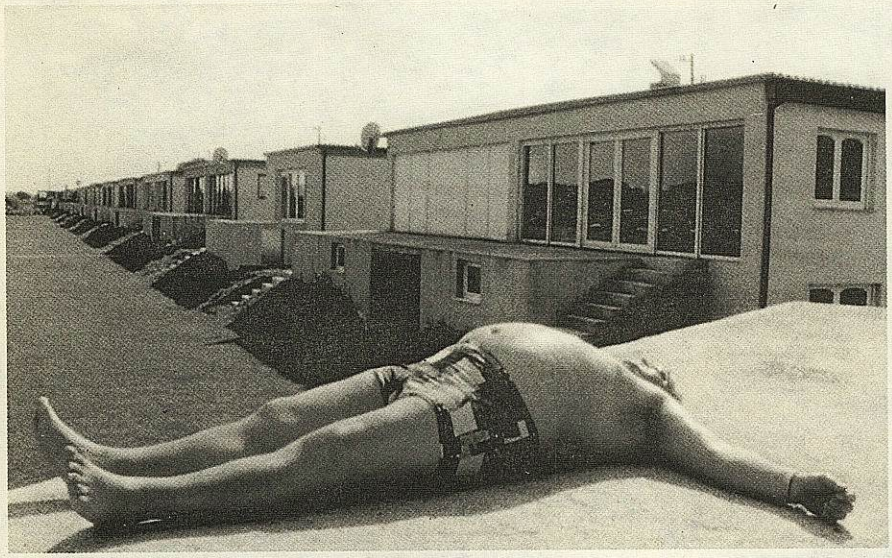

Seidl da alan derinliğinin çok mühim olduğu genel planlarda minimalist görüntü zenginliğini olağanüstü kullanıyor

CEHENNEM SICAĞI - U.SEIDL

kullanışı filmin rahatsız edici olmayı başarması için çok önemlidir. Seidl filminin bu yüzünü Big Brother programının arthouse versiyonu gibi tasarladığı için karakterlerin gerçek gözükmesi önemli bir unsur. Örneğin orta yaşlarda bir öğretmen olan kadını evde giyinirken, tuvaletini yaparken, yemek hazırlarken, hatta erkek arkadaşı geleceği için hazırlık yaparken, süslenirken gösteriyor. Big Brother izlermiş gibi karakterlerin her türlü halini bize sunan Seidl filmini bu tercihlerle gerçekçi kılmakta zorlanmıyor. Filmlerini canlandırma gözükmekten uzak tutmaya çalışan yönetmen bu sefer de Bresson ekolüyle bütünleşiyor. Bresson'un minimal sinemasında da amaç filmin hep gerçek gözükmesi ve bu yüzden filme son derece az müdahele yapılmasıdır. Bresson bu yüzden oyunculardan ziyade normal insanlarla çalışır. Seidl'ın çıkış düşüncesi de bir ölçüde uyuşuyor. Bu yüzden amatör oyuncularla çalışıyor. Olayların yaşanmasını istiyor. Seidl bu konuda kilit noktanın "sahneyi hazırlamak" değil "sahneyi gerçekten yaşatmak" olduğunu belirtiyor. Belirttiğine göre doğru oyuncuları bulmakta çok zorlanıyormuş çünkü yetenekten ziyade oyuncunun o karakterde kendi hayatını bulabilmesine bakıyor. Cehennem Sıcağı'nın bir kurmaca filmden ziyade gizli kamera ile çekilmiş duygusu vermesi ve hatta bu yüzden rahatsızlık hissi yaratmasının altında bu nedenler yatıyor. Seidl'ın senaryosunda fazla diyalog da olmuyor. Zaten yönetmen etkilendiği en önemli isim olarak John Cassavates'i gösteriyor. Yönetmen ayrıca sahne için mekan seçiminin oyuncuları seçmek kadar önemli olduğunu söylüyor. Hatta mekanların filmlerini yönlendirdiğini belirtiyor. Boşanmış çiftin yaşadığı yer olarak seçtikleri evin önünde salıncaklar olduğunu ilk başlarda farketmemiş. Filmin çekimleri esnasında farkettiğinde aklına bu öyküyü onlar salıncakta iken bitirmek fikri gelmiş. Başlangıçta senaryoda farklıymış. Filmin mekan tasarımları Kubrick'in sterilize görüntülerine çok fazla şey borçlu. Keskin geometrik uyumu ile beyaz villaları, süpermarketleri, otoparkları ile modernist çizgideki şehir Kubrick filmlerindeki dekorasyonlar gibi dünyadışı duruyor. Karakterlerin absürdlüğü mekanların bu tuhaf duyguyu vermesinde de etkin oluyor. Andre Bazin bir yazısında "Eşyayı benim algımı saran alışkanlık ve önyargılardan, bütün manevi kirlerden sıyıran merceğin duygusuzluğudur" diye belirtiyordu. Süpermarket, otopark gibi nesneler izleyiciye çok tanıdık imgeler olsa da herşey dünyadışı gibi duruyor. Ütopik bir refah toplumunun çaresiz bireyleri yönetmenin akıldan çıkmayan genel planlarıyla birleşince bir Aldous Huxley romanından fırlamış gibi duruyor. Ancak bu Huxley-vari ütopyada Cehennem Sıcağı'nın ilgi alanına girenler işin yabancılaşma, depresyon, iletişim kopukluğu ve bireyselleşme tarafı.

Yönetmenin bu demeci de Todd Solondz'un itirafları gibi ama Seidl filmlerinin komik bir yanı olduğunu da kabul ediyor. Mr. Walter'ın aldığı bütün konserveleri bir terazide tartıp eksik çıkan paketi saplantılı bir şekilde geri götürmesi, ya da hemen filmin başında kavga eden komşularını duymamak için çim biçme makinesini açık bırakışı, silah zoruyla söyletilen "La Cucaracha" şarkısı, ve Anna karakterinin ara vermeden sorduğu popüler kültür soruları(en çok tercih edilen 10 süpermarket, en seksi 5 tv spikeri..) sağlam birer kara mizah örneği olarak akılda kalacak. Hatta Theodarakis'in sürekli bir tenis topunu yere vuruyor oluşu bile. Filmin sonunda Türk izleyiciler için ufak ve garip bir sürpriz olduğunu da ekleyeyim. Cehennem Sıcağı hakkında bu kadar cümleden sonra yazıyı yönetmenin filmlere mutluluk koymak hakkında sorulan bir soruya verdiği cevap ile bitirmek isabetli olabilir: " Mutluluk hakkında söylenebilecek ne var ki? Yaşam mutluluk hakkında değildir. Yaşam mutluluğu aramak ve bulamayınca ilüzyonu anlamakla ilgilidir."

focus:

İzleyiciyi Rahatsız Eden Filmler:

Seventh Continent - Michael Haneke(1989)
Gummo – Harmony Korine (1997)
I Stand Alone - Gaspar Noe (1998)
I Spit on Your Grave – Meir Zarchi (1978)
Irreversible - Gaspar Noe (2002)
Repulsion – Roman Polanski (1965)
Happiness – Todd Solondz (1998)
Possession – Andrzej Zulawski (1981)
Safe – Todd Haynes (1995)
Salo – Pier Paolo Pasolini (1975)

CEHENNEM SICAĞI - U.SEIDL

Cyberpunk -IV-

GERÇEĞİN ÇÖLÜNE HOŞGELDİNİZ!

Selda Tan Özdemir

Dün bugünün çığlıklarını hazırladı
Yarının sessizliği zafer ya da acıdır
İçin! Çünkü nasıl ve neden geldiğinizi bilmiyorsunuz...
İçin! Çünkü neden ve nereye gittiğinizi bilmiyorsunuz...

12 Monkeys

Prometheus Tanrılardan ateşi çaldığından bu yana, zaman üzerine düşünen insanoğlunun en büyük arzusu kendi çağından kopup geleceğe ya da geçmişe gidebilmek, tersine çevrilemeyen zamanı tersine döndürebilmektir. H. G. Wells'in *The Time Machine*'i ile başlayan zamanlararası yolculuk düşleri, insanın kendi evrimsel kaderine hakim oluş özlemini de vurgular. İstemsiz olarak zaman yolculuğuna çıkan astronotların hikayesi *olan Planet of the Apes'ten, Back to the Future* gibi küçük müdahelerle kendi geleceğini değiştirme arzusu içeren iddiasız pozitif ütopik filmlerden çok daha başka bir yere oturtulması gereken, antiütopik film *12 Monkeys* zamana, geleceğe ve geçmişe çok okumalı, çok bakışlı bir yorum getirir.

Kimilerince bir rönesans adamı olarak nitelendirilen Terry Gilliam'ın *12 Monkeys*'i (12 Maymun, 1995) 1997 yılında 5 milyar insanın öleceği, hayatta kalanlarınsa gezegeni terk edeceği, dünyanın hayvanlar tarafından yönetileceğini söyleyen bir paranoyak şizofrenin röportajından bölümle açılır. Bu röportaj, 12 Nisan 1990'da Baltimore Country Hospital'de gerçekleşmiştir, yani kıyametten altı yıl önce... 2035 yılında insanlar, aşağıda, tıpkı solucanlar gibi, virüslerden, hastalıklardan korunarak paranoyak bir yaşam sürdürecek şekilde bir düzen kurmuşlardır, yukarıda ise hayvanlar dünyanın hakimi olmuştur, aslanlar, ayılar, böcekler, baykuşlar.. Gilliam'ın mercekler, büyüteçler, plastikler, tüpler, tüneller, heykellerle yaratılan karaütopik dünyası 2035 yılının high tech olmaktan uzak hiyerarşik geleceğini, çöpler, dilenciler, merhametsiz polisler, anarşistler, fahişeler, karanlık sokaklar, paranoyak kent görüntüleri de bugünün dünyasını yansıtır.

Boynunda barkod dövmesi ile yeni düzen adına numaralanmış James Cole (Bruce Willis), şiddet, antisosyal kişilik, uyumsuzluk ve otoritelere karşı geldiğinden toprağın altındaki bu temiz(!) toplumda 25 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmış bir mahkumdur. Aşağıdaki dünyanın yöneticileri bir zaman makinesi kullanarak James'i kıyametin gerçekleştiği yıla 1996 yılına göndererek insan ırkının sonunu getiren virüsün kaynağını bulmak ister. Cole, aşağıdaki dünyadaki mahkumiyetinden bu görevi başarı ile tamamlarsa kurtulabilecektir. Böylece belki de insan ırkı dünyaya geri

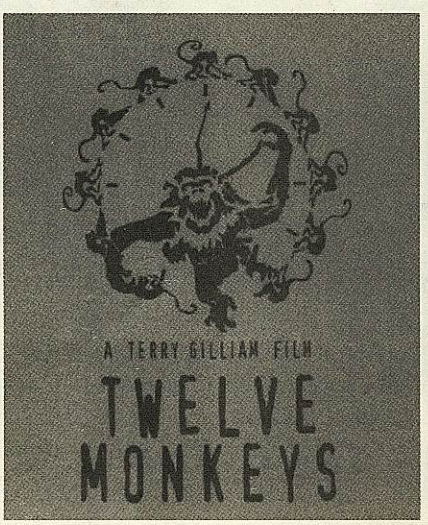

gelebilecektir. Ne var ki 1996 yılı yerine bir hata yapıldığından James 1990 yılına, üzerinde iç çamaşırı bile olmadan ışınlanır, dünyaya, geçmişe geri döndüğünde onu önce tuhaf davranışlarından dolayı polisler tutuklar ve görevini onlara anlattığında yani gelecekten geldiğini söylediğinde onu bir akıl hastanesine yollarlar.

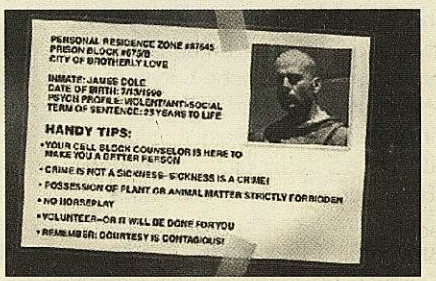

Orada ona *Madness and Apocalyptic Visions (Delilik ve Kıyamet Görüşleri)* kitabının yazarı Kathryn Railly (Madeleine Stowe) yardımcı olur, Railly geleceği bilmek üzerine derlediği tarih öykülerinde Cassandra kompleksi adı verilen hastalığı araştırmaktadır ve Jeffrey'nin hikayesi de ona düşlerle beslenmiş tipik bir gelecek kurgusu olarak gelir. James akıl hastanesinde tanıştığı Jeffrey Goines (Brad Pitt) ile kıyametten, gelecekten, dünyadan ve sistemden söz ederler.

James, hastanedeyken bu kez kıyametin birkaç hafta öncesine 1996'ya gönderilir. Burada Jeffrey'nin Nobel ödüllü mikrobiyolog babası Dr. Leland Goines'in bazı virüs projeleri üzerine çalıştığını öğrenir. Bunun üzerine babasının projelerinde hayvanların kullanılmasına karşı çıkan ve babasına kazık atmak isteyen Jeffrey'i takip etmeye başlar. Zira o 12 Maymun Ordusu adında bir grup kurmuştur ve James, Jeffrey'nin babasının laboratuarından üretilmiş virüsü çalarak onun insan ırkının sonunu getireceğini düşünür. Oysa ki 12 Maymun grubunun tek niyeti

hayvanat bahçelerindeki hayvanların serbest kalması ve hayvanların haklarının korunmasına yönelik bir gerilla hareketidir, bunun gelecekteki uzantısı hayvanat bahçelerindeki hayvanların serbest bırakılması ve Wall Street'te hayvanlar için kullanılan ağlarla banker avına çıkmaktır. Ne var ki asıl virüsü taşıyacak ve yayacak olan babasının yanında çalışan, laboratuarlardaki organizmalara en yakın olan kimyagerdir, bu kimyager, insan ırkının gezegene yaptıklarından (nükleer silahlanma, kontrolsüz üreme, kara, deniz, hava kirliliği, çevrenin mahvedilmesi) dolayı yaşamdan çekilmesi gerektiğine inanır, zira Homo Sapiens'lerin tek sloganı yaşamları boyunca *"Alışverişe Gidelim"* olmuştur, ona göre tüm bunlar gerçek bir delinin haykırışlarıdır. Sonuçta James insanlığı ve gezegeni kurtarmak üzere gönüllü olarak geldiği dünyadan bir

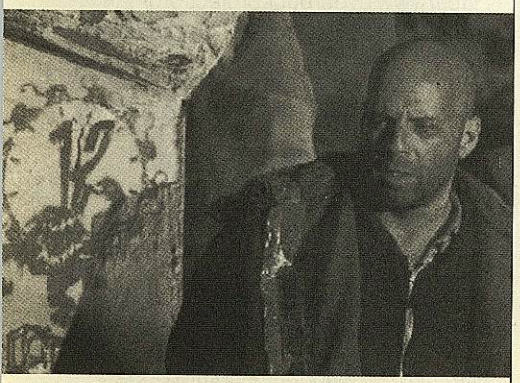

polis kurşunu nedeniyle ayrılır. James ölürken onun hep rüyalarında gördüğü gibi, çocukluğu havaalanına uçakları seyretmek üzere gelmiş ve James'in ölümünü görmüştür, burada zaman bir kez daha üst üste katlanır. 2035'e geri dönmeden aşık olduğu kadının yanında 1996'da kalmaya kararlı James'in trajik ölümünün ardından virüsün dünyaya yayılmasını önlemek üzere, hain kimyagerin peşine 2035'ten geçmişe gönderilen bir bilim kadını, Mrs. Jones düşer, üstelik de kendini tanıtırken sigortacı olduğunu söyleyerek.. Burada bir Terry Gilliam ironisi gizlidir, geçmişin sigortası olan bir gelecek fikriyle.

Bütün bu şiddet ve bütün bu delilik!
Bundan sonra nesli tükenecek
olan nesil biziz...
İnsan ırkı...

Geleceğe öngörüsü kara, karanlık ve insanoğlunun erkini yitirdiği bir dünya olan film, maymunlardan insana geçen Ebola Virüsü hakkındaki paranoyaları da dillendirir görünmektedir. Tıpkı Matrix gibi filmin Hristiyan bir söylemi olduğu tartışılır durur; filmde adı geçen, geleceği bilmeye mahkum kahin Cassandra ile mitolojiye, Janus ile Roma tanrılarına, maymun ile Budist ve Hindu inançlarına da gönderme olduğu iddia edilir. Bu anlamda 12 maymun çok inançlı, bir çok kültürle beslenen bir filozofik zemine de oturur. 12'nin İncil'de geçen bir rakam olduğu, virüs'ün günahlara karşılık geldiği gibi yorumlar yapılmakla birlikte kesin olan James'in insanoğlunun devamını sağlayacak bir görevle dünyaya geri dönüşüdür, tıpkı bir mesih gibi. Bu anlamda Hristiyan bir söylemin varlığı çok da geçersiz değildir.

Doğru yoktur, yanlış yoktur, yalnızca
popüler düşünce vardır

Film, bilimadamlarına ve bilime dair de karanlık bir tablo çizer; 2035'in teknolojik katedrallerinde yaşayan bilimadamları manipüle edici, tahakküm eden, 1996'nın psikiyatrisleri ise Tanrı gibi neyin iyi neyin kötü, neyin gerçek neyin düş olduğu konusunda karar verenler olarak portre edilir. Ayrıca 12 Monkeys, insanoğlunun yaptıklarını yansıtan çirkin bir ayna olan televizyon dünyasına, medyaya dair karşı bir duruş da içermektedir; film boyunca insanlar televizyon karşısında uyuşmuş bir şekilde çizgi filmler, hayvan hakları programları, reklamlar (Florida Keys), Max kardeşler ve haberler'i izler dururlar. Jeffrey, akıl hastanesinde ona *"işte reklamlar, seyret, dinle, diz çök, dua et"* derken alışveriş dünyasının insanlığın sonunu getirdiğine dair bir felsefe de filmde altı çizilen öğelerden biridir.

Bizler yalnızca tüketiciyiz, artık
üretmemizi istemiyorlar, herşeyi
otomatik makineler yapıyor,
eğer çok şey satın alırsak iyi yurttaşız,
eğer almazsak akıl hastası...

James, yukarıdaki dünyaya, her yerin karla kaplı olduğu ve insanlığın yok olduğu dünyaya çıktığında bir yeni yıl trafiği yaşanan dükkana girer, artık yeni yıl meleklerinin üstlerini örümcek ağları kaplamıştır. Bu dünyada tuvalet kağıdı, yeni arabalar, bilgisayarlar, beyni etkileyen ses sistemleri, hazzın son sınırına yaklaştıran seks aletleri almamak gerçekten bir akıl hastalığıdır. Filmin öldürücü virüsler konusundaki yaklaşımı ve öngörüsü de temelsiz değildir; masum hastalıklar şeklinde başlayan EBOLA ve HIV virüsleri yerleştikleri vücutta bağışıklık sistemini çökertirken, sürekli kılık değiştirerek karşı aşısını da etkisiz kılar haldedir. İnsanoğlu giderek daha aciz hale gelmektedir.

Gelecek tarihtir

12 Monkeys'ten önce Terry Gilliam'ın Amerika'da çektiği, fakat Universal Stüdyosu yapımcılarının müdahelesiyle yönetmeninin istediği şekilde perdeye yansıyamadan kesintiye uğrayan ve hatta bu nedenle de Gilliam'ın Amerika'yı terk ederek Avrupa'da film yapmayı sürdürmesine neden olan kaotik atmosferli Brazil (1985), sürrealist bir gece düşü gibidir. Breughel, Bosch, Magritte, Goya'dan esinlenmiş düşlem dünyası ile çizerlikten yönetmenliğe geçen Gilliam, karikatürize film Brazil'i yaratır; Teknolojinin boğduğu mükemmel (!) bir gelecekte insanoğlu kontrol altındadır, kimliksizdir, bastırılmıştır, duyguları yok olmuştur ve insanoğlu kendi imar ettiği uygarlıktaki tüm işleyişini kendi yarattığı makinelere teslim etmiştir. Teknoloji bombardımanı altında düşler yok olmuş, böylece insan kendinden yoksun kalmıştır.

20. yüzyılda herhangi bir yerde saat 8.49'da başlayan hikaye, bürokrasinin en önemli departmanı olan İstihbarat Bölümü'nde çalışan, özgürlüğün ve düşlerindeki kadının peşinde olan Sam Lowry (Jonathan Pryce)'ı anlatır. Bir gün onu, Jill'i bulur ve teknoloji ile donatılmış tüm sisteme karşın var gücüyle aşkını yitirmemeye çalışır. İnsanları manipüle ederek duygularını tımar eden sistemin yarattığı dikte için birilerinin birilerini sevmesi, düşünce polislerini harekete geçirir. Lowry'nin aşık olduğu kadın ise düzene karşı savaşan bir terörist ilan edilmiştir. Teknolojik aygıtlar, saati geldiğinde açılan panjurlar, gardrop kapağı, kendi kendine çalışan tost makinesi... bütünlüklü bir tekno ev, tekno kent... Ama elektrik kesildiğinde herşey aksar, havalandırmalarda da arızalar olabilir bu dev gelecek kentinde... Cyberpunk kralı P.K. Dick'in *Ubik*'inde de, Joe Chip kendi dairesine giriş ücreti ödeyemeyince kapı tarafından mahkemeye verilir, teknoloji insanlıktan bedelini ödemesini ister. Ajanlar, insanları izleyen kamera göz'ler, elektronik kimlikler, abartılı güvenlik araçları, endüstrileşme, terörizm, hükümet kontrolü, bürokrasi (hem sosyalist hem kapitalist dünyaya göndermeler içerir), yanlış uygulanan ve kullanılan teknoloji, estetik ameliyatlar ve aşk üzerine Kafkavari bir film olan Brazil'de Gilliam "Ütopya tren yolu" tabelasıyla filminin, tüm ütopyalara rağmen karşıütopik

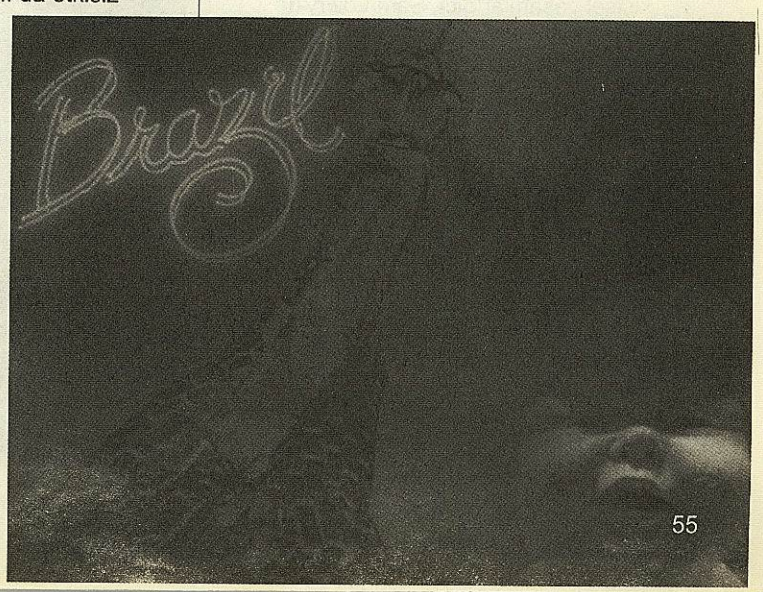

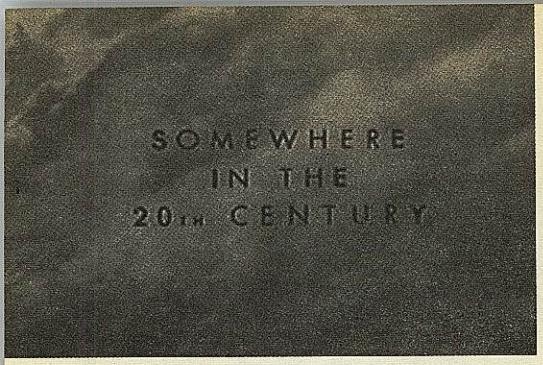

olduğunu vurgular. Bir ütopya bu çağda olsa olsa, yalnızca gar'da arkasından el sallanan bir yabancı gibidir.

Sokaklarda çok güvenli tatil köyleri ilanları boy gösterirken tüm sistem neredeyse hummalı bir paranoya yaşar, güvensizlik her yerdedir. İnsanları sürekli gözlemekle görevli kayıt bürosunun girişinde "Gerçek sizi özgür kılar" yazar. İnsanların kontrol altına alındığı, fişlendiği, kodlandığı bu departmanda birbirini ihbar etmek saygıdeğer bir eylemdir. Sokaklarda "Arkadaşınızdan korkmayın, ihbar edin" sloganları afişlerde boy gösterir, diktatör bir rejim afişler yoluyla kendi propogandasını yapar. Gerçeklik, bu sistemin en yüce kuralıdır, düşler ise tümden sakıncalı ... Metal renklerin hakimiyetinde yüksek binalar, eski tip ama digital ekranlı daktilolar, çocuklara yeni yıl hediyesi olarak kendi kredi kartlarının verildiği dünya...

Valeria Evangelisti'nin dediği gibi sistem ancak kendisine bağlı olanlar boşlukta kaldığı sürece mevcudiyetini sürdürür ve kendi durumlarının farkına varmasınlar diye en özellerine, hatta psişik yapılarına kadar yanlış bilgiler, yanlış sunumlar sokulmak istenir. Bu nedenle Körfez Savaşı ve Kosova Savaşı'nda güvenilir (!) kaynaklar insanları yanlış bilgilendirmiştir. Gözleyerek iradeyi ele geçirdiğini sanan sistem, işlevlerini sekteye uğratan her başkaldırıyı yok ederek çözer, zira kusursuz bir sistem için toplumun kusursuz bir makine gibi olması böylelikle de duygularından soyutlanmış olması gerekir. Duygularını alışkanlık haline getirerek seri bir sorunsuz sistemi sürdürebilme yetisine sahip toplum ise varlığını daim kılar, yaralanmaz, darbe yemez. George Orwell'in 1984'ünde öngördüğü Big Brother'ın gözünün üstünde olduğu kişisel yaşamlar gibi, Sam Lowry'de gözlenilen özne olmanın tüm sıkışmışlığını yaşar. Brazil'in dünyası da tıpkı, 1984'ünki gibi bilgisizliğin kuvvet, savaşın barış, özgürlüğün kölelik, yalnızlığın ise tutku olduğu bir dünyadır. Ama her gözlenen özne bilir ki, başkaldırmazsa asla özgürleşemez, Sam Lowry'inin başkaldırısı da aşk olmuştur. Tıpkı Luc Besson'un Fifth Element'inde, beşinci güç'ün yaradılışı kurtarmak için aşka inanç duyması gibi...

Sürecek

Kaynakça

Ütopik Sinema, Bernhard Roloff, Georg Seeslen, Alan Yayıncılık, 1995
Simulaklar ve Simulasyon, Jean Baudrillard, Çeviren: Oğuz Adanır, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1998
Siberalan ve Kültürün Küreselleştirilmesi*,JON STRATTON,
İnternet: Üçüncü Devrim?Sayı 30 - Kış 2002 , YPK Yayınları
Entelektüeller, Yeni Kamusal Alanlar ve Tekno-Politika, DOUGLAS KELLNER, Sayı 31 - Bahar 2002, Cogito Özel, YPK Yayınları
Alt Katlar'ın Edebiyatı Gerçek Dünyayla Mücadele Eden Bilimkurgu, VALERIO EVANGELISTI, Sayı 31 - Bahar 2002, Cogito Özel, YPK Yayınları
Bilgi Otobanında Nihilizm- Hubert L. Dreyfus, Sayı 30- Cogito, YPK Yayınları
Biri Beni De Gözetliyor mu?, Ayşenur Topçuoğlu, Bilim ve Teknik Dergisi, Kasım 2001
Siber-Terörizm, Ayşenur Topçuoğlu, Bilim ve Teknik Dergisi, Ekim 2001
Makine ve Zeka, Levent Aysever, Bilim ve Teknik Dergisi, Haziran 2001
21. Yüzyılın Robotları-Androidler, Çağlar Sunay, Bilim ve Teknik Dergisi, Ağutos 1998

Linkler

Http://www.clockworkorange.com/
Http://www.cyberpunkproject.org/
Http://www.csad.coventry.ac.uk/IDN/neopraxis/brazil.htm
Kubrick Multi Media Film Guide
http://www.indelibleinc.com/kubrick/films/clockwork/
Baudrillard ve Hollywood: Düzenin "Tağyir, tadil, ilgası" ve Matrix* Jim Rovira'dan çeviren Özgür Yaren
http://www.dergi.org/Arsiv/Dergi@Net_Kasim-Aralik1999.htm
Asımov - Pozitronik Robot Kuramı Ve Vakıf Serisi Hakkında Değerlendirmeler- Hakan Alpin
Http://www.kayipdunya.com/01-05-02/yazilar/hakan_alpin/index.html
H. G. Wells'in Şaşırtan Öyküleri- Mustafa Yelkenli
Http://www.kayipdunya.com/01-06-01/yazilar/myelkenli/index.html
Technoculture from Frankenstein to Cyberpunk English/CCT 691Professor Martin Irvine
Http://www.georgetown.edu/irvinemj/technoculture/
Http://membres.lycos.fr/brazil/GB/indexgb.htm
Http://www.androidworld.com/

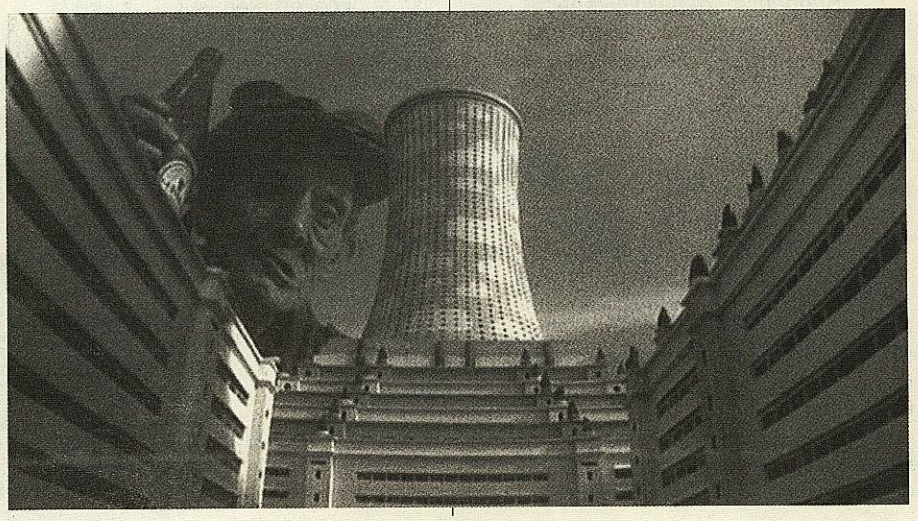

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 3
OHM: the early gurus of electronic music: 1948 - 1980
(Ellipsis Arts CD 3670; 2000)

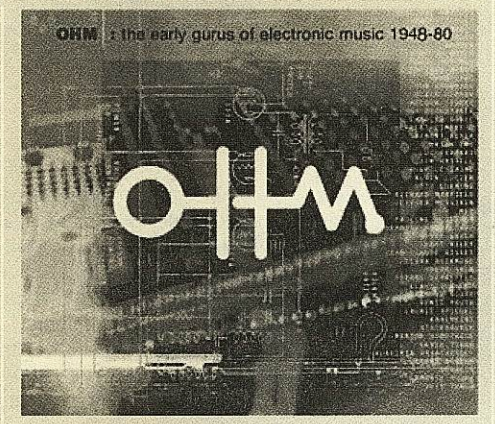

Alper Maral

Bu sefer ele alacağımız istisnaî kayıtlar, her ne kadar 3 CD' lik bir toplama albümde sükse yapmışsa da, teker teker plak formatında piyasayla ilk buluşmasını gerçekleştirmiş yapıtlardan oluşuyor ve böylelikle bu işlere bir an önce katılmak isteyenlere aksi halde ulaşılması neredeyse imkansız bir seçki sunuyor; bir yandan çok tutulan ve sosyal hizmet kapsamında ele alınabilecek bir veri alanı yaratırken diğer yandan Cervantes' in meşhur sözünün hatırlattığı tuzağa düşmekten kurtulamıyor: "Bütün genellemeler sakıncalıdır; hatta bu bile!"

Erkenlik (*early*), deneysellik, aykırılık ve marjinallik herhangi bir seçmede / sınıflamada / toplamada ister istemez yanlışlara / sorunlara gebe. Gelin görün ki, Thomas Ziegler ve Jason Gross (prodüktörler), kayda eşlik eden yüz küsür sayfalık kitapçığın hemen başındaki 'prodüktörlerin notu' bölümünde şerh koyup, asıl isteklerine / seçimlerine lâyığınca yer veremediklerini, ulaşamadıklarını; buna neden olarak da, yer, zaman, projeye ilgisizlik kadar yasal engellerle de karşılaşmış olduklarını; hüsniyetle ticari (kopyadaki) sonuç arasındaki farkı dile getirip gerekçelendiriyorlar.

Üç CD' lik set, son derece cazip bir sunumda: Yarı şeffaf, sert plastik muhafazada bir Theremin şeması verilmiş. Baskı devre veya şema çizimi, 01101010110' lardan önceki ikon olarak 'elektronik - ciddi - eski' kodlamasını direkt harekete geçirdiğinden, hedef paket açılmadan vuruluyor. Kalın kitapçık ise, zaten CD' yi aldıran asıl unsur; tasarımı biraz fazla '*trendy*', şık ve hoyrat ise de hedef kitlesi için isabetli de sayılması gereken bir tutarlılıkta.

Önsöz Brian Eno' ya ayrılmış. O da isabetli bir şekilde teknolojik gelişme - müzik ilişkisini Debussy' den başlatıp buna koşut kültürel değişimlerden dem vurduğu yazısıyla, bize göre '*Early Gurus...*' bağlamı için fazlaca yumuşak, fakat ismiyle de buluşan popüleriteyle barışık bir girizgâh yapmış.

Ardından eserlere ve bağlamlarına; bir de ilgili olabilecek besteci / müzisyen / 'mutfak çalışanları' yorumlarına yer ayrılan 'esas kısma' geliyoruz. Yani, örnekleyecek olursak, ilk parça, beklenebileceği gibi **Clara Rockmore**' un Theremin çaldığı *Valse Sentimental* (P. İ. Çaykovski) olunca, tanıtım yazısını kaleme alan da Robert Moog oluyor, doğallıkla - **Lev Sergeyeviç Thermen** ya da 'konvansiyonel' adıyla Leon Theremin' in vefalı *scolar*' ı; ilk Theremin' ini 14 yaşında yapıp, 1960 ve 1990' larda yeni Thereminler üretme / tutundurma çalışmalarının faili ve elektronik müzik tarihine, Theremin gibi Moog adıyla da ikonlaşan bir girdi yapabilmiş olma sıfatıyla...

Teker teker parçaları tanıtmak yerine, *vinyl* ortamlarından aynı işi yapma fırsatımız olacağı umuduyla, yapıtları değil de albümün konseptini masaya yatırmayı tercih edeceğiz. Böylelikle, Theremin müziğinden sonra şahane bir **Messiaen** parçasının çalındığı **Ondes Martenot** kaydının utarlılığına işaret ederken, hemen üçüncü parçadan itibaren *Musique Concrte'* e geçilmesini; atlanan birçok guru bir yana, **Trautonium** kaydına, gereksiz bir kronoloji manevrasıyla ancak 9. sırada yer verilmesini yanlış bulduğumuzu belirmek durumunda kalacağız. Kaldı ki asıl odağı 1930' larken ve birçok değerli besteci (Hindemith, Genzmer,...) olağanüstü yapıtlarla bu inanılmaz cihazı taçlandırırken, sazın en büyük icracısı **Oscar Sala**' dan "*Elektronische Tanzsuite*" (1955/1989) adlı yapıtın seçilmesi, 'bir taşla iki kuş' fırsatının tepilmesi kadar kolaycı bir vitrin çalışmasını da akla getiriyor.

Musique Concrte' in ilk ve en zayıf yapıtlarından biri olan "*Etude aux Chemins de Fer*" sektörümüzde **Pierre Schaeffer**' i överken de ufalarken de kullanılan bir ikon - parça olduğundan, albümümüzde 3. sırada yeralmasıyla '*Early Gurus...*' a değil de bir '*dağınık icons*' toplamasına çıkarılabilecek oklardan ilki oluyor. Tam tersine, genelde ikon olarak başvurulan **John Cage**' den seçilen "*Williams Mix*", bestecinin bu toplamada yeralabilecek en doğru parçası.

Beşinci sırada, **Herbert Eimert** ve **Robert Beyer**' in "*Klangstudie II*" adlı yapıtla da olsa hatırlanması, manidâr. Prodüksiyonun Alman kanadı bunu başarmış olsa gerekir; kaldı ki elektronik müzikte de Almanya - Amerika; Almanya - Fransa Savaşları, vs. yaşandığından, objektif değerlendirme çok istisnaî. Bu bağlamda Eimert' in, atom bombası yüzünden ölen Japon balıkçı A.K. anısına yaptığı olağanüstü eseri "*Epitaph für Aikichi Kuboyama*" dan kısa bir pasaj da olsa beklemek nafile... Aynı şekilde İlhan Mimaroğlu' nun Vietnam konulu (!) dev eseri "*Sing Me A Song Of Songmy*" olmasa bile, kısacık fakat guruluğu asıl tanımlar parçalarından birinin; ya da Bülent Arel' in, ABD' deki tüm meşrûluğuna, tanınmışlığına, hâttâ yine: ikonlaştırılmışlığına rağmen toplamada yeralmaması, ürünümüzün giderek artan popülizmi yanında camiamızın iğrenç klikleşmelerine de örnek yetiştirir nitelikte.

Otto Luening, Hugh Le Caine, Vladimir Ussachevsky gibi değerler de müziklerinden çok başında bulundukları kurumlar / görevler hasebiyle albümde yer bulmuş görünüyorlar. Ya da diğer birçok besteci gibi onların da en zayıf parçaları yayın izni koparabilmiş. Tabiî, burada zevkleri tartışıyor değiliz; ancak eğer hedef kitle alanımıza yeni katılacak kardeşlerimizse, seçim daha da fazla dikkat gerektiriyor.

Elektronik müziğin en önemli fikir babalarından **Edgard Varse**, "*Poem Electronique*"

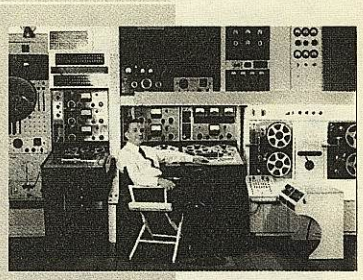

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 3
the early gurus of electronic music : 1948 - 1980

ile isabetli bir şekilde temsil edilirken, alet-edevat kullanıcılığı değil de besteciliğe nadir göz kırpışlardan biri de albümde yerini alıyor.

Louis ve Bebe Barron' un "*Forbidden Planet*" filmi için yaptıkları müziğin ana teması, 2'19" lik uzunluğuyla toplamada hakkınca yer buluyor ve özellikle 2., 3. CD' lere geçildikçe sanatçılara ayrılan sürelerin hoyratça arttırılmasına getireceğimiz olumsuz eleştiriden kendini kurtarıyor.

Richard Maxfield ve **Milton Babbitt** kurumsallığın ve gelenekçiliğin elektronik müzikteki örneklerini zenginleştirirken **Tod Dockstader** yeni bir duruşu deyiş benimsiyor, seçilen yapıtlarında. İlk CD emprovize *Live electronics* kullanan **Musica Elettronica Viva** ile bitmeden önce bir de, branşımızın en büyük ustalarından **Karlheinz Stockhausen**' in son derece önemli fakat bu toplama için de son derece yanlış bir seçim olan uzun yapıtı "*Kontakte*" den gene de etkileyici olmayı başaran bir pasaja yer veriliyor.

İkinci CD **Raymond Scott**' un 1'55" lik "*Cindy Electronium*" u ile başladıktan hemen sonra **Steve Reich**' ın, bizce bu bağlamdaki en sıkı önermesi / parçası "*Pendulum Music*" ile devam ederken, önemini yadsımadığımız fakat verim bölü süre rölasyonunda hoyrata kaçan **Pauline Oliveros** ("*Bye Bye Butterfly*", 8'02"), **Joji Yuasa** ("*Projection Esemplastic for White Noise*", 7'36") eserlerini takip eden **Morton Subotnick**' in "*Silver Apples of the Moon*" (bkz. Vinyl - EXtrem –2) adlı yapıtıyla sürüyor.

John Cage' le çalışmalarıyla tanınan istisnaî piyanist **David Tudor**' un "*Rainforest Version 1*" adlı yapıtı, ikilinin diğer çoğu parçası gibi müzikten çok performans dinamiklerine yöneldiğinden CD'miz bağlamında da şansını zorluyor. Bu yapıtlar katılımı, süreci, çoklu ortamları koşutladığından, en azından video formatındaki bir röprodüksiyonun isabetliliği tartışılmaz.

Elektronik Müziğin değilse bile geniş kitlelere ulaşan daha konvansiyonel müzik biçimlerinin gurusu sayabileceğimiz bestecilerin / müzik insanlarının 2. ve 3. CD' deki dağılımları da ilgi çekici. **Terry Riley, Holger Czukay, La Monte Young, Robert Ashley, Klaus Schulze, John Hassel ve Brian Eno**, deyişlerinden, kompozisyona bakışlarından, sesin unsurlarına yaklaşımlarından çok, yapıtlarında kullandıkları elektronik cihazlar itibarıyla bağlama tutunabilen bestecilerden. Bu noktada tepki alabileceğimiz kesin olduğundan biraz daha açıklayıcı olmaya çalışalım: Anılan örnekler tabiî ki tını ve süreçleri itibarıyla elektronik müzik sayılası bir konumda, fakat en azından '*Early Gurus of Electronic Music*" kapsamına girebilmenin bir önşartı da, müziğin geleneksel kalıp ve tavırlarına (örneğin yukarıdakilerin Mozart' ta bile kullanılan geleneksel / rizikosuz / sıradan armoni, melodi ve form yapılarına sadık; kullandıkları ses renkleri ve dinamikler itibarıyla uzlaşmacı, yeni bir tavra mesafeli kalmaları) alternatif duruşu; deneysellikle, yeni bir ses evreni kadar kompozisyon mantığıyla da farklılaşmayı, benimsemek / becerebilmek olmalı. Çaykovski (!) icrasıyla albümü başlatırken bile, Theremini bir şekilde ikonlaştıran Clara Rockmore, herhangi bir referans noktası - klavye, tuşe, perde, membran - olmaksızın, boşlukta hareket eden elleriyle dalgaları yönlendirirken, elektroniği en azından bildik tüm performans pratiklerini tepe taklak ederken kullanıyordu. Bu arada, albümdeki mantığı meşrûlaştıracak bir şekilde önsöze başlarken **Brian Eno**, belli ki ellilerde revaçta olan bir yaklaşıma; hoparlörden duyduğumuz ve böylelikle bir şekilde bağlamını değiştirmiş her müziğin, örneğin plaktan çalınan Schubert Lied' lerinin de elektronik müzik sayılabileceğine yaslanıyor ve "Eğer doksanın altındaysanız ömrünüzün çoğunu elektronik müzik dinleyerek geçirmişsinizdir" diyordu (s.9). Kaçamak!

'Tatsız seçimler' olarak nitelendirilebilecek yapıtlarıyla temsil edilen **Luc Ferrari, François Bayle** ve **Jean-Claude Risset**, neyse ki elektronik müziğin gelişiminde emektar isimler olarak albümde unutulmamış. Tam tersi ise yaşama, müziğe ve insanlara tatsız yaklaşımıyla tanıdığımız **Iannis Xenakis** için geçerli: Dinleyiciyle barışık bir parçayla albüme katılan besteci, gene de (800 hoparlör,12 kanal, orkestralar, Japon sazları,... diye giden geleneksel problem yaratıcı donanım listesiyle) verim bölü malzeme denkleminde zar zor ayakta kalabiliyor.

Üçüncü CD' yi başlatan **Charles Dodge** ve ardından gelen **Paul Lansky** parçaları, insan sesini ele alan, manupule eden ve günümüzde tekrar popülerleşen *vocoder* tınısıyla doğru bir yere oturuyor. Keza, efsanevî Yamaha DX7 ile tanınmaya başlayan FM sentezlemesinin mucidi **John Chowning** de sağlam duruyor, fakat bu ustaların durumunda dikkatten kaçan nokta, halen elektronik müziğin en önemli, en büyük ve aktif guruları olmaları. (Bizi ikinci diskten beri rahatsız eden '*Early Gurus...*' tabirinin isabetsizliğine başka bir gerekçe! Bize kalsa, bu adda bir toplama 1960' larda biterdi...)

Bir başka 'tersine' klik, Amerikan (ve çoğunlukla feminist) kadın elektronik müzik bestecileri için oldukça fonksiyonel. Bu albümde de **Lourie Spiegel, Maryanne Amacher**, yetmiş sonları için zayıf sayılabilecek parçalarla 13 küsür dakika alıyor. Diğer yandan da **David Behrman, Bernard Parmegiani, Alvin Curran ve Alvin Lucier**, kayıttan çok canlı performansta anlamlı olacak yapıtlarla temsil edilirken, bırakın 'guruluk nerede?' diye sordurmayı, havalı ambalajımızda belgelenen 3 x 70 dakikalık listeye giremeyiş nice besteciyi ya da yeni önermeyi hüzünle anmamıza yolaçıyor.

Başlarken Cervantes' le sakıncalarından dem vurduğumuz genellemelere bir örnek olarak toplama albümler, herzaman tartışmalı olmaya gebe. İktisadî avantajına rağmen dokümentasyon açısından genellikle problem kaynağı olan bu çalışmaların repertuara / konuya / bağlama ancak bir giriş niteliğinde işlevsel olabileceğini akıldan çıkarmazsak taşlar yerli yerine oturacaktır. Bu arada, Goethe Enstitüsü kütüphanesinde de bir kopyası bulunan albümümüz 2000 yılında piyasaya verilmiş ve künyesi **Ellipsis Arts CD 3670**.

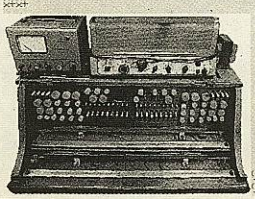

a sosyolog

Kadir Kıvılcımlı

ORTAK KATLARIN EN KÜÇÜĞÜ

Kimi kadınlar kurtlanmış bir elmanın iki yarısı kadar benziyorlar birbirlerine. Tek farkları kiminin payına okkalı bir tokat kiminin payına paslı bir kurşunun düşmesi. Kimi kadınlar da hiç benzemiyorlar. Benzemiyorlar ama, göbeklerinden yapışarak maça kızını oluşturmuş ikili gibi bağlı kalıyorlar birbirlerine.

Yasemin Kozanoğlu'nun tescilli ama suskun güzelliğininin yanında, Yıldız Tilbe'nin çirkinliği konuşkan duruyor. Tüm yükün çenedeki bende toplandığı bir çirkinlik: Yüzün simetrisini bozan, çeneyi hatta dudakları çarpıtan, sözdizimini sekteye uğratan, gizledikçe göze batan, kapkara bir ben.

Bir de gözler: Kozanoğlu'nun gözleri de suskun, bomboş bakıyor. Kendisine yapılanları anlamayan, bir Tuğcu çocuğu kadar saf bakışlar. Tilbe ise neredeyse hınç denebilecek bir ifadeyle gözlerini dikiyor karşısındakine ve kendini kaydeden alıcılara. Kozanoğlu güzelliğinin ayırdında değil belki, fakat Tilbe çirkinliğinin ayırdında; yaşama Fenerbahçe'nin eski kaptanı İlker'in hakeme baktığı gibi bakıyor.

Göbekten yapışma benzetmesi temelsiz değil: Uyuşturucu deneyimini yaşadı her ikisi de. Tilbe kurtuluşu hacı hoca üfürüğünde aramış ama gizlemeye çalışmıştı bunu. Kozanoğlu ise tüm safderunluğu ile, uyuşturucunun alkolden daha zararsız olduğunu mahkeme kayıtlarına geçiren ilk TC vatandaşı olma onurunu kazandı.

Her ikisi de erkeklerin dayak tezgahından geçti. Tek kabahatleri erkeklerin isteklerinin zıddına davranmaktı. Ufak bir farkla: Tilbe yapılması isteneni yapmadığı, Kozanoğlu menedileni yapmayı sürdürdüğü için dayakla cezalandırıldılar. Şu an için, nush ve tekdir aşamalarından geçip geçmediklerini bilmiyorum.

Onları aynı cümlede buluşturan, yazgılarının kesiştiği nokta elbette. Yoksa biri İzmir pavyonlarından yırtmaya çalışan diğeri Boğaz'daki yalısında sıkılan iki kadından söz ediyoruz. Tilbe'nin gündelikçi kadına hayat verdiği bir fotoroman anımsıyorum. O nasıl podyuma çıkıp salınamazsa, Kozanoğlu da gündelikçi kadında gülünç olurdu.

Bu değişik geçmiş, bugünü ve yarını da şekillendiriyor. Tilbe bu nedenle içine dönüyor ve çirkinliğinin ardında gizleniyor: Onun silahı yap/a/mamak. Nedir, gerektiğinde Alevi/Kürt kimliğini savunmak adına arbede yaratacak denli cüretkâr. Kozanoğlu da geçmişi nedeniyle dur/a/mıyor, silahı hiç susmadan konuşmak ve ortaya çıkmak.

Leonora Galigai ve Prenses Fausta gibiler.

Maça kızının güzel ya da çirkin olması hiçbir şeyi değiştirmiyor. O kağıda ne yönden bakarsanız bakın, maça vale ve maça papazının arasından sıyırmanız olanaksızdır.

Tilbe ve Kozanoğlu'nun dramı da bu noktada biçimleniyor. Erkek egemen toplumun bakış keyfini bozuyor ikisi de: Biri çok güzel diğeri çok çirkin; alışılmış olanın uçlarında, dokunulabilir bedenlerin ötesinde konumlanıyorlar.

hera
şarapevi

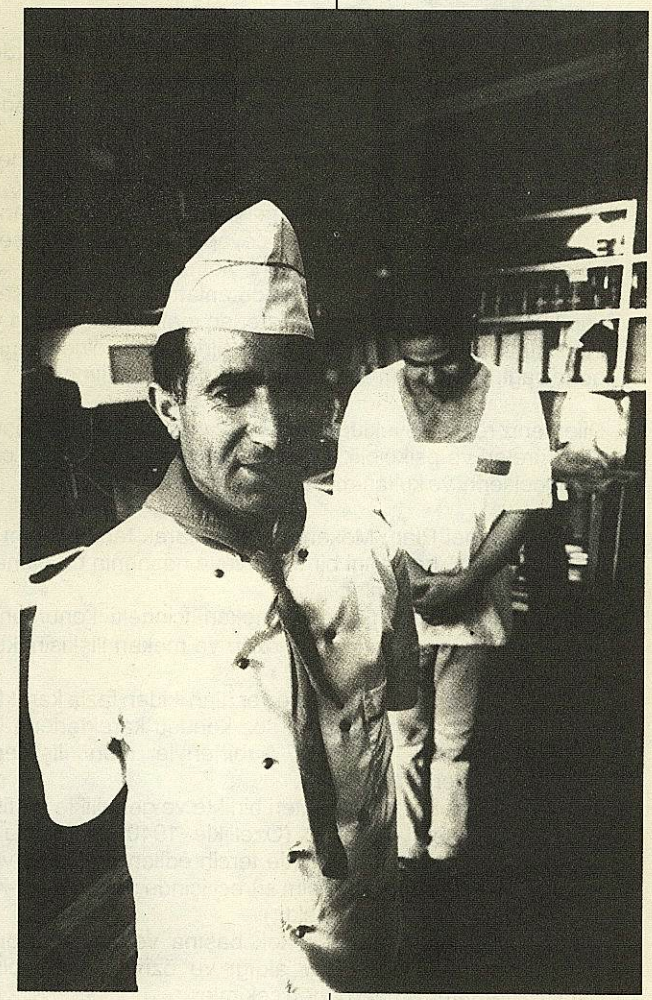

HERA STEAK

Malzemeleri: Dana bonfile (150 gr), kaşar peyniri (50 gr), 1 adet havuç, 3 adet mantar, 1 tutam ıspanak, 1 çay kaşığı Hint safranı, 1 çay kaşığı karabiber, 1 çay kaşığı zencefil, 1 yemek kaşığı Soya sosu.

Hazırlanış: Önce, dana bonfileyi et döveceğiyle ince şekilde açınız. Havucu, mantarı ve ıspanağı kaynar suda haşlayınız. Önceden açmış olduğunuz bonfilenin içine haşlamış olduğunuz sebzeleri ve kaşar peynirini baharatlarıyla karıştırarak sarma gibi sarınız. Sardığınız bonfileyi ince bir bez parçasına koyarak hafifçe dövünüz. Daha sonra dövmüş olduğunuz bonfileyi 15-20 dakika ızgarada pişiriniz. Sonrasında servis tabağına alınız ve közlenmiş patlıcan ve biberli ekmekle, yarım kızartılmış domatesle soya sosu ekleyerek servise sununuz.

Boğazınıza düşkünseniz aşçınızla iyi geçinin.
Yavuz Usta

Kadife Sokak No.10 KADIKÖY Tel : 0216 330 80 05

sinema dersleri

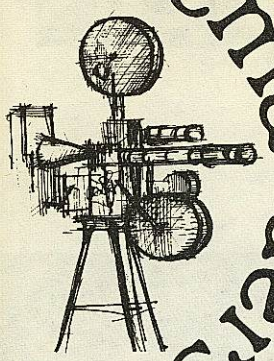

"Sinema derslerine çekim ölçeklerini inceleyerek devam ediyoruz. Kısaca, resmin büyüklüğünü tanımlayan çekim ölçeklerinin seçimi, dekupajın en önemli parçalarından birini oluşturuyor. Nedeni, resmin büyüklüğüne bağlı olarak algılanma sürelerinin ve buradan hareketle seyirci üzerinde yaratılan psikolojik etkinin büyük farklılıklar göstermesi..."

Pınar Tınaz Gürmen

Çekim ölçekleri dediğimizde, filme aldığımız özne veya nesnelerin, resim içinde kapladıkları alandan bahsediyoruz. Kullandığımız mekanın ne kadarı resim içinde yer alıyor, söz konusu mekan içinde kaç özne var, bu öznelerin vücutlarının ne kadarı görünmekte gibi soruların cevaplarını sistemli bir şekilde verebilmek için 'çekim ölçekleri' adını verdiğimiz bir sınıflamadan faydalanıyoruz. Bir filmde anlatımın en doğru şekilde yapılabilmesi, seyirci üzerinde istenen maksimum etkinin yaratılabilmesi için, temel koşullardan biri, çekim ölçeklerinin ve buna bağlı olarak plan sürelerinin doğru tespit edilmesi...

Dilerseniz resim büyüklüğüne bağlı olarak değişkenlik gösteren algı süreleri ve psikolojik etkilere geçmeden önce, başlıca çekim ölçeklerini ve kullanım alanlarını kısaca özetleyelim...

1- Genel Plan: Mekanın genel olarak tanıtılmasını sağlayan, herhangi bir özne veya nesnenin ön plana çıkmadığı çekimler.
2- Uzak plan: Öznenin mekan içindeki konumunu ve hareketini belirleyen, özne ve mekan ilişkisini kuran çekimler.
3- Toplu çekim: Sahnede yer alan ikiden fazla karakterin bir arada görüldüğü, söz konusu karakterlerin hem mekanla, hem de birbirleriyle olan ilişkilerinin belirlendiği çekimler.
4- İkili çekim: İki karakteri birlikte ve genellikle profilden gösteren çekimler. (Özellikle 1940 öncesinde ikili konuşma çekimlerinde tercih edilen bu ölçek, yerini sinema dilinin gelişim süreci içinde amorslu açı-karşı açı çekimlerine bıraktı.)
5- Boy plan: Öznenin tek başına ve tüm vücudu ile görüntü içinde yer aldığı ve özneyi genel olarak tanıtma amacı güden çekimler.
6- Amerikan (Diz) Plan: Boy plan ile hemen hemen aynı işlevde olan ancak, yaklaşık olarak öznenin dizi hizasında biten çekimler.
7- Bel plan: Öznenin bel hizasında görüntülendiği, fazla özel olmayan konuşmalarda tercih edilen çekimler.
8- Göğüs plan: Öznenin göğüs hizasında görüntülendiği, daha önemli veya özel diyaloglarda kullanılan çekimler. (Dikkat ederseniz, önemli konuşmalar yaparken, karşınızdaki kişiyi göğüs planda algıladığınızı fark edeceksiniz.)
9- Omuz plan: Öznenin omuz hizasında görüntülendiği, konuşmalardan çok, düşüncelerin önem kazandığı durumlarda tercih edilen çekimler.
10- Baş plan: Öznenin sadece yüzünün görüntülendiği, duygu ve düşüncelerinin önem kazandığı çekimler.
11- Detay planlar: Öznenin veya nesnenin, bütünden bağımsız olarak, sadece bir bölümünün görüntülendiği, dikkatin söz konusu noktaya toplanmasının hedeflendiği çekimler.

Yukarıda saydığımız çekim ölçeklerinden başka, amorslu planlar dediğimiz farklı bir resimleme biçimi de sahnenin planlanmasında önemli bir yer tutuyor. Birbiriyle ilişkili iki özneden birinin tam olarak, diğerinin ise, bir parçası ile plana dahil edildiği çekimlere amorslu planlar diyoruz. Özellikle

karşılıklı konuşmalarda kullanılan bu planlar, gerçeklik hissini pekiştirdiği, üçüncü boyut hissini güçlendirdiği ve asıl öznenin yanı sıra, karşısındaki diğer öznenin de aktif olarak plan içinde yer alabilmesine olanak tanıdığı için, sıklıkla tercih ediliyor.

Çekim ölçeklerini kısaca tanıdıktan ve işlevlerine değindikten sonra, resimlerin algılanma sürelerinin neye göre belirlendiği, hangi ölçekteki resmin, ne kadar uzun tutulması gerektiği, sahneyi planlamaya hangi ölçekle başlamanın nasıl bir etki yaratacağı gibi soruların yanıtlarını araştırmaya geçebiliriz...

Bir kişiye veya nesneye baktığımızda önce onu genel olarak algılar, daha sonra, ilgimizin yoğunlaşması ölçüsünde detayları incelemeye başlarız. Gördüğümüz alan içinde ne kadar çok ayrıntı varsa, algılamak için o kadar çok zamana ihtiyacımız vardır. Örneğin kalabalık bir salona girdiğimizde, öncelikle mekanı tanımlamak, daha sonra kişileri ayırt etmek için uzun bir incelemeye girişiriz. Ama baktığımız şey sadece bir vazoysa, bu nesneyi çok daha az sürede algılarız.

Normal algılama süremizi aşan bakışlarda, beynimiz görünenin ötesinde anlamlar aramaya başlar. Bir vazoya beş dakika süreyle bakmak, ya bu vazoyla ilgili hikayeler üretmemize, örneğin, nasıl tasarlandığını, daha önce kime ait olduğunu vs. düşünmemize yol açar, ya da daha fazla anlam yüklemekte zorlandığımız bu nesneden sıkılıp, bambaşka hayallere dalıp gideriz!.. Detay görüntülerin uzun süre perdede kalması, çoğu zaman seyircide sıkıntı yaratır ama Tarkovski veya Angelopulos gibi yönetmenler söz konusu olduğunda, bu durum seyirciyi etken kılan, onu görüntü üzerinde daha çok düşünmeye ve üretmeye iten olumlu bir özelliğe de dönüşebilir.

Bu saptamaların ışığında -özel durumları konu dışında bırakırsak- plan sürelerinin, içerdikleri detaylar ölçüsünde uzun tutulması gerektiği sonucuna varabiliriz. Doğru plan süresini saptamak için belirlenmiş metrik bir ölçü yoktur. Kurgu sırasında ortalama bir insanın algılama hızı göz önüne alınmalıdır. Müzikte ritim, matematiksel olarak ifade edilebilirken, sinemada böyle bir sistem oluşturmak oldukça

zordur. Kulağımız 1/64 sn.lik bir ritmi algılayabilir. Ama görsel algılama yeteneğimizin bu hıza yetişmesi imkansızdır. Belirlediğimiz plan süreleri, ölçeklerine bağlı olarak, her zaman algılanabilirlik süresi dahilinde, ne çok uzun ne de çok kısa olmalıdır. Bu noktada güvenebileceğimiz tek şey ise kendi algılama yeteneğimiz ve sezgilerimizdir şüphesiz...

Görsel algılama sistemimizin bir başka özelliği ise, objenin belli bir bölümünün görülmesi ile, tamamının anımsanabilmesi durumudur. Beynimiz, görsel hafızası sayesinde, aşina olduğu bir objenin o anda göremediği kısımlarını tamamlayabilir. Örneğin sadece gözlerini görerek, bir insanı tanıyabilir, detay çekimi alınmış bir tekerleğin, otomobile mi, yoksa at arabasına mı ait olduğunu rahatlıkla anlayabiliriz. Sinema, sahnelerin planlanması aşamasında görsel hafızamızın bu yeteneğinden de sıkça yararlanır.

Dikkat edildiğinde sahnelerin genellikle genel planlardan detaylara doğru sıralanarak tasarlandığını görürüz. Mekanın önce bütününü göstermek, daha sonra, çeşitli parçalarını içeren çekimlerine geçmek, seyircinin algılama kolaylığı açısından doğru bir yaklaşımdır. Sahnenin geçtiği odada, hangi eşyanın nerede durduğunu önceden bilen seyirci, daha sonra gördüğü parçaları, görsel hafızası sayesinde doğru yere koymakta zorlanmayacaktır. Aynı durum öznenin tanınmasının gerektiği çekimler için de geçerlidir. Sahnenin bu şekilde planlanmasına tümdengelim sistemi adını veriyoruz.

Ancak bugünün sinemasında tam tersi bir sistem olan tümevarımı da kullanan, sahneye detay çekimlerle başlayıp, genellere doğru planlayan pek çok yaratıcı sanatçı var. Bu sistem ile hedeflenen ise, seyircinin parçadan bütüne varmakta zorlanacağı, dolayısıyla merak unsurunun ön plana çıkacağı, daha gizemli bir anlatım yakalayabilmek... Tümevarım sisteminin en başarılı örneklerine David Lynch filmlerinde rastlayabilirsiniz. "Vahşi Duygular"ı düşünün. Bir oyuncaktan, yol çizgilerinden veya yanan renkli ampullerden alınan detay çekimler ile başlayan, dolayısıyla söz konusu mekanın tanımlanmasını zorlaştıran pek çok sahne fark edeceksiniz...

Sahneyi planlarken, gözümüzün hassas olduğu başka etkenleri de göz önüne almamız gerekir; plan içindeki hareketin hızı ve ışığın yoğunluğu gibi...

Göz, harekette toplanır. Bu insanın doğasındaki 'avcılık' özelliğinden kaynaklanan bir durumdur. Resmin bir bölümünde yoğun bir hareket varsa, göz önce bu tarafa yönelecektir. Dolayısıyla algılamak için daha fazla zamana ihtiyaç vardır. Örneğin aynı kişiyi dans ederken ve hareketsiz dururken, süresi eşit iki ayrı planda görüntülediğimizde, dans eden planın daha kısa, hareketsiz olanın ise daha uzun algılandığını gözleriz. Buradan yola çıkarak, hareketli planların, durağan olanlardan daha uzun süreli görüntülenmesi gerektiği sonucuna varabiliriz.

Işığın yoğunluğu da plan sürelerini belirlemekte önemli bir faktördür. Göz ışıkta toplanır ve buna bağlı olarak aydınlıktaki nesneleri daha çabuk algılar. Karanlıkta kalan görüntüler içinse biraz daha fazla zamana ihtiyacı vardır. Öyleyse, karanlıkta geçen sahnelerde, seyircinin rahat algılaması açısından plan sürelerini biraz daha uzun tutmak gerekir.

Buraya kadar hep planlara ayrılarak düzenlenen sahneler üzerinde konuştuk. Bir de 'plan-sekans' adını verdiğimiz, tüm sahnenin tek bir

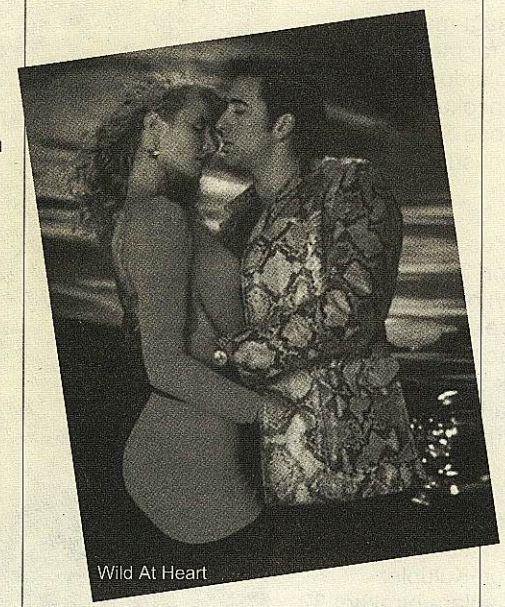
Wild At Heart

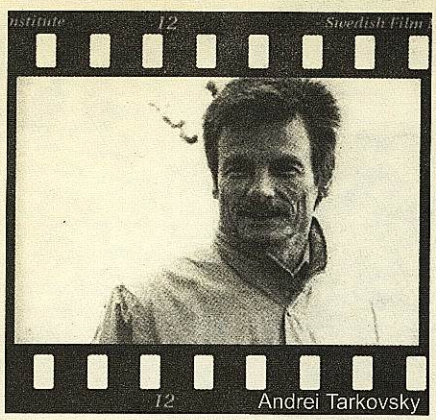

planda ele alındığı durumlar var. İlk bakışta tek plan olarak görülen bu sahneleri yakından incelediğimizde, aslında mizansen yoluyla pek çok plana ayrılan bir yapıları olduğunu görürüz. Bu konuda verilebilecek en güzel örnek Alfred Hitchcock'un onar dakikalık dokuz çekimden oluşan ve dev bir plan-sekans olarak tanımlanabilecek filmi "Ölüm Kararı"dır. Kamera hareketinin sağladığı sürekliliğe rağmen, film, sahne içine gizlenmiş pek çok plandan oluşur. Kameranın ve oyuncuların hareketleri sayesinde uzaklaşma ve yakınlaşmalar meydana getirilmiş ve çekim ölçekleri sürekli değiştirilmiştir. Dolayısıyla yukarıda değindiğimiz kuralların, plan-sekanslar için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Alfred Hitchcock, şöyle diyor bir röportajında; "Bir sahnenin uzunluk ya da kısalığını seyirciyi kavrama derecesi ile ölçerim. Eğer tümüyle kavrıyorsa, sahne kısadır. Seyirciyi sıkıyorsa, o sahne dayanılmayacak kadar uzundur..." Sinemada zaman, metrik uzunluklara değil, algılanma sürelerine göre belirlenir. Ve resimlerin büyüklükleri ile perdede kalış sürelerini en iyi biçimde tasarlayarak, seyirciyi bütünüyle kavrayan sahneler planlamak doğru anlatımın en temel gereğidir.

Bir sonraki buluşmamızda, resimsel düzenlemenin temeli olan kompozisyon kurallarına değinecek, seçilen kompozisyonun, sahnenin içeriğini ne ölçüde etkilediği üzerinde duracağız...

The Rope

Cüneyt Kaşeler

Big Nose Strikes Again!!!

87-88 sezonunda 3.2 milyon pound karşılığında Juventus'a transfer olan Rush, kazmalara layık olduğuna inandığımız Seria A'da, 29 maçta 7 gol attı ve takip eden sezonda baba ocağına 2.7 milyon pounda geri döndü.

80'li yıllarda büyüdüğüm mahallede, top oynadığımız bahçeye, kapıcısının adından dolayı "Rıza Park Rangers" stadı derdik. Özellikle mayıs aylarında İngiltere FA Kupası'ndan sonraki maçları bu sahada oynamak ve bu karşılaşmalarda mahalleyi temsil etmek, bizleri maçı kazanırsak kazanacağımız kolaları Kraliçe'nin elinden alacakmışızcasına motive ederdi.

Bu karşılaşmalarda biz mahallece hastası olduğumuz Liverpool olurduk. (Bizim gözümüzde aşşağı mahalle de Everton'dı.) Maçlarda kalede oynamama rağmen ben, burun kardeşliğimizden dolayı Ian Rush olurdum. Kolayca anlayabileceğiniz gibi aşağıda özgeçmişini okuyacağınız, 80'li yıllarda her golünde tribünlere Big Nose Strikes Again şarkısını söyleten Rush'ın, ilk yazımın konusu olmasında ufak bir kayırma söz konusu...

Rush, 20 Ekim 1961'de St. Asaph, Galler'de doğdu. 17 yaşında ilk kez Chester formasi ile Division 3'te futbola merhaba diyen Rush, ilk sezon gol atmayı başaramadı. İkinci sezonda 33 maçta 14 gol kaydederek 300,000 pound karşılığında, Kevin Keeganlı, John Toshacklı kadroya o dönemin en pahalı genç oyuncusu olarak transfer oldu. Liverpool'daki ilk sezonunda 7 maç forma bulan ama skor bulamayan Rush, Kenny Daglish ile korkunç bir ikili oluşturarak 81-82 sezonunda 17 gol attı ve Liverpool'u şampiyonluğa taşıdı.

Liverpool 82-83 ve 83-84'de arka arkaya 3. kez İngiltere Ligi şampiyonluğunu ve 1984'de Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kazandı. O yıl Rush, 41 maçta ağlara bıraktığı 32 gol ile halen elinde tuttuğu *Liverpool takımında bir sezonda en fazla gol atan oyuncu* ünvanını elde etti; 32 gol aynı yıl İngiltere'de gol krallığı ve Avrupa'da *Altın Krampon* ödülünü de Rush'a kazandırdı. 84-85 sezonunda meşhur Heysel faciasının yaşandığı maçta, Liverpool Juventus'a -olayların etkisi ile verildiğini düşündüğüm- bir penaltı golü ile boyun eğince Rush, bu kupayı ikinci kez kaldırma onurunu kaçırmış oldu.

Rush, kariyeri boyunca attığı 44 FA Cup golü ile *bu kupada en fazla gol atan oyuncu* ünvanına da sahiptir. Ayrıca 3 FA Cup finalinde -ki üçünü de Liverpool kazanmıştır; 86, 89, 92- attığı 5 golle *FA Cup finallerinde en çok gol atan oyuncu* ünvanının da sahibi kendisidir. Ian Rush, yetmezmiş gibi Lig kupasını 5 kez kaldırarak bu *kupayı en çok alan oyuncu* olmuştur ve *bu kupada en çok gol atan oyuncu* ünvanını da 49 gol ile Geoff Hurst ile paylaşmaktadır.

Rush, 25 gol ile *Liverpool - Everton derbilerinin en çok gol atan oyuncusu*dur. Liverpool'da en son, 1995 yılında Bolton'a karşı forma giymiştir. 1996'da Leeds United'a transfer olan Rush, 97-98'de Sheffield United ve Newcastle United, daha sonra da Wrexham ve Sydney Olimpic takımlarında futbol oynamış ve faal futbol hayatını sonlandırmıştır. **Futbol kariyeri boyunca oynadığı 584 resmi karşılaşmada 253 gol atan atan Rush, Galler milli forması ile de toplam 73 maçta, tabelacıları 28 kez çalıştırmıştır.**

Ian Rush Kariyeri

Division 1 şampiyonlukları:
81/82, 82/83, 83/84, 85/86, 89/90
FA Cup: 86, 89, 92
Lig (Süt ve Coca Cola) Cup: 81, 82, 83, 84, 95
Şampiyon Kulüpler Kupası: 1984
Charity Shield: 82, 86, 89, 90
Süper Kupa: 1987

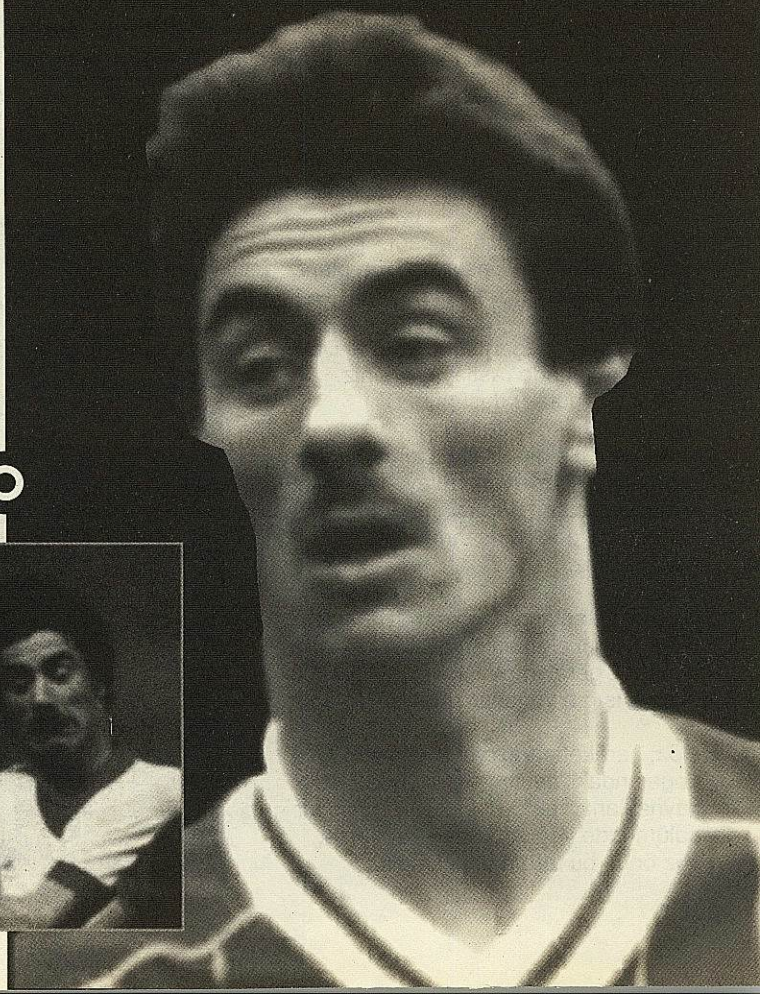

VİNİL DÜŞKÜNLERİ

Mete Avunduk

80'lerin ortalarından sonlarına kadar geçen o çok uzun dönemde kendimizi kaptırabildiğimiz yayınlar bu coğrafyanın çok uzağındaydı hep. Etkin -usta- in geçen sayıdaki satırlarına da saygı duyarak itiraf etmeliyim ki Yavuz Aydar biraz cesaretli olabilseydi, bugün evinin önünde saygı duruşunda bulunacağımız günler söz konusu olurdu. O bize hiç birşey veremedi. Aldıysak biz aldık. Boş zamanlarımızda düşünmemiz için sırtımıza yüklediklerı *bir şey olmalısın*..ların yalan olduğunu da kendimiz Manchester sokaklarından söküp aldık.
Maymun Kral hayatımızı değiştirirken;

"Bir *hiçkim*seyle olacağıma bir *hiçkimse* olurum..."

Diyordu.

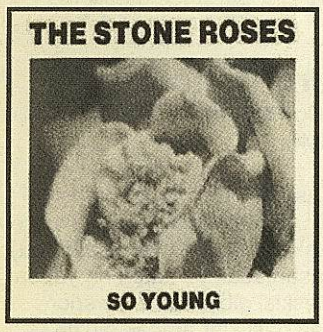

So Young

Eylül 1985
12 inç (Thin Line, THIN 001)
A. "So Young" (3:30)
B. "Tell Me" (3:50)
[1,200 adet yayınlandı]
12 inç (Thin Line, THIN 001)
A. "So Young" (3:30)
B. "Tell Me" (3:50)
[UK promo, yaklaşık 100 kopya dağıtıldı]
***

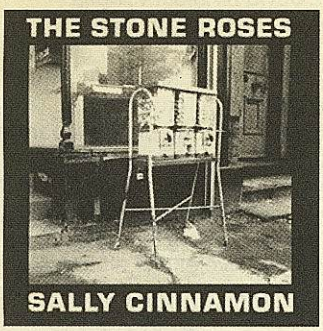

Sally Cinnamon

Mayıs 1987
7 inç (Revolver, REV 36)
A. "Sally Cinnamon" (3:23)
B. "Here It Comes" (2:40)
12 inç (Revolver, REV 36)
A. "Sally Cinnamon" (3:23)
B. "Here It Comes" (2:40)
"All Across the Sands" (2:40)
[Orijinal 1987 UK baskısı]
12 inç (Revolver, REV 36)
A. "Sally Cinnamon" (2:50)
B. "Here It Comes" (2:40)
"All Across the Sands" (2:40)
[Tekrar baskı, Made In West Germany; ibaresiyle orijinalinden ayrılabilir. Bu baskıdaki Sally Cinnamon versiyonu farklı.]
***

Elephant Stone

Ekim 1988, Silvertone
7 inç (Silvertone, ORE 1)
A. "Elephant Stone" (3:00)
B. "The Hardest Thing In the World" (2:39) 12 inç (Silvertone, ORE 1T)
A. "Elephant Stone" (4:48)
B. "Elephant Stone" (7" Version) (3:00)
"Full Fathom Five" (2:56)
"The Hardest Thing In the World" (2:39)
[Full Fathom Five'ın 12 inç versiyonu CD single'dakinden farklı]
***

Made Of Stone

Şubat 1989
7 inç (Silvertone, ORE 2)
A. "Made Of Stone" (4:11)
B. "Going Down" (2:46)
12 inç (Silvertone, ORE T2)
A. "Made Of Stone" (4:11)
B. "Going Down" (2:46)
"Guernica" (4:23)
***

She Bangs The Drums

Temmuz 1989
7 inç (Silvertone, ORE 6)
A. "She Bangs the Drums" (3:43)
B. "Standing Here" (5:05)

7 inç (Silvertone, OREX6)
A. "She Bangs the Drums" (3:43)
B. "Standing Here" (5:05)
[3,000 kopya içinde Stone Roses posta kartı ile birlikte satışa sunuldu]

12 inç (Silvertone ORE T6)
A. "She Bangs the Drums" (3:43)
"Mersey Paradise" (2:44)
B. "Standing Here" (5:05)

12 inç (Silvertone, ORE Z6)
A. "She Bangs the Drums" (3:43)
"Mersey Paradise" (2:44)
B. "Standing Here" (5:05)
[Numaralı, sınırlı baskı, 5,000 adet]
***

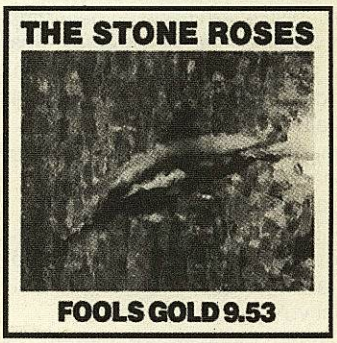

Fools Gold/What the World Is Waiting For

Kasım 1989
7 inç (Silvertone, ORE 13)
A. "Fools Gold 4.15" (4:15)
AA. "What the World Is Waiting For" (3:55) 7 inç (Silvertone, ORE 13)
A. "Fools Gold 4.15" (4:15)
AA. "What the World Is Waiting For" (3:55) [Yine posta kartı hediyeli]
7 inç (Silvertone, ORE DJ13)
A. "Fools Gold 4.15" (4:15)
B. "Fools Gold 4.15" (4:15)
[UK DJ promo, kırmızı "A" etiketli; resimsiz kapaklı]
12 inç (Silvertone, ORE T13)
A. "Fools Gold 9.53" (9:53)
AA. "What the World Is Waiting For" (3:55) 12 inç (Silvertone, ORE T13)
A. "Fools Gold 9.53" (9:53)
AA. "What the World Is Waiting For" (3:55) [Bazı kopyalar renkli vinile basıldı]

kritik

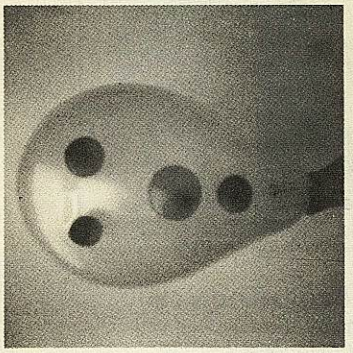

Underworld
A Hundred Days Off
(V2 / Topkapı)

Son aylarda iki teknomsu albüm cd çalarımı sürekli meşgul ediyor. Bunlardan biri Gusgus-Attention ve diğeri de Underworld'ün 1989'dan bu yana bir 'ikili' olarak çıkarttığı ilk albüm olan A Hundred Days Off. Bilindiği gibi gruba trance ve tekno estetiğini katan yetenekli Dj Darren Emerson bir önceki albümleri Beaucoup Fish'ten sonra, 2000 yılında, grubu bırakmıştı. Doksanlı yılların en çok dikkat çeken elektronik gruplarından biri olan Underworld'ün son albümü, her şeyden önce iki tekerlekli bisikletin, üç tekerlekli bisikletten daha iyi olduğunu ispatlamaya çalışıyor(üçüncü tekerlek Ibiza'da Dj'lik yapmakla meşgul). Son LP'lerinden bu yana çok bol zamanları olduğu albümün low-key enstrümantasyonlarının fevkalade oluşundan belli oluyor. Bu açıdan A Hundred Days Off kalitenin bir basamak yükseltildiği bir albüm. Emerson'un yokluğuna rağmen bir çok şey de aynı. Özellikle de Hyde'ın etkileyici vokalinin hala capcanlı olması insanı mutlu ediyor. Albüm genel olarak eskiye göre müzikal enerji olarak daha düşük.Fakat hakkının kolayca verilebileceği ilk single "Two Months Off", puslu bir downbeat "Sola Sistim", looplara dayalı müziğin en iyi örneklerinden "Twist" ve "Luetin", Dario Argento'nun Suspiria'sına Goblin'in yaptığı müziği aratmayan "Dinosaur Adventure 3D", ve bir sakinleştirici "Es Gee" ile Dubbnobasswithmyhead-man'den bu yana en iyi Underworld albümü belki de.
7.5/10(Alkan Avcıoğlu)

Black Heart Procession
Amore del Tropico
(Touch and Go)

Evet, The Strokes çok popüler, evet The Hives ortalığı dağıttı, evet White Stripes bir keşfedildi pir keşfedildi, evet The Vines'a kızlar hasta, evet Liverpool'dan The Coral, Campbridge'den The Datsuns çok cool. Fakat odanızda dönüp duran müzik, inadına bunlar değildir ve kalbiniz, Black Heart Procession, Arab Strap veya Amalgamated Sons of Rest gibi gruplar dışında pek bir şey kaldıramayacak durumdadır... Bu 'kayboluş' sound'unun en iyi icraatçılarından Chicago'lu indie-rock kültü Black Heart Procession'ın dördüncü albümü Amore del Tropico, biz dünyalıların huzuruna sunuldu. Bir cinayet sırrı etrafında şekillenen son albüm, bir konsept albüm niteliğinde ve Black Heart Procession kendine özgü karanlık sound'undan hiçbir şey kaybetmemiş durumda. Bir önceki albüme(III) yakın duran "The Invitation", kaygısız bir pop örneği "Did You Wonder", koyuluklarda gezinen slide gitarıyla goth esintileri taşıyan "A Sign on the Road", Jenkins'in bariton vokalinin en güçlü olduğu anlardan biri "Why I Stay" ile oldukça zengin bir Black Heart Procession albümü. Lirikler ise alışıldığı gibi başrolde. Canınızı acıtmaktan çekinmeyin.
8/10(Alkan Avcıoğlu)

Richard Ashcroft
Human Conditions
(Virgin/EMI)

Richard Ashcroft'un yaptığı her iş kariyerinin zirvesindeki Urban Hymns(eski grubu The Verve albümü) ile karşılaştırılacak ve zaten ne yapsa 'Richard eskisi gibi değil' diye spor-sayfasıvari başlıklar atacak müzik magazinleri. Richard Ashcroft bu konuda Frank Black ve Bob Mould'dan ipuçları alabilir belki. Ama burada kriter inanın Urban Hymns değil. Mick Jagger ve Jim Morrison'ın ikonsal açısından akrabası olan Richard Ashcroft hakikaten çok kötü bir albümle karşımıza çıkmış durumda. Asıl sorun ise Ashcroft'un cidden çok iyi şeyler yaptığına inanması sanırım. Eğer Costello, Young, Weller gibi abilerimiz böyle bir albüm yapsa muhtemelen reklamı bile yapılmadan yayınlanan bir stüdyo albümü olurdu. Savulun rock tanrısı geliyor edasındaki kapak fotoğrafları, şarkı yazma tavrındaki bu iddia, bu gürültü koparma da olmazdı. Sanırım bu işe en şaşırmayanlar Oasis ve Suede'in son albümleriyle tecrübe kazanan İngiliz basını olsa gerek. Orta tempolu gitar şarkıları ile çerçevelenmiş albümde, Ashcroft'un stüdyoya girip herhangi bir şarkı yapmaktan öteye geçtiği çok az an yakalanabiliyor. Arada bir anlamsız slide gitarlara boğulan albümde bir kopuş noktası da mevcut değil. İlk single "Check The Meaning", 8 dakika boyunca The Verve'ün geri kalanı olmadan Ashcroft'a katlanmak nasıl bir duygu onu öğretiyor. Müzik başka bir şey. Ve o başka şey Human Conditions'ın yakınından bile geçmiyor.
3/10(Alkan Avcıoğlu)

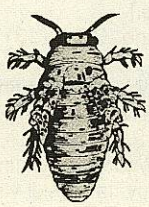

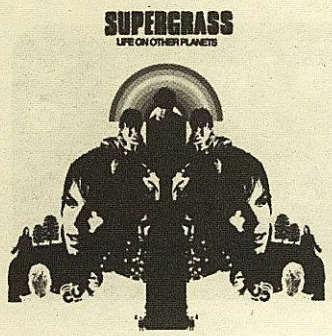

SUPERGRASS
LIFE ON OTHER PLANETS
(Parlophone)

Bir grup düşünün; farklı soundları üzerinde taşıyan, bir önceki albümüyle karşılaştırıldığında farklı bir boyutta olduğunuzu düşündüren bir albüm... Ancak bu bahsi geçen grup Supergrass değil. Life On Other Planets dinlediğinizde hemen kendilerini belli eden bir diğer, yani 4. albümleriyle karşımızda. Her zamanki hem kendilerini hem de dinleyenleri eğlendirmeye devam ediyorlar. Beatles'dan Queen'e kadar bütün melodileri üzerinde toplayan albüm, "Za"'nın yaşam dolu ritimleriyle başlıyor. Albüm ortasında yakaladıkları müzikal oyunları "Grace"de kendini göstermeye başlarken "Prophet 15"in lirikleriyle devam ediyor. Biraz daha pop-punk etkisine yaklaşırken, "Brecon Beacons" bir tür Madness cover'ı olarak çıkıyor karşımıza. Supergrass **I Should Coco**'dan beri belki de hiç bu kadar canlılığı ve neşeyi üzerinde barındırmamıştı. Son zamanlarda Brit-pop jenerasyonunun içinde sağlam bir şekilde yer belleyen Supergrass kolay kolay bu konumunu değiştireceğe benzemiyor. Gerek de yok zaten!
6.5/10(Devin Aylin Komar)

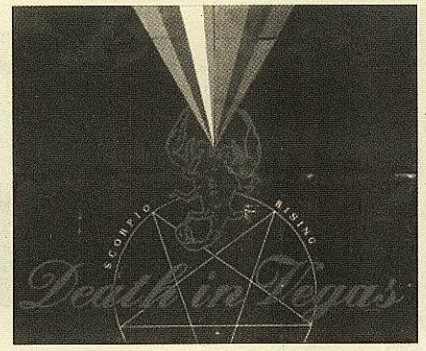

DEATH IN VEGAS
SCORPIO RISING
(BMG)

Stooges, Velvet Underground, Krautrock, Spiritualized, Primal Scream gibi gruplardan etkilenerek türeyen isimlerden olan Death In Vegas 3. albümleri Scorpio Rising'le tekrar karşımızda. "Hands Around My Throat"; farklı, zihinlere yer eden yapısıyla zemin kurarken, "23 Lies" ve "Killing Knife" narin, doğulu bayan vokalleriyle albümün alanını genişletiyor. Sürpriz isimlerden olan Paul Weller (So You Say You've Lost Your Baby) ve Liam Gallagher (Scorpio Rising) soundlarıyla albümde hakimiyetlerini kuruyorlar. "Scorpio Rising", Oasis albümünden çıkmışçasına doğal dururken, "So You Say You've Lost Your Baby" Weller'e biraz dar kalmış. Vokallerin uyumunun yanı sıra, lirikler de hafızalardan silinemeyecek unsurlar arasında. İlk saniyelerde insanı kalbinden vuran şarkı "Natja" ise enstrümantal yapısıyla albümün en iyilerinden. Scorpio Rising'i bir özetlemeye kalksak: Tehlikeli, keyiflendirici, acımasız bir şekilde kendine bağlayan ve son zamanların en iyileri arasına giren albüm kelimeleri uygun düşer.
7.5/10 (Devin Aylin Komar)

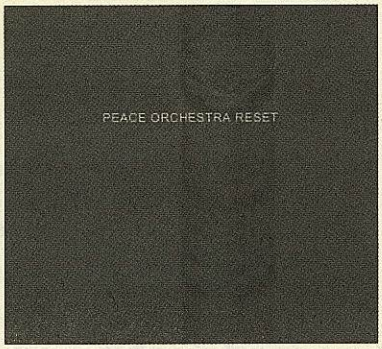

PEACE ORCHESTRA
RESET
(Studio K7/BMG)

Bir mükemmelci olarak Kruder'dan çevreci bir yaklaşım, Reset. Müzik tekrar kullanılabilir bir şey. Peter Kruder'ın, 1999 çıkışlı Peace Orchestra albümünün közleri/kozları öylesine güçlü ve yakıcıydı ki bu yeni versiyonların daha iyi olması hiç gerekmedi. Sonrasında neler yaparsa yapsın, sezon sonunda biz yine Ceyhun Eriş'in Bursaspor'a attığı golü hatırlıyor olacağız. Reset, zaten kariyeri belli golcülerin, skorlarından oluşuyor. Orkestra'nın The Man, Double Drums, Shining gibi sıkı çalışmaları ritim kurtlarının elinden geçmiş. 3-1-4-2, Teknik direktör aynı.
7/10 (Mete Avunduk)

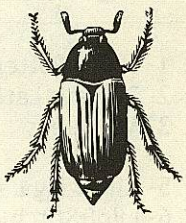

Indie Singles

1- Like I love you - Justin Timberlake
2- In this world - Moby
3- Machine - Yeah Yeah Yeahs
4- Obstacle 1 - Interpol
5- Gatex - Umek
6- Gimme the light - Sean Paul
7- Got to have your love - Liberty X
8- Disco hurts - Nu
9- Playtime - Roni Size
10- Zombies - Space

İngiltere Dans Albüm

1- Angels with dirty faces - Sugababes
2- Lost Horizons - Lemon Jelly
3- Lovebox - Groove Armada
4- Melody am - Royksopp
5- Original pirate material - Streets
6- Read my lips - Sophie Ellis Bextor
7- 18 - Moby
8- Visions - Jakatta
9- Simple things - Zero 7
10-Drum and bass warfare - Adam F

İngiltere Box Office

1- Harry Potter and the Chamber of Secrets
2- 28 Days Later
3- Mr. Deeds
4- XXX
5- Changing Lanes
6- Lilo&Stitch
7- Super Troopers
8- Rabbit-Proof Fence
9- Red Dragon
10-Donnie Darko

trip / Kadıköy

1. Dragging Me Down - Inspiral Carpets
2. Obstacle 1 - Interpol
3. Felix Da Housecat - Silver Screen - Shower Scene

Her eve lazım 3 şarkı

Nancy Sinatra & Lee Hazelwood - These Boots Are Made For Walking
The Kinks - Lola
Pavement - Loretta's Scars

Indie Albüm

1- Justified - Justin Timberlake
2- The very best of - Stone Roses
3- Have you fed the fish - Badly Drawn Boy
4- 18 - Moby
5- Thinking it over - Liberty X
6- Lost Horizons - Lemon Jelly
7- Melody am -Royksopp
8- Greatest hits - Björk
9- () - Sigur Ros
10- Up the bracket - Libertines

Lullapolooza

1. Interpol - Turn On The Bright Lights
2. Black Heart Procession - Amore Del Tropico
3. Fridge - Happiness
4. Primal Scream - Evil Heat
5. Faultline - Closer Colder
6. The Smiths - Hatful Of Hallow
7. Spoon - Kill The Moonlight
8. Sigur Ros - ()
9. Reservoir Dogs - OST
10. John Barry - The Best Of John Barry

Loser Top 5

Susam Sokağındaki Büdü gibi en sevdiği sayı "6" olan derginizin Loser'ı Murat Bey bu ay sokaklarda dolaştı, aç susuz gezdi ama kaybedenlerin derdine 5 şarkıyla derman oldu

1- Puressence - Every house on every street
2- Belle&Sebastian - We rule the school
3- Slowdive - Some velvet morning
4- Mum - Green grass of tunnel
5- The Smiths - Rubber Ring

abone

1 yıllık abone olan okurlara
eski sayıların tümü
Lull armağanı

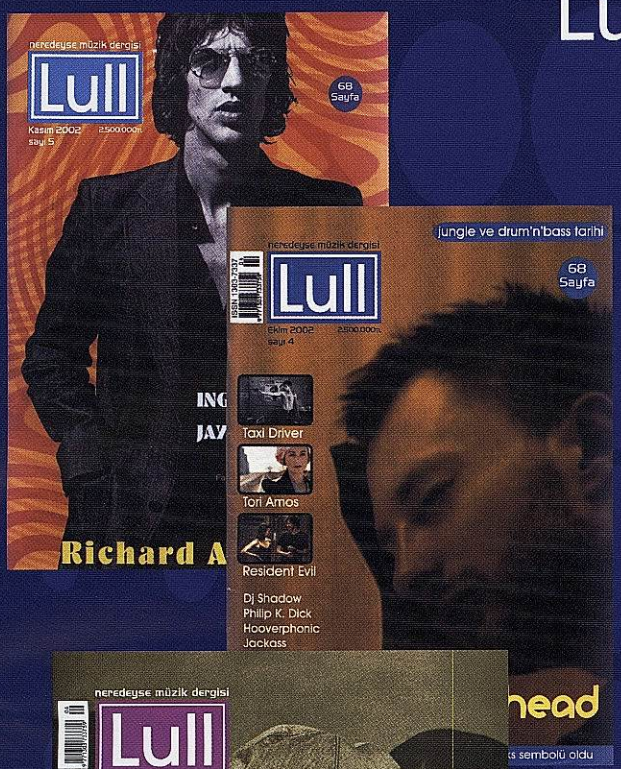

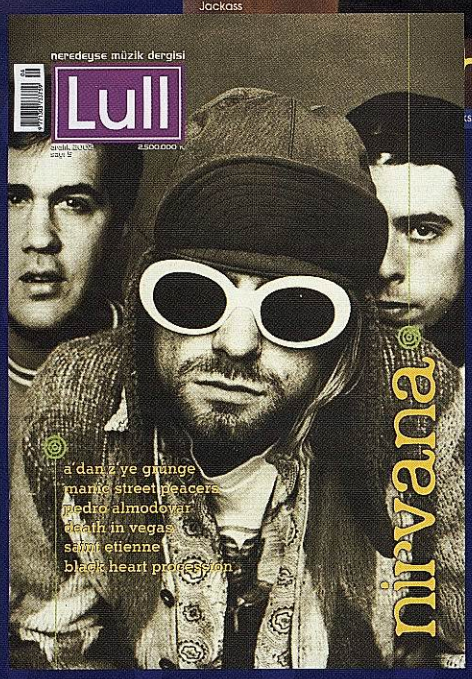

www.altikirkbes.com

yeni ayın nesneleri

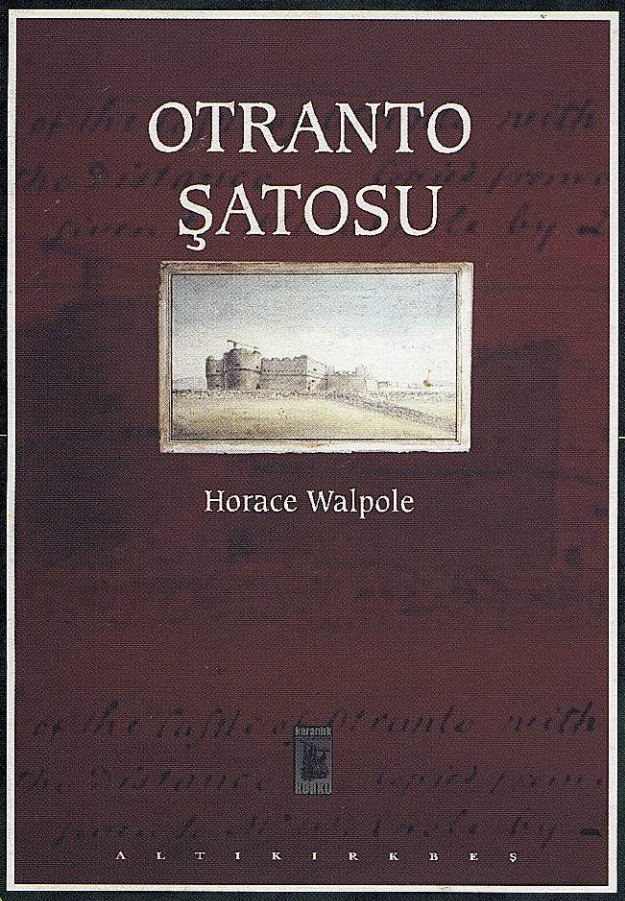

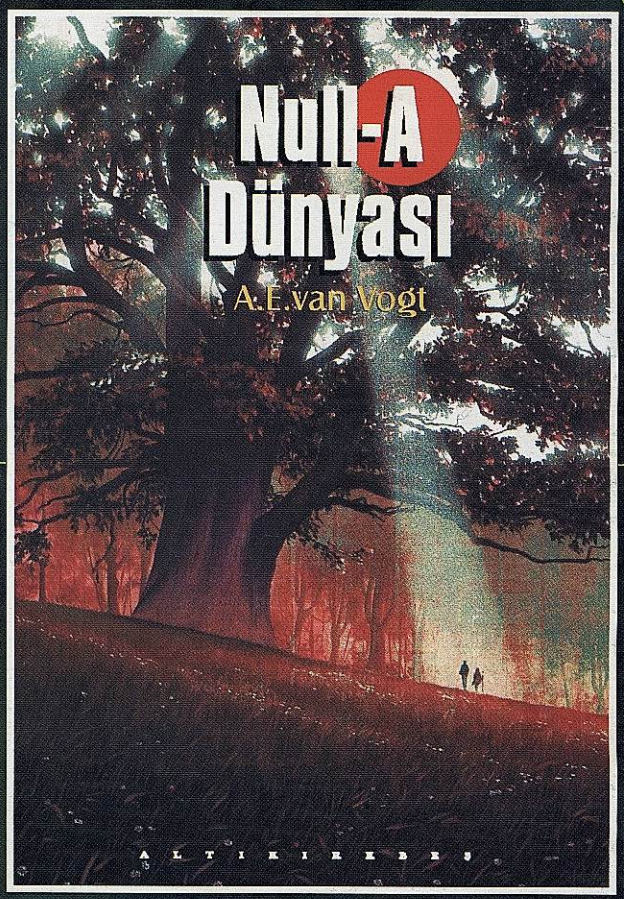

645

ALTIKIRKBEŞ